2020
FAALİYET RAPORU

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

2020 FAALİYET RAPORU

"Milletimizi tam güvenlik içinde yaşatmak ülkümüz olduğu gibi, onun sağlığına özen göstermek ve mevcut imkânlarımız oranında toplumsal dertlerine çare bulucu olmak da hükümetimizin görevlerindendir."

Mustafa Kemal Atatürk

Halk içinde devletten daha itibarlı bir şey olmadığı gibi dünyada da sağlıklı bir nefes gibi, sağlıklı bir hayat gibi bir mutluluk yoktur."

Recep Tayyip Erdoğan
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Bakan Sunuşu

Sağlık Bakanlığı olarak nihai vizyonumuz, tüm toplum olarak sağlıklı hayat tarzının benimsendiği, herkesin sağlık hakkına kolaylıkla ve yüksek hizmet kalitesiyle eriştiği bir Türkiye'ye sahip olmaktır. Bakanlığımız bütün faaliyetlerini bu hedef doğrultusunda yürütmektedir.

Bir taraftan temel sağlık göstergelerimizde iyileştirmeler sağlanırken diğer taraftan hastaya zamanında ulaşılması, yerinde müdahale, ihtiyaç duyulan yatak sayısının ve niteliklerinin artırılması, cihaz parkının genişletilmesi, evde sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması en temel görevlerimizdendir. Sağlık alanında hizmet standardının sürdürülebilirliğini sağlamak, yeni reformlarla hizmet kalitesini artırmak, başta yoksul kesimler olmak üzere hizmeti vatandaşlarımızın ayağına götürmek önümüzdeki temel hedeflerdir. Son yıllarda yapılan çalışmalar ile ülkemizde sağlık hizmetine erişemeyen vatandaşımız kalmadığı gibi yapılan yenilik ve uygulamalar, tüm ülkeler tarafından ilgiyle izlenmektedir.

2020 yılı boyunca mücadele ettiğimiz COVID-19 pandemisi sorumluluklarımızın gerçekleştirilmesi adına sağlık işgücümüze ve altyapımıza yapılan yatırımların ne kadar isabetli yatırımlar olduğunu göstermiştir. Sosyal güvenlik alt yapımızın da desteği ile pandemi sürecinde tüm vatandaşların tedavisi ücretsiz olarak karşılanmış, hizmete açtığımız yeni hastanelerimizle ihtiyaç duyan tüm hastalar sağlık kuruluşlarında tedavi edilmiştir.

Bir yılımızı kesintisiz olarak tüm dünyayı sarsan salgınla mücadele ederek geçirdik. Pandemi mücadelesinin başından itibaren Bilim Kurulumuz yol gösterici olarak önemli katkı sağlamıştır. İlk günden bu yana düzenli olarak toplanan kurulumuz, tüm dünyadaki ve ülkemizdeki seyri, yeni bilimsel çalışmaları ve gelişen yeni durumları sürekli olarak değerlendirmektedir. Milletçe

sıkı tedbirlere uyma, günlük yaşantımızdan, ihtiyaçlarımızdan sosyal ilişkilerimizden taviz vererek hayatımızı sürdürme çabası içinde olduk.

Ayrıca, Türkiye'de hastalık görülmesi üzerine yoğun bir mücadele dönemine girildiği, hastanelerde elektif vakaların ertelenmesi, pandemi hastanelerinin ilanı, acil durum hastaneleri yapıp devreye alınması, pozitif vakaların izolasyonu, temaslı takibi, karantina ve sınırlandırma önlemleri, yaşlı ve genç nüfusun sokağa çıkışının sınırlandırılması, seyahat yasakları ve kısıtlamaları, okulların ve üniversitelerin uzaktan eğitime geçmesi, halka açık mekanların ve etkinliklerin iptali başta olmak üzere hayatın hemen her yönüne yönelik çok çeşitli tedbirlerin hayata geçirildiği bir yıl olmuştur. Hastalıkla mücadele ile geçen bu dönemi geride bırakıp yeni yılla birlikte koruyucu önlemleri uygulamaya geçmenin hazırlığı içindeyiz.

Bakanlığımızın hizmet sunum kalitesinin artırılması, kamu yönetiminde hesap verebilirliğin sağlanması ve daha şeffaf bir yapının oluşturulması için faaliyet raporları önemli araçlardan biridir. Türkiye'nin sağlık sektörü reformlarına, politikalarına ve stratejilerine rehberlik etmede katkı sağlaması, sektörle ilgili tüm kurum, kuruluş ve kişilere faydalı olması, Bakanlığımızca yürütülen faaliyetlerin değerlendirilmesi amacıyla 2020 Yılı İdare Faaliyet Raporu'nu kamuoyunun bilgisine sunmaktayız. Ülkemizin sağlık seviyesinin gelişmesi adına fedakârca çalışan sağlık ordumuza ve bu detaylı çalışmayı hazırlamada emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Dr. Fahrettin KOCA
T.C. Sağlık Bakanı

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ 16
I. GENEL BİLGİLER 20
A. Misyon ve Vizyon 20
B. Yetki, Görev ve Sorumluluklar 21
C. İdareye İlişkin Bilgiler 24
1. Fiziksel Yapı 24
2. Teşkilat Yapısı 25
3. Teknoloji ve Bilişim Alt Yapısı 26
4. İnsan Kaynakları 34
5. Sunulan Hizmetler 36
6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi 43
II. AMAÇ VE HEDEFLER 44
A. İdarenin Stratejik Planda Yer Alan Amaç ve Hedefleri 44
B. Diğer Hususlar 48
III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER 58
A. MALİ BİLGİLER 58
1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI 58
2. TEMEL MALİ TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR 60
3. GLOBAL BÜTÇE 61
4. MALİ DENETİM SONUÇLARI 62
B. PERFORMANS BİLGİLERİ 64
1. Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri 64
1.1.BAĞIMLILIKLA MÜCADELE 79
1.1.1. BAĞIMLILIĞA YÖNELİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON 79
1.1.1.1. Bağımlılıkla Mücadele Sürecinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi 79
1.1.1.2. Çocuk ve Ergenlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri 80
1.1.1.3. Erişkinlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri 80
1.1.1.4. Sigara Bırakma Hizmetleri 81
1.1.2. BAĞIMLILIĞIN ÖNLENMESİ 82
1.1.2.1. Bağımlılığı Önleyici Bilinçlendirme Faaliyetleri 82
1.1.2.2. Bağımlılık Danışmanlık Hizmetleri 84
1.1.2.3. Türkiye Yeşilay Desteği 85
1.2. KORUYUCU SAĞLIK 85
1.2.1. AİLE HEKİMLİĞİ 85
1.2.1.1. Aile Hekimliği Hizmetleri 85
1.2.2. HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI 86
1.2.2.1. Ağız ve Diş Sağlığının Korunması 86

1.2.2.2. Ana Çocuk Sağlığı Faaliyetleri ... 87
1.2.2.3. Aşılama Hizmetleri ... 94
1.2.2.4. Birinci Basamak Sağlık Tesisi Yapım, Tefrişat ve Onarımı ... 95
1.2.2.5. Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Aşılama Faaliyetleri ... 96
1.2.2.6. Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklara Karşı Diğer Mücadele Faaliyetleri ... 99
1.2.2.7. Kanserle Mücadele Faaliyetleri ... 107
1.2.2.8. Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Planlanması ve Koordinasyonu ... 108
1.2.2.9. Ruh Sağlığı Hizmetleri ... 109
1.2.2.10. Sağlığın Geliştirilmesi ve Sağlıklı Hayat Programları ... 113
1.2.2.11. Sağlıklı Beslenme ve Fiziksel Aktiviteye Yönelik Faaliyetler ... 119
1.3. TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK ... 120
1.3.1. TEDAVİ HİZMETLERİ ... 120
1.3.1.1. Acil Sağlık Hizmetleri ... 120
1.3.1.2. Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi Hizmetleri ... 129
1.3.1.3. Devlet Hastanesi Hizmetleri ... 130
1.3.1.4. Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hizmetleri ... 132
1.3.1.6. Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Yapılan Sağlık Tesislerine Yönelik Faaliyetler ... 138
1.3.1.7. Sağlık Bilgi Sistemi Altyapısı ve Teknolojisinin Geliştirilmesi ... 142
1.3.1.8. Sağlık Hizmeti Sunumunda İhtiyaç Duyulan Tıbbî Cihaz, Malzeme ve İlaç Alımı ... 159
1.3.1.9. Tedavi Edici Sağlık Hizmetlerinin Planlanması ve Koordinasyonu ... 163
1.3.1.10. Tutuklu ve Hükümlülere Yönelik Sağlık Hizmetleri ... 167
1.3.1.11. Türkiye Kızılay Derneği Desteği ... 167
1.3.2. ULUSLARARASI SAĞLIK İŞ BİRLİKLERİ ... 168
1.3.2.1. İkili Anlaşmalar Gereğince Yapılan Sağlık Hizmetleri ... 168
1.3.2.2. Mogadişu Somali Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler ... 170
1.3.2.3. Nijer Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler ... 170
1.3.2.4. Nyala Sudan Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler ... 171
1.3.2.5. Sağlık Turizminin Geliştirilmesi ... 171
1.3.2.6. Ülkemizde Tedavi Talebinde Bulunan Yabancı Hastalara Verilen Hizmetler ... 171
1.4. YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI ... 172
1.4.1. TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ ... 172
1.4.1.1. Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri ... 172
1.4.1.2. İç Denetim ... 174
1.4.1.3. Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi ... 176
1.4.1.4. Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri ... 176
1.4.1.5. Teftiş, İnceleme ve Soruşturma ... 188
1.4.2. ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER ... 189
1.4.2.1. Diğer Destek Hizmetleri ... 189

1.4.2.2. Genel Destek Hizmetleri ... 189
1.4.2.3. Özel Kalem Hizmetleri ... 190
1.4.2.4. Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler ... 190
1.5. PROGRAM DIŞI GİDERLER ... 201
1.5.1. HAZİNE YARDIMLARI ... 201
1.5.1.1. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumuna Hazine Yardımı ... 201
1.5.1.2. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına Hazine Yardımı ... 201
2. Performans Sonuçlarının Değerlendirmesi ... 202
i. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler 202
ii. Performans Denetim Sonuçları ... 204
3- Stratejik Planın Değerlendirilmesi ... 204
4- Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi ... 205
IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ ... 206
ÜSTÜNLÜKLER ... 206
ZAYIFLIKLAR ... 207
DEĞERLENDİRME ... 208
V. ÖNERİ VE TEDBİRLER ... 209
EKLER ... 210

Tablolar Dizini

Tablo 1: Bakanlık Merkez Birimlerinin Hizmet Binaları ve Adresleri, 2020 24
Tablo 2: Büro Makineleri Envanteri, 2020*.....26
Tablo 3: Bilişim Sistemi Donanım Envanteri, 2020 26
Tablo 4: Sağlık Bakanlığı Personel Sayıları, 2020 34
Tablo 5: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması (1.000 TL).....58
Tablo 6: Ödenek ve Harcamaların Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Dağılımı (1.000 TL).....60
Tablo 7: Kurumsal Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri (1.000 TL), 2020 60
Tablo 8: Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri, (1.000 TL), 2020 61
Tablo 9: Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler, (TL), 2020 61
Tablo 10: Yıllar İtibarıyla Gider Gerçekleşme Durumu, (Milyon TL) 61
Tablo 11: Sağlık Bakanlığı Hizmet Sunumu Finansmanı, 2020 62
Tablo 12: Geçici Kabulü Yapılan Madde Bağımlılığı Merkezi İşleri 80
Tablo 13: Yapı Denetim Hizmetleri Yürütülen Madde Bağımlılığı Merkezi İşleri 80
Tablo 14: Kurum Türlerine Göre Sigara Bırakma Poliklinikleri Verileri 81
Tablo 15: Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi Verileri, 2020 84
Tablo 16: 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Koruyucu Ağız ve Diş Sağlığı Program Verileri 87
Tablo 17: 15-49 Yaş Kadın İzlemi, 2019 88
Tablo 18: Misafir Anne Uygulaması Verileri, 2012- 2020 91
Tablo 19: Aşı Alım Dozları, 2020 95
Tablo 20: Birinci Basamak Sağlık Birim/Kurumları, 2020 96
Tablo 21: Geçici Kabulü Yapılan 1. Basamak İşler 96
Tablo 22: Yapı Denetim Hizmetleri Yürütülen 1. Basamak İşler 96
Tablo 23: Yıllara Göre Tüberküloz İnsidans Hızları, 2008-2019 105
Tablo 24: Ambulansların Taşıdığı Hasta Sayısı,2020 122
Tablo 25: Sağlık Tesisi Bilgileri, 2020 129
Tablo 26: Hizmete Açılan Özellikli Hizmet Merkezleri, 2020 130
Tablo 27: Anne Dostu Hastane Ünvanı Alan Sağlık Tesisleri, 2020 130
Tablo 28: HET (Hidroterapi Eşliğinde Travay) Ünitesi Olan Sağlık Tesisleri, 2020.....130
Tablo 29: Bebek Dostu Yenidoğan Yoğun Bakım Ünvanı Alan Sağlık Tesisleri, 2020 131
Tablo 30: Hizmete Açılan Özellikli Hizmet Merkezleri, 2020 132
Tablo 31: HET (Hidroterapi Eşliğinde Travay) Ünitesi Olan Sağlık Tesisleri, 2020.....134
Tablo 32: Bebek Dostu Yenidoğan Yoğun Bakım Ünvanı Alan Sağlık Tesisleri, 2020 134
Tablo 33: İhtiyaç Programı Tespit Komisyon Toplantısı Gerçekleştirilen Sağlık Tesisleri, 2020 135
Tablo 34: 2020 Yılı İçerisinde Açılan Hastane/ADSM İcmali 136
Tablo 35: Geçici Kabulü Yapılan 2. ve 3. Basamak İşler, 2020 137
Tablo 36: Yapı Denetim Hizmetleri Yürütülen 2. ve 3. Basamak İşler, 2020 137
Tablo 37: İhalesi, İlanı ve Duyurusu, Sözleşmesi Yapılan Sağlık Tesisi Yapım İhale İşleri 137
Tablo 38: İhalesi, Sözleşmesi Yapılan Sağlık Tesisi Proje İhale İşleri 137
Tablo 39: İhalesi, İlanı ve Duyurusu, Sözleşmesi Yapılan Mal İhale İşleri 137
Tablo 40: İşletmeye Açılan Şehir Hastaneleri 138
Tablo 41: Hizmet Türlerine Göre e-Devlet Aracılığıyla Sunulan Hizmetlerin Dağılımı, 2020142
Tablo 42: Erişime Açılan e-Devlet Hizmetleri, 2020 143
Tablo 43: Yıl Bazlı ve Karşılaştırmalı MHRS Genel İstatistikleri 153
Tablo 44: COVID-19 Pandemisi Merkezi Alım Miktarı.....159
Tablo 45: 2020 Yılı Tıbbi Cihaz Hizmet ve Tıbbi Hizmet Alım Talepleri 160

Tablo 46: KKE Stok Gün Düzeyi, 2020 161
Tablo 47: Ceza ve İnfaz Kurumlarında Muayene ve Sevk Sayıları....167
Tablo 48: Sığınmacılara Sunulan Sağlık Hizmeti, 2020 168
Tablo 49: Sağlık ve Tıp alanında İkili İşbirliği kapsamında tedavi edilen yabancı uyruklu hastalar, 2020 172
Tablo 50: 2020 Yılı Ülkemizde Tedavi Edilmesi Uygun Görülen Yabancı Hastalar 172
Tablo 51: Sunulan Hizmetler, 2020....173
Tablo 52: İç Denetim Programı, 2020 174
Tablo 53: 2020 Yılında Düzenlenen Sağlık Haftaları 185
Tablo 54: Ülkemizde Eğitim Verilen Yabancı Sağlık Personeli....185
Tablo 55: Ülkemizde Ücretsiz Tedavi Edilen Yabancı Hastalar....186
Tablo 56: Raporların Türlerine Göre Dağılımı, 2020 188
Tablo 57: Tazmin Raporlarının Dağılımı, 2020 188
Tablo 58: Ön İnceleme Raporlarının Dağılımı, 2020 188
Tablo 59: Dilekçelerin Yapılan İşleme Göre Dağılımı, 2020 188
Tablo 60: Döner Sermaye Borç Stoku 195
Tablo 61: Ön Mali Kontrole Tabi Tutulan İhale İşlem Dosyaları ve Tutarları, 2020....198
Tablo 62: TİTCK Hazine Yardımı Aktarımı....201
Tablo 63: TÜSEB Hazine Yardımı Aktarımı 201

Grafikler Dizini

Grafik 1: Fiili Çalışan Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı, 2020 34
Grafik 2: Fiili Çalışan Personelin Yaş Durumuna Göre Dağılımı, 2020 35
Grafik 3: Fiili Çalışan Personelin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı, 2020 35
Grafik 4: Fiili Çalışan Personelin Hizmet Süreleri, 2020 36
Grafik 5: Yıllara Göre Doğum Öncesi Bakım Alan Kadınların Oranı (%), (En Az Bir Ziyaret) 88
Grafik 6: Yıllara Göre Primer (İlk Sezaryen) ve Toplam Sezaryen Oranı (%) 89
Grafik 7: Yıllara Göre Doğum Sonu Bakım Alma Oranı (%), (En Az Bir Ziyaret) 90
Grafik 8: Yıllara Göre Anne Ölüm Oranları (%) 90
Grafik 9: Yıllara Göre Bebek Ölüm Hızları (‰) 92
Grafik 10: Yıllara Göre Neonatal Tarama Oranı (%) 93
Grafik 11: Yenidoğan İşitme Tarama Oranı (%), 2005-2020 93
Grafik 12: Görme Tarama Oranları (%) 94
Grafik 13: Aşılama Hızları (%), 2020 97
Grafik 14: Uygun Gaita Numune Hızları (%) 97
Grafik 15: Akut Barsak Enfeksiyonu Vakalarında Tespit Edilen Viral Etkenlerin Yıllara Göre Dağılımı, 2011-2020 103
Grafik 16: Tifo Olası ve Kesin Vaka Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı, 2011-2020 103
Grafik 17: Birinci Basamak Kanser Tarama Faaliyetleri, 2020 107
Grafik 18: Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Verilen Mevsimlik Tarım İşçi ve Aile Sayılarının Aylara Göre Dağılımı, 2020 109
Grafik 19: 112 Acil Sağlık İstasyon ve Ambulans Sayıları, 2010-2020 120

KISALTMALAR

ADSM	Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AFP	Akut Flask Paralizi
AHB	Aile Hekimliği Birimi
AHBS	Aile Hekimliği Bilgi Sistemi
AMATEM	Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi
AOB	Acil Obstetrik Bakım Programı
ASAL	E-Yoklama Raporu
ASHEP	Acil Sağlık Hizmetleri Eğitim Programı
ASİE	Aşı Sonrası İstenmeyen Etki
ASM	Aile Sağlığı Merkezi
ASOS	Acil Sağlık Otomasyon Sistemi
ATS	Aşı Takip Sistemi
BT	Bilgisayarlı Tomografi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
CDC	Centers for Disease Control and Prevention (Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi)
CPPİDS	Cumhurbaşkanlığı Plan Program İzleme Değerlendirme Sistemi
ÇEKÜS	Çocuk, Ergen, Kadın ve Üreme Sağlığı
COSI	Çocukluk Çağı Şişmanlık Araştırması
ÇEMATEM	Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi
ÇİM	Çocuk İzlem Merkezi
ÇKYS	Çekirdek Kaynak Yönetim Sistemi
ÇÖZGER	Çocuklar için Özel Gereksinim Raporu
ÇPGD	0-6 Yaş Çocuğun Psikososyal Gelişimini Destekleme Programı
ÇPSSGP	Çok Paydaşlı Sağlık Sorumluluğunu Geliştirme Programı
DHMİ	Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DHSDS	Dumansız Hava Sahası Denetim Sistemi
DMO	Devlet Malzeme Ofisi
DÖB	Doğum Öncesi Bakım
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
EAHB	Eğitim Aile Hekimliği Birimi
EASM	Eğitim Aile Sağlığı Merkezi
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
ECDC	European Centre for Disease Prevention and Control (Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi)
EKİP	Entegre Kurumsal İşlem Platformu
EKO	Ekokardiyografi
EMRAM	Elektronik Medikal Sağlık Kaydı Adaptasyon Modeli
EMT	Emergency Medical Teams (Acil Medikal Ekipleri)
ESİM	Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi
ESYS	Evde Sağlık Yönetim Sistemi
FİTAS	Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi
FRİT	Türkiye'deki Mülteciler için AB Mali Yardım Programı
GBP	Genişletilmiş Bağışıklama Programı
GETAT	Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp
GGT	Gizli Kan Testi
GSM	Göçmen Sağlığı Merkezi
HBYS	Hastane Bilgi Yönetim Sistemi
HES	Hayat Eve Sığar Uygulaması
HET	Hidroterapi Eşliğinde Travay
HIMSS	Sağlık Bilgi ve Yönetim Sistemleri Topluluğu
HSSGM	Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
HSYS	Halk Sağlığı Yönetim Sistemi
HYP	Hastalık Yönetim Platformu
İKYS	İnsan Kaynakları Yönetim Sistemi

İSDEM	İçişleri Bakanlığı Salgın Denetim Uygulaması
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
İZCİ	Bulaşıcı Hastalık Sürveyans ve Erken Uyarı Sistemi
KDS	Karar Destek Sistemi
KETEM	Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi
KGTA	Küresel Gençlik Tütün Araştırması
KHGM	Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü
KKE	Kişisel Koruyucu Ekipman
KKS	Kurumsal Kalite Sistemi
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KOM	Kapsamlı Onkoloji Merkezi
KÖİ	Kamu Özel İş birliği
KPS	Kimlik Paylaşım Sistemi
KPSS	Kamu Personeli Seçme Sınavı
KTS	Kayıt Tescil Sistemi
KYTA	Küresel Yetişkin Tütün Araştırması
LBYS	Laboratuvar Bilgi Yönetim Sistemi
MBYS	Muayene Bilgi Yönetim Sistemi
MELİS	Merkezi Entegre Laboratuvar İşletim Sistemi
MERNİS	Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
MHRS	Merkezi Hekim Randevu Sistemi
MİZ	Mekânsal İş Zekâsı
MKYS	Malzeme Kaynakları Yönetim Sistemi
MM TARAMA	Mamografi Bilgi Sistemi
MR	Manyetik Rezonans
MSB	Milli Savunma Bakanlığı
NVİGM	Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
OTTM	Onkoloji Tanı ve Tedavi Merkezi
OYS	Olay Yönetim Sistemi
ÖBS	Ölüm Bildirim Sistemi
PACS	Tıbbi Görüntü, Arşiv ve İletişim Sistemleri
PET-CT	Pozitron Emisyon Tomografisi – Computed Tomography
PDUP	Psikososyal Destek Uygulayıcı Programı
ROP	Yenidoğan Retinopati
RSGÜÇ	Ruh Sağlığı Hizmetlerini Güçlendirme Programı
RUHSAD	Ruh Sağlığı Destek Sistemi
SABİM	Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi
SAHU	Sözleşmeli Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi
SAKOM	Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi
SARI	Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonları
SBA	Sağlık Bilişim Ağı
SBN	Sağlıkta Buluşma Noktası
SBP	Sigara Bırakma Poliklinikleri
SBYS	Sağlık Bilgi Yönetim Sistemi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SHM	Sağlıklı Hayat Merkezi
SIHHAT	Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Sağlık Statüsünün ve Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Sunulan İlgili Hizmetlerin Geliştirilmesi Projesi
SİNA	Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler
SİZDES	Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi
SKRS	Sağlık Kodlama Referans Sunucusu
SKS	Sağlıkta Kalite Standartları
SKYS	Özel Sağlık Kuruluşları Yönetim Sistemi
SOME	Siber Olaylara Müdahale
SRC	Sürücü
STD	Sağlık Teknolojisi Değerlendirme
SUT	Sağlık Uygulama Tebliği
SÜDGE	Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi

SYPD	Sözleşmeli Yönetici Performans Değerlendirme
TADSAP	Türkiye Ağız Diş Sağlığı Profili Araştırması
TAP-DESTEK	Toplumsal Travmalar ve Afette Psikososyal Destek Projesi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TBSA	Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması
TDMS	Tek Düzen Muhasebe Sistemi
TİG	Teşhis İlişkili Gruplar
TİKA	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TİTCK	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
TNSA	Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
TPP	Tedarik Paylaşım Platformu
TRSM	Toplum Ruh Sağlığı Merkezi
TSİM	Temel Sağlık İstatistikleri Modülü
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TSM	Toplum Sağlığı Merkezi
TUBATİS	Tütün Bağımlılığı Tedavisi İzlem Sistemi
TÜDEP	Tütün Denetçileri Eğitim Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRKÖK	Türkiye Kök Hücre Koordinasyon Merkezi
TÜSEB	Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı
UAVT	Ulusal Adres Veri Tabanı
UETS	Uzmanlık Eğitimi Takip Sistemi
UKAY	Ulusal Kaza ve Yaralanma
UKKP	Türkiye Kanser Kontrol Programı
UMKE	Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi
USES	Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi
USG	Ultrasonografi
USHAŞ	Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi
ÜYTE	Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezi
VEM	Veri Modeli
VSD	Verem Savaş Dispanseri
YBS	Yönetim Bilgi Sistemi
YTS	Yatırım Takip Sistemi

YÖNETİCİ ÖZETİ

Sağlık Bakanlığı, “insan merkezli yaklaşımla birey ve toplumun sağlık hakkını ve sağlığını en üst düzeyde korumak, sağlık sorunlarına zamanında, uygun ve etkili çözümleri yüksek hizmet kalitesiyle sunmak” misyonu ve “sağlıklı hayat tarzının benimsendiği, herkesin sağlık hakkına kolaylıkla ve yüksek hizmet kalitesiyle eriştiği bir Türkiye” vizyonu ile bütün faaliyetlerini yürütmektedir.

2020 yılında Bakanlığımızca yürütülen faaliyetlerin önemli bir bölümü tüm dünyayı etkisini altına alan COVID-19 pandemisi ile mücadele faaliyetleridir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde koronavirüs vakaları ortaya çıkmaya başladığında Bakanlığımız bünyesinde 11 Ocak 2020 tarihinde operasyon merkezi kurulmuştur. Yükseköğretim Kurulu, Bakanlığımız yöneticileri ve ilgili uzmanlık alanlarında öğretim üyelerinin yer aldığı Bilim Kurulu oluşturulmuştur.

Bilim Kurulunca hazırlanan COVID-19 Rehberi, değişen ihtiyaçlara göre güncellenerek eğlence yerlerinden toplu yaşam alanlarına kadar **88** ayrı başlığı içermektedir. Farklı iletişim kanalları aktif olarak kullanılarak vatandaşlarımıza COVID-19 ile ilgili bilgilendirme yapılmıştır.

Pandemi ile mücadele tedbirleri kapsamında bin sekizer yataklı, tamamı tek kişilik ve istenildiğinde yoğun bakım yatağına dönüştürülebilen odalardan oluşan **2** acil durum hastanesi **45** gün gibi kısa bir sürede tamamlanarak hizmete sunulmuştur.

COVID-19 virüsünün yayılmasını engellemek, etkilerini en aza indirgemek için alınacak önlemlere destek olmak, bulaşıcı hastalığın ilk ortaya çıkış nedenini bulmak ve risk altındaki temaslı kişilere hızlıca ulaşmak amacıyla Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi geliştirilmiştir. İlk olarak mobil uygulama olarak geliştirilerek 13 Nisan 2020 tarihinde kullanıma açılmıştır ve 2020 yıl sonu itibarıyla **134.081** kullanıcısı bulunmaktadır.

COVID-19 salgını ile mücadele döneminde bilişim ve teknolojinin sunduğu imkânlardan en üst düzeyde faydalanmak ve tüm süreci sağlık bilişim sistemleri üzerinden kontrol edebilmek için **Hayat Eve Sığar (HES)** uygulaması vatandaşların hizmetine sunulmuştur. Uygulama 10 Nisan 2020 tarihinde vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur ve 2020 yılsonu itibarıyla uygulamanın kullanıcı sayısı **18.000.784**’tür.

COVID-19 salgını kapsamında riskli kişilerin sağlık hizmetlerine ulaşması ve bulaşın azaltılması amacıyla uzaktan muayene sistemi bir ihtiyaç halinde gelmiştir. Bu ihtiyacı karşılaması amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde **Dr. e-Nabız (Tele Sağlık)** sistemi geliştirilmiştir.

Ulusal Pandemi Hazırlık Eylem Planı kapsamında Bakanlığımıza bağlı 2. ve 3. basamak hastanelerin pandemi hazırlık planları oluşturulmuştur. 1 Ocak 2020 – 31 Aralık 2020 tarihleri arasında, yeni açılan sağlık tesislerinde **5.670** adet, yeni açılan ek hizmet binalarında **4.839**, yeni binasına taşınan sağlık tesislerinde **1.753** ve mevcut hastanelerde **1.326** adet ilave yatak ile birlikte toplamda **13.588** adet yatakla yatak kapasitesinde önemli bir artış gerçekleşmiştir.

COVID-19 tedbirleri kapsamında 5.884’ü erişkin (bunun 3.500 yatağı 3. basamak), 92’si çocuk ve 132’si yenidoğan olmak üzere toplam **6.108** yoğun bakım yatağı sayısında artış sağlanmıştır. COVID-19 pandemisi sürecinde **5.673** adet yeni ventilatör**, 5.950** yeni monitör alınmış olup ihtiyaç duyulan hastanelerimize dağıtımı yapılmıştır.

Pandemi sürecinin başından beri aile hekimliği hizmetlerinin kesintisiz sunumu devam etmiştir. Sağlığın teşviki ve koruyucu sağlık hizmetlerinin önemli bir parçası olan gebe, lohusa ve bebeklerin izlemlerine ve aşılamalarına yönelik hizmetler gerekli tedbirler alınarak hassasiyetle sürdürülmüştür. İkametten ayrılma kısıtlaması olan kişilerin (20 yaş altı ve 65 yaş üzeri) kayıtlı oldukları aile hekimleri ile sesli-görüntülü görüşme yoluyla irtibata geçmeleri, tedavilerinin

düzenlenmesi, tedavi için belirlenen ilaçların reçetelendirilmesi ve e-reçete şifresinin kişi/veli/vasi ile paylaşılması suretiyle temel sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine kesintisiz ulaşabilmelerini sağlamak için 2020 yılında yürütülen diğer faaliyetler program bütçe sınıflandırmasında belirtilen "Bağımlılıkla Mücadele, Koruyucu Sağlık, Tedavi Edici Sağlık, Yönetim ve Destek Programı, Program Dışı Giderler" program başlıkları altında aşağıda belirtilmiştir.

Bağımlılıkla Mücadele Programı:

Tütün bağımlılığı ile ilgili halkımızı bilinçlendirmek ve tütün bağımlılarını tedavi etmek için **62** olan Sigara Bırakma Poliklinikleri 2020 yılında **534** adede çıkarılmıştır. Toplumda bağımlılık yapıcı madde kullanımına başlanılmasının önlenmesi ve bırakma yöntemleri konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 2020 yılında **1.446.404** kişiye yönelik etkinlik yapılmıştır.

Bağımlılık tedavi rehabilitasyon hizmetleri kapsamında 2020 yılında çocuklara yönelik Mersin Toros Devlet Hastanesi'nde Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi (ÇEMATEM) açılmıştır.

Erişkinlere yönelik bağımlılık tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri kapsamında ise;

- Mersin Toros Devlet Hastanesi kadın AMATEM,
- Elazığ Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi,
- Tekirdağ Çorlu Devlet Hastanesi kapalı AMATEM,
- Kayseri Devlet Hastanesi Ayakta Rehabilitasyon Merkezi,
- Kars Harakani Devlet Hastanesi,
- Bitlis Devlet Hastanesi, Tunceli Devlet Hastanesi,
- Ardahan Devlet Hastanesi, Kilis Devlet Hastanesi,
- Artvin Devlet Hastanesi,
- Hatay Devlet Hastanesi Ayakta Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi açılmıştır.

Koruyucu Sağlık Programı:

2020 yılsonu itibarıyla toplamda **14.172** binada ve **15.614** birimde birinci basamak sağlık hizmeti sunulmaktadır. 2020 yılında 1 adet ilçe devlet hastanesi, 1 adet halk sağlığı laboratuvarı, 9 adet sağlıklı hayat merkezi, 1 adet toplum sağlığı merkezi, 1 adet sağlık evi ve 6 adet askeri sağlık birimi açılmıştır.

2020 yılsonu itibarıyla **8.015** Aile Sağlığı Merkezinde (ASM) bulunan **26.594** Aile Hekimliği Biriminde (AHB) aile hekimi ve aile sağlığı çalışanları tarafından birinci basamak sağlık hizmeti sunulmaktadır.

Ülkemizde sağlık hizmetine ulaşımın zor olduğu belde, köy, mezra, uzak mahalleler ve benzeri yerleşim yerlerinde, koruyucu sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliğini, sürdürülebilirliğini ve etkinliğini sağlamak amacıyla mobil sağlık hizmetleri verilmektedir. Mobil sağlık hizmetleri **81 ilde 658 ekip** ile sunulmaktadır. Bugüne kadar 526.491 köy ziyareti gerçekleşmiştir. 2.296.055 kişi ziyaret edilmiştir.

79 ilde 177 adet Toplum Temelli Ruh Sağlığı Hizmetleri hizmet vermektedir. Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) ile cinsel istismar olgularının kurumlardaki yönetimi sırasında, çocuğu sistem içinde ikincil örselemeden korumak amaçlanmıştır. 2020 yılsonu itibarıyla **50** ilde **53** adet ÇİM hizmet vermektedir.

Toplumda kanser konusunda farkındalık oluşturmak için eğitimler vermek ve hedef gruba ücretsiz meme, serviks ve kolorektal kanser taraması yapmak amacıyla kurulan Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri (KETEM), 2004 yılında 11 merkezle çalışmaya başlamıştır. 2012' de 124 ve 2020 yılında **283** (141 SHM içinde, 103 bağımsız ve 39 mobil kanser tarama aracı olmak üzere) tarama merkezimizde hizmet yürütmüşlerdir.

Tedavi Edici Sağlık Programı:

2020 yılında **18.013** yataklı **13** adet şehir hastanesi işletmeye açılmıştır. Açılan Şehir hastanelerimiz:

- 1.595 yataklı Adana,
- 1.038 yataklı Elazığ,
- 1.081 yataklı Eskişehir,
- 830 yataklı Isparta,
- 1.607 yataklı Kayseri,
- 558 yataklı Manisa,
- 1.330 yataklı Mersin,
- 475 yataklı Yozgat,
- 1.355 yataklı Bursa,
- 3.732 yataklı Ankara,
- 2.682 yataklı İstanbul İkitelli,
- 1.250 yataklı Konya Karatay,
- 480 yataklı Tekirdağ Şehir Hastanesidir. (Açılış onayı ile onaylanan yatak sayılarıdır.)

Ankara Etlik, İzmir Bayraklı, Gaziantep, Kocaeli ve Kütahya Şehir Hastanesinin inşaatı devam etmektedir. Ayrıca **38 adet** hastane **6 adet** ADSM'nin inşaatları tamamlanarak sağlık hizmeti vermeye başlamıştır

Acil sağlık sisteminin güçlendirilmesi amacıyla 112 acil sağlık hizmetleri ülke geneline tüm kırsal bölgeleri kapsayacak şekilde yaygınlaştırılarak **3.050** adet istasyona ulaşmıştır. Kara ambulanslarımız ile 2020 yılında **7.404.588** hastaya hizmet sunulmuştur. Helikopter ambulans ile taşınan hasta ve organ nakli sayısı **2.765**, uçak ambulans ile taşınan hasta ve organ nakli sayısı **1.073**, kar paletli ambulans ile taşınan hasta sayısı **302,** motorize ambulansla müdahale edilen hasta sayısı **11.626**, deniz ambulansla taşınan hasta sayısı **3.348**'dir.

Evde Sağlık Hizmetleri kapsamında 2020 yılı sonu itibarıyla ulaşılan hasta sayısı **1.769.606**'ya, kayıtlı hasta sayısı ise **547.020**'e ulaşmıştır.

Bireylerin tüm tanı, tetkik ve reçete bilgilerini kayıt altında tutabilmesi ve hekimleriyle paylaşabilmesi ile mükerrer işlemleri önemli ölçüde azaltan e-Nabız ile teşhis ve tedavi sürelerinin de bu sayede hız kazanmasıyla hasta memnuniyetinde artış gözlemlenmiştir. e-Nabız üzerinden yapılan vatandaş değerlendirmelerine bakıldığında memnuniyet oranının **%84,29** olduğu görülmektedir. e-Nabız sistemi ile vatandaşların tedavi sürecine aktif olarak dahil edilmesi sayesinde sağlık okuryazarlığının gelişmesi ve toplumda koruyucu ve önleyici sağlık uygulamaları konusunda farkındalığın artırılması sağlanmaktadır. e- Nabız kullanıcı sayısı 2020 yıl sonu itibarıyla **33.251.836'**tır.

Vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak ve sağlık hizmetleri sunumunda verimi artırmak amacıyla 2010 yılında devreye alınan Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) ile hizmet başlangıcından 2020 yılı sonuna kadar **72.532.116** vatandaşımıza toplamda **931.361.729** randevu verilmiştir.

2020 yılında toplam 134.669 bağışçının doku tiplendirmesi yapılmış ve veri bankasına kaydı yapılmıştır. Böylece toplam kayıtlı bağışçı sayısı **709.390'a** ulaşmıştır.

Ülkemizdeki Suriyelilere koruyucu sağlık hizmetleriyle temel sağlık hizmetlerini daha etkin ve verimli bir şekilde sunabilmek, sağlık hizmetlerine erişimi artırabilmek için bu kişilerin yoğun olarak yaşadıkları yerlerde, ortalama her 4.000 kişiye hizmet verecek bir hekim ile bir yardımcı sağlık personelinden oluşan Göçmen Sağlığı Merkezleri oluşturulmaktadır. Nüfusu nispeten yüksek olup tam teşekküllü bir kamu hastanesine uzak olan geçici barınma merkezleri ile Suriyeli sayısının 20 binin üzerinde olduğu yerleşim yerlerinde Güçlendirilmiş GSM (Göçmen Sağlığı Merkezi) teşekkül ettirilmektedir. Güçlendirilmiş GSM sayısı **35**'tir. Hali hazırda **29** ilde, **132** GSM içerisinde **763** göçmen sağlığı birimi açılmış olup faaliyetlerine devam etmektedir.

Yönetim ve Destek Programı:

2020 yılında 10. Türkiye – Özbekistan ortak sağlık haftası ve 3. Türkiye – Azerbaycan ortak sağlık haftası olmak üzere 2 farklı ülkede 2 sağlık haftasında toplam; **196** özellikli ameliyat, **743** konsültasyon ve **1.218** personele mesleki kapasiteyi geliştirmeye yönelik eğitimler verilmiştir. İkili işbirliği anlaşma ve protokollerine istinaden, **6** ülkeden toplam **58** yabancı ülke sağlık personeline eğitim verilmiştir. Ayrıca anlaşma/protokoller çerçevesinde **11** ülkeden toplam **323** yabancı hasta ücretsiz olarak tedavi edilmiştir.

İlk defa ve yeniden atama kuralarında 822 diş tabibi, 150 uzman diş tabibi, 535 eczacı, 460 tabip ve 1.175 uzman tabip olmak üzere toplam **3.142** personelin yerleştirmesi yapılmıştır.

Devlet hizmeti yükümlülüğü kuralarında 12.259 tabip ve 5.219 uzman tabip olmak üzere toplam **17.478** personelin yerleştirmesi yapılmıştır.

Unvan değişikliği suretiyle atanma kuralarında 12 uzman (TUTG), 3 diş tabibi, 52 uzman diş tabibi ve 3 eczacı olmak üzere toplam **70** personelin yerleştirme işlemi yapılmıştır.

İller arası yer değiştirme kuralarında 475 tabip, 1.275 uzman tabip, 238 diş tabibi, 17 uzman diş tabibi, 102 eczacı ve 5.453 diğer sağlık personeli olmak üzere toplam **7.560** personelin yerleştirme işlemi yapılmıştır.

İller arası sözleşmeli aile hekimi yerleştirme kurasında 241 tabip ve 57 uzman tabip olmak üzere toplam **298** personelin yerleştirmesi yapılmıştır.

İstifa sonrası yeniden atanma suretiyle 971 kadrolu yardımcı sağlık personeli, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sonucuna göre 50.039 sözleşmeli yardımcı sağlık personeli ve 200 kadrolu diğer personel ile ilk defa atanma suretiyle 14.250 sürekli işçi olmak üzere toplam **65.460** personel istihdamı yapılmıştır.

Program Dışı Giderler:

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumuna hazine yardımı doğrultusunda 9.034.000 TL ödenek gönderilmiştir. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına hazine yardımı doğrultusunda ise 42.732.000 TL ödenek gönderilmiştir.

I. GENEL BİLGİLER

A. Misyon ve Vizyon

MİSYONUMUZ

İnsan merkezli yaklaşımla birey ve toplumun sağlık hakkını ve sağlığını en üst düzeyde korumak, sağlık sorunlarına zamanında, uygun ve etkili çözümleri yüksek hizmet kalitesiyle sunmak

VİZYONUMUZ

Sağlıklı hayat tarzının benimsendiği, herkesin sağlık hakkına kolaylıkla ve yüksek hizmet kalitesiyle eriştiği bir Türkiye

B. Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56. Maddesi

"Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak iş birliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlardan yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir. Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir."

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

Bakanlığımızın teşkilat yapısını düzenleyen 11 Ekim 2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin bazı hükümleri 9 Temmuz 2018 tarihli Resmî Gazete' de yayımlanan 703 sayılı "Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile yürürlükten kaldırılmış ve teşkilat yapısını düzenleyen hükümleri dışında kalan sağlık alanındaki diğer hükümleri aynen korunmuş ve mezkûr Kararname'nin adı "Sağlık Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" şeklinde değiştirilmiştir. Dolayısıyla Bakanlığımızın teşkilat yapısı ile görev ve sorumlulukları 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası:1)" ile Bakanlığımızın bağlı ve ilgili kuruluşlarının teşkilat yapısı ile görev ve sorumlulukları ise "Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 4)" ile düzenlenmiştir.

Bakanlığımızın teşkilat yapısını düzenleyen 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin On ikinci Bölüm 352'nci maddesine göre; (1) Herkesin bedenî, zihnî ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlamak amacıyla, Sağlık Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Halk sağlığının korunması ve geliştirilmesi, hastalık risklerinin azaltılması ve önlenmesi için çalışmalar yapmak,

b) Teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yürütmek,

c) Uluslararası önemi haiz halk sağlığı risklerinin ülkeye girmesini önlemek,

ç) Sağlık eğitimi ve araştırma faaliyetlerini geliştirmek,

d) Sağlık hizmetlerinde kullanılan ilaçlar, özel ürünler, ulusal ve uluslararası kontrole tâbi maddeler, ilaç üretiminde kullanılan etken ve yardımcı maddeler, kozmetikler ve tıbbi cihazların güvenli ve kaliteli bir şekilde piyasaya sunulması, halka ulaştırılması ve fiyatlarının belirlenmesi için çalışmalar yapmak,

e) İnsan gücünde ve maddi kaynaklarda tasarruf sağlamak ve verimi artırmak, sağlık insan gücünün ülke sathında dengeli dağılımını sağlamak ve bütün paydaşlar arasında iş birliğini gerçekleştirmek suretiyle yurt sathında eşit, kaliteli ve verimli hizmet sunumunu sağlamak,

f) Kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişiler tarafından açılacak sağlık kuruluşlarının ülke sathında planlanması ve yaygınlaştırılması için çalışmalar yapmak,

g) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile verilen diğer görevleri yapmak.

h) İlaç fiyatlarının belirlenmesine ilişkin usûl ve esaslar Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca belirlenir.

Sağlık Bakanlığının Görev Alanlarına İlişkin Diğer Mevzuat

- 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun
- 663 sayılı Sağlık Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 4)
- 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun
- 992 sayılı Seriri Taharriyat ve Tahlilat Yapılan ve Masli Teamüller Aranılan Umuma Mahsus Bakteriyoloji ve Kimya Laboratuvarları Kanunu
- 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun
- 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu
- 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılanması ve Nakli Hakkında Kanun
- 2548 sayılı Gemi Sağlık Resmi Kanunu
- 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun
- 3224 sayılı Türk Diş Hekimleri Birliği Kanunu
- 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu
- 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu
- 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun
- 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun
- 4924 sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun
- 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu
- 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanun

- 5324 sayılı Kozmetik Kanunu
- 5368 sayılı Verem Savaşı Hakkında Kanun
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- 5624 sayılı Kan ve Kan Ürünleri Kanunu
- 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu
- 6023 sayılı Türk Tabipler Birliği Kanunu
- 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun
- 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu
- 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu-Özel İş Birliği Modeli İle Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının (TÜSEB) Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu
- 7402 sayılı Sıtmanın İmhası Hakkında Kanun

C. İdareye İlişkin Bilgiler

1. Fiziksel Yapı

Tablo 1: Bakanlık Merkez Birimlerinin Hizmet Binaları ve Adresleri, 2020

Özel Kalem Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü	Sağlık Mahallesi A. Adnan Saygun 2 Cad No: 55 Sıhhiye Çankaya/Ankara 06100
Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Teftiş Kurulu Başkanlığı	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Strateji Geliştirme Başkanlığı	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800
İç Denetim Birimi Başkanlığı	Ön Cebeci Mahallesi Mahmut Esat Bozkurt Caddesi Umut Sokak No:19 Kat:6 Çankaya/ANKARA 06590
Proje Yönetimi Destek Birimi	Bilkent Yerleşkesi, Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı 6001. Cad. No:9 Çankaya/Ankara 06800

2. Teşkilat Yapısı

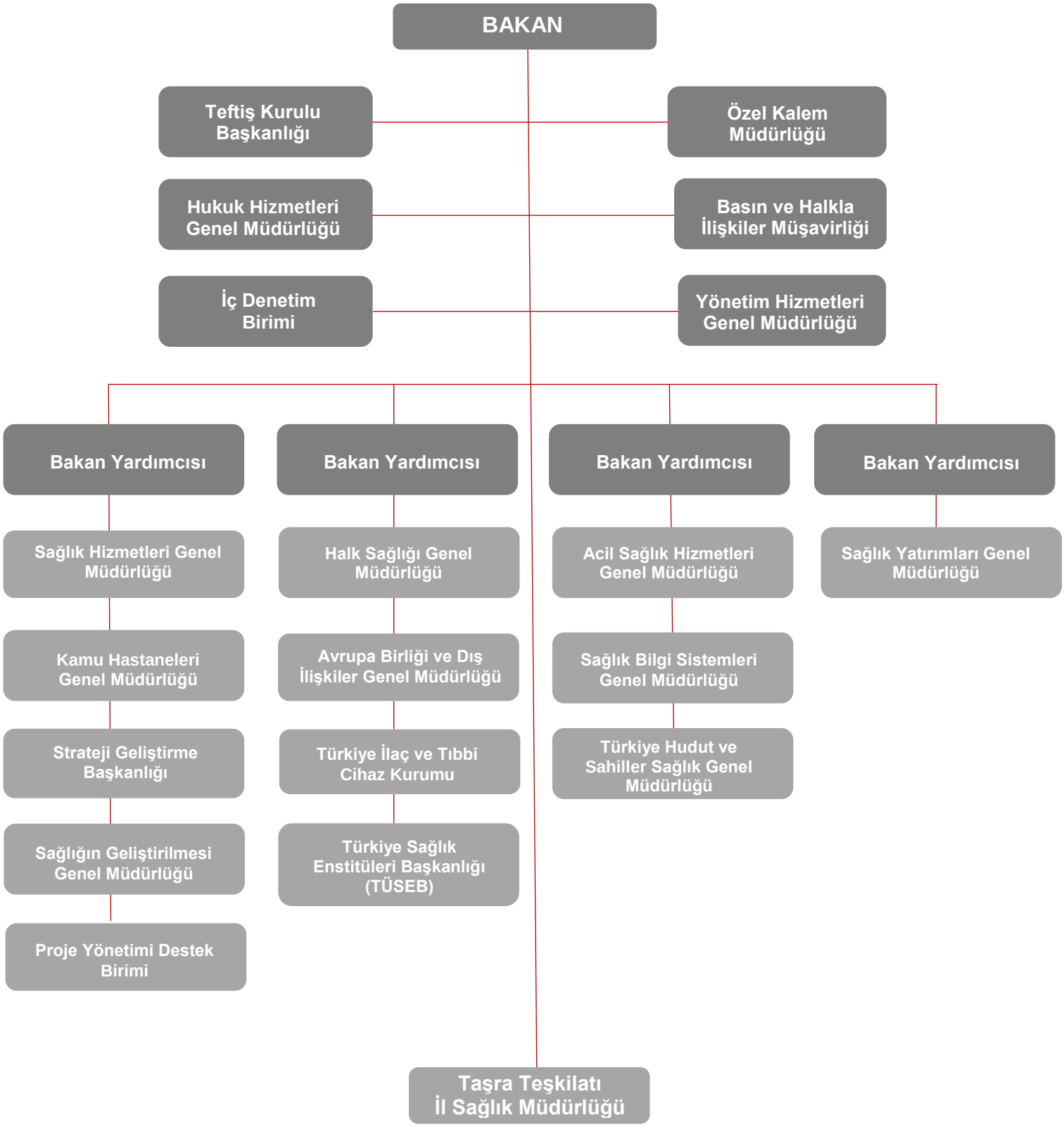

3. Teknoloji ve Bilişim Alt Yapısı

Tablo 2: Büro Makineleri Envanteri, 2020*

Büro makineleri	Toplam
Faks Cihazı	2.539
Dizüstü Bilgisayar	19.970
Masaüstü Bilgisayar	19.243
Fotokopi Makinesi	6.239
Yazıcı ve Okuyucular	229.968
Tarayıcılar	13.935
Print Scan Unit	395
Projeksiyon Cihazı	5.754
Sabit Telefon	221.269
Telsiz Telefon	27.743

*(01.12.2020 tarihli veridir.)

Tablo 3: Bilişim Sistemi Donanım Envanteri, 2020

Envanter	Adet
Fiziksel ve Sanal Sunucu	3.363
Güvenlik ürünü	46
Omurga anahtar	8

1. Sağlık Bilişim Ağı (SBA)

SBA, sağlık sektöründe yer alan kurum ve kuruluşların kaynaklarını ve sağlıkla ilgili verileri ortak kullanabilmeleri, veri iletişimini güvenilir ve hızlı bir kanal üzerinden yapabilmeleri amacıyla ülke genelinde tesis edilen sağlık özel ağıdır.

2. Siber Olaylara Müdahale (SOME)

Bakanlığımızda sektörel SOME 2014 yılında kurulmuştur. Bakanlığımızın tüm birimlerinde bilişim altyapılarına ve geliştirilen uygulamalara yönelik güvenlik testleri yapılmaktadır. Sektörel SOME; Bakanlığımıza bağlı tüm birimler için siber saldırı uyarısı ve güvenlik açığı duyurusu yayımlamaktadır.

3. Web İçerik Yönetim Yazılımı Sistemi

Web içerik yönetim yazılımı; hazırlanan standart web sitelerinin yetkili içerik editörleri tarafından yönetilmesini sağlayan sistemdir.

4. Şehir Hastaneleri Bilişim Sistemleri

Şehir Hastaneleri Projesi kapsamında 2020 yılı içerisinde Konya Şehir Hastanesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi ve Tekirdağ Şehir Hastaneleri hizmet vermeye başlamış

olup Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS) hizmeti kapsamında hastaneler açılmadan sahada kontroller yapılmıştır.

5. e-İstatistik Web Uygulaması

Her sene Bakanlığımızın ilgili birimleri ile iş birliği içerisinde "Sağlık İstatistikleri Yıllığı" hazırlanarak Türkiye İstatistik Kurumu Resmi İstatistik Programı kapsamında yayımlanmaktadır. Sağlık İstatistik Yıllığında yer alan verilere erişimin sağlanması amacıyla yönetici yetkilendirmesi dahilinde "e-İstatistik Web Uygulaması" geliştirilmiştir.

6. e-Metaveri Web Uygulaması

Göstergeye ilişkin hesaplama yöntemini açıklayan, bilgi kaynağını tanımlayan, yerini belirten ya da yönetimini kolaylaştıran tanımsal bilgi olarak açıklanmaktadır.

7. Dijital Hastane Faaliyetleri

Bakanlığımıza ve bağlı kuruluşlarına bağlı sağlık tesislerinde "dijital hastane" kavramını oluşturmak ve yaygınlaştırmak için destek verilmektedir.

8. Kayıt Tescil Sistemi (KTS)

Sağlık bilişimi alanında faaliyet gösteren yazılım üreticilerinin yazılımları denetlenmektedir. Kayıt ve Tescil Sisteminde (KTS) kayıtlı tüm üreticilerin bilgi ve belgeleri güncellenmiştir. Yeni kayıt için başvuracak üreticiler için kayıt aşamaları belirlenmiştir.

9. Teletıp Sistemi Kapsamındaki Teleradyoloji Uygulaması

Teletıp; bilişim teknolojileri kullanılarak sağlıkla ilgili hizmetlerin hastane dışı uzak mesafelere iletilmesidir. Sağlık tesislerindeki tetkiklerin, tıbbi görüntü verilerinin, radyolojik raporların ve klinik dokümanların uluslararası standartlarda Bakanlığımıza ait sunucularda saklanması ve lokasyondan bağımsız olarak farklı sağlık tesislerinden bunlara ulaşılması amacıyla Teletıp sistemi kurularak hizmete sunulmuştur.

10. e-Rapor Sistemi

Bakanlığımıza bağlı sağlık kuruluşlarınca verilen tüm raporların elektronik ortamda, e-imzalı olarak verilmesini sağlamak amacıyla geliştirilen sistemdir. Sağlık kuruluşlarımızda oluşturulan raporlar ilgili kurum ve kuruluşlarla online ortamda ilgili mevzuat çerçevesinde paylaşılmaktadır. Vatandaşlarımız, kendisine ait raporlara e-Devlet Kapısı ve e-Nabız Sistemi üzerinden erişebilmektedir.

10.1. e-Doğum Raporu

Ülkemizdeki sağlık kuruluşlarında gerçekleşen tüm doğumlar e-Doğum Raporu sistemi üzerinden kayıt altına alınmaktadır. Anne veya (evlilik birliği içindeki) babanın talebi halinde e-Rapor Sistemi üzerinden alınan bebek bilgileri, T.C. kimlik kartının otomatik oluşturulması amacıyla, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, yapılan entegrasyon üzerinden elektronik ortamda iletilmektedir. Yeni doğan bebeğin T.C. Kimlik Kartı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM) tarafından aile tarafından talep edilen adrese gönderilebilmektedir.

10.2. e-Sporcu Raporu

Ülkemiz genelinde sağlık kuruluşlarında aile hekimleri ve uzman hekimler tarafından verilen sporcu olabilir kararının belirtildiği elektronik imzalı olarak oluşturulan raporlardır. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile yapılan protokol kapsamında ilgili raporlar entegrasyon aracılığıyla doğrulanmaktadır.

10.3. e-Sürücü Raporu

Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilileri ile yapılan analiz çalışmaları sonrası başlatılan e-Sürücü raporları projesi NVİGM iş birliği ile sürdürülmektedir. 16 Kasım 2018 tarihinde birinci fazı devreye alınan bileşen üzerinden elektronik imzalı sürücü raporları oluşturularak NVİGM ile elektronik ortamda paylaşılmaktadır.

10.4. e-Yoklama ASAL

Askerlik yükümlülüğünü yerine getiren vatandaşların hızlı ve kolay şekilde yoklama ve muayene işlemlerini yaptırabilmeleri amacıyla Sağlık Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı koordinasyonuyla geliştirilen uygulamaların bütünüdür.

10.5. e-Psikoteknik Raporu

Ticari araç sürücülerinin Sürücü (SRC) belgesi almadan öncesi geçmesi gereken psikoteknik değerlendirmenin tüm süreçlerini kapsayan bileşendir.

10.6. e-Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporu

Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporu ile Erişkinler İçin Terör, Kaza ve Yaralanmaya Bağlı Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporunun alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve bu raporu verebilecek yetkili sağlık kurum ve kuruluşlarının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek; engellilerle ilgili derecelendirmelere, sınıflandırmalara ve tanımlamalara gereksinim duyulan alanlarda ortak bir uygulama geliştirmek ve uluslararası sınıflandırma ve ölçütlerin kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik 20 Şubat 2019 tarihinde yayımlanmıştır. 4 Mart 2019 tarihinde hizmete sunulmuştur.

10.7. e-ÇÖZGER Raporu

Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu ile Çocuklar İçin Terör, Kaza ve Yaralanmaya Bağlı Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporunun alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve bu raporları verebilecek yetkili sağlık kurum ve kuruluşlarının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek ve çocuklar ile ilgili özel gereksinim alanlarının belirlenmesine ilişkin ortak bir uygulama alanı geliştirmek amacı ile Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik 20 Şubat 2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

10.8. e-Durum Bildirir Tek Hekim Raporları

Ülkemiz genelinde verilen tüm 'Durum Bildirir Tek Hekim' raporlarını kapsar. e-Rapor Sistemi, Bakanlığımız tarafından yayımlanan Sağlık Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge'de belirlenen niteliklere göre geliştirilmektedir.

10.9. e-Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporları

Yetkili Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında, sağlık kurulları tarafından verilen 'Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporlarının elektronik ortamda, e-İmzalı olarak, e-Rapor Sistemi üzerinden düzenlendiği bileşendir.

10.10. e-İstirahat Raporu

COVID-19 pozitif veya temaslı olan hastalara düzenlenecek istirahat raporları, filyasyon ekiplerinde görevli hekimler tarafından salgın sürecinde geliştirilen mobil uygulama Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi (FİTAS), İlçe Sağlık Müdürlükleri ve Toplum Sağlığı Merkezlerinde görev yapan hekimlerin HSYS üzerinden erişim sağladıkları e-Rapor web uygulaması vasıtasıyla düzenlenmektedir.

11. Beyaz Kod Uygulaması

Bakanlık ve bağlı kuruluşlar ile özel sağlık tesislerinde çalışan sağlık personelinin, hizmet sunumu sırasında kendisine yönelik işlenen suçların şikâyet bildirimini sağlayabildiği, Bakanlık tarafından bu vakaların izlendiği, değerlendirildiği ve raporlandığı bir uygulamadır.

12. Sağlık Personeli Takip Sistemi

Sağlık Personeli Takip Sistemi ile sağlıkta iş gücü planlanmakta ve personel takibi yapılabilmektedir.

13. Ulusal Engelliler Veri Bankası Uygulaması

Engelli raporu vermeye yetkisi olan sağlık kurumları tarafından hastaların raporlarının kayıt altına alınmasına ve ortak bir alandan takip edilmesine olanak sağlayan uygulamadır.

14. Uyuşturucu ile Mücadele Acil Eylem Planı Uygulaması

Bakanlığımız ve diğer paydaşlar (TBMM, İçişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Adalet Bakanlığı) ile beraber yürütülen Uyuşturucu ile Mücadele Eylem Planı kapsamında yapılan faaliyetlerin takibi anılan uygulama üzerinden yapılmaktadır. Bu uygulama ile ülkemizde her türlü doğal veya sentetik uyuşturucu madde ve bunların üretiminde kullanılan kimyasalların; ulusal ve uluslararası boyutta kaçakçılığını, üretimini, kullanımını, dağıtımını ve sokak düzeyinde satışını engellemeye yönelik planlanan tüm çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

15. Numune Transfer Otomasyon Uygulaması

Numune Transfer Uygulaması tehlikeli numunelerin yurtdışına gönderilmesi, gönderim prosedürlerinin takip edilmesi ve gönderme işleminin doğruluğunun takibi için geliştirilen uygulamadır.

16. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Hasta Takip Sistemi Uygulaması

Dışişleri Bakanlığı ve Bakanlığımız ile diğer ülke bakanlıkları arasında imzalanan protokol kapsamında ülkemizde tedavi olmak için müracaat eden hastaların; başvuru, onay, transfer, sevk, tedavi ve taburcu süreçlerinin ilgili birimler tarafından takip ve koordinasyonun sağlanması amacı ile geliştirilmiştir.

17. Ulusal Kaza ve Yaralanma (UKAY) Uygulaması

Ülkemizde gerçekleşen iş, trafik vb. kazalarının hastanelerden detaylı şekilde kayıt girilerek istatistiki verilerin alınmasını sağlayan uygulamadır.

18. Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS) Uygulaması

Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS) Sağlık Bakanlığı döner sermayeli sağlık kurumlarına ait muhasebe kayıtlarının tutulduğu web tabanlı bir sistemdir. Sisteme girilen muhasebe kayıtlarındaki veriler ile çeşitli raporlar oluşturulmaktadır.

19. Çevre Sağlığı Bilişim Sistemleri

19.1. Su Kalite Takip Sistemi

Ülkemizde içme, tüketim ve tedavi amaçlı kullanılan suların teknik ve sıhhi şartlara uygunluğu ile kalite standartlarının sağlanması ile ilgili işlemlerin kayıt altına alınması ve takiplerinin yapılması amacıyla bir uygulama geliştirilmesine karar verilmiştir.

19.2. Mobil Su Uygulaması (İçme Suları)

Çevre Sağlığı Dairesi Başkanlığı tarafından talep edilen bir MDM (Mobile Device Management) yazılım desteği ile yürütülen denetleme ve izleme uygulamasıdır. Bakanlık tarafından temin edilmiş tabletler ile içme sularının numunelendirilmesi ve devam eden süreçlerin yönetilmesi sağlanmaktadır.

19.3. Kaplıca Suları Takip Sistemi (Kaplıca Arama Portali)

Toprak, yeraltı, deniz ve iklim kaynaklı doğal tedavi unsurlarının tedavi edici faktör olarak kullanıldığı kaplıca, içmece ve iklim kür merkezleri ile ilgili hususların ve buralarda kurulacak sağlık amaçlı her türlü tesisin nitelik ve niceliklerinin uygunluğunu gösteren halka açık uygulamadır.

19.4. Yüzme Suyu Takip Sistemi (Portal)

İnsan sağlığını ve çevreyi korumak üzere, yüzme ve rekreasyon amaçlı kullanılan suların kalitesinin ölçülmesine ve başta mikrobiyolojik olmak üzere her türlü kirletici ile kirlenmesinin engellenmesine yönelik halka açık uygulamadır.

19.5. Biyosidal Ürünler Takip Sistemi

Biyosidal ürünlerin piyasaya sunulmadan önce insan, hayvan ve çevre sağlığı ile ilgili, riskleri değerlendirebilecek şekilde üretimi ve ithali ile ruhsatlandırılmasına, tescil edilmesine, piyasaya arz edilmesine, ambalajlanmasına, etiketlenmesine, sınıflandırılmasına, denetlenmesine ve biyosidal ürünlerle ilgili diğer hususlara ilişkin esaslara uygunluğunun kayıt altına alınmasını ve takip edilmesini kapsayan Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) tabanlı bir sistemdir.

20. Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS)

Halk Sağlığı Yönetim Sistemi projesiyle; ihtiyaç duyulan farklı uygulamaların bütünleşik bir yapıda yeniden kurgulanması, mükerrer uygulamaların kaldırılması, kaliteli veri toplanması, toplanan verilerin analizinin yapılması, raporlanması, tüm süreçlerin uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve tek merkezden yönetilebilir olması amaçlanmaktadır.

20.1. Muayene Bilgi Yönetim Sistemi (MBYS) Web Uygulaması

Birinci basamak sağlık hizmeti veren birimlerde vatandaşlara ait muayene, reçete, tahlil, tetkik, tedavi, gebe-lohusa izlem, aşı, sağlık raporları vs. sağlık verilerinin elektronik ortamda sağlık personeli tarafından kayıt altına alınması amacıyla geliştirilmiştir.

20.2. Kanser Tarama ve Takip Modülü

Belirli yaş ve cinsiyetteki kişilerin serviks, kolorektal ve meme kanseri taramalarının yapıldığı sistemdir.

20.3. Evde Sağlık Hizmetleri Sistemi

Sağlık Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren ve Sağlık Bakanlığınca, bünyesinde evde sağlık hizmetleri birimi kurmak suretiyle bu hizmetleri vermeye yetkili kılınacak yataklı tedavi kurumlarını, toplum sağlığı merkezlerini ve buralarda çalışan personel ile aile hekimlerini, aile sağlığı merkezlerini ve aile sağlığı çalışanlarını kapsar.

20.4. Bağışıklama Uygulamaları Modülü

Genişletilmiş Bağışıklama Programı ve koruyucu sağlık hizmetlerinde kullanılan aşı ve anti-serumların dağıtımı ve uygulamalarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması

faaliyetlerinin yürütülmesine yardımcı olması amacıyla oluşturulan modüldür. Aşı Takip Sistemi (ATS) ile entegredir. Okul ve öğrenci bilgileri için Milli Eğitim Bakanlığı ile web servis entegrasyonu mevcuttur.

20.5. Misafir Anne Takip Modülü

Doğa koşullarının zorlu olduğu bölgelerde doğumu yaklaşan kadınların tanımlanan şefkat bölgelerinde doğuma kadar misafir edilerek takip edilmesini sağlayan modüldür.

20.6. Influenza Sürveyans Uygulaması

Sistem, yurt içinde gönüllü ve/veya anlaşmalı aile hekimi, hastane sürveyansa sorumlusu, hastane hekimleri tarafından haftalık Influenza ve benzeri hastalık sayılarının bildiriminin yapılması ve Bakanlık yetkili kullanıcıları tarafından değerlendirmelerinin yapılarak istatistik verileri elde edilmesi amacı ile kullanılmaktadır.

20.7. Vaka Takip Modülü

Ülkemizdeki COVID-19 salgını ile etkin mücadele kapsamında Bakanlığımız tarafından gerekli önlemler alınmakta olup, COVID-19 tanısı ile hastanelerde yatan hastaların tedavileri devam etmektedir. Genel durumu yatarak tedavi gerektirmeyen hastalar ise izolasyon koşulları altında takip ve tedavi edilmektedir.

21. Ölüm Bildirim Sistemi (ÖBS)

Ülkemizde meydana gelen ölümlere dair verileri hızlı, doğru ve kaliteli şekilde derleyerek elektronik ortama kaydetmek, paydaş kuruluşlara ve Bakanlığımızın tüm bilgi sistemlerine anlık veri aktarmak için oluşturulmuştur.

22. Hastalık Yönetim Platformu (HYP)

Hastalık Yönetimi Platformu projesi ile yaşlanan nüfus ve kronik hastalıkların artmasına bağlı olarak sağlık sistemleri ve ekonomisi üzerindeki yüklerin artmasının ve sağlık hizmetlerinin kaliteli bir şekilde sürdürülebilirliğinin azalmasının önüne geçebilmek amaçlanmıştır.

23. Merkezi Entegre Laboratuvar İşletim Sistemi (MELİS)

MELİS, Sağlık Bakanlığına ait birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşları için laboratuvar tetkik istemlerinin yapılması ve laboratuvarlardan alınan sonuçların birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan hekimlere iletilmesi sürecinin daha hızlı, güvenilir ve ekonomik olarak yürütülebilmesi amacıyla geliştirilmiş ve birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşları yazılımları ile Laboratuvar Bilgi Yönetim Sistemleri (LBYS) yazılımları arasında entegre bir şekilde merkezi veri paylaşımı yapabilen servis tabanlı bir sistemdir.

25. Çekirdek Kaynak Yönetim Sistemi (ÇKYS)

ÇKYS, geniş kapsamlı bir proje olup bilişim sistemine beş (5) ana modülle katkı sağlamaktadır.

- İnsan Kaynakları Yönetim Sistemi (İKYS) modülü,
- Malzeme Kaynakları Yönetim Sistemi (MKYS) modülü,
- Özel Sağlık Kuruluşları Yönetim Sistemi (SKYS) modülü,
- Yatırım Takip Sistemi (YTS) modülü,
- Temel Sağlık İstatistikleri Modülü (TSİM)

26. Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS)

EBYS, Sağlık Bakanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatının faaliyetlerini sürdürürken oluşturduğu her türlü dokümanı kayıt altına alarak bu bilgilerin elektronik ortamda paylaşılmasına ve kullanıcısı olan tüm personelin her zaman, her yerden elektronik ortamda bu bilgilere kolaylıkla ulaşabilmesine imkân veren bir sistemdir.

27. e-Nabız Kişisel Sağlık Kaydı Sistemi

e-Nabız Kişisel Sağlık Kaydı Sistemi, vatandaşların tüm sağlık kayıtlarını tek bir platformda toplayan, zaman ve mekândan bağımsız olarak kolay, hızlı ve güvenilir şekilde erişimine ve kontrolüne sunan kişisel sağlık kaydı sistemidir.

27.1. e-Nabız Sisteminin Mobil Uygulaması

Bireyler, e-Nabız sistemine web üzerinden erişebildikleri gibi IOS ve Android işletim sistemine sahip mobil cihazlardan da erişebilmektedirler. Sistemin mobil uygulamasında, kişinin hesabındaki tüm sağlık verilerinin incelenebilmesinin yanında adım, nabız, kalori, uyku gibi verileri ölçen akıllı bileklikler, bluetooth özellikli tansiyon, şeker ölçüm cihazları ve tüm GSM operatörlerinin sağlıkla ilgili uygulama ve cihazları da sisteme entegre edilebilmektedir.

28. Kimlik Paylaşım Sistemi (KPS)

Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS)'ten gerekli verilere erişim sağlayan Sağlık Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sisteminin amacı, kamu sağlık hizmeti sunucularının (Hastaneler, TSM, ASM vb.) kişiye ait nüfus ve yerleşim yeri bilgilerine güncel ve güvenli bir şekilde erişmesine imkân sağlamak, ilgili kurum ve kuruluşların entegre bir e-Hizmet yapısına ulaşmalarını kolaylaştırarak ülkemizin e-Dönüşüm hızına katkı sağlamak ve zaman, iş gücü ve kaynak tasarrufu yaratmaktır.

29. Mekânsal İş Zekâsı (MİZ) Platformu

Vatandaşlarımıza daha kaliteli ve etkin sağlık hizmeti sunabilmek amacı ile tüm sağlık kuruluşlarında üretilen sağlık verileri ile sağlığı dolaylı yoldan ilgilendiren verilerden faydalanılarak CBS alt yapısı aracılığıyla Mekânsal İş Zekâsı (MİZ) platformu geliştirilmiştir.

30. Karar Destek Sistemi (KDS)

Ağırlıklı olarak ülke genelindeki sağlık tesisleri tarafından toplanan sağlık bilgileri ve demografik bilgilerden yararlanılarak karar vericilerin ve uygulayıcıların yararlanması amacıyla veriler modellenmekte ve görselleştirilerek kullanıma sunulmaktadır.

31. Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler (SİNA) Platformu

Kurum kaynaklarının daha etkin yönetilmesi, merkez ve taşra teşkilatı kullanıcılarının etkin ve hızlı karar alma yetisinin arttırılması amacıyla geliştirilen Bakanlığımıza ait yerli karar destek sistemi platformudur.

32. Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS)

MHRS, vatandaşların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak ve sağlık hizmetleri sunumunda verimi artırmak amacıyla 7/24 esasına göre Alo 182 hattından, mobil cihaz uygulamalarından, hastanelerden, aile hekimlerinden ve web (www.hastanerandevu.gov.tr, www.ailehekimligirandevu.gov.tr, mhrs.gov.tr, e-nabiz.gov.tr, https://www.turkiye.gov.tr) üzerinden vatandaşların istedikleri hastane ve hekime muayene randevusu almalarını sağlamaktadır.

33. Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi (ESİM) Uygulaması

ESİM ile işitme engelli vatandaşların, acil bir sağlık sorununda ambulans talebinde bulunabilmesine, MHRS üzerinden muayene randevusu alabilmesine ve muayene sırasında canlı tercüman desteği almalarına imkan tanımaktadır.

34. Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi (FİTAS)

Filyasyon sürecinde toplanan sağlık verilerinin, düzgün ve sürekli bir şekilde toplanması, analiz edilmesi, karar verici olan kurulların önüne konulması, raporlanması, karar destek olarak kullanılması sayesinde bilişim ve iletişim teknolojilerinin verimli kullanımı mümkün olmuştur.

35. Hayat Eve Sığar (HES) Uygulaması

COVID-19 salgını ile mücadele döneminde bilişim ve teknolojinin sunduğu imkânlardan en üst düzeyde faydalanmak ve tüm süreci sağlık bilişim sistemleri üzerinden kontrol edebilmek için Hayat Eve Sığar (HES) uygulaması vatandaşların hizmetine sunulmuştur.

36. Dr. e-Nabız Sistemi

COVID-19 salgını kapsamında riskli kişilerin sağlık hizmetlerine ulaşması ve bulaşın azaltılması amacıyla uzaktan muayene sistemi bir ihtiyaç halinde gelmiştir. Bu ihtiyacı karşılaması amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde Dr. e-Nabız (Tele Sağlık) sistemi geliştirilmiştir.

37. Ulusal Tarama Mamografisi Raporlama Sistemi

Ulusal Tarama Mamografisi Raporlama Sistemi; Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından açılan Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri'nde (KETEM) meme kanseri taraması amacıyla 40-69 yaş arası sağlıklı kadınların çektirdiği mamografi görüntülerinin raporlandığı, arşivlendiği, istatistiklerinin oluşturulduğu ve kalite kontrollerinin yapıldığı sistemdir.

38. Sözleşmeli Yönetici Performans Değerlendirme (SYPD) Sistemi

SYPD Sistemi, illerde sözleşmeli yöneticiler tarafından yürütülen faaliyetlerin Bakanlığın strateji ve hedefleri doğrultusunda gerçekleştirilme düzeylerinin, performans gösterge kriterleri kullanılarak ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik oluşturulmuş bir sistemdir.

4. İnsan Kaynakları

Grafik 1: Fiili Çalışan Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı, 2020

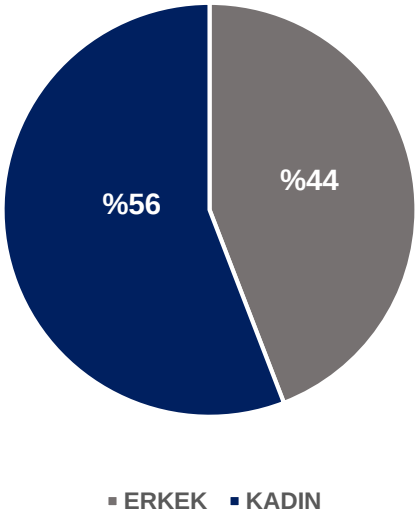

Tablo 4: Sağlık Bakanlığı Personel Sayıları, 2020

UNVAN/SINIF	TOPLAM
Uzman Tabip	45.572
Asistan	13.085
Tabip	48.506
Diş Tabibi	11.627
Eczacı	3.720
Hemşire	156.972
Ebe	55.651
Sağlık Memuru	71.976
Sağlık Teknikeri	54.227
Diğer Sağlık Hizmetleri Sınıfı	14.432
Genel İdare Hizmetleri Sınıfı	29.670
Teknik Hizmetler Sınıfı	6.885
Avukatlık Hizmetler Sınıfı	513
Din Hizmetleri Sınıfı	207
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	19.182
İdari Büro + Destek Görevlisi (696)	2.502
İşçi	170.709
TOPLAM	**705.436**

Grafik 2: Fiili Çalışan Personelin Yaş Durumuna Göre Dağılımı, 2020

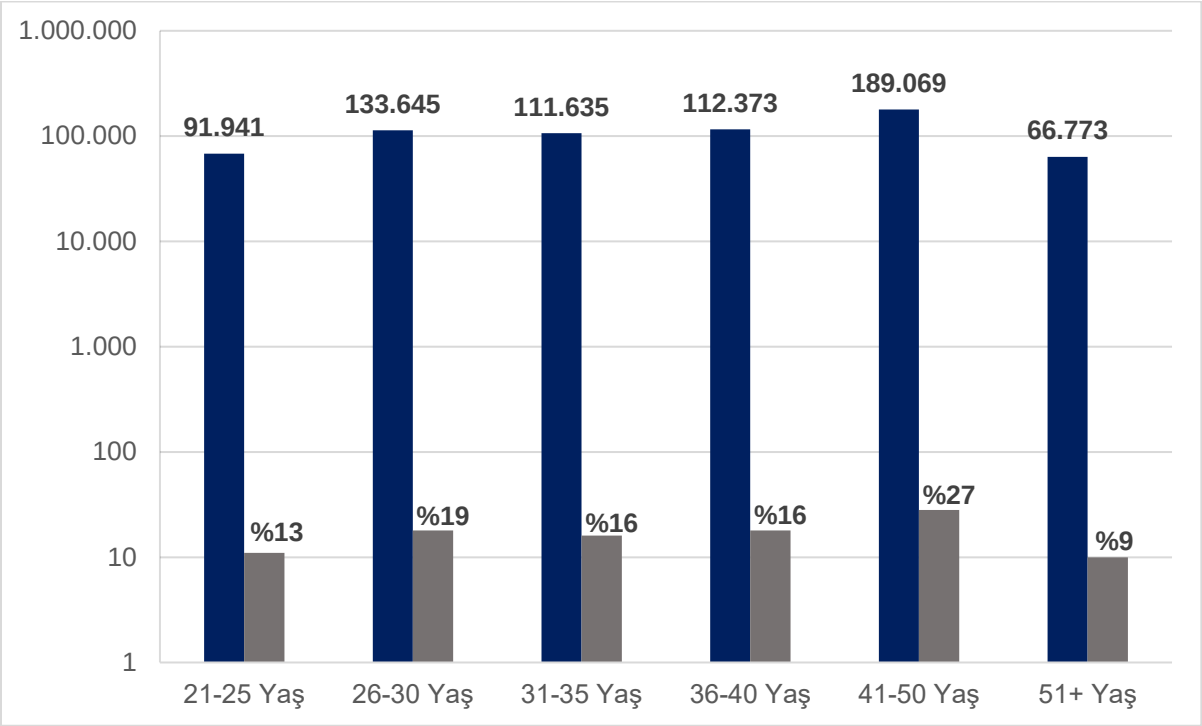

Grafik 3: Fiili Çalışan Personelin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı, 2020

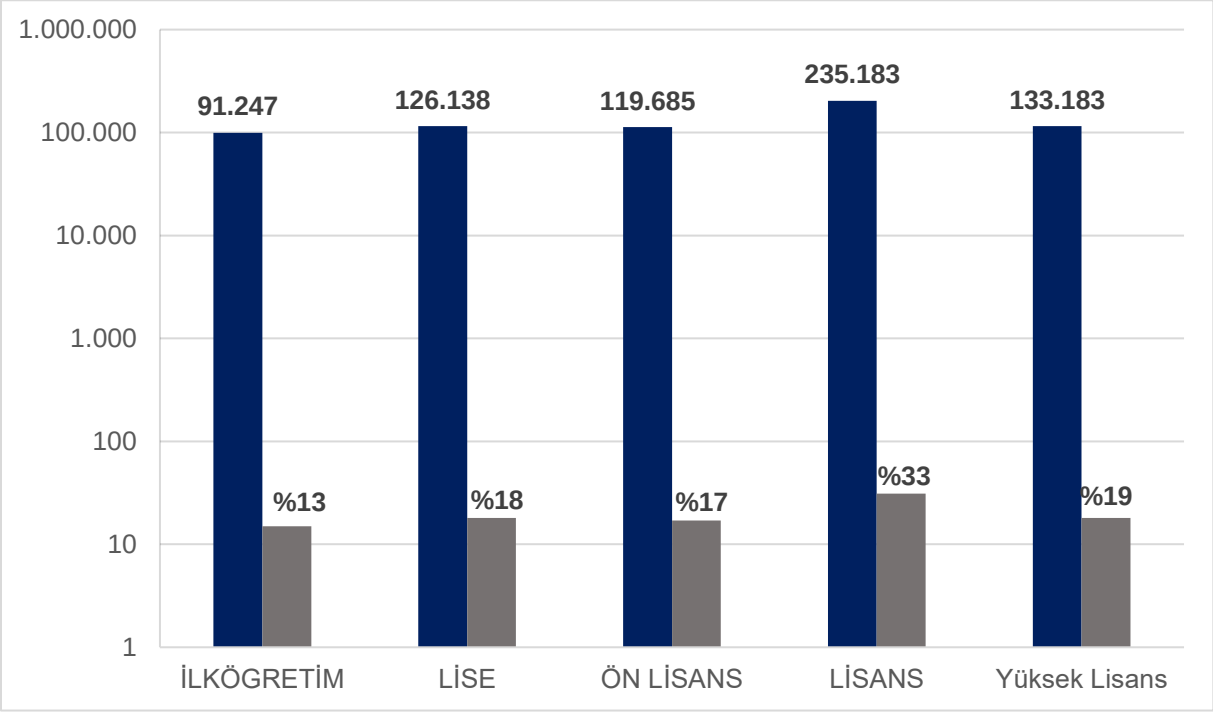

Grafik 4: Fiili Çalışan Personelin Hizmet Süreleri, 2020

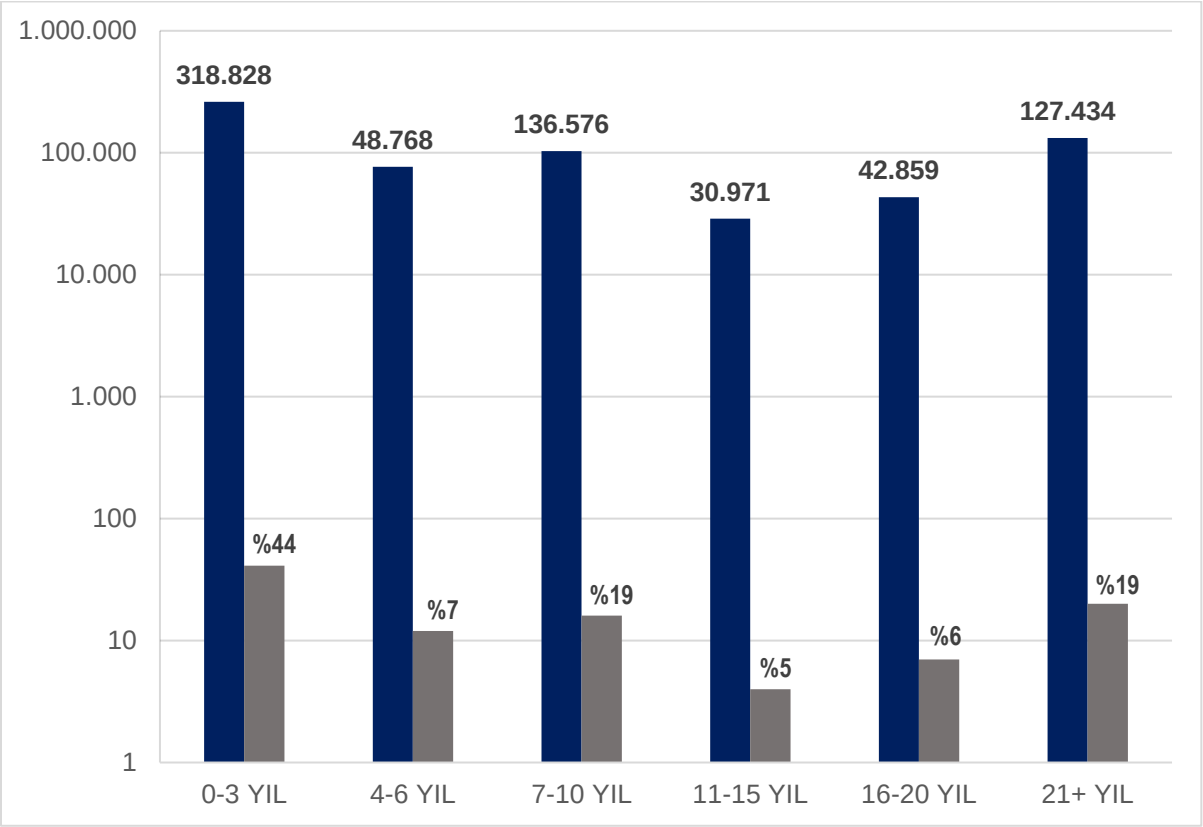

5. Sunulan Hizmetler

1.1. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- Her türlü koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini planlar, teknik düzenleme yapar, standartları belirler ve bu hizmetler ile sunucularını sınıflandırır ve bununla ilgili iş ve işlemleri yaptırır.
- Organ ve doku nakli, kan ve kan ürünleri, diyaliz, üremeye yardımcı tedavi, evde sağlık, yanık, yoğun bakım gibi özellikli planlama gerektiren sağlık hizmetlerini planlar ve bu hizmetleri sunan kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar.
- Kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere ait sağlık kurum ve kuruluşlarına izin verir ve ruhsatlandırır, bu izin ve ruhsatları gerektiğinde süreli veya süresiz iptal eder.
- Sağlık hizmetlerinin ücret tarifelerini belirler veya tasdik eder.
- Hasta hakları ile hasta ve çalışan güvenliğine yönelik düzenleme yapar.
- Sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuat ile belirlenen politika ve düzenlemelere uyumunu denetler, gerekli yaptırımları uygular.
- Planlama ve standartlar oluşturulması için gerekli komisyonları kurar.
- Sağlık kurum ve kuruluşları ile hizmetten faydalananlar arasında doğabilecek ihtilafların çözümüne yönelik usulleri belirler.
- Geleneksel, tamamlayıcı ve alternatif tıp uygulamaları ile ilgili düzenleme yapar ve sağlık beyanı ile yapılacak her türlü uygulamalara izin verir ve denetler, düzenleme ve izinlere aykırı faaliyetleri ve tanıtımları durdurur.
- Sağlık hizmetlerinde kalite ve akreditasyon kuralları belirler ve uygulanmasını sağlar.

- Sağlık turizmi uygulamalarının geliştirilmesine yönelik düzenlemeler yapar, ilgili kurumlarla koordinasyon sağlar.
- İlgili mevzuat çerçevesinde kişisel verilerin korunmasına ve veri mahremiyetinin sağlanmasına yönelik düzenleme yapar.
- Tıpta uzmanlık eğitimi ile ilgili iş ve işlemleri yürütür.
- Sağlık insan gücü planlaması yapar, sayı ve nitelik olarak ihtiyaca uygun insan gücü yetiştirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.
- Mevcut sağlık insan gücünü, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar düzeyinde planlar ve istihdamın bu plan çerçevesinde yürütülmesini denetler.
- Sağlık meslek mensuplarının uyum, hizmet içi eğitim, sertifikalı eğitim, görevde yükselme ve unvan değişikliği eğitimleri ve benzeri eğitimleri ile ilgili düzenlemeleri yapar, koordine eder, kredilendirme, izleme ve denetimini sağlar.
- İlgili kuruluşlarla işbirliği yaparak sağlık mesleklerinin standartlarını belirler, eğitim müfredatlarının kanıta dayalı olarak güncellenmesini ve geliştirilmesini sağlar, sağlık meslek mensuplarının sertifikasyonu ile ilgili işleri yapar veya yaptırır.
- Sağlık meslek mensuplarının tescil işlemlerini yapar, kayıtlarını tutar, personel hareketlerini takip eder.
- Bağlı kuruluşların sağlık hizmetleri sınıfına ait personelinin ihtiyaç planlamasını yapar.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.2. Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

- Halk sağlığını korur ve geliştirir, sağlık için risk oluşturan faktörlerle mücadele eder.
- Birinci basamak sağlık hizmetlerini yürütür, bu amaçla birinci basamak sağlık kuruluşlarını kurar ve işletir, gerektiğinde bunları birleştirir, ayırır, nakleder veya kapatır.
- Bulaşıcı, bulaşıcı olmayan, kronik hastalıklar ve kanser ile anne, çocuk, ergen, yaşlı ve engelli gibi risk gruplarıyla ilgili olarak izleme, sürveyans, inceleme, araştırma, bağışıklama ve kontrol çalışmaları yaparak bunlarla ilgili verilerin toplanmasını sağlar, belirlenen hedefler doğrultusunda plan ve programlar hazırlar, uygulamaya koyar, denetlenmesini sağlar, değerlendirir ve gerekli önlemleri alır.
- Yaşam kalitesini yükseltecek alışkanlıkları kazandırarak toplumdaki tüm bireylerin sağlığını geliştirir; hatalı beslenme alışkanlıkları, obezite, sigara ve benzeri zararlı maddelerin yol açtığı sağlık riskleri ve tehditleri ile mücadele eder, bu hususları izler, araştırır, veri toplanmasını sağlar ve değerlendirir.
- Birey, toplum ve çevre sağlığını etkileyen ve genel sağlığı ilgilendiren her tür etkeni incelemek, teşhis etmek, değerlendirmek ve kontrol etmek üzere gerekli laboratuvar hizmetlerinin organizasyonunu sağlar ve ulusal referans laboratuvarı kurar ve işletir, içme suları, biyosidal ürünler gibi görev alanına giren konularda tüketici güvenliği ile ilgili tedbirleri alır ve buna yönelik her türlü iş ve işlemi tesis eder.
- Sağlık tehditlerine yönelik erken uyarı ve cevap geliştirilmesi amacıyla gerekli organizasyonu sağlar, halk sağlığını tehdit eden konularda gereken tüm tedbirleri alır ve gerektiğinde müeyyide uygular.
- Biyolojik ürünler ve test materyali ile benzeri ürünlerle ilgili araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunur, bu ürünleri temin eder veya edilmesini sağlar, ürettirir ve gerektiğinde üretir.

- Görev ve sorumluluk alanıyla ilgili olarak hizmet standardizasyonunu sağlar, meslek personelinin yetişmesi için ilgili kurumlarla işbirliği yaparak eğitim programları hazırlar, eğitim ve yayın faaliyetinde bulunur.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.3. Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü

- Bakanlığa bağlı hastaneleri, ağız ve diş sağlığı merkezlerini ve benzeri sağlık kuruluşlarını kurar ve işletir, gerektiğinde bunları birleştirir, ayırır, nakleder veya kapatır.
- Sağlık kuruluşlarında her türlü koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinin yürütülmesini sağlar, faaliyetleri izleyip ve değerlendirerek iyi uygulama örneklerini yaygınlaştırır.
- Performans değerlendirmesi yapar ve değerlendirme sistematiği için her türlü alt yapıyı kurar.
- Sağlık kuruluşlarında hasta haklarına, hasta ve çalışanların sağlığına ve güvenliğine yönelik iyileştirme çalışmaları yapar.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.4. Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- Afetlerde ve acil durumlarda ülke genelinde sağlık hizmetlerini planlar ve yürütür.
- Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerine ait birimleri kurar ve işletir. Gerektiğinde hastane acil servisleri ile entegre eder, ilgili birimlerin faaliyetlerini izler, değerlendirir, hasta nakil ve sevk koordinasyonunu sağlar.
- Kara, hava ve deniz ambulanslarının temin, tahsis, sevk ve idaresini sağlar.
- Yurtiçinde meydana gelen afet ve acil durumlardaki tıbbî kurtarma ve acil sağlık hizmetlerini ilgili tüm taraflarla işbirliği ve koordinasyon içinde sağlar.
- Yurtdışında meydana gelen afet ve acil durumlarda ulusal ve uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içinde sağlık ve insanî yardım faaliyetlerine katılır.
- Afet ve acil durumlara yönelik sağlık hizmetlerinin sunumunda ihtiyaç duyulacak haberleşme, ilaç, tıbbi ve teknik malzemelere yönelik planlama, tedarik, dağıtım ve depolama faaliyetlerini yürütür, acil sağlık hizmetlerinin sunumu için gerekli telsiz haberleşme altyapısını kurup işletir.
- Tehlikeli kimyasal ve biyolojik maddelere bağlı sağlık tehditlerine yönelik hazırlık ve cevap geliştirilmesi amacıyla gerekli organizasyonu sağlar.
- Toplumun ilkyardım bilgi ve becerisinin geliştirilmesi amacıyla gerekli eğitim faaliyetlerini planlar ve yürütür.
- Görev ve sorumluluk alanı ile ilgili personelin yetiştirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde eğitim programı hazırlar ve uygular, tatbikat organizasyonları yapar, ulusal ve uluslararası tatbikatlara katılır.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.5. Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü

- Toplumun ve bireyin sağlığı ile ilgili bilgi, farkındalık ve kontrol yeteneklerini artırıcı ve bu konuda sorumluluk almalarını ve karar süreçlerine katılımlarını teşvik edici faaliyetler yapar.
- Sağlığı doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen faktörlerin ve sosyal belirleyicilerin iyileştirilmesine yardım edecek düzenlemeler yaparak birey sağlığının korunması ve sağlık düzeyinin yükseltilmesine yönelik davranış değişikliği oluşturmak ve sürdürmek için faaliyetler yapar.
- Sağlığın teşviki ve geliştirilmesine yönelik bilimsel çalışmalar yapar veya yaptırır, eğitim kurumları ve basın yayın organları aracılığı ile toplumu bilgilendirme kampanyaları yapar veya yaptırır.
- Halk sağlığının korunması ve geliştirilmesi, hastalık risklerinin azaltılması, önlenmesi ve teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinin daha verimli kullanılabilmesi için uyarıcı, bilgilendirici ve eğitici mahiyette programlar hazırlar veya hazırlatır.
- Bakanlığın halkla ilişkilerini ve bilgi edinme hizmetlerini yürütür. Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.6. Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

- Sağlık alanında kullanılan bilişim sistemleri ve iletişim teknolojileri ile ilgili ülke çapında politika, strateji ve standartları belirler.
- Kişisel sağlık verileri ile ülke düzeyinde sağlık durumu ve sağlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapar ve yaptırır.
- Sağlık bilgi sistemleri ve teknolojileri alanında uluslararası gelişmeleri izleyerek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşır, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapar.
- Sağlık bilişimi ve teknolojisi alanında çalışacak kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin uyacakları kuralları belirler, uygular, gerektiğinde bunların yazılım ve ürünlerinin uygunluğuna karar verir ve müelliflerini yetkilendirir.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.7. Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın ve bağlı kuruluşların hizmetlerinde kullanılacak binalar için belirlenen ihtiyaç programlarına uygun olarak mühendislik hizmetlerini yürütür, projelerini hazırlar veya hazırlatır.
- Gerektiğinde ön veya tam proje ile inşaat ihalelerini yapar ve bu hizmetler için müşavirlik hizmeti satın alır.
- Gerektiğinde Bakanlık ve bağlı kuruluşların inşaatlarının kontrolörlüğünü yapar veya yaptırır.
- Sağlık yapılarının standartlarını belirler ve mimarisini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapar.
- Bakanlığın ihtiyaç duyduğu taşınmazların kamulaştırma işlemlerini yürütür.
- Bakanlığın ve bağlı kuruluşların ihtiyacı olan tesislerin yapımını ve mevcut tesislerin yenilenmesini kamu özel ortaklığı modeli veya diğer usuller ile gerçekleştirir.
- Sağlık hizmeti sunumunda ihtiyaç duyulan ve ileri teknoloji gerektiren tıbbî cihaz, ürün ve hizmetlerin üretimine, teknolojilerinin geliştirilmesine ve yurtdışından transferine yönelik

yerli ve yabancı yatırım ve teknoloji imkânlarını araştırır, teşvik eder ve bu ürünlerin off–set ticaretini düzenler.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.8. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

- Sağlık alanında yabancı ülkelerle ve uluslararası kuruluşlarla ilişkileri yürütür, geliştirir ve bunlarla ilgili hukukî ve idarî düzenlemelere ilişkin çalışmaları yürütür.
- İkili ve çok taraflı anlaşma ve sözleşmelere ilişkin işlemleri yürütür.
- Avrupa Birliği ile ilişkileri, Bakanlığın ilgili birimleri arasında ve Bakanlık ile diğer kurumlar arasında koordinasyonu gerçekleştirmek suretiyle yürütür.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.9. Strateji Geliştirme Başkanlığı

- İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine eder ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütür.
- İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlar ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izler ve değerlendirir.
- Mevzuatı uyarınca belirlenecek bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programını hazırlar ve hizmet gereksinimleri dikkate alarak ödeneğin ilgili birimlere gönderilmesini sağlar.
- Bütçe kayıtlarını tutar, bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplar, değerlendirir ve bütçe kesin hesabı ile malî istatistikleri hazırlar.
- İlgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirir, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütür.
- Genel bütçe kapsamı dışında kalan idarelerde muhasebe hizmetlerini yürütür.
- Harcama birimleri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını da esas alarak idarenin faaliyet raporunu hazırlar.
- İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenler.
- İdarenin yatırım programının hazırlanmasını koordine eder, uygulama sonuçlarını izler ve yıllık yatırım değerlendirme raporunu hazırlar.
- İdarenin, diğer idareler nezdinde takibi gereken malî iş ve işlemlerini yürütür ve sonuçlandırır.
- Malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlar ve danışmanlık yapar.
- Ön malî kontrol faaliyetini yürütür.
- İç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapar.
- Malî konularda üst yönetici tarafından verilen diğer görevleri yapar.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.10. Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın personel planlaması ile personel sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapar ve tekliflerde bulunur.
- Bakanlık personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütür.
- 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütür, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapar veya yaptırır.
- Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütür.
- Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenler ve yürütür.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.11. Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapar.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.12. Teftiş Kurulu Başkanlığı

- Denetime ilişkin yöntem ve teknikleri geliştirir, denetim alanındaki standart ve ilkelerin oluşturulmasını sağlar, denetim rehberleri hazırlar, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirler alır.
- Bakanlık teşkilatı ile gerektiğinde bağlı ve ilgili kuruluşların ve bunların denetimi altındaki kurum ve kuruluşların iş ve işlemleri hakkında denetim, inceleme ve soruşturma yapar.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.13. İç Denetim Birimi Başkanlığı

- Risk analizlerine dayalı iç denetim plan ve programlarını hazırlar, geliştirir ve üst yöneticinin onayına sunar. Onaylanan denetim plan ve programlarının uygulanmasını sağlar, denetim ve danışmanlık faaliyetlerini yürütür, üst yönetici tarafından talep edilen ve görev alanına giren program dışı görevleri gerçekleştirir.
- Bakanlığın risk yönetimi, iç kontrol ve yönetişim süreçlerinin etkinlik ve yeterliliğini değerlendirir.
- İç denetim faaliyetleri sırasında tespit edilen veya iç denetim birimine intikal eden inceleme veya soruşturma yapılmasına gerek duyulan hususları üst yöneticinin bilgisine sunar.
- İç denetim faaliyetlerinin sonuçlarını izler. İç denetim faaliyetlerinin değerlendirilmesi, kamu iç denetim standartları ve meslek ahlak kurallarına uygun olarak yürütülmesi ve iç denetim faaliyetlerinin geliştirilmesi için kalite güvence ve geliştirme programı oluşturur, uygular ve geliştirir. Kalite güvence ve geliştirme programı çerçevesinde yapılan değerlendirme sonuçlarını üst yöneticiye sunar.
- Yıllık iç denetim faaliyet raporunu hazırlar ve üst yöneticiye sunar.

- İç Denetim Biriminin görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilecek bilgi, yetenek, tecrübe ve mesleki yeterliliğe sahip iç denetçi kadrosunu Bakanlığın insan kaynakları politikaları ile uyumlu olarak oluşturur ve bunun için gerekli prosedürleri gerçekleştirir.
- İç Denetim Birimi Yönergesini, iş ve işlem süreçlerini İç Denetim Koordinasyon Kurulu düzenlemelerine uygun olarak hazırlar ve geliştirir.
- İç denetim faaliyetlerinin sonuçları hakkında üst yöneticiye belirli aralıklarla bilgi sunar, iç denetim alanındaki gelişmeler ve en iyi uluslararası uygulamalar konusunda bilgilendirme yapar.
- Denetim raporlarının, raporlama standartları ile belirlenen usul ve esaslara uygunluğunu kontrol eder ve bir örneğini İç Denetim Biriminde muhafaza eder.

1.14. Özel Kalem Müdürlüğü

- Bakanın çalışma programını düzenler.
- Bakanın resmî ve özel yazışmalarını, protokol ve tören işlerini düzenler ve yürütür.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

1.15. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

- Bakanlığın basınla ilgili faaliyetlerini planlar ve bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve esaslara göre yürütülmesini sağlar.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapar.

6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu kapsamında uluslararası standartlar ve Avrupa Birliği uygulamaları doğrultusunda etkin bir iç kontrol sisteminin kurulması amacı ile; COSO (bütünleşik kontrol çerçevesi) modeli örnek alınmıştır. Hizmetlerin etkinliğini sağlamak, verimliliği arttırmak, idari ve mali raporların güvenliği ve yürürlükteki kanun ve düzenlemelere uygunluğunu ortaya koymak amacıyla bu model doğrultusunda 2010 yılında ilk adım olarak Strateji Geliştirme Başkanlığında pilot iç kontrol sistemi kurulması çalışmalarına başlanmıştır. Bakanlığımızın diğer merkez birimlerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması çalışmaları tamamlanmıştır.

Bakanlığımız Teşkilat Kanunu, 663 sayılı KHK ve daha sonra 694 sayılı 1. Nolu Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile değiştiğinden görevler ve birimlerin yer değişmesi nedeni ile iç kontrol sistemi kurgusu değişen teşkilat yapımıza göre uyumlaştırma çalışmalarına devam edilmiştir.

Bakanlığımızda İç Kontrol Sistemine yönelik Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planlarımız 2 yıllık periyotlarda Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılan ikincil mevzuat doğrultusunda hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. 6 aylık periyotlarda da üst yönetime raporlanmıştır.

2019-2020 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının 6 aylık gerçekleşmeleri değerlendirilerek Merkez Harcama Birimleri ve 81 İl Sağlık Müdürlükleri ile yapılan toplantılarda alınan görüşler neticesinde eylem planının revizesine ihtiyaç duyulmuştur. 2019-2020 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (2020 Revize) oluşturularak İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu ile Bakanlık Makamının Oluru ile yayımlanmıştır. Eylem planında 52 eylem yer almış olup 32 eylemden İl Sağlık Müdürlükleri sorumlu tutulmuştur.

2020 yılında 2 bölgede (Konya ve Bursa) 42 İl Sağlık Müdürlüğü ve 6 Genel Müdürlükten toplam 173 personele İl Bazlı Süreçlerin Yerinde incelenmesi Eğitim ve Çalıştayları düzenlenmiştir. Ayrıca 2020 yılında covid-19 pandemisi sebebiyle 2 bölgede yapmayı planladığımız eğitim ve çalıştay iptal edilmiştir.

Hizmet İçi Eğitim Planı kapsamında Bakanlığımız tüm Genel Müdürlüklerindeki İç Kontrol personelinin katılımı ile Şubat ayında Uyum Eylem Planı, form ve dokümanlar konulu toplantı gerçekleştirildi.

2020 yılı Aralık ayında Bakanlığımız 2021-2022 yıllarını kapsayan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmiş olup Eylem Planı hazırlama grubu ve İzleme Yönlendirme Kurulunun incelemelerinden sonra Eylem Planımız 24 Aralık 2020 tarihli Makam Onayı ile yayınlanmıştır. Eylem planında 51 eylem yer almış olup 34 eylemden İl Sağlık Müdürlükleri sorumlu tutulmuştur. Merkez Birimlerin sorumlu olduğu eylem sayıları ise hizmet alanlarına göre farklılık göstermiştir.

II. AMAÇ VE HEDEFLER

A. İdarenin Stratejik Planda Yer Alan Amaç ve Hedefleri

İdeal sağlık sistemi; erişilebilir, kaliteli, verimli ve sürdürülebilir olmalıdır. Sistem insan odaklı yaklaşımı esas alıp finansal hakkaniyeti gözetmelidir. Bireylerin ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerine yerinde, zamanında ve hakkaniyetli şekilde erişmeleri sağlanmalıdır.

2002 yılı sonunda Türk sağlık sisteminin içinde bulunduğu durum, hizmet sunumundan finansmanına, insan gücünden bilgi sistemine kadar ilgili birçok alanda köklü değişikliklere gidilmesini gerekli kılmaktaydı. Bu çerçevede küresel gelişmeleri gözeten, ülkemizin sosyo-ekonomik gerçeklerine uygun, yapısal, planlı ve sürdürülebilir bir program hazırlanmıştır.

Program "Stratejik Yönetim" modelinin en güzel örneklerinden biridir. Bu çerçevede Stratejik Plan 2010-2014 hazırlanmıştır.

Stratejik Yönetim; geleceğin bir defalığına planlanması değil, organizasyonun değişen dünya ile birlikte amaç ve hedeflerini yenilemesidir. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası sağlık stratejileri ve Bakanlığımızın yeniden yapılandırılması ile uyumlu 2010-2014 Stratejik Planını da revize eden 2013-2017 Stratejik Planı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ile birlikte çalışılarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada Tallinn Şartı, Halk Sağlığı Kapasitelerini ve Hizmetlerini Güçlendirmek için Avrupa Eylem Planı ve Sağlık 2020 dikkate alınmıştır.

Stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde 663 Sayılı KHK ile değişen Bakanlık teşkilat yapısına uygun olarak stratejik planın yenilenmesi çalışmalarına devam ederken 26 Şubat 2018 tarihli 30344 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan *Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te* değişiklik yapılmıştır. Söz konusu Yönetmelik'in geçici birinci maddesinde; *değerlendirilmek üzere Kalkınma Bakanlığına gönderilen ve 2019-2023 dönemini kapsayan planların yeni rehbere uygun olarak hazırlanacağı öngörülmüştür*. Bu sebeple hazırlanan 2018-2022 Stratejik Planı 2019-2023 dönemini kapsayacak şekilde revize edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı hazırlanarak Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilmiş ve kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Bu nedenle 2023 vizyonu ile hazırlanan 2019-2023 yıllarını kapsayan Bakanlığımız Stratejik Planı aşağıda sunulmuştur.

Stratejik Plan 2019-2023 ile 6 Stratejik Amaç ve 41 Hedef belirlenmiştir.

Nihai Amaç: "Vatandaşlarımızın sağlığını korumak, geliştirmek ve herkesin hakkaniyet içinde kaliteli sağlık hizmetine erişmesini sağlamak"

STRATEJİK AMAÇ 1	
Sağlıklı yaşamı teşvik etmek ve yaygınlaştırmak	
Hedef 1.1	Sağlıklı beslenme alışkanlıklarını kazandırmak ve geliştirmek
Hedef 1.2	Hareketli hayat alışkanlıklarını kazandırmak ve geliştirmek
Hedef 1.3	Tütün ve tütün ürünleri ile mücadeleyi sürdürmek ve kullanımlarını azaltmak
Hedef 1.4	Alkolün zararlı etkilerinden tüm toplumu korumak
Hedef 1.5	Uyuşturucu kullanım oranlarını azaltmak
Hedef 1.6	Ruh sağlığına ilişkin risklerden bireyleri korumak ve ruhsal bozukluklar konusunda farkındalığı artırmak
Hedef 1.7	Toplumsal farkındalığı artıracak sistematik iletişim faaliyetleri ile sağlıklı hayat tarzını yaygınlaştırmak
Hedef 1.8	Kendi sağlığının öneminin farkında olan, sağlık sistemini etkin olarak kullanan ve sağlık okuryazarlığı yüksek bir toplum oluşturmak

STRATEJİK AMAÇ 2	
Birinci basamak sağlık hizmetlerini güçlendirerek sağlık sistemi içerisindeki etkinliğini artırmak	
Hedef 2.1	Kuvvetlendirilmiş bir aile hekimliği yapısıyla çok disiplinli ve tercih edilen birinci basamak sağlık hizmetleri vermek
Hedef 2.2	Birinci basamak performans sistemini tüm paydaşlar için kalite, memnuniyet ve çıktı odaklı bir yapıya dönüştürmek
Hedef 2.3	Bütün adımları baştan sona planlanmış, standart ve bireyin takibini etkin şekilde yapan sistemler ve teknolojik araçları bünyesinde barındıran birinci basamak hizmet süreçleri oluşturmak Hedef 2.4 Birinci basamak sağlık personeli yetkinliklerini; uzmanlık programları, eğitim müfredatlarında yapılacak iyileştirmeler ve hizmet içi eğitimlerle destekleyerek geliştirmek

STRATEJİK AMAÇ 3	
Sağlık hizmetlerinin erişilebilir, etkili, etkin ve kaliteli sunumunu sağlamak	
Hedef 3.1	Sağlık hizmetlerinde klinik kaliteyi iyileştirmek
Hedef 3.2	Ayakta tedavi ve acil servis sağlık hizmetlerindeki etkinlik ve verimliliği artırmak
Hedef 3.3	Sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliğini artırmak ve sürdürülebilirliğini korumak
Hedef 3.4	Acil durum ve afetlerde sağlık hizmetlerini daha hızlı ve kaliteli verecek şekilde güçlendirmek
Hedef 3.5	Kamu hastanelerinde uygulanan performans yönetimini ve ek ödeme yöntemini sağlık sisteminin amaç ve ihtiyaçlarına uygun şekilde güncellemek

STRATEJİK AMAÇ 4	
Sağlık hizmetlerinde bütünleşik sağlık hizmet modelini hayata geçirmek	
Hedef 4.1	Bulaşıcı olmayan hastalıkların erken teşhisinde ve hastalıklara bağlı komplikasyonların yönetilmesinde etkinliği artırmak
Hedef 4.2	Anne sağlığına yönelik koruyucu tedbir ve destek sağlayacak sistem geliştirerek anne ölümlerini en aza indirmek
Hedef 4.3	Bebek ve çocuk sağlığı alanında risk faktörlerini önleyen ve koruyucu hizmet sunan sistemi güçlendirerek bebek ve çocuk ölümlerini en aza indirmek
Hedef 4.4	Bulaşıcı hastalıklardan kaynaklı hastalık yükünü en aza indirmek
Hedef 4.5	Bireylerin ruh sağlığını takip etmek, korumak ve iyileştirmek
Hedef 4.6	Bedensel ve zihinsel şartları sebebiyle özel ihtiyacı olan bireylerin uygun sağlık hizmetlerine daha kolay erişimini sağlamak
Hedef 4.7	Çalışan sağlığı hizmetlerini iyileştirerek çalışanların sağlığını korumak ve geliştirmek
Hedef 4.8	Göç sağlığı hizmetlerinde etkinliği ve kapasiteyi artırmak
Hedef 4.9	Uyuşturucu ve diğer bağımlılık yapıcı ürünlere yönelik tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinde erişim ve kaliteyi artırmak
Hedef 4.10	Uluslararası sağlık risklerine karşı halkımızı etkin bir şekilde korumak
Hedef 4.11	Çevresel faktörlerin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak
Hedef 4.12	Sağlık sorumluluğunun geliştirilmesine yönelik çok paydaşlı yönetişim modelini güçlendirmek

STRATEJİK AMAÇ 5	
Vatandaş ile sağlık çalışanının memnuniyetini artırmak ve sağlık sisteminin sürdürülebilirliğini sağlamak	
Hedef 5.1	Sağlık hizmetlerinden duyulan vatandaş memnuniyetini artırmak
Hedef 5.2	Sağlık çalışanlarının memnuniyetini sürekli olarak iyileştirmek
Hedef 5.3	Tedarik zincirinin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için uçtan uca yönetim yapısı oluşturmak
Hedef 5.4	Sağlık hizmet sunumu ve karar alma süreçlerinde bilgi teknolojilerinin kullanımını artırarak sağlık sistemini güçlendirmek
Hedef 5.5	Sağlıkta insan kaynakları sürdürülebilirliğini sağlamak ve planlamasını iyileştirmeye devam etmek
Hedef 5.6	Sağlıkta insan kaynaklarının yetkinlik düzeyini artırmak ve sağlık yönetimini daha etkin hale getirmek
Hedef 5.7	Şehir Hastanesi Modeli ile sağlık hizmet sunumunu güçlendirmek
Hedef 5.8	Sağlık finansman modelini finansal sürdürülebilirlik ve bireylerin finansal riskten korunmasını da dikkate alarak güncellemek

STRATEJİK AMAÇ 6	
Ülkemizin sosyoekonomik kalkınmasına ve küresel sağlığa katkıda bulunmak; sağlık endüstrilerinde milli teknolojiyi geliştirmek ve yerli üretimi artırmak	
Hedef 6.1	İlaçların, biyolojik ürünlerin ve tıbbi cihazların erişilebilirliğini, güvenliliğini ve akılcı kullanımını sağlamak ve kozmetik ürünlerde güvenliliği tesis etmek
Hedef 6.2	Sağlıkta AR-GE ve yenilikçiliği teşvik etmek, millîleşme ve yerlileşmeyi sağlamak, ihracatı artırmak
Hedef 6.3	Ülkemizin sağlık turizminde tercih edilen ülkeler arasına girmesini sağlamak
Hedef 6.4	Küresel ve bölgesel sağlık politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında lider-belirleyici ülkeler arasında olmak
Hedef 6.5	İlaçların, biyolojik ürünlerin ve tıbbi cihazların erişilebilirliğini, güvenliliğini ve akılcı kullanımını sağlamak ve kozmetik ürünlerde güvenliliği tesis etmek
Hedef 6.6	Sağlıkta AR-GE ve yenilikçiliği teşvik etmek, millîleşme ve yerlileşmeyi sağlamak, ihracatı artırmak

B. Diğer Hususlar

1. ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI

Amaç
578. Bireylerin yaşam kalitesinin yükseltilmesi, ekonomik ve sosyal hayata aktif ve sağlıklı bir şekilde katılımlarının temin edilebilmesi için kanıta dayalı politikalarla desteklenen, kaliteli, güvenilir, etkin, mali açıdan sürdürülebilir bir sağlık hizmet sunumu ile bölgeler arası dağılımın iyileştirilmesi, fiziki altyapının ve insan kaynağının niteliğinin artırılması temel amaçtır.
2.2.1.2.2. İlaç ve Tıbbi Cihaz
363. İlaç ve tıbbi cihaz sanayiinde TÜSEB yetkinlikleri artırılarak Ar-Ge, üretim ve eğitim faaliyetleri yanında Start-Up'ları fonlayacak, simülasyon merkezleri oluşturacak, gerektiğinde şirket yapısıyla diğer şirketlerle ortaklıklara girecek, sağlık vadisi ve sağlık teknolojileri geliştirme bölgesi oluşturmada liderlik yapacak ve ihracat odaklı daha yüksek katma değerli ürünler geliştirilmesini sağlayacaktır.
363.1. İlaç ve tıbbi teknolojiler alanında, ülkemizin Ar-Ge ve üretim kapasitesini geliştirmek üzere üniversiteler, araştırma merkezleri, laboratuvarlar, teknoloji firmaları, uygulama merkezleri, hekim ve mühendisler gibi sektörün tüm paydaşlarının yer aldığı entegre bir sağlık ekosistemi olarak Sağlık Vadisi hayata geçirilecektir.
363.2. İlaç ve tıbbi cihaz üretim alanlarının yer alacağı, ortak kullanıma hizmet edecek şekilde teknolojik imkânların bulunduğu, kümelenmeye yönelik desteklerin sağlanacağı sağlık teknoloji geliştirme bölgeleri oluşturulacaktır.
363.3. Sağlık Endüstrileri Dönüşüm ve Araştırma Platformu aracılığıyla ilaç ve tıbbi cihaz alanında yeni nesil sağlık girişimcileri havuzu oluşturulacak ve çeşitli etkinliklerle girişimci, sanayici ve yatırımcılar bir araya getirilecektir.
363.4. Tıbbi cihazların AR-GE'sine, pre-klinik çalışmalarına, prototip geliştirilmesine, üretimine ve üretim sonrası süreçlerine yönelik analiz, doğrulama, test ve ölçüm faaliyetlerini içeren akredite mükemmeliyet merkezi kurulacaktır.
363.6. İlaç ve tıbbi cihaz sektörüne yönelik test, sertifikasyon ve ruhsatlandırma alanında uluslararası tanınırlığa sahip test ve analiz altyapısı geliştirilecektir.
364. Biyoteknolojik ilaçlar gibi yüksek teknoloji gerektiren alanlar başta olmak üzere Ar-Ge, üretim, nitelikli insan kaynağı ve mevzuat konularında ülkemizde gerekli ekosistem oluşturulacaktır.
364.1. 2020 yılında uygulanmaya başlanacak yeni AB tıbbi cihaz direktiflerine uyumlu laboratuvar test ve analiz süreçleri ile ürün belgelendirme süreçlerinde görev alabilecek nitelikte personel eğitilecektir.
364.2. Tıp doktorlarının Ar-Ge faaliyetlerine daha fazla zaman ayırmasını sağlayacak şekilde döner sermayeden aldıkları ek ödemeye ilişkin kriterler yeniden düzenlenecektir.
364.3. Kimyasal, bitkisel, biyolojik ve radyofarmasötik (nükleer) hammaddelerin üretimine yönelik altyapı geliştirilecektir.
364.4. Biyoteknolojik ilaçlara yönelik Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması amacıyla, altyapı ve yetkinliklerin geliştirilmesi sağlanacaktır.
366. Klinik araştırmalarda ülkemizin bölgede lider ülke konumuna gelmesi sağlanacaktır.
366.1. Ruhsat öncesinde yapılan klinik araştırmaların koşul aranmaksızın Ar-Ge faaliyeti kapsamına alınması sağlanacak, klinik araştırmaların Ar-Ge destekleri farklılaştırılacaktır.

366.2. Klinik araştırma öncesi ilaç ve tıbbi cihaz Ar-Ge çalışmalarının yapılabilmesi için uluslararası tanınır İyi Laboratuvar Uygulamaları sertifikasına sahip pre-klinik araştırma merkezleri kurulacaktır.
366.3. Klinik araştırma taraflarının ve kamuoyunun klinik araştırmalar konusunda farkındalık düzeyi artırılacaktır.
366.5. Klinik araştırmalarda uluslararası desteklerden (AB fonları ve NIH fonları gibi) alınan payın artırılması için uluslararası düzeyde Türkiye'nin görünürlüğünü artıracak ağlara üyelikler sağlanacaktır.
367. Sağlık endüstrileri alanında yatırım, üretim, ihracatın artırılması, teknolojinin geliştirilmesi için yetkilendirilen Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesinin etkin çalışması sağlanacaktır.
2.2.2.3. Turizm
425. Daha fazla gelir bırakan turizm çeşitlerinin geliştirilmesi, konaklama süresinin uzatılması, konaklama dışı harcama alanlarının yaratılması ve harcama eğilimi yüksek ziyaretçilere ulaşılması yoluyla kişi başı harcama artırılacaktır.
425.2. Ortalama konaklama süresini artıracak ve turizmin yılın tamamına yayılmasını sağlayacak sağlık turizminin geliştirilmesi için tanıtım ve yatırım faaliyetleri yürütülecektir.
2.2.3.1. Kamu Yatırım Politikaları
438. KÖİ Modeli ile inşası devam eden toplam 18.716 yataklı 11 adet şehir hastanesi ile Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu, Kuzey Marmara Otoyolu Kurtköy-Akyazı ve Kınalı Odayeri Kesimleri, Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Balıkesir Otoyolunun Malkara Çanakkale Kesimi, Menemen-Aliağa Çandarlı Otoyolu, Ankara-Niğde Otoyolu, Aydın-Denizli Otoyolu, İstanbul Havalimanı 2. Etabı, Çeşme Havalimanı, Salıpazarı Kruvaziyer Limanı, Haliç Yat Limanı ve Kompleksi Projeleri tamamlanacaktır.
2.2.3.10. Gümrük Hizmetleri
528. Ticaret erbabı ve yolcuların iş ve işlemlerinde gümrük mevzuatına uyumunun artırılması kapsamında, mükelleflerin ihtiyaç duydukları bilgi ve belgelerin güncel, doğru, anlaşılır ve kolay erişilebilir şekilde yayımlanması sağlanacaktır.
528.2. İlgili kurumların internet sitelerinde görev alanlarına giren gümrük ile ilgili mevzuat, işlemler, ücretler ve belgeler hakkında bilgiler güncel, yeterli ve açık bir şekilde yayımlanacaktır.
2.3.3. Sağlık
579. Bulaşıcı olmayan hastalık risklerine yönelik olarak, sağlıklı yaşam tarzı teşvik edilecek; koruyucu ve tedavi edici hizmet kapasitesi geliştirilecek; çevre sağlığı, gıda güvenilirliği, fiziksel aktiviteye elverişli sahalar, sağlık okuryazarlığı, iş sağlığı ve güvenliği alanlarında sektörler ve kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon artırılacaktır.
579.1. Sağlıklı yaşam tarzının teşvik edilmesi için sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam alışkanlıkları kazandırılmasına yönelik eğitim, kamu spotu, kampanyalar gibi bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir.
579.2. Gıda güvenilirliği, obezite, çevre sağlığı gibi konularda çok paydaşlı sağlık sorumluluğu modeli güçlendirilecektir.
579.3. Bulaşıcı olmayan hastalıklara yönelik risk faktörlerinin azaltılabilmesi için erken teşhis hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır.
580. Birinci basamak sağlık hizmetlerine ayrılan kaynakların akılcı, etkin ve verimli kullanılması sağlanacaktır.
580.1. Aile hekimlerince sunulan sağlık hizmetlerini nitelik ve nicelik olarak iyileştirmek suretiyle ihtiyacın bu aşamada karşılanması sağlanacaktır.

580.2. Sağlıklı hayat merkezlerinin sayısı artırılacak, bu merkezlerle kuvvetlendirilmiş ve entegre edilmiş bir aile hekimliği yapısı oluşturularak gerekli olan birinci basamak sağlık hizmetleri verilecektir.
580.3. Bulaşıcı olmayan hastalıklar başta olmak üzere, hastalıklara ilişkin tarama ve teşhis gibi süreçlerde aile hekimlerinin sorumlulukları artırılacaktır.
580.4. Aile hekimliği performans sistemi, ikinci ve üçüncü basamaklardaki performans sistemiyle entegre bir biçimde, teşhis ve tedavinin isabetliliği ve hizmet miktarıyla orantılı olarak yeniden tasarlanacaktır.
580.5. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin daha fazla kullanılmasını sağlamak için finansal tedbirler alınacaktır.
580.6. Birinci basamak sağlık personeline yönelik hizmet içi eğitimler yeniden tasarlanacaktır.
581. Bağımlılıkla mücadele alanında yürütülen sağlık hizmetlerine erişim kolaylaştırılacak, bu alandaki faaliyetlerin etkinliği periyodik olarak izlenecektir.
581.1. Kamu kurum ve kuruluşlarının bağımlılıkla mücadele konusunda etkinliğinin artırılması, sunulan hizmetlerin genişletilmesi ve erişilebilirliğinin artırılması için ihtiyaç duyulan insan kaynağının temini, altyapının kurulması ve cari harcamaların karşılanması amacıyla bütçe imkânları artırılacaktır.
581.2. Bağımlıkla mücadele konusunda danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine kolay erişiminin sağlanmasını teminen, bu hizmetlerin verildiği merkezlerin sayısı artırılacak, sunulan hizmetin kalitesi yükseltilecektir.
581.3. Zorunlu tedavi kararlarının uygulanabileceği özelleşmiş tedavi merkezlerinin sayısı artırılacaktır.
581.4. Alkol, tütün ve uyuşturucu gibi zararlı maddelerin kullanımıyla mücadele konusunda bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.
581.5. Bağımlılıkla mücadeleye yönelik yürütülen faaliyetlerin sonuçları ile toplumdaki madde kullanım sıklığı periyodik olarak yapılacak bilimsel araştırmalarla izlenecektir.
582. Evde sağlık hizmetleri yaygınlaştırılacak, başta kırsalda yaşayanlar olmak üzere yaşlılara sunulan sağlık hizmetlerine erişimin kolaylaştırılması, yaşlılara yönelik koruyucu ve tedavi edici hizmetlerin güçlendirilmesi sağlanacaktır.
582.1. Evde sağlık hizmetleri yaygınlaştırılarak erişim, etkinlik ve kalite artırılacak ve yoğun bakım, palyatif bakım ve geriatri hizmetinin evde bakım hizmetleri ile entegrasyonu sağlanacaktır.
582.2. Yaşlılara yönelik sağlık izlemleri gerçekleştirilecek, yaşla birlikte artan hastalıklara ilişkin koruyucu ve tedavi edici hizmetler güçlendirilecek, geriatri ve palyatif bakım hizmetleri sunan merkezlerin sayısı artırılacaktır.
583. Acil sağlık, yoğun bakım, onkoloji, organ nakli hizmetleri gibi özellikli sağlık hizmetlerinin kapasitesi artırılarak hızı ve kalitesi yükseltilecektir.
583.1. Özellikli sağlık hizmetleri merkezileştirilecek ve bu alanlarda hizmet veren hekimlere yönelik yönetim modeli oluşturulacaktır.
583.2. Acil servis hasta yoğunluğuna göre ihtiyaç olan yerlerde alternatif muayene alanları oluşturulacaktır.
583.3. Acil sağlık hizmetlerinde ambulansların etkin kullanımı sağlanacak ve hastaneler ile 112 Kontrol Komuta Merkezleri arasındaki koordinasyon güçlendirilecektir.
583.4. Kamu ve özel sağlık hizmet sunucularında yoğun bakım hizmetleri amacına uygun kullanılacak biçimde etkinleştirilecektir.

584. Sağlık hizmetinin kalitesinin geliştirilmesi için hizmet sunucularına yönelik akreditasyon sistemi kurulacak, klinik kalitenin takibi ve denetiminde standart ve etkili bir süreç oluşturulacak, klinik rehberlerin kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
584.1. Sağlık hizmetlerinde klinik kalitenin ölçümü ve geliştirilmesi sağlanacak, klinik rehberlerin uygulanması yaygınlaştırılacaktır.
584.2. Akredite olan sağlık hizmet kuruluşu sayısı artırılacaktır.
585. Veri ve kanıta dayalı politika oluşturmada girdi olarak kullanılabilecek, bilimsel araştırma ve analizlerde kullanılmaya elverişli, uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlayan kalite ve ayrıntıda veri üretimi sağlanacaktır.
585.1. Sağlık veri setleri yeniden yapılandırılarak, veri kalitesi artırılacak ve uluslararası mukayeseye imkân veren bir veri altyapısının oluşturulması sağlanacaktır.
585.2. Kurumlar arası veri paylaşımı konusunda işbirliği ve koordinasyon geliştirilecektir.
586. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarında ürün ve hizmet güvenilirliği ile standardizasyonun sağlanmasına yönelik hukuki düzenlemeler tamamlanacak, kontrol-denetim mekanizması oluşturulacaktır.
586.1. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarına ilişkin hukuki düzenlemeler tamamlanacaktır.
586.2. Geleneksel ve tamamlayıcı tıpta merkez sayısı ve kamu hastanelerindeki ünite sayısı artırılacak, kontrol ve denetim mekanizmaları oluşturulacaktır.
587. Tedarik zincirinin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için uçtan uca yönetim yapısı oluşturulacaktır.
587.1. İhtiyaç planlama, satın alma, sipariş, stok, lojistik ve sözleşme yönetimi alanlarında hukuki düzenlemeler ve bilişim altyapısı çalışmaları yapılacaktır.
587.2. Sağlık market çalışmaları kapsamında; sağlık tesislerinde özellikle sık tüketilen ve temininde güçlük yaşanılan malzeme gruplarında alternatif alım yöntemleri ile edinme maliyetleri düşürülecektir.
587.3. Simülasyon destekli tıp eğitimi, biyomedikal mühendislik eğitimi ve hastane eczacılığı eğitimi vermek amacıyla Simülasyon Destekli Eğitim ve Uygulama Merkezleri açılacaktır.
587.4. İlaç ve tıbbi sarf malzeme kullanım değerlendirme komisyonları kurularak aynı endikasyon için hekimler tarafından oluşturulan tedavi maliyetleri karşılaştırılarak gereksiz/yetersiz kullanımların önüne geçilmesi ve akılcı ilaç, akılcı tıbbi sarf malzemesi ve akılcı laboratuvar uygulamalarının kullanılması sağlanacaktır.
587.5. Akılcı ilaç kullanımı konusunda bilinç düzeyi artırılacak, izleme ve değerlendirme çalışmaları güçlendirilecektir.
587.6. Antibiyotikler, solunum sistemi ilaçları ve psikiyatride kullanılan ilaçlar başta olmak üzere akılcı ilaç kullanımına yönelik özendirici ve zorlayıcı mekanizmalar oluşturulacaktır.
587.7. Yaşlı hastalar ve kronik hastalığı olan bireyler öncelikli olmak üzere kamuoyu bilinçlendirme faaliyetleri yoluyla akılcı ilaç kullanımı konusunda farkındalık artırılacaktır.
587.8. Hekimlerin akılcı ilaç kullanımı konusunda desteklenmesi ve denetimini teminen karar destek sistemi kurulacaktır.
587.9. Antimikrobiyal direncin düşürülmesine yönelik veteriner hekimlikte kullanılan ilaçların akılcı kullanımı konusunda ilgili kurumlar tarafından ortak çalışmalar yürütülecektir.
589. Ülkemizin sağlık turizmi alanında tanınırlığı ve tercih edilirliği artırılacak ve sağlık turizmi hizmet kapasitesi nitelik ve nicelik olarak geliştirilecektir.
589.1. Sağlık turizmine yönelik hukuki düzenlemeler tamamlanacak, akreditasyon ve denetim altyapısı güçlendirilecektir.

589.2. Medikal turizmin, termal turizmin yanı sıra yaşlı ve rehabilitasyon turizmiyle olan entegrasyonu sağlanacaktır.
589.3. Sağlık turizmi alanında ülkemizin tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülecektir.
590. Sağlık sisteminde hizmet sunucusu ve ödeyici rolleri, hizmet kalitesi, mali sürdürülebilirlik, denetim, performans başta olmak üzere daha etkin bir biçimde yerine getirilecek şekilde güçlendirilecektir.
590.3. Sağlık hizmet sunumunda kullanılan hizmet sunum fiyat yapısının doğru, gerçekçi ve verimliliği özendiren bir yapıya kavuşturulmasını sağlamak üzere Teşhis İlişkili Gruplar yöntemi uygulanarak yeni ve etkin bir fiyatlandırma yapısına geçilecektir.
590.4. Üniversite hastanelerinin hastane işletmeciliği ayrıştırılarak, eğitim ve öğretim hizmetlerinin etkin bir şekilde sunumuna imkân verecek şekilde yönetim, hizmet sunumu ve finansman yapısı itibarıyla sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulacaktır.
591. Sağlık harcamalarında etkinliğin sağlanması için arz ve talep yönlü düzenlemeler hayata geçirilecektir.
591.1 İhtiyaç dışı tetkik, tahlil ve diğer işlemlerin azaltılması için tıbbi verilerin sisteme daha iyi entegre olması sağlanacaktır.
591.2. Ortalamanın üzerinde yapılan tetkik ve tahlil işlemlerine ilişkin bir izleme ve bilgilendirme sistemi kurulacaktır.
2.3.5. Kadın
603. Kadınlara sunulan sağlık hizmetleri iyileştirilip, farkındalık çalışmaları aracılığıyla sağlık bilincinin yükseltilmesi sağlanacaktır.
603.1. Ülke genelinde kanser tarama programına uygun hedef gruptaki kadınların programa katılımlarının artırılması için farkındalık çalışmaları yapılacaktır.
603.2. Kadınlarda sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi amacıyla farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.
2.3.6. Çocuk
606. Erken dönem çocuk bakım, eğitim ve gelişimine yönelik hizmetlerin sunumu ile erişilebilirliğinin artırılması ve niteliğinin yükseltilmesi sağlanacaktır.
606.2. Anne babalara yönelik olarak çocukların yaş ve gelişme düzeylerine uygun beslenme, büyüme, eğitim ve oyun içerikli materyaller geliştirilecektir.
613. Çocuğa yönelik ihmal, istismar ve şiddeti önleyecek program ve uygulamalar geliştirilecek, risk altındaki çocuklara ve ailelerine yönelik hizmetler ile psiko-sosyal destek programları yaygınlaştırılacaktır.
613.4. Çocuk İzlem Merkezlerinin hukuki altyapısı tamamlanacak ve sayıları artırılacaktır.
614. Çocukların ve ebeveynlerin ihtiyaçları doğrultusunda psiko-sosyal destek hizmetleri yaygınlaştırılacak, riskli ve a-tipik gelişim gösteren çocuklara uygun gelişimsel müdahaleler, izlenme ve yönlendirmeler yapılacak, çocuklar arasında sağlık, sosyal medya ve hukuk okur-yazarlığı artırılacaktır.
614.2. Eğitim ve sağlık kurumlarında ebeveyn rehberliğine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
614.3. Okullarda ve sosyal hizmet merkezlerinde sağlık, beslenme, hukuk ve sosyal medya okuryazarlığı becerilerini güçlendirecek program ve faaliyetler yürütülecektir.
614.4. Çocukluk çağında obezitenin sonlandırılmasına, sağlıklı beslenmenin ve fiziksel hareketliliğin artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
617. Çocukların bağımlılık yaratan davranış ve maddelerden korunmalarına yönelik tedbirler alınacak, tedavi merkezlerinin nitelik ve niceliği artırılacak, sosyal rehabilitasyon ve uyum hizmetleri geliştirilecektir.

617.1. Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezleri (ÇEMATEM) ile buralarda istihdam edilen nitelikli personel sayısı artırılacaktır.
617.2. Bağımlılığa yönelik olarak çocuklarla çalışan profesyonel sayısı artırılacaktır.
617.3. Bağımlılıkla mücadele amacıyla çocuklara, ailelere ve çocuklarla çalışan profesyonellere yönelik bilinçlendirme çalışmaları ve eğitimler sürdürülecektir.
2.3.7. Gençlik
622. Bağımlılık yapıcı maddelerle etkin mücadele edilecek, bu maddelerin kullanım durumunu tespit etmeye yönelik araştırma ve hizmetlere devam edilecek, sosyal rehabilitasyon ve uyum hizmetleri geliştirilecektir.
622.1. Bağımlılık yapıcı maddelerin ilgi çekici olmaktan çıkarılması, sigara ve alkol gibi maddelerin erişilebilirliğinin zorlaştırılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.
622.2. Gençlerin ve gençlik alanındaki profesyonellerin bağımlılıkla mücadele konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi yönünde çalışmalara devam edilecektir.
622.3. Bağımlılığa yönelik olarak gençlerle çalışan profesyonel sayısı artırılacaktır.
650. Sporcu sağlığı merkezleri, hizmet kalitesi ve çeşitliliği artırılarak yaygınlaştırılacak, spor hekimi ihtiyacının giderilmesine yönelik tedbirler alınacaktır.
650.1. Sporcu sağlığı merkezleri konusunda bölgeler itibarıyla mevcut durum ve ihtiyaç tespiti çalışması yapılacak, ihtiyaca göre yeni merkezlerin kurulması sağlanacaktır.
650.2. Spor hekimi ihtiyacı tespit edilerek yeterli sayıda uzman hekimin yetiştirilmesi sağlanacaktır.

2. CUMHURBAŞKANLIĞI 2020 YILI YILLIK PROGRAMI

Tedbirler
363.1. İlaç ve tıbbi teknolojiler alanında, ülkemizin Ar-Ge ve üretim kapasitesini geliştirmek üzere üniversiteler, araştırma merkezleri, laboratuvarlar, teknoloji firmaları, uygulama merkezleri, hekim ve mühendisler gibi sektörün tüm paydaşlarının yer aldığı entegre bir sağlık ekosistemi olarak Sağlık Vadisi hayata geçirilecektir.
363.2. İlaç ve tıbbi cihaz üretim alanlarının yer alacağı, ortak kullanıma hizmet edecek şekilde teknolojik imkânların bulunduğu, kümelenmeye yönelik desteklerin sağlanacağı sağlık teknoloji geliştirme bölgeleri oluşturulacaktır.
364.1. 2020 yılında uygulanmaya başlanacak yeni AB tıbbi cihaz direktiflerine uyumlu laboratuvar test ve analiz süreçleri ile ürün belgelendirme süreçlerinde görev alabilecek nitelikte personel eğitilecektir.
364.4. Biyoteknolojik ilaçlara yönelik Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması amacıyla, altyapı ve yetkinliklerin geliştirilmesi sağlanacaktır.
366.3. Klinik araştırma taraflarının ve kamuoyunun klinik araştırmalar konusunda farkındalık düzeyi artırılacaktır.
579.1. Sağlıklı yaşam tarzının teşvik edilmesi için sağlıklı beslenme ve hareketli yaşam alışkanlıkları kazandırılmasına yönelik eğitim, kamu spotu, kampanyalar gibi bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir.
579.2. Gıda güvenilirliği, obezite, çevre sağlığı gibi konularda çok paydaşlı sağlık sorumluluğu modeli güçlendirilecektir.
579.3. Bulaşıcı olmayan hastalıklara yönelik risk faktörlerinin azaltılabilmesi için erken teşhis hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır.

580.1. Aile hekimlerince sunulan sağlık hizmetlerini nitelik ve nicelik olarak iyileştirmek suretiyle ihtiyacın bu aşamada karşılanması sağlanacaktır.
580.2 Sağlıklı hayat merkezlerinin sayısı artırılacak, bu merkezlerle kuvvetlendirilmiş ve entegre edilmiş bir aile hekimliği yapısı oluşturularak gerekli olan birinci basamak sağlık hizmetleri verilecektir.
580.3. Bulaşıcı olmayan hastalıklar başta olmak üzere, hastalıklara ilişkin tarama ve teşhis gibi süreçlerde aile hekimlerinin sorumlulukları artırılacaktır.
580.6. Birinci basamak sağlık personeline yönelik hizmet içi eğitimler yeniden tasarlanacaktır.
581.2. Bağımlıkla mücadele konusunda danışmanlık, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine kolay erişiminin sağlanmasını teminen, bu hizmetlerin verildiği merkezlerin sayısı artırılacak, sunulan hizmetin kalitesi yükseltilecektir.
581.4. Alkol, tütün ve uyuşturucu gibi zararlı maddelerin kullanımıyla mücadele konusunda bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.
582.2. Yaşlılara yönelik sağlık izlemleri gerçekleştirilecek, yaşla birlikte artan hastalıklara ilişkin koruyucu ve tedavi edici hizmetler güçlendirilecek, geriatri ve palyatif bakım hizmetleri sunan merkezlerin sayısı artırılacaktır.
583.2. Acil servis hasta yoğunluğuna göre ihtiyaç olan yerlerde alternatif muayene alanları oluşturulacaktır.
583.3. Acil sağlık hizmetlerinde ambulansların etkin kullanımı sağlanacak ve hastaneler ile 112 Kontrol Komuta Merkezleri arasındaki koordinasyon güçlendirilecektir.
584.2. Akredite olan sağlık hizmet kuruluşu sayısı artırılacaktır.
585.1. Sağlık veri setleri yeniden yapılandırılarak, veri kalitesi artırılacak ve uluslararası mukayeseye imkân veren bir veri altyapısının oluşturulması sağlanacaktır.
585.2. Kurumlar arası veri paylaşımı konusunda işbirliği ve koordinasyon geliştirilecektir
586.2. Geleneksel ve tamamlayıcı tıpta merkez sayısı ve kamu hastanelerindeki ünite sayısı artırılacak, kontrol ve denetim mekanizmaları oluşturulacaktır.
587.2. Sağlık market çalışmaları kapsamında; sağlık tesislerinde özellikle sık tüketilen ve temininde güçlük yaşanılan malzeme gruplarında alternatif alım yöntemleri ile edinme maliyetleri düşürülecektir.
587.6. Antibiyotikler, solunum sistemi ilaçları ve psikiyatride kullanılan ilaçlar başta olmak üzere akılcı ilaç kullanımına yönelik özendirici ve zorlayıcı mekanizmalar oluşturulacaktır.
587.7. Yaşlı hastalar ve kronik hastalığı olan bireyler öncelikli olmak üzere kamuoyu bilinçlendirme faaliyetleri yoluyla akılcı ilaç kullanımı konusunda farkındalık artırılacaktır.
587.8. Hekimlerin akılcı ilaç kullanımı konusunda desteklenmesi ve denetimini teminen karar destek sistemi kurulacaktır.
589.1. Sağlık turizmine yönelik hukuki düzenlemeler tamamlanacak, akreditasyon ve denetim altyapısı güçlendirilecektir.
589.3. Sağlık turizmi alanında ülkemizin tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülecektir.
591.1. İhtiyaç dışı tetkik, tahlil ve diğer işlemlerin azaltılması için tıbbi verilerin sisteme daha iyi entegre olması sağlanacaktır.
591.2. Ortalamanın üzerinde yapılan tetkik ve tahlil işlemlerine ilişkin bir izleme ve bilgilendirme sistemi kurulacaktır.

603.1. Ülke genelinde kanser tarama programına uygun hedef gruptaki kadınların programa katılımlarının artırılması için farkındalık çalışmaları yapılacaktır.
603.2. Kadınlarda sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi amacıyla farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.
617.1. Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezleri (ÇEMATEM) ile buralarda istihdam edilen nitelikli personel sayısı artırılacaktır.
617.2. Bağımlılığa yönelik olarak çocuklarla çalışan profesyonel sayısı artırılacaktır.
617.3. Bağımlılıkla mücadele amacıyla çocuklara, ailelere ve çocuklarla çalışan profesyonellere yönelik bilinçlendirme çalışmaları ve eğitimler sürdürülecektir.
650.2. Spor hekimi ihtiyacı tespit edilerek yeterli sayıda uzman hekimin yetiştirilmesi sağlanacaktır.
656.1. Sağlık hizmetlerinin sunumunda disiplinler arası bir yöntem geliştirilecek, geriatri alanında uzman personel sayısı artırılacak ve geriatrik hizmetler yaygınlaştırılacaktır.
656.2. Alzheimer-demans hastalığı ile mücadele sağlık, bakım, Ar-Ge gibi konunun tüm yönlerini içeren bir yaklaşımla yürütülecektir.

3. CUMHURBAŞKANLIĞI II.180 GÜNLÜK İCRAAT PROGRAMI (1 OCAK 2020-30 HAZİRAN 2020)

Eylemler	
Eylem 1	İnme 112 Mobil Geliştirilmesi
Eylem 2	Ulusal Medikal Kurtarma Ekip (UMKE) Modülünün Geliştirilmesi
Eylem 3	Yurtdışına Yönelik İnsani ve Teknik Yardım Faaliyetlerinin Yürütülmesi
Eylem 4	Sağlık İş Forumu Düzenlenmesi
Eylem 5	Sağlık Personeline Eğitim Verilmesi
Eylem 6	İş Sağlığı Güvenliği (İSG) Hizmetleri Yazılımı Kurulumunun Sağlanması
Eylem 7	Göçmen Sağlığı Merkezleri (GSM) İzleme ve Değerlendirme Rehberinin Hazırlanması
Eylem 8	Sağlıklı Hayat Merkezleri (SHM) İzleme ve Değerlendirme Rehberinin Hazırlanması
Eylem 9	Türkiye Kanser Kontrol Programı (UKKP) Oluşturulması
Eylem 10	Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programının Güçlendirilmesi
Eylem 11	Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Bağımlılıkla Mücadele Konusunda Sunulan Hizmetlerin Geliştirilmesi
Eylem 12	Dumansız Hava Sahası Denetimlerinin Güçlendirilmesi
Eylem 13	Sigara Bırakma Hizmetlerinin Güçlendirilmesi
Eylem 14	Ruh Sağlığı Özellikli Merkez Sayısının Artırılması
Eylem 15	Kalp Merkezi Sayısının Artırılması
Eylem 16	Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezi (ÜYTE) Sayısının Artırılması

Eylem 17	Hiperbarik Oksijen Tedavi Merkez Sayısının Artırılması
Eylem 18	Evde Sağlık Hizmetleri Kapsamında Sunulan Hizmetlerin ve Hizmete Ulaşılabilirliğin Artırılması
Eylem 19	Palyatif Bakım Hizmetleri Kapsamındaki Yatak Sayısının Artırılması
Eylem 20	Vatandaşımızın Sağlık Hizmetine Daha Kolay Erişebilmesi İçin 10 Adet Hastane ve 2 Adet Ağız Diş Sağlığı Merkezi Açılması
Eylem 21	Sağlık Market Çalışmalarının Geliştirilmesi
Eylem 22	Obezite İle Mücadele Sağlıklı Beslenme / Hareketli Yaşam / Diyabet İle Mücadele İletişim Çalışmalarının Yapılması
Eylem 23	Uyuşturucu Kullanımının Zararları Konusunda Farkındalık Çalışmaları Düzenlenmesi
Eylem 24	Sağlık Çalışanı ile Vatandaş İletişiminin Güçlendirilmesi
Eylem 25	Normal Doğumun Özendirilmesi İletişim Kampanyasının Yapılması
Eylem 26	Toplumun Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin Geliştirilmesi
Eylem 27	Vatandaşın Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyinin ve Çalışanların Genel Memnuniyet Düzeyinin Ölçülmesi
Eylem 28	Organ ve Doku Bağışı İletişim Çalışmasının Yapılması
Eylem 29	Tüm Hekimlerin, Kamu Hastane Yöneticilerinin ve İl Sağlık Yöneticilerinin Sunulan Sağlık Hizmetlerine İlişkin Bilgilere/Raporlara Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler (SİNA) Platformu Üzerinden Erişebilmelerinin Sağlanması
Eylem 30	"Neyim Var" Uzman Sistemi Web ve Mobil Uygulamalarının Tasarımının Tamamlanması
Eylem 31	Hemşirelikte Yetkinlik Modelinin Oluşturulması
Eylem 32	Sağlık Turizmine Yönelik Mevzuat Düzenlemelerinin Tamamlanması, Akreditasyon ve Denetim Altyapısının Güçlendirilmesi
Eylem 33	Sağlık Hizmetinin Kalitesinin Geliştirilmesi İçin Hizmet Sunucularına Yönelik Akreditasyon Sisteminin Kurulması, Klinik Kalitenin Takibi ve Denetiminde Standart ve Etkili Bir Sürecin Oluşturulması, Klinik Rehberlerin Kullanımının Yaygınlaştırılması
Eylem 34	Obezite İle Mücadele Kapsamında 2. ve 3. Basamak Sağlık Tesislerinde 120 Adet Obezite Merkezinin Açılması
Eylem 35	19 Adet Sağlık Tesisinin İnşaatına Başlanması
Eylem 36	65 Adet Sağlık Tesisinin İnşaatının Tamamlanması
Eylem 37	2020 Yılında Uygulanmaya Başlanacak Yeni AB Tıbbi Cihaz Direktiflerine Uyumlu Laboratuvar Test ve Analiz Süreçleri İle Ürün Belgelendirme Süreçlerinde Görev Alabilecek Nitelikte Personele Eğitim Verilmesi
Eylem 38	Klinik Araştırma Taraflarının ve Kamuoyunun Klinik Araştırmalar Konusunda Farkındalık Düzeyinin Artırılması
Eylem 39	Akılcı İlaç Kullanımının Yaygınlaştırılması ve Antibiyotik Tüketiminin Optimize Edilmesi
Eylem 40	Bireysel ve Dönüşümsel Tıp Alanında Uygulamalı Projelerinin Hayata Geçirilmesi
Eylem 41	Kanser, Kronik ve Nadir Hastalıklar İçin Stratejik Öneme Haiz Aşı ile İlaç, Tıbbi Cihaz ve Tanı Kitlerinin Geliştirilmesine Başlanılması
Eylem 42	Akredite Sağlık Hizmeti Kuruluş Sayısının Artırılması
Eylem 43	Seyahat Sağlığı Merkez Sayısının Artırılması

4. CUMHURBAŞKANLIĞI III.180 GÜNLÜK İCRAAT PROGRAMI (1 TEMMUZ 2020-31 ARALIK 2020)

Eylemler	
Eylem 1	Dr. E-Nabız Online Sağlık Danışma Sistemi'nin Geliştirilmesi
Eylem 2	E-Rapor Uygulamasındaki 2 Rapor Türünün Uygulama Sanallaştırma (Container) Yapısına Taşınması
Eylem 3	Hayat Eve Sığar Mobil Uygulamasında İşyeri Puanlama Sisteminin Geliştirilmesi
Eylem 4	E-Nabız Web Uygulamasına Akıllı Asistan Modülünün Eklenmesi
Eylem 5	Yenidoğan Retinopati (ROP) Tanı ve Tedavi Hizmetleri İle İlgili Genelge Yayınlanması
Eylem 6	Obezite İle Mücadele / Sağlıklı Beslenme / Hareketli Yaşam / Diyabet İle Mücadele ile ilgili Farkındalık Etkinlikleri Düzenlenmesi
Eylem 7	Uyuşturucu Kullanımının Zararları Konusunda Farkındalık Çalışmaları Yapılması
Eylem 8	Sağlık Çalışanı İle Vatandaş İletişiminin Güçlendirilmesi
Eylem 9	Normal Doğumun Özendirilmesi İletişim Kampanyası Düzenlenmesi
Eylem 10	Toplumun Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin Geliştirilmesi
Eylem 11	Vatandaşın Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet Düzeyinin ve Çalışanların Genel Memnuniyet Düzeyinin Ölçülmesi
Eylem 12	Organ ve Doku Bağışı İletişim Çalışması Yapılması
Eylem 13	Bulaşıcı Hastalıkların Görülme Sıklığını Azaltmak İçin İletişim Çalışması Yapılması
Eylem 14	Kanser, Kronik ve Nadir Hastalıklar İçin Stratejik Öneme Haiz Aşı ile İlaç, Tıbbi Cihaz ve Tanı Kitlerinin Geliştirilmesine Yönelik 1. ve 2. Dönem Proje Destek Çalışmalarının Tamamlanması
Eylem 15	Bireysel ve Dönüşümsel Tıp Alanında Uygulamalı Projelerin Hayata Geçirilmesi
Eylem 16	Türkiye Kronik Hastalıklar Saha Araştırması ve Türkiye Genom Projesi için Sağlıklı Kontrol Grubu Oluşturulması
Eylem 17	Akredite Sağlık Hizmeti Kuruluş Sayısının Artırılması
Eylem 18	Yurtiçi ve Yurt Dışında Meydana Gelebilecek Afet ve Acil Durumlarda Kullanılmak Üzere 20 Adet UMKE Arazi Aracı Alımının Tamamlanarak İhtiyacı Olan İllere Dağıtımının Yapılması
Eylem 19	50 Adet Olan Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) Sayısının 53'e Çıkarılması
Eylem 20	178 Adet Olan Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM) Sayısının 179'a Çıkarılması
Eylem 21	30 Adet Olan AMATEM Sayısının 31'e Çıkarılması
Eylem 22	25 Adet Olan Perinatal Merkez Sayısının 27'e Çıkarılması
Eylem 23	Vatandaşlarımızın Sağlık Hizmetine Daha Kolay Erişebilmesi İçin 9 Adet Hastane Ve 3 Adet Ağız Diş Sağlığı Merkezi Açılması
Eylem 24	Evde Sağlık Hizmetleri Kapsamında Sunulan Hizmetlerin ve Hizmete Ulaşılabilirliğinin Arttırılması

Eylem 25	Klinik Araştırma Taraflarının ve Kamuoyunun Klinik Araştırmalar Konusunda Farkındalık Düzeyinin Artırılması
Eylem 26	Akılcı İlaç Kullanımının Yaygınlaştırılması Ve Antibiyotik Tüketiminin Optimize Edilmesi
Eylem 27	İnsan Kaynaklı COVID-19 Antiserum Üretiminin Yapılması
Eylem 28	COVID-19 Pandemisindeki Reel Uygulamaların Değerlendirilerek Raporlanması
Eylem 29	Ulusal Halk Sağlığı Referans Laboratuvarında COVID-19 Pandemisinin İzlenmesi İçin Atık Su Örneklerinde SARS-CoV-2 Virüsünün Tespitini Yapabilir Hale Gelinmesi
Eylem 30	Okullarda Yapılan Okul Çağı Aşı Uygulamalarının Aile Hekimliği Birimlerinde Uygulanması, Ulusal Aşı Takvimi Değişikliğinin Yapılması
Eylem 31	Son 5 Yıllık (2019-2018-2017-2016-2015 Yılları) Anne Ölümleri ve Bebek Ölümleri Raporları'nın hazırlanması
Eylem 32	Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Mevcut Durum Raporlarının Hazırlanması ve Yayımlanması
Eylem 33	Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü İş Sağlığı Güvenliği Eğitim Merkezi Kurulması/Açılması
Eylem 34	Çevre Sağlığı Afet Timi Kurulmasına Yönelik Gerekli Mevzuat Çalışmasının Yapılması
Eylem 35	115 Adet Sağlık Tesisinin İnşaatına Başlanması ve 111 Adet Sağlık Tesisinin İnşaatının Tamamlanması
Eylem 36	Erişkin Tip Tetanoz-Difteri (TD) Aşısı Üretimi

III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

Tablo 5: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması (1.000 TL)

EKONOMİK KODU	AÇIKLAMA		2019 YILI			2020 YILI		
			BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA
1		**PERSONEL GİDERLERİ**	**21.640.799**	**21.425.308**	**21.365.020**	**24.278.121**	**15.760.916**	**27.268.060**
	1	MEMURLAR	16.432.246	16.367.687	16.286.661	18.180.198	10.550.839	18.441.019
	2	SÖZLEŞMELİ PERSONEL	4.267.896	4.455.186	4.451.421	5.375.159	4.487.077	6.921.860
	3	İŞÇİLER	938.248	600.699	591.702	720.176	721.038	1.895.323
	4	GEÇİCİ PERSONEL	1.693	1.737	35.236	1.872	1.961	9.857
	5	DİĞER PERSONEL	716	0	0	716	0	0

EKONOMİK KODU		AÇIKLAMA	2019 YILI			2020 YILI		
			BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA
2		**SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ**	**5.097.237**	**4.908.197**	**4.830.292**	**5.938.869**	**4.456.074**	**6.162.178**
	1	MEMURLAR	4.385.879	4.132.761	4.058.210	4.947.123	3.340.252	4.673.930
	2	SÖZLEŞMELİ PERSONEL	513.331	655.335	654.174	846.882	971.910	1.092.524
	3	İŞÇİLER	197.885	120.002	117.863	144.707	143.845	395.597
	4	GEÇİCİ PERSONEL	142	98	46	157	68	126
3		**MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ**	**13.773.475**	**14.085.217**	**14.010.450**	**17.754.352**	**20.140.264**	**20.013.993**
	1	ÜRETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	56	66	66	61	73	73
	2	TÜKETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	1.707.807	1.758.815	1.699.866	1.856.210	5.759.370	5.645.830
	3	YOLLUKLAR	94.876	153.959	151.042	103.120	155.896	149.289
	4	GÖREV GİDERLERİ	4.486	154.444	151.320	4.876	129.910	128.314
	5	HİZMET ALIMLARI	11.637.838	11.692.497	11.685.764	15.410.465	13.788.677	13.785.489
	6	TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	925	1.029	791	1.005	1.008	725
	7	MENKUL MAL GAYRİMADDİ HAK ALIM BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	37.818	37.574	37.513	41.104	53.602	53.018
	8	GAYRİMENKUL MAL BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	4.048	3.077	3.052	4.400	4.379	4.328
	9	TEDAVİ VE CENAZE GİDERLERİ	285.621	283.755	281.035	333.111	247.350	246.926
5		**CARİ TRANSFERLER**	**231.628**	**270.798**	**200.766**	**245.408**	**547.942**	**501.751**
	2	HAZİNE YARDIMLARI	79.008	79.008	8.976	71.261	289.831	243.836
	3	KAR AMACI GÜTMEYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER	69.620	136.753	136.753	77.042	181.543	181.531
	6	YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER	83.000	55.037	55.037	97.105	76.568	76.384
6		**SERMAYE GİDERLERİ**	**7.657.304**	**7.511.145**	**7.496.819**	**10.593.292**	**11.172.217**	**11.114.166**
	1	MAMUL MAL ALIMLARI	887.294	921.583	915.554	1.029.255	1.753.671	1.710.618
	3	GAYRİ MADDİ HAK ALIMLARI	10.000	3.383	3.383	10.000	2.725	2.725
	4	GAYRİMENKUL ALIMLARI VE KAMULAŞTIRMASI	13.800	13.800	13.800	11.030	11.030	11.030
	5	GAYRİMENKUL SERMAYE ÜRETİM GİDERLERİ	6.340.000	6.242.570	6.237.706	9.036.757	8.971.474	8.962.235
	6	MENKUL MALLARIN BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	1.000	34.727	34.397	1.000	7.190	7.173
	7	GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	103.800	222.216	220.303	195.250	358.149	357.934
	9	DİĞER SERMAYE GİDERLERİ	301.410	72.866	71.675	310.000	67.978	62.450
7		**SERMAYE TRANSFERLERİ**	**36.833**	**31.483**	**10.164**	**65.787**	**158.239**	**135.354**
	1	YURTİÇİ SERMAYE TRANSFERLERİ	23.333	24.598	3.279	50.551	49.831	27.180
	2	YURTDIŞI SERMAYE TRANSFERLERİ	13.500	6.886	6.886	15.236	108.408	108.174
		GENEL TOPLAM	**48.437.276**	**48.232.148**	**47.913.511**	**58.875.829**	**52.235.652**	**65.195.501**

NOT: Bakanlığımıza Merkezi Yönetim Bütçesi ile 58,8 milyar TL ödenek tefrik edilmiştir. 2020 yılı içerisinde toplam ödeneğimiz 52,2 milyar TL olmuş, başlangıç ödeneğine göre harcama oranımız %110,7 olarak gerçekleşmiştir.

2. TEMEL MALİ TABLOLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Tablo 6: Ödenek ve Harcamaların Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Dağılımı (1.000 TL)

EKONOMİK KODU	AÇIKLAMA	2019 YILI		2020 YILI	
		ÖDENEK	HARCAMA	ÖDENEK	HARCAMA
1	PERSONEL GİDERLERİ	21.425.308	21.365.020	15.760.916	27.268.060
2	SOSYAL GÜV. KUR. DEV. PRİMİ GİD.	4.908.197	4.830.292	4.456.074	6.162.178
3	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	14.085.217	14.010.450	20.140.264	20.013.993
5	CARİ TRANSFERLER	270.798	200.766	547.942	501.751
6	SERMAYE GİDERLERİ	7.511.145	7.496.819	11.172.217	11.114.166
7	SERMAYE TRANSFERLERİ	31.483	10.164	158.239	135.354
GENEL TOPLAM		**48.232.148**	**47.913.511**	**52.235.652**	**65.195.501**

NOT: Bakanlığımıza Merkezi Yönetim Bütçesi ile 58,8 milyar TL ödenek tefrik edilmiştir. 2020 yılı içerisinde toplam ödeneğimiz 52,2 milyar TL olmuş, başlangıç ödeneğine göre harcama oranımız %110,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 7: Kurumsal Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri (1.000 TL), 2020

KURUMSAL KOD				AÇIKLAMA	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ (1)	TOPLAM ÖDENEK (2)	HARCAMA (3)	ORAN 3/2 (%)
I	II	III	IV					
15	0	0	2	ÖZEL KALEM	26.491	11.108	10.825	97,5
15	0	0	20	TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI	59.020	19.447	19.370	99,6
15	1	0	4	YÖNETİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	746.522	327.038	259.725	79,4
15	1	0	23	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI	34.558	10.788	10.749	99,6
15	1	0	24	HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ	12.403	132.458	131.221	99,1
15	1	0	25	BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ	3.206	1.315	1.313	99,8
15	1	0	62	İL SAĞLIK MÜDÜRLÜKLERİ	52.246.515	42.370.649	55.566.082	131,1
15	1	42	0	SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	86.335	28.414	26.503	93,3
15	1	43	0	ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	375.434	222.432	219.474	98,7
15	1	44	0	SAĞLIĞIN GELİŞTİRİLMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	53.084	156.573	155.084	99,0
15	1	45	0	SAĞLIK BİLGİ SİSTEMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	96.264	83.133	83.054	99,9
15	1	47	0	SAĞLIK YATIRIMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	3.454.574	3.602.388	3.599.278	99,9
15	1	48	0	AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	66.211	82.207	81.891	99,6
15	1	49	0	KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	145.305	493.413	429.722	87,1
15	1	50	0	HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	1.469.907	4.694.290	4.601.208	98,0
GENEL TOPLAM					**58.875.829**	**52.235.652**	**65.195.501**	**124,8**

NOT: Kurumsal sınıflandırmaya göre toplam ödeneğin %81'i İl Sağlık Müdürlükleri (hastaneler dahil) tarafından kullanıldı.

Tablo 8: Fonksiyonel Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri, (1.000 TL), 2020

FONKSİYONEL KOD	AÇIKLAMA	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ (1)	TOPLAM ÖDENEK (2)	HARCAMA (3)	ORAN 3/2 (%)
1	GENEL KAMU HİZMETLERİ	496.452	394.249	326.935	82,9
7	SAĞLIK HİZMETLERİ	58.379.377	51.841.403	64.868.566	125,1
GENEL TOPLAM		**58.875.829**	**52.235.652**	**65.195.501**	**124,8**

NOTLAR:
1- Fonksiyonel sınıflandırmaya göre, Bakanlığımızca yapılan Genel Bütçe harcamalarının %99,4'ü Sağlık Hizmetleri fonksiyonundan gerçekleştirildi.

Tablo 9: Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler, (TL), 2020

AÇIKLAMA	BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	TOPLAM ÖDENEK (1)	HARCAMA (2)	ORAN 2/1 (%)
Memurların Öğle Yemeğine Yardım	41.846.000,00	28.847.469,00	28.842.384,08	**100,0**
Mesleki Yeterlilik Kurumuna Yapılacak Ödemeler	20.000,00	15.000,00	15.000,00	**100,0**
Kızılay'a Yapılan Yardımlar	7.228.000,00	4.132.600,00	4.125.000,00	**99,8**
Yeşilay'a Yapılan Yardımlar	27.948.000,00	148.548.421,00	148.548.420,23	**100,0**
TOPLAM	**77.042.000,00**	**181.543.490,00**	**181.530.804,31**	**100,0**

NOT: 6487 Sayılı Kanunun 33. Maddesinin 4. Fıkrasına istinaden Türkiye Yeşilay Vakfına 28.548.420,23 TL ve 4733 Sayılı Kanunun 8 inci maddesine istinaden Türkiye Yeşilay Cemiyetine 120.000.000 TL nakdi yardım yapıldı.

3. GLOBAL BÜTÇE

Tablo 10: Yıllar İtibarıyla Gider Gerçekleşme Durumu, (Milyon TL)

Gider Kalemleri	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	PAY%
Yatırım Giderleri	700	802	892	586	1.199	1.307	1.216	242	1.464	1.687	1.656	3
Tıbbi Malzeme	2.523	2.836	3.288	2.875	4.048	4.640	5.294	6.365	7.546	9.658	10.258	16
Hizmet Alımı	3.174	3.607	4.052	3.693	5.129	6.085	7.999	9.738	6.254	5.114	5.101	8
Personel Giderleri	5.783	6.668	7.872	8.377	10.241	11.481	13.489	15.220	22.929	28.620	38.184	59
Kanuni Yükümlülükler	1.065	1.144	1.206	1.033	1.485	1.580	1.814	2.682	2.762	3.742	3.864	6
Diğer İşletme Giderleri	1.156	1.239	1.396	1.178	1.583	1.832	1.827	2.023	2.593	4.585	5.178	8
TOPLAM GİDER	**14.401**	**16.296**	**18.706**	**17.742**	**23.685**	**26.925**	**31.639**	**36.270**	**43.548**	**53.406**	**64.239**	**100**

Tablo 11: Sağlık Bakanlığı Hizmet Sunumu Finansmanı, 2020

ÖDENEK TÜRÜ	KAMU HASTANELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	İL SAĞLIK MÜDÜRLÜKLERİ	MERKEZ BİRİMLER	TOPLAM
Global Bütçe	49.106.380.885	5.527.034.253	1.264.283.348	55.897.698.486
Merkez Pay		370.610	1.159.925.429	1.160.296.039
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü	332.168.829	10.948.171	0	343.117.000
Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ)	0	5.020.494	0	5.020.494
TOPLAM	**49.438.549.713**	**5.543.373.528**	**2.424.208.677**	**57.406.132.019**

4. MALİ DENETİM SONUÇLARI

Sayıştay Başkanlığı 2019 yılında Bakanlığımızda yaptığı düzenlilik denetimlerinde, Bakanlığımızın mali raporlarını, gelirlerini, mallarına ilişkin tüm mali faaliyetleri, kararlar ve işlemler ile bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dahil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini denetlemiş ve Sağlık Bakanlığı 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunda denetim sonuçları yayınlanmıştır.
Denetim sonuçlarına göre Sağlık Bakanlığı 2019 yılı Düzenlilik Denetim Raporunda belirtilen bulgular ve cevaplarımız aşağıda belirtilmiştir.

BULGU 1: Sağlık Tesislerinde Kullanılan Bazı Cerrahi Setlerin Tüketim Malzemesi Olarak Muhasebeleştirilmesi: MKYS'de yapılacak taşınır kayıtları için yukarıda adı geçen Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde yer alan parasal sınırların dikkate alınacağı bir yazılım çalışması devam etmektedir.

BULGU 2: Bilançoda Mali Duran Varlıklar Hesap Grubunda Kayıtların Hatalı Yapılması: Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünden yazılı görüş talep edilmiştir.

BULGU 3: Maddi Olmayan Duran Varlıklar ile Diğer Duran Varlıklar Grubunda Kayıtların Hatalı Yapılması: Bulguda belirtilen hususlar yazı ile Hazine ve Maliye Bakanlığına iletilmiştir.

BULGU 4: Kişilerden Alacaklar Hesabının Hatalı Muhasebeleştirilmesi: Taşra teşkilatına bulguda belirtilen husus ile ilgili işlemlerde daha dikkatli davranılması talimatı verilmiştir. Ayrıca konu Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmiştir.

BULGU 5: Şehir Hastanelerinin Muhasebe İşlemlerinde Karşılaşılan Sorunlar: Bulguda belirtilen hususlarla ilgili olarak ilgili birimler uyarılmıştır. Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığından konu ile ilgili açıklama talep edilmiş ve ilgili birimlere gerekli uyarılar yapılmıştır.

Sağlık Bakanlığına Bağlı Döner Sermaye İşletmeleri 2019 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu'nda belirtilen bulgular ve cevaplarımız aşağıda belirtilmiştir.

BULGU 1: Banka Mevduat Hesaplarının Muhasebe Sisteminde İzlenmemesi, Raporlanmaması ve Zamanaşımına Uğratılması: Muhasebe sisteminde izlenmeyen ve zamanaşımına uğratılan banka hesaplarına dair il sağlık müdürlüklerine uyarı yapılmıştır.

BULGU 2: Döner Sermaye İşletme Birimlerine Tahsis Edilen Sermaye Miktarlarının Muhasebeleştirilmesinde Tutarsızlık Bulunması: Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünden görüş talep edilmiştir.

BULGU 3: Döner Sermayeli İşletmelerin Birbirlerine Verdikleri Mali Borçların Hatalı Muhasebeleştirilmesi: Konsolide edilmiş mali tabloda görünen söz konusu uyumsuzluğun birden fazla işletme birimi bulunan tek bir ilden kaynaklandığı, bu hususta düzeltme kayıtlarının yapılması için gerekli talimat verilmiştir.

BULGU 4: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında İzlenen Taşınırlara İlişkin Amortisman Ayırma İşlemlerinde Hatalar Bulunması: Bulgu konusu hususa ilişkin ilgili birimlere talimat verilmiştir.

BULGU 5: Döner Sermaye İşletme Birimleri Arasındaki Mal Teslimlerinin Eksik Muhasebeleştirilmesi: Bulguda yer alan hususa ilişkin düzeltici işlem yapılması yönünde il sağlık müdürlüklerine talimat verilmiştir.

BULGU 6: Geçmiş Yıllar Karları Hesabında Yer Alan Tutarların 209 Sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun Hükümlerine Uygun Olarak Ödenmiş Sermayeye Eklenmek Yerine Merkez Hissesi Hesabı'na Alınması: Bulgu konusu hususta yapılan işlemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 22 Kasım 2010 tarih ve 15360 sayılı yazısında belirtilen görüşe uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

BULGU 7: Turistlere Verilen Sağlık Hizmetlerinden Doğan Alacakların Takip ve Tahsil İşlemlerinin Gerçekleştirilememesi: Yurtdışı gerçek kişilerden alacak bakiyesi olan sağlık tesislerine alacakların takip ve tahsili hususunda uyarı yapılmıştır. Ayrıca alacakların takip ve tahsili modülü için yazılım çalışmaları yapılmıştır.

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
BAĞIMLILIKLA MÜCADELE	**BAĞIMLILIĞA YÖNELİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON**	Bağımlılıkla Mücadele Sürecinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi	Yerel düzeyde uyuşturucu ile mücadele çalışmalarını koordine etmek, belirlenen faaliyetleri hayata geçirmek amacıyla 81 ilde Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinasyon Kurulları toplanmaktadır. Eylem planı kapsamında yürütülen faaliyetlere ait verilerin işlenebileceği bir yazılım programı geliştirilmiştir. Tütün kullanım durumunu izlemek amacıyla saha araştırmasının gerçekleştirilebilmesi için Küresel Yetişkin Tütün Araştırması ve Küresel Gençlik Tütün Araştırması planlamaları tamamlanmıştır.
		Çocuk ve Ergenlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri	ÇEMATEM (Çocuk Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi) aracılığıyla 18 yaş altı uyuşturucu ve alkol bağımlılarına hizmet sunulmaktadır.
		Erişkinlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri	AMATEM (Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi) aracılığıyla 18 yaş üstü uyuşturucu ve alkol bağımlılarına hizmet sunulmaktadır.
		Sigara Bırakma Hizmetleri	Ülkemizde tütün ürünü kullananların, tütünü bırakmaları teşvik edilmekte, bırakmak isteyenlere ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı ve sigara bırakma poliklinikleri aracılığıyla hizmet sunulmaktadır. Günümüzde dünya genelinde sigara bırakma tedavisinde kullanılan ve bilimselliği kanıtlanmış tedavi yöntemleri nikotin yerine koyma tedavileri ve nikotin içermeyen ilaç tedavileridir. Sağlık Bakanlığı tarafından sigara bırakma tedavisinde kullanılan ilaçlar 2010, 2015, 2017, 2019 ve 2020 yıllarında ihale yoluyla satın alınmış olup ülke genelindeki bütün sigara bırakma polikliniklerinde hekimlerimiz tarafından uygun görülen hastaların sigara bırakma tedavisinde kullanıma sunulmuştur. 2020 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından ilaçlar yeniden alınmış olup, ülke genelindeki sigara bırakma polikliniklerinde hekimler tarafından uygun görülen hastaların sigara bırakma tedavisinde kullanılmak üzere ücretsiz olarak sağlanmıştır. Ayrıca sigara bırakma kararı alan ve bu sürece dâhil olan vatandaşlarımıza ALO 171 Sigara Bırakma

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
BAĞIMLILIKLA MÜCADELE	**BAĞIMLILIĞA YÖNELİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON**		Danışma Hattı tarafından, 7 gün 24 saat hizmet verilmektedir.
	BAĞIMLILIĞIN ÖNLENMESİ	Bağımlılığı Önleyici Bilinçlendirme Faaliyetleri	Uyuşturucuya olan talebin önlenmesi kapsamında koruyucu ve önleyici çalışmalar, Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Yeşilay Vakfı iş birliğinde yürütülmektedir.
		Bağımlılık Danışmanlık Hizmetleri	10 Mart 2019 tarihli ve 30710 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Bağımlılık Danışma, Arındırma ve Rehabilitasyon Merkezleri Hakkında Yönetmelik" kapsamında açılan danışmanlık hizmet birimleri aracılığıyla yürütülen danışmanlık ve bilinçlenme hizmetleridir.
		Türkiye Yeşilay Desteği	6487 Sayılı Kanun ile Türkiye Yeşilay Vakfına amaçlarını gerçekleştirmek üzere, "10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29'uncu maddesi hükmüne tabi olmaksızın Sağlık Bakanlığı bütçesinde ödenek ayrılır" hükmüne istinaden ödenek ayrılmakta ve bu doğrultuda aktarması yapılmaktadır.
KORUYUCU SAĞLIK	**AİLE HEKİMLİĞİ**	Aile Hekimliği Hizmetleri	Kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak tanı, tedavi, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Bu kapsamda aile hekimi, kendisine kayıtlı kişileri bir bütün olarak ele alıp, kişiye yönelik koruyucu, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmeti vermektedir. Kayıtlı kişilere rehberlik etmekte, sağlığı geliştirici ve koruyucu hizmetler ile ana çocuk sağlığı ve aile planlaması hizmetleri vermektedir. Kendisine kayıtlı kişilerin ilk değerlendirmesini yapmak için altı ay içinde ev ziyaretinde bulunmakta veya kişiler ile iletişime geçmektedir. Kayıtlı kişilerin yaş, cinsiyet ve hastalık gruplarına yönelik izlem ve taramalarını (kanser, kronik hastalıklar, gebe, loğusa, yenidoğan, bebek, çocuk sağlığı, adölesan, erişkin, yaşlı sağlığı ve benzeri) yapmaktadır.

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
KORUYUCU SAĞLIK	**AİLE HEKİMLİĞİ**	Aile Hekimliği Hizmetleri	Evde takibi zorunlu olan özürlü, yaşlı, yatalak ve benzeri durumdaki kişilere evde veya gezici/yerinde sağlık hizmetlerinin yürütülmesi sırasında kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak tanı, tedavi, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Aile sağlığı merkezi şartlarında tanı veya tedavisi yapılamayan hastaların sevk edilmesi, sevk edilen hastaların geri bildirimi yapılan muayene, tetkik, tanı, tedavi ve yatış bilgilerinin değerlendirilmesi, ikinci ve üçüncü basamak tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri ile evde bakım hizmetlerinin koordinasyonunun sağlanması işlemleri yapılmaktadır. Entegre sağlık hizmetinin sunulduğu merkezlerde gerektiğinde hasta gözlem amaçlı yatırılarak tetkik ve tedavisinin yapılması sağlanmaktadır. İlgili mevzuatta birinci basamak sağlık kuruluşları ve resmi tabiplerce kişiye yönelik düzenlenmesi öngörülen her türlü sağlık raporu, sevk evrakı, reçete ve sair belgelerin düzenlenmesi hizmetleri sunulmaktadır.
	HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI	Ağız ve Diş Sağlığının Korunması	Öğretmen, öğrenci ve velilere yönelik farkındalık eğitimlerinin yapılması, 60 ayını doldurmuş anasınıfı, ilkokul 1 2 3 ve 4. Sınıf öğrencilerine yılda iki defa florürlü vernik uygulanması, İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin ağız ve diş muayenelerinin yapılması, dezavantajlı grupta (mevsimlik tarım işçisi, Suriyeli Göçmen vb.) yer alan kişilere hizmet verilmesi amacıyla gezici diş tarama araçlarının oluşturulması,anasınıfı ve tüm ilkokul öğrencilerine diş fırçası ve diş macunu dağıtılması faaliyetleri yürütülmektedir.
		Ana Çocuk Sağlığı Faaliyetleri	Anne Ölümlerini İzleme, 15-49 Yaş Kadın İzlemi, Evlilik Öncesi Danışmanlık, Doğum Öncesi ve Doğum Sonrası Bakım, Nütrisyonel Destek, Acil Obstetrik Bakım, Misafir Anne Uygulaması, Anne Dostu Hastane, Gebe Bilgilendirme Sınıfı, Üreme Sağlığı Hizmet İçi Eğitimleri, Yüksek Riskli Gebe Takibi Modülü ve Hastane Doğumları programları yürütülmektedir.
		Aşılama Hizmetleri	Aşı ile önlenebilir hastalıkların ve aşılama hızlarının izlenmesi, değerlendirilmesi, raporlanması, program geliştirilmesi ve yürütülmesi, aşı sonrası istenmeyen etkilerin izlenmesi, değerlendirilmesi, gerekli müdahalelerde bulunulması, aşılama hizmetlerinin sunumu sürecinde aşı, antiserum, enjektör, güvenli atık (enjektör) kutusu ve soğuk zincir malzemelerinin sorumluluk alanı içerisindeki lojistik hizmetleri yürütülmektedir.

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
KORUYUCU SAĞLIK	**HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI**	Birinci Basamak Sağlık Tesisi Yapım, Tefrişat ve Onarımı	Ülkemiz genelinde koruyucu sağlık çalışmaları kapsamında daha kaliteli ve yüksek konforda birinci basamak sağlık hizmetinin sunumu için yeni sağlık tesisleri hayata geçirilmektedir. Birinci basamak sağlık hizmeti sunulan tesislerin belirlenen standartlara ve hizmet sunumuna uygun hale getirmek için fiziki şartlarının iyileştirilmesi kapsamında İl Sağlık Müdürlükleri tarafından yapılan bakım-onarım ve engelli düzenlemeleri çalışmalarını takip etmek ve yıl sonu durumlarını değerlendirmek için Çekirdek Kaynak Yönetim Sistemine (ÇKYS'ye) veri girişlerinin yapılması sağlanmaktadır.
		Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Aşılama Faaliyetleri	Aşı ile önlenebilir hastalıkların ve aşılama hızlarının izlenmesi, değerlendirilmesi, raporlanması, program geliştirilmesi ve yürütülmesi, aşı sonrası istenmeyen etkilerin izlenmesi, değerlendirilmesi, gerekli müdahalelerde bulunulması, aşılama hizmetlerinin sunumu sürecinde aşı, antiserum, enjektör, güvenli atık (enjektör) kutusu ve soğuk zincir malzemelerinin sorumluluk alanı içerisindeki lojistik hizmetlerin yürütülmesi, bilim kurulları ve komisyonlarının sekreterya işlemleri ile topluma ve sağlık personeline yönelik eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.
		Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklara Karşı Diğer Mücadele Faaliyetleri	STEUC DB tarafından illerde kapasitenin geliştirilmesi amacıyla bulaşıcı hastalıklar sürveyans, salgın incelemesi ve erken uyarı cevap sistemi konularında simülasyon egzersizlerinin de dâhil olduğu Eğiticilerin Eğitimi, Uygulamalı Epidemiyoloji Kursları ve Erken Uyarı Cevap Sistemi Eğitimleri yapılmaktadır. Ayrıca, Sıtma vakalarının erken teşhisini sağlayarak hastalık bulaşının ülkemizde yeniden başlamasını önlemek amacıyla yabancı uyruklular dâhil olmak üzere aktif ve pasif sürveyans çalışmaları yapılmakta, sıtma tanısı alan hastaların tedavilerinin ve kontrollerinin yapılması sağlanmaktadır. Tespit edilen her bir sıtma vakasına yönelik detaylı epidemiyolojik inceleme ve vektör mücadelesi yapılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanan ve Avrupa Bölgesinde sıtma bulaşının yeniden başlamasının önlenmesi hususunda kararlılığın devamlılığını hedefleyen Aşkabat Bildirgesi çerçevesinde sıtma ile ilgili faaliyetlerimiz kesintisiz olarak devam etmektedir.

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
KORUYUCU SAĞLIK	**HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI**	Kanserle Mücadele Faaliyetleri	Kanser Kontrol Programı çerçevesinde kayıtçılık, önleme, farkındalık ve tarama programları yürütülmektedir. Kanser Kayıtçılığı 81 il merkezimizde yapılmaktadır. Önleme programlarımızda beslenme, fiziksel aktivite, tütünle ve kanserojen maddelerle mücadele programları yürütülmektedir. Tarama programları Dünya Sağlık Örgütü 'nün (DSÖ) önerileri doğrultusunda yürütülmektedir. Dünyada ve Türkiye'de sık görülen kanserlerden üçü; meme, serviks (rahim ağzı), kolorektal (kalın bağırsak) kanser tarama programına alınarak erken teşhis ile yaşam süresi ve kalitesi artmaktadır. Ülkemizde de bu üç kanser türü için tarama standartları düzenlenmiş ve tarama programına alınmıştır. Avrupa Kalite Kriterleri doğrultusunda ulusal tarama standartlarımıza göre tarama programlarımız: -Meme kanseri taraması; 40-69 yaş arasındaki kadınlara yılda bir klinik meme muayenesi, 2 yılda bir mamografi çekilmesi yöntemiyle ücretsiz yapılmaktadır. -Serviks kanseri taraması; Ülke genelinde 30-65 yaş arası tüm kadınlarımıza 5 yılda bir HPV-DNA ile tarama ücretsiz olarak yapılmaktadır. -Kalın bağırsak kanseri taraması; 50-70 yaş arasındaki kadın ve erkeklere 2 yılda bir ücretsiz gaitada gizli kan testi (GGT) yapılmakta ve 10 yılda bir kolonoskopi önerilmektedir.
		Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Planlanması ve Koordinasyonu	Toplumdaki her bir bireyi hastalanmaktan, yaralanmaktan, sakat kalmaktan ve erken ölümden korumak amacıyla verilen koruyucu sağlık hizmetlerine kolay ve hızlı bir şekilde ulaşabilmesi amacıyla hizmet sunan birimlerin planlanması ve koordinasyonun sağlanması, hizmet veren personelin kalitesinin ve verimliliğinin artırılması amacıyla yürütülen faaliyetlerdir.
		Ruh Sağlığı Hizmetleri	Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planı ile merkeze bireylerin ihtiyacını alan ruh sağlığı hizmetlerinin, uygun yöntemle yeterli bir biçimde verilmesini sağlayan bir hizmet ağının kurulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan Plan ile ruhsal hastalığı olan kişilerin tedavi ve bakımlarında hasta merkezli yaklaşımın temel alınması, toplum temelli ruh sağlığı hizmet modelinin ülkemizde yerleşmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda yürütülen programlar; 0-6 Yaş Çocuğun Psikososyal Gelişimini Destekleme

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
KORUYUCU SAĞLIK	HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI	Ruh Sağlığı Hizmetleri	(ÇPGD) Programı, Davranışsal Bağımlılıklar ile Mücadele Çalışmaları, Ruh Sağlığı Hizmetlerini Güçlendirme Programı (RSGÜÇ), Psikososyal Destek Uygulayıcı Programı, İntiharı Önleme Çalışmaları, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Programı, Toplumsal Travmalar ve Afette Psikososyal Destek Projesi, Çocuğa Yönelik İhmal/İstismarı Önleme Programı, Göçmen Sağlığı Merkezlerinde Çalışan Ebe ve Hemşirelere Yönelik Çocuk ve Kadın Ruh Sağlığı Hizmetlerinin Güçlendirilmesidir.
		Sağlığın Geliştirilmesi ve Sağlıklı Hayat Programları	Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı, Türkiye Kalp ve Damar Hastalıkları Önleme ve Kontrol Programı, Türkiye Kronik Hava Yolu Hastalıkları Önleme ve Kontrol Programı, Türkiye Diyabet Programı, Türkiye Aşırı Tuz Tüketiminin Azaltılması Programı, Türkiye Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı ve Uygulama Programı, Ulusal Kanser Kontrol Programı gibi programlar yürütülmektedir.
		Sağlıklı Beslenme ve Fiziksel Aktiviteye Yönelik Faaliyetler	Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı kapsamında: Ulusal Beslenme Konseyi olağan toplantılarının yapılması ve raporların hazırlanması, Türkiye Beslenme Rehberinin hazırlanması, DSÖ iş birliğinde COSI (Çocukluk Çağı Şişmanlık Araştırması) hazırlık çalışmaları yapılması, Sağlıklı Hayat Merkezleri ve ilçe sağlık müdürlüklerinde bulunan Sağlıklı Beslenme ve Obezite Danışma Birimlerinde aile hekimleri ile koordineli olarak diyetisyenlerce beslenme danışmanlığı verilmesi, Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliğinde Tebliğ çalışmaları yapılması, Milli Eğitim Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı iş birliğinde: 2011 yılında yayımlanan okul kantinlerinde satılacak gıdalar ve eğitim kurumlarındaki gıda işletmelerinin hijyen yönünden denetlenmesi kapsamında çalışmalar yapılması, bu ürünler için hazırlanan Okul Gıdası logosunun yürürlüğe konulması, Okul öncesi öğretmenler için beslenme ve fiziksel aktivite rehberi oyun materyalleri için Ankara ilinde pilot uygulama eğitimi yapılması, Fiziksel Uygunluk Karne verilerinin yıllık raporlanması, Beslenme Dostu Okul Programına devam edilmesi, Türkiye Diyabet Programı kapsamında; Aile hekimleri için hazırlanan Diyabet Yönetim Modülü uzaktan eğitim modüllerinin uygulanması başlıca yürütülen faaliyetlerdir.
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	TEDAVİ HİZMETLERİ	Acil Sağlık Hizmetleri	Acil sağlık hizmetlerinde müdahale sürelerini kısaltmak üzere 112 Komuta Kontrol Merkezi ile hastaneler arasındaki koordinasyon artırılarak verilen hizmetin etkin ve verimli olması için faaliyetler yürütülmektedir. Acil tıp teknisyeni ve

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
			acil tıp teknikerlerinin yetkinlikleri geliştirilmektedir. Vatandaşların ilk yardım bilgi ve becerilerini geliştirmek için eğitim ve sertifika programları düzenlenmektedir. Afet durumlarında afet bölgesine ulaşım ve müdahale etkinliğinin artırılmasına yönelik ilgili paydaşlarla ortak çalışmalar yürütülmektedir.
		Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi Hizmetleri	Bakanlığımıza bağlı ağız ve diş sağlığı hastaneleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri ve devlet hastaneleri bünyesinde ağız ve diş sağlığı polikliniklerinde ağız ve diş sağlığı hizmetleri verilmektedir.
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	**TEDAVİ HİZMETLERİ**	Devlet Hastanesi Hizmetleri	İkinci basamak sağlık kurumları, ilgili mevzuatında tanımlanan bünyesinde mevcut uzmanlık dallarıyla ilgili hastaların kabul edildiği ayaktan veya yataklı teşhis, tedavi ve rehabilitasyon hizmeti verilen sağlık kurumlarıdır. Ayrıca sağlık tesisleri bünyesindeki evde sağlık hizmetleri, toplum temelli ruh sağlığı hizmetleri, palyatif bakım hizmetleri, obezite, alkol ve madde bağımlılığı tedavi merkezleri gibi toplum temelli sağlık hizmetlerinin planlamalara uygun olarak yürütülmesi sağlanmaktadır. Sağlık tesisleri bünyesindeki yoğun bakım, perinatal bakım, prematüre retinopati tanı ve tedavisi, replantasyon, onkoloji, yanık, kardiyovasküler cerrahi, organ, doku ve hücre nakli gibi özellikli planlama gerektiren hizmet birimlerini planlamaya uygun olarak kurulması, tescil iş ve işlemleri takip edilmektedir.
		Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hizmetleri	Üçüncü basamak sağlık kurumları, ilgili mevzuatında tanımlanan ileri tetkik ve özel tedavi gerektiren hastalıklar için yüksek teknoloji içeren ve/veya eğitim ve araştırma hizmetlerinin verildiği, uzman ve yan dal uzmanların yetiştirildiği genel ve özel dal sağlık kurumlarıdır. Ayrıca sağlık tesisleri bünyesindeki evde sağlık hizmetleri, toplum temelli ruh sağlığı hizmetleri, palyatif bakım hizmetleri, obezite, alkol ve madde bağımlılığı tedavi merkezleri gibi toplum temelli sağlık hizmetlerinin planlamalara uygun olarak yürütülmesi sağlanmaktadır. Sağlık tesisleri bünyesindeki yoğun bakım, perinatal bakım, prematüre retinopati tanı ve tedavisi, replantasyon, onkoloji, yanık, kardiyovasküler cerrahi, organ, doku ve hücre nakli gibi özellikli planlama gerektiren hizmet birimlerini planlamaya uygun olarak kurulması, tescil iş ve işlemleri takip edilmektedir.
		Hastane Yapım, Tefrişat ve Onarım	Ülkemiz genelinde, nitelikli yatak sayısını artırmak, daha kaliteli ve yüksek konforda sağlık hizmetinin sunumu için yeni sağlık yatırımlarını hayata geçirmek ve mevcut hastanelerin kapasite, fiziki, teknoloji, altyapı alanlarında yeni bir yüze

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	**TEDAVİ HİZMETLERİ**	Hastane Yapım, Tefrişat ve Onarım	kavuşturulması, daha da güçlendirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Sağlık Bakanlığı yatırım programında yapımı devam eden E1 ve üzeri rol grubu sağlık tesislerinin takibiyapılmakla birlikte tefrişat, tıbbi cihaz planlamaları için düzenli olarak sağlık tesislerinin durumları takip edilmektedir. Bu kapsamda İl veya ilçe merkezlerinde yeni hizmete açılması planlanan ilk bina, yeni bina ve ek binası olan sağlık tesislerinin belirlenen tarihlerde hizmete açılabilmeleri, inşaat sürecinin takibi ve geçici kabulün yapılması akabinde hizmete girebilmesi için donanım ihtiyaçlarının bu aşamada tamamlanmış olması gerekmekte olduğundan sağlık tesisinin mefruşat/tefrişat ihtiyaçlarının tespiti ve giderilmesi, kaynakların etkin kullanılarak sağlık hizmetlerinin kaliteli, verimli, erişilebilir ve hakkaniyetli sunulmasına önem verilmektedir. E1 ve üzeri rol grubu sağlık tesislerinde 2014/09 sayılı tadilat onarım genelgesi kapsamında gelen tadilat-onarım talepleri değerlendirilerek ödenek planlanmaktadır. 2014/09 sayılı genelge kapsamında 2000 m² kapalı alana kadar, 1.000.000 TL maliyeti aşmayan prefabrikyapım talepleri değerlendirilmektedir.
		Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Yapılan Sağlık Tesislerine Yönelik Faaliyetler	Şehir Hastanesi Modeli ile ülkemizin sosyo-ekonomik gerekçelerine uygun, geliştirilebilir ve sürdürülebilir, nitelikli yatak planlamasına uygun projeler hizmete sunulmaktadır. Şehir hastaneleri bulunduğu kentte en yüksek kalitede sağlık hizmetini sunan yatırımlar olarak hizmet vermeye devam etmektedir. Yap kirala devret modeli ile ilgili olarak işletme öncesi hazırlık, işletme dönemi, sözleşme, hukuk ve finansal analiz faaliyetleri yürütülmektedir.
		Sağlık Bilgi Sistemi Altyapısı ve Teknolojisinin Geliştirilmesi	Sağlık hizmet sunumuna ilişkin uçtan uca tüm konuların raporlanmasında kullanılmak üzere tamamen yerli olarak geliştirilmiş bir iş zekâsı platformu olan Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler (SİNA) Projesi'nde ek geliştirme ve güncellemeler yapılmaktadır. Sağlık kuruluşlarından toplanan sağlık verilerine vatandaşların ve sağlık profesyonellerinin internet ve mobil cihazlar üzerinden erişebildikleri bir uygulama olan e-Nabız Kişisel Sağlık Sistemi ile ilgili geliştirmeler ve entegrasyon işlemleri yapılmaktadır. Tüm sağlık kurum ve tesislerinin, insan kaynakları ve ruhsatlandırma süreçlerinin tek çatı altında toplanarak yönetileceği bir sistem olan Entegre

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	**TEDAVİ HİZMETLERİ**	Sağlık Bilgi Sistemi Altyapısı ve Teknolojisinin Geliştirilmesi	Kurumsal İşlem Platformu (EKİP) geliştirilmiştir. Kamu ve özel sağlık hizmet sunucularından belirli standartlar çerçevesinde toplanan sağlık verilerinin, coğrafi konumlarına göre analiz edilerek karar vericilerin etkin karar almasının sağlanması ve mekânsal analizler ile birlikte rapor çıktıları üreterek hizmet sunumuna ivme kazandırılması amacıyla Mekânsal İş Zekâsı (MİZ) Uygulaması geliştirilmiştir. Merkez ve taşra teşkilatının bilgi ve iletişim teknolojilerinden en üst seviyede, hızlı ve en ekonomik şekilde faydalanması, ülke genelinde bütünleşik sağlık bilişim ağı kurulması, veri ve bilgiye dayalı bir sağlık hizmeti planlaması ve sunumu için tüm kurum ve kuruluşlarımızı kapsayacak şekilde Sağlık Bilişim Ağı Projesi (SBA) hayata geçirilmiştir. COVID-19 Salgını kapsamında; Laboratuvar Bilgi Yönetim Sistemi (LBYS) ile Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS) birbirlerine entegre edilerek COVID-19 test sonuçlarının laboratuvardan çıktıktan hemen sonra sistemde görüntülenebilir olması sağlanmıştır. Vakaların Bilgisayarlı Tomografi (BT) başta olmak üzere görüntülü tetkiklerinin takibi için Teleradyoloji Sistemi, vakaların kendi sonuçlarına, hekimlerin ise vakalara ait detaylı sağlık verisine erişebilmesi için e-Nabız Kişisel Sağlık Sistemi, ölüm vakalarının takibi için Ölüm Bildirim Sistemi, filyasyon (kaynak arama) çalışması için Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi ile entegrasyonları yapılmıştır. Filyasyon uygulamalarını yönetmek için Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi (FİTAS) mobil uygulaması hayata geçirmiştir. Uygulama hem pozitif vaka hem de temasta bulunduğu kişilerin izinin sürülmesini ve filyasyon işlemlerinin yapılmasını kolaylaştırmakta ve ekiplerin daha hızlı vakaya ulaşmasını sağlamaktadır. COVID-19 Salgını sebebiyle geliştirilen Hayat Eve Sığar (HES) Uygulaması, Bakanlığımız ile tüm işletmecilerin (GSM operatörleri) iş birliğinde geliştirilen Hayat Eve Sığar mobil uygulama ile vatandaşların COVID-19'dan korunması ve erken önlemlerin alınması amaçlanmıştır. COVID-19 salgınıyla mücadelede büyük fedakârlık gösteren sağlık personelinin kendisine ve çocuklarına psikolojik destek sunmak için Sağlık Personeli Ruhsal Destek Uygulaması (RUHSAD) geliştirilmiştir. Dr. e-Nabız Online Sağlık Danışma Sistemi,

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
		Sağlık Bilgi Sistemi Altyapısı ve Teknolojisinin Geliştirilmesi	pandemi döneminde sağlık hizmetine erişimi kolaylaştırmak, yayılımı azaltmak, hasta, hasta yakını, sağlık çalışanları ve diğer bireylerin fiziksel etkileşimini aza indirmek için geliştirilmekte olan bir uygulama olup poliklinik muayene hizmetinin uzaktan erişim teknolojileri ile verilebilir bölümünün bu yöntemle verilmesini sağlayacak bir altyapıya sahip olacaktır. MHRS'den online görüşme ile sağlık hizmeti almak isteyen vatandaşlara özel randevu alacak şekilde tasarlanmıştır.
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	**TEDAVİ HİZMETLERİ**	Sağlık Hizmeti Sunumunda İhtiyaç Duyulan Tıbbî Cihaz, Malzeme ve İlaç Alımı	Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesislerinde benzer ihtiyaçlar için uygulanan tedarik yöntem ve fiyat farklılıklarını ortadan kaldırmak, standardizasyonu sağlamak, daha hızlı tedarik, daha uygun fiyat, daha kaliteli ürün ile etkin stok yönetimi sağlamak, ilaç ve tıbbi sarf malzemelere erişim kolaylığı sağlamak hedefleri doğrultusunda Sağlık Market Projesi yürütülmektedir. Bu proje ile sık tüketilen, satın alma ve iş gücünün büyük kısmını oluşturan malzemelerin temininin kolaylaştırılması ve yerlilik oranının artırılması hedeflenmektedir. Sağlık Market Projesi ile merkezi toplu alımlar yapmak yerine sürekli, sık alımlar yaparak alternatif bir satın alma modeli ile sağlık tesislerindeki stoklama süresini kısaltmak, hızlı bir satın alma modeli ile kesintisiz sağlık hizmeti sunumu sağlamak, düşük stok gün düzeyi ile çalışmak hedefleri doğrultusunda ilaç ve tıbbi sarf malzemelerin tedarik planlama çalışmaları yürütülmektedir. Tıbbi cihaza olan ihtiyaç gerekliliğinin tek bir elden, sistemli ve hakkaniyetli bir şekilde değerlendirilebilmesi, uygulama birliğinin sağlanması, yerli üretim kapsamında alınması planlanan cihazlara teşvikin artırılması, açılması planlanan şehir hastanelerinin hizmet verdiği illerde gereksiz cihaz temininin engellenmesi, gereksiz alımların önüne geçilmesi ve bütçe imkânlarının etkin ve verimli kullanılmasına yönelik merkezi alım planlaması yapılmaktadır.
		Tedavi Edici Sağlık Hizmetlerinin Planlanması ve Koordinasyonu	Sağlık hizmetlerinin multidisipliner bir yaklaşım ile bütüncül olarak verilmesi, halkın sağlık hizmetlerine ulaşımının kolaylaştırılarak farklı sağlık yerleşkeleri arasında hasta sirkülâsyonunun azaltılması ve Sağlık Bakanlığınca sağlık tesisi, insan gücü, modern teknolojinin sağladığı tıbbi donanım ve bunlar için gerekli olan finansman gibi sağlığa ayrılan kaynakların, dengeli dağılımını sağlamak, etkin ve

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
			verimli bir şekilde kullanımı ile atıl kapasite ve kaynak israfına neden olmamak ve sağlık hizmetlerinin, kaliteli, ulaşılabilir, hakkaniyetli ve sürdürülebilir olması amacıyla Ülkemizin nüfusu, nüfusun dağılımı, coğrafi özellikleri, uzaklık ve ulaşım olanakları, mevcut sağlık envanteri vb. ölçütler ile sağlık hizmet ihtiyacı dikkate alınarak kamu, üniversite ve özel sektör bir bütün olarak değerlendirilerek sağlık hizmetleri planlanmaktadır.
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	**TEDAVİ HİZMETLERİ**	Tutuklu ve Hükümlülere Yönelik Sağlık Hizmetleri	Tutuklu ve hükümlüler için MHRS üzerinden randevu oluşturma işlemi gerçekleştirilmektedir. Adalet, Sağlık ve İçişleri Bakanlıkları arasındaki Ceza İnfaz Kurulularının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkındaki Protokolün ilgili hükümleri gereği sevk zinciri kapsamında tutuklu ve hükümlülerin teşhis, tedavi, muayene ve ameliyatları şehir hastanesinde gerçekleştirilmekte olup; ameliyat, muayene ve teşhis tedavileri yapılmaktadır.
		Türkiye Kızılay Derneği Desteği	Sağlık Bakanlığı bütçesinden Türkiye Kızılay Derneğine; Türkiye Kök Hücre Koordinasyon Merkezi (TÜRKÖK) bünyesinde Gönüllü Verici Merkezleri kurulması ve Kemik İliği Bankasına gönüllü olarak kemik iliği veya periferik kök hücre bağışlamakisteyen bağışçı adayları bulunması için yapılan testlerde kullanılmak için aktarılan ödenek işlemleridir.
	ULUSLARARASI SAĞLIK İŞ BİRLİKLERİ	İkili Anlaşmalar Gereğince Yapılan Sağlık Hizmetleri	Ülkelerin taleplerine binaen, yabancı sağlık personeline mesleki eğitim düzeyinin artırılması amacıyla ülkemizde Bakanlığımıza bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinde, gözlemci statüsünde, kısa süreli mesleki eğitim imkânı sağlanmaktadır. Çeşitli ülkelerde Sağlık Haftaları düzenlenmektedir. Sağlık alanında iş birliği anlaşması imzalanmakta aşı, antiserum ve tıbbi malzeme desteği verilmektedir.
		Mogadişu Somali Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler	Mogadişu Somali Türkiye Hastanesi faaliyetlerine 29 Eylül 2014 tarihinde sahra hastanesi olarak başlamıştır. 25 Ocak 2015 tarihinde resmi açılışı gerçekleştirilmiştir. Hastane 250 yatak kapasitesi, 51 (24 uzman hekim, 1 diş hekimi, 24 diğer personel) ve 771 (14 uzman hekim, 108 asistan hekim, 2 pratisyen hekim, 1 diş hekimi, 646 diğer sağlık personeli, tercüman, vezne, temizlik, güvenlik, asker vb.) ile hizmet vermektedir. Hastane hizmete girdiği günden bugüne 1.349.188 hastaya muayene hizmeti vermiş, yatan hasta sayısı 43.939 olup ameliyat edilen hasta

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	**ULUSLARARASI SAĞLIK İŞ BİRLİKLERİ**	Mogadişu Somali Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler	sayısı 22.599'dur. Mogadişu Somali Türkiye Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yenidoğan cerrahisi prosedürleri yapılmaya devam edilmektedir. Somali'deki tek çocuk cerrahisi merkezi olan hastanemizde toplam 29 yenidoğan ameliyatı başarı ile gerçekleştirilmiştir. Vakalar arasında oldukça nadir görülen ve zor cerrahi operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Çekirdek Kaynak Yönetim Sistemi (ÇKYS), Malzeme Kaynak Yönetim Sistemi (MKYS) ve Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS) programları ile muhasebe ve stok takibi yapılmaktadır. Somali hastanemizde devam eden asistan eğitimleri takip edilmektedir.
		Nijer Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler	Sağlık Bakanlığı ile Nijer Halk Sağlığı Bakanlığı arasında hastanenin ortak işletilmesi ve devri ile ilgili hususları içeren Protokol, 19 Nisan 2018 tarihinde imzalanmıştır. Bu kapsamda Sağlık Bakanlığı tarafından Nijer Türkiye hastanesine 48 personelimizin görevlendirmesi yapılmıştır. Çekirdek Kaynak Yönetim Sistemi (ÇKYS), Malzeme Kaynak Yönetim Sistemi (MKYS) ve Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS) programları ile muhasebe ve stok takibi yapılmaktadır.
		Nyala Sudan Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler	Nyala Sudan Türkiye Hastanesi faaliyetlerine 28 Şubat 2014 tarihinde başlamıştır. Hastanenin yatak kapasitesi 150 olup hastane hizmetleri 40 (17 farklı branşta 20 uzman doktor, 1 diş hekimi ve 19 diğer sağlık, idari ve teknik personel) ve 314 yerel personel (2 asistan, 321 (2 asistan, 319 diğer sağlık, idari ve teknik personel) ile yürütülmektedir. Hastanede bugüne kadar 29.544 hasta yataklı tedavi hizmeti almış olup 409.264 muayene ve 13.085 ameliyat gerçekleştirilmiştir. Hastanelerimizin aylık ve üç aylık periyotlarda faaliyet raporları incelenerek gereken düzenlemeler yapılmıştır. Sudan Nyala'da Sağlık Meslek Yüksek Okulu açılmıştır. Asistan eğitimlerine devam edilmektedir. Çekirdek Kaynak Yönetim Sistemi (ÇKYS), Malzeme Kaynak Yönetim Sistemi (MKYS) ve Tek Düzen Muhasebe Sistemi (TDMS) programları ile muhasebe ve stok takibi yapılmaktadır.

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	**ULUSLARARASI SAĞLIK İŞ BİRLİKLERİ**	Sağlık Turizminin Geliştirilmesi	Sağlık hizmeti almak amacıyla yurt dışından ülkemize gelen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan veya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmakla birlikte yurt dışında yaşayan gerçek kişilerin aldıkları her türlü sağlık hizmeti ile bunlarla ilgili destek hizmetlerinin ülkemizin sağlık politikaları ile Sağlık Bakanlığının vizyon ve misyonu kapsamında uluslararası alanda yabancı hastalara sunulan sağlık hizmeti kalitesinin ve yaygınlığının artırılmasıdır. Ülkemizin küresel politikaların belirlenmesi ve uygulanmasındaki rolünün artırılması için, Uluslararası Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi (USHAŞ) tarafından uluslararası sözleşmeler ve protokoller imzalanmasında diplomatik koordinasyona destek sağlanmaktadır. Kamu hastanelerinde ayrı bir organizasyon yapısı ile sağlık hizmet kalitesinin geliştirilmesine yönelik yeni bir düzenleme, ilgili personele yabancı dil eğitimi ile sağlık turizmi hasta sayısının artırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ile kamu çıkarları doğrultusunda (turistin sağlığı veya kendi imkânları ile başvuru yapan hastalar hariç) iş birliği olanaklarının geliştirilmesi önem arz etmektedir.
		Ülkemizde Tedavi Talebinde Bulunan Yabancı Hastalara Verilen Hizmetler	3359 Sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun Ek-14. Maddesi kapsamında; ülkelerinde tedavi imkânı bulunmayan yılda 400 hasta ya kadar yabancı hasta tedavisi ve 12 ülke ile sağlık ve tıp alanında ikili iş birliği anlaşmaları kapsamında yabancı hastaların tedavisi ülkemizde yapılmaktadır. Ülkemizde tedavi talebinde bulunup oturum iznine sahip olan yabancı hastalar Genel Sağlık Sigortası (GSS) kapsamında sağlık hizmeti almaktadırlar.
	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	İdarenin taraf olduğu adli ve idari davalarda, iç ve dış tahkim yargılamasında, icra takiplerinde ve yargıya intikal eden diğer her türlü hukuki uyuşmazlıklarda idare temsil edilmekte ve muhakemat hizmetleri yürütülmektedir. Ayrıca idare hizmetleriyle ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslakları, idare birimleri tarafından hazırlanan mevzuat taslakları ile düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslakları, idare ile üçüncü kişiler arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin işler ve idare birimlerince sorulan diğer işler incelenip hukuki mütalaa verilmektedir.

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	**TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ**	İç Denetim	Bakanlığın çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetleridir.
		Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	a) Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlanarak yürütülmesi sağlanmaktadır. b) Bakanlık ve bağlı kurumlar hakkında ulusal ve uluslararası medyada (yazılı, görsel, işitsel ve internet ortamında) çıkan haber, yorum ve eleştiriler yedi gün yirmi dört saat izlenmektedir. c) Bakanlık, bağlı Kuruluş ve taşra teşkilatı basın birimlerince, basın yayın organları tarafından yapılan çekim, röportaj, programa davet vb. konularda yapılan talepler değerlendirilerek, gerekli izin ve onay işlemleri yürütülmektedir. d) Cevap ve düzeltme hakkı gerektiren haberlerle ilgili Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve diğer ilgili birimlerle koordineli olarak çalışılmaktadır. e) Basın açıklamaları ve basın duyuruları hazırlanarak ve yayınlanması amacıyla ilgili medya kuruluşlarına gönderilmektedir. f) Bakanlık ve bağlı Kuruluşlar tarafından yapılan etkinlik, organizasyon, farkındalık vs. çalışmalarının fotoğraf ve kamera görüntüleri hazırlanarak yayınlanması amacıyla ilgili medya kuruluşlarına gönderilmektedir. g) Bakanlığın etkinlik ve organizasyonlarında fotoğraf, kamera çekimi, düzeltme, deşifre işlemleri yapılmakta ve arşivlenmektedir.
		Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	Küresel sağlığa katkı sağlamak amacıyla ülkemizce yürütülen politikalar sonucu elde edilen tecrübelerin talep eden ülkelerle paylaşılması için yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapılmaktadır. Ülkemizin girişimci ve insani dış politika vizyonu çerçevesinde Sağlık Bakanlığı tarafından yurtdışına yönelik insani ve teknik yardım faaliyetleri, hasta tedavileri, sağlık haftaları düzenlenmesi, ülkemizin küresel politikaların belirlenmesi ve uygulanmasındaki rolünün artırılması ve ilgili birimler tarafından imzalanacak uluslararası sözleşmeler/protokoller için kurumsal olarak da destek sağlanmaya devam edilecektir.

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	Bakanlığın görev alanına giren konularda, denetim ve rehberliğe ilişkin yöntem ve teknikler geliştirilmekte, denetim rehberleri hazırlanarak denetim alanındaki standart ve ilkeler oluşturulmakta, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Ayrıca, Bakanlık teşkilatı ile gerektiğinde bağlı ve ilgili kuruluşların ve bunların denetimi altındaki kurum ve kuruluşların iş ve işlemleri hakkında denetim, inceleme ve soruşturma yapılmaktadır. Sağlık politikalarının amaçlarına ulaşmasını ve sağlık hizmetlerinin mevzuata, plan ve programa uygun olarak sürdürülmesini sağlamak amacıyla, denetlediği kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilere ilişkin gerekli öneriler hazırlamaktadır.
	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER	Diğer Destek Hizmetleri	Sağlık Hizmetlerinin etkin, etkili, verimli yürütülebilmesi, sürdürülebilir olması, sağlık personelinin bölge ve iller arasında dengeli dağılımının sağlanması planlanarak vatandaş ile sağlık çalışanının memnuniyetini artırmak ve sağlık sisteminin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla insan kaynakları planlama kriterleri oluşturulmakta, personel hareketliliği izlenmekte, istatistikler oluşturulmakta, resen geçici tabip görevlendirme komisyonu kurulmakta, bölge hizmet grupları düzenlenmekte, standart kadro cetveli ile personel dağılım cetveli çalışmaları yapılarak Bakanlığımızca yapılan kuralar için planlama süreci yürütülmektedir.
		Genel Destek Hizmetleri	Kiralama ve satın alma işlerinin yürütülmesi, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetlerin yapılması ve yaptırılması sağlanmaktadır. Ayrıca, genel evrak ve arşiv faaliyetlerinin düzenlenmesi sivil savunma ve seferberlik hizmetleri planlanmaktadır.
		Özel Kalem Hizmetleri	Bakanın çalışma programının düzenlenmekte, resmî ve özel yazışmaları ile protokol ve tören işlerini düzenlenmekte ve yürütülmektedir.
		Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	İdarenin stratejik planı, performans programı, idare faaliyet raporu, birim faaliyet raporu, idarenin bütçesi ve yatırım programı hazırlanmaktadır. Ayrıca mali konularla ilgili mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgiler sağlanmakta ve danışmanlık hizmeti verilmektedir. İç kontrol sisteminin kurulması, standartların uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapılmaktadır. Bakanlığımızın döner sermaye ve

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	AÇIKLAMA
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	**ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER**	Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	genel bütçe ödeneklerinin planlanması ve dağıtımı gerçekleştirilmektedir. Yine üst politika belgeleri ile ulusal strateji ve eylem planlarının izlenmesi ve değerlendirmesi çalışmaları yapılmaktadır.
PROGRAM DIŞI GİDERLER	**HAZİNE YARDIMLARI**	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumuna Hazine Yardımı	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumuna aktarılmak üzere Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü bütçesi altında yer alan Hazine Yardımlarının aktarma işlemleri yürütülmektedir.
		Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına Hazine Yardımı	Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına aktarılmak üzere Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü bütçesi altında yer alan Hazine Yardımlarının aktarma işlemleri yürütülmektedir.

1.1.BAĞIMLILIKLA MÜCADELE

1.1.1. BAĞIMLILIĞA YÖNELİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON

1.1.1.1. Bağımlılıkla Mücadele Sürecinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Daha kaliteli ve etkin bir sağlık hizmeti sunumunu sağlamak amacıyla sağlık kurum ve kuruluşları düzenli olarak denetlenip değerlendirmekte olup bu çerçevede kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşları, üniversiteler, valilikler, kaymakamlıklar, Kanunla kurulan ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş vakıflar tarafından açılan ve 26 ilde faaliyet gösteren danışma, arındırma ve rehabilitasyon merkezlerine yönelik toplam 54 denetim gerçekleştirilmiştir. Tedavi merkezlerinin etkinliğinin artırılması amacıyla izleme ve değerlendirme kriterleri hazırlanmış, Haziran-Ekim 2020 döneminde 6 ilde bulunan arındırma merkezlerinin yerinde incelemesi yapılmıştır. Bağımlılık Danışma, Arındırma ve Rehabilitasyon Merkezlerinin işleyiş standartlarını belirlemek amacıyla Asgari İşleyiş Standartları Rehberi hazırlanmıştır.

Bağımlılık Arındırma Merkezlerinde görev yapan yardımcı sağlık personelinin bilgi düzeylerinin artırılması amacıyla hizmet içi eğitim planı yapılmış, eğitim içerikleri hazırlanmıştır. Şubat 2020'de ilk eğitim gerçekleştirilmiştir. Ancak pandemi sebebiyle eğitimlere devam edilememiştir. Bağımlılık tedavi hizmetlerinin yaygınlaştırılması çalışması kapsamında Bakanlığımıza bağlı sağlık tesislerinde görev yapan ruh sağlığı ve hastalıkları uzman hekimlerine yönelik Madde Bağımlılığı Hekim Eğitimi Uzaktan Eğitim Modülü hazırlanmış ve Bakanlığımız Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi (USES) üzerinden eğitim verilmeye başlanılmıştır.

Küresel Yetişkin Tütün Araştırması (KYTA): 15 ve üzeri yaş grubunda tütün kontrolü çalışmalarının tütün kullanımını ne ölçüde değiştirdiğini, tütünle mücadele alanında yürütülen medya kampanyalarının etkisini ve tütün kullanımının yol açtığı hastalıklar hakkında farkındalık düzeyini ölçmek amacıyla 4 yılda bir yapılan Küresel Yetişkin Tütün Araştırmasının 2019 yılı saha çalışması tamamlanmıştır.

Küresel Gençlik Tütün Araştırması (KGTA): 13-15 yaş grubu eğitime devam eden gençlerde tütün ürünü kullanımın sıklığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Küresel Gençlik Tütün

Araştırması için anket çalışmaları 2020 yılında 81 ilimizde başlatılmış olup, COVID-19 pandemisi nedeniyle 40 ilimizde tamamlanabilmiştir.

Bağımlılık ile Mücadele-Kurul Toplantıları: 2020 yılı içerisinde 2 kez Bağımlılıkla Mücadele Kurulu toplantısı, 3 kez Bağımlılıkla Mücadele Teknik Kurulu toplantısı düzenlenmiştir.

Tütün Bağımlılığı Tedavisi İzlem Sistemi (TUBATİS) Çalışmaları: Sigara bırakma polikliniklerine başvuran hastaların takiplerinin ve hekimlerce gerekli görülen hastalara verilecek ilaçların dağıtımları TUBATİS üzerinden gerçekleştirilmektedir. Sistem aracılığı ile polikliniğe başvuran hastalar merkezden takip edilmekte ve "ALO 171" sigara bırakma danışma hattı ile desteklenmektedir. Hem poliklinikte verilen hizmet kontrol edilmekte hem de bırakma planı yapılan kişi yılda 6 defa aranıp, cesaretlendirici önerilerle sigara bırakma sürecinde kişinin yanında yer alınmaktadır.

Dumansız Hava Sahası Denetim Sistemi (DHSDS): Kendisi sigara kullanmadığı halde başkalarının içtiği sigaranın dumanından etkilenen kişiler en az sigara kullanan kişiler kadar zarar görmektedir. 2012 yılında hayata geçirilen DHSDS vasıyasıyla vatandaşlarımızın 7 gün 24 saat canlı operatörler aracılığı ile hizmet veren 184 ihbar hattına kayıt bırakmasıyla ihlalin yaşandığı adrese en kısa sürede denetim ekibinin müdahale etmesi sağlanmaktadır. 2020 yılında; **2.055.835** adet rutin denetim ile **78.491** adet ihbar denetimi yapılmıştır.

1.1.1.2. Çocuk ve Ergenlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri

Mersin Toros Devlet Hastanesi'nde ÇEMATEM açılmıştır.

Tablo 12: Geçici Kabulü Yapılan Madde Bağımlılığı Merkezi İşleri

	Adet	Yatak Kapasitesi	Ünit Sayısı
Alkol ve Madde Bağımlılığı Merkezi ve Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Merkezi	4	164	-

Tablo 13: Yapı Denetim Hizmetleri Yürütülen Madde Bağımlılığı Merkezi İşleri

	Adet	Yatak Sayısı	Ünit Sayısı
Alkol ve Madde Bağımlılığı Merkezi ve Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Merkezi	4	190	-

1.1.1.3. Erişkinlere Yönelik Bağımlılık Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmetleri

- Mersin Toros Devlet Hastanesi kadın AMATEM,
- Elazığ Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Tekirdağ Çorlu Devlet Hastanesi kapalı AMATEM,

- Kayseri Devlet Hastanesi Ayakta Rehabilitasyon Merkezi,
- Kars Harakani Devlet Hastanesi, Bitlis Devlet Hastanesi, Tunceli Devlet Hastanesi, Ardahan Devlet Hastanesi, Kilis Devlet Hastanesi, Artvin Devlet Hastanesi, Hatay Devlet Hastanesi Ayakta Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi açılmıştır.

1.1.1.4. Sigara Bırakma Hizmetleri

Sigara Bırakma Poliklinikleri (SBP): Tütün bağımlılığı ile ilgili halkımızı bilinçlendirimek, tütün bağımlılarını tedavi etmek ve eğitimlerini yapmak üzere Tütün Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Birimleri oluşturulmuştur. 2009 yılında **62** SBP ile hizmet sunulurken, 2020 yılında **534** adet SBP'de hizmet sunulmaktadır. SBP'lerde **828** sertifikalı hekim, **476** yardımcı sağlık personeli çalışmaktadır. 2020 yılında bu birimlerde görev yapacak personel için pratik ve yüz yüze eğitim olmak üzere 4 kez Tütün Bağımlılığı Tedavisi ve Eğitimi düzenlenmiş olup **147** hekime sertifika verilmiştir.

Tablo 14: Kurum Türlerine Göre Sigara Bırakma Poliklinikleri Verileri

Kurum Türü	Muayene Sayısı			Müracaat Eden Kişi Sayısı	Sigara Bırakan Kişi Sayısı	Sigarayı Bırakma Oranı (%)
	MHRS	Alo 171	Ayaktan			
Aile Sağlığı Merkezi	0	0	244	244	69	**28,28**
Devlet Hastanesi	63.056	3.929	130.434	157.152	33.458	**21,29**
Eğitim Araştırma Hastanesi	76.003	12.533	47.646	117.074	22.886	**19,55**
İlçe Sağlık Müdürlüğü	0	167	626	870	164	**18,85**
KETEM	0	3.500	3.401	11.773	2.766	**23,49**
SHM	4.344	3.616	11.361	23.191	3.820	**16,47**
TSM	0	2.207	1.693	3.931	546	**13,89**
Üniversite Hastanesi	0	0	831	1.920	318	**16,56**
Toplam	**143.403**	**25.952**	**196.236**	**316.155**	**64.027**	**20,25**

Çapraz Denetimler: Vatandaşlarımızın temiz hava soluma haklarını güvence altına almak amacıyla 81 ilimizde 7/24 esasına göre denetimlerde, denetim personelinin kendi bölgelerindeki gerçekleştirdikleri denetimlerde, işletmelerce zaman içerisinde tanınması, baskılara maruz kalmaları nedeniyle denetimlerin etkinliğini arttırmak amacıyla Çapraz Denetim Modeli Uygulaması yürütülmektedir. 2020 yılında tüm illerimizi kapsayacak şekilde toplam **385.347** adet çapraz denetim gerçekleştirilmiştir.

Tütün Denetçileri Eğitim Programı (TÜDEP): 16 Kasım 2018 tarihinde hizmete sunulan program kapsamında denetim ekiplerinde yer alan **2.560** kişinin uzaktan eğitimi tamamlanmıştır. Eğitici eğitimi alan 168 kişi tarafından 81 ilimizde düzenlenen yüz yüze eğitimlerle birlikte toplamda **6.800** kişi eğitimlerini tamamlamıştır.

Yeşil Dedektör Mobil Uygulaması: Yeşil Dedektör mobil uygulaması ile kullanıcılara günlük olarak pasif etkilenim konusunda bilgilendirme içerikli mesajlar paylaşılmakta, bugüne kadar kaç adet ihbarda bulunduğu ve bu şekilde birçok insanın sağlıklarını korumalarına yardımcı olduğu bilgisi verilmektedir. Uygulamaya, hizmete girdiği 31 Mayıs 2016 tarihinden 31 Aralık 2020'ye kadar **287.569** ihbarda bulunulmuştur.

Vergi Artışı: Ülkemizin de tarafı olduğu Tütün Kontrol Çerçeve Sözleşmesi hükümlerinden biri olan ve tütün kontrolünde en etkili uygulamalardan birisi olarak değerlendirilen *vergi artışı'*konusunda da önemli başarılar sağlanmıştır. Bu kapsamda yürütülen çalışmalara Hazine ve Maliye Bakanlığı tam destek vermiş ve DSÖ'nün tütün ürünlerinde en az %75 olarak uygulanmasını istediği vergi oranı, Ülkemizde 2020 yılı itibarıyla %85.50 olarak uygulanmaktadır.

Sigara Bırakma İlaçlarının Ücretsiz Verilmesi: Bakanlığımızca alımı yapılan ilaçlar sigara bırakma polikliniklerimizde hekimlerce uygun görülen hastalara ücretsiz olarak sunulmaktadır. 01 Ocak - 31 Aralık 2020 tarihleri arasında 125.557 kutu vareniklin ve 23.518 kutu nikotin bandı hastalara ücretsiz olarak sunulmuştur. 2020 yılında sigara bıraktırma ilaçları için toplam 50 milyon TL ödenek ayrılmış olup bu ödeneğin tamamı harcanmıştır.

1.1.2.BAĞIMLILIĞIN ÖNLENMESİ

1.1.2.1. Bağımlılığı Önleyici Bilinçlendirme Faaliyetleri

Toplumda Bağımlılık Yapıcı Madde Kullanımına Yönelik Sunulan Bilinçlendirme Çalışmaları: Toplumda bağımlılık yapıcı madde kullanımına başlanılmasının önlenmesi ve bırakma yöntemleri konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 2020 yılında **1.446.404** kişiye yönelik etkinlik yapılmıştır.

Bağımlılık İle Mücadele İletişim Çalışmaları: Tütün, uyuşturucu ve teknoloji bağımlılığıyla etkin bir şekilde mücadele etmek için ortak bir dil oluşturmayı, çalışma pratiği benimsenmesini ve farklı aktörlerle iş birliği içerisinde hareket edilmesini sağlamayı amaçlayan "Bağımlılık İle Mücadele Stratejik İletişim Belgesi" hazırlanmıştır.

Bağımlılık ile mücadele kapsamında 5 adet kamu spotu, uyuşturucu kullanımı ile mücadele kapsamında "Sen De Başarabilirsin" ve tütün ve tütün ürünleri kullanımı ile mücadele kapsamında "Tam Zamanı" temalı 3 adet kamu spotu yayımlanmıştır.

21 Ocak Tütün Dumanı Gününde Bakanlığımız hesaplarında tütün dumanının zararlı etkilerini anlatan bir adet grafik tasarı paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #HavanıKoru etiketi kullanılmıştır.

9 Şubat Dünya Sigarayı Bırakma Gününde Bakanlığımız hesaplarında sigarayı bırakma konusunda bilgilendirici bir adet grafik tasarım paylaşım yapılmıştır. Yapılan paylaşımda #HavanıKoru ve #SigaraBırakmaGünü etiketleri kullanılmıştır.

9 Şubat Sigarayı Bırakma Günü kapsamında millî piyango bileti tasarımı yapılmıştır.

2 Nisan Hatırlatma Servisi ile Bakanlığımız hesaplarında Hatırlatma Servisi adıyla tütün ve tütün ürünlerinden uzak durmak hakkında bilgilendirici bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #HayatEveSığar etiketi kullanılmıştır.

Bakanlığımız hesaplarında ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattını tanıtmak amacıyla iki adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #HavanıKoru etiketi kullanılmıştır.

26 Haziran Uyuşturucu İle Mücadele Günü kapsamında Bakanlığımız hesaplarında bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #DünyaUyuşturucuKullanımıVeKaçakçılığıİleMücadeleGünü etiketi kullanılmıştır.

Bağımlılık ile Mücadele Eğitici Eğitimleri: Birinci basamakta alkol ve madde bağımlılığına yönelik sunulan hizmetlerin güçlendirilmesi amacıyla 81 ilde aktif olarak çalışan tüm Sağlıklı Hayat Merkezlerindeki (SHM); psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve çocuk gelişimcilerden oluşan **332** meslek elemanına Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi verilmiştir. Ankara'da 2019 yılında 5 tur olarak eğitim yapılmıştır. 2020 yılında pandemi sebebiyle herhangi bir eğitim gerçekleştirilememiştir.

Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi (SÜDGE): SÜDGE, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48'inci maddesine göre ikinci defa alkollü araç kullanmaktan dolayı 2 yıl süreyle sürücü belgeleri geri alınan sürücülere yönelik Bakanlığımız il sağlık müdürlükleri bünyesinde yürütülmektedir. 66 ilimizde yürütülmekte olan SÜDGE ile sürücülerde; alkollü araç kullanmamaya ilişkin bilgi, tutum ve davranış değişikliği sağlayarak "alkollü araç kullanmama" yaklaşımlarının sağlanmasını amaçlamaktadır.

1 Temmuz 2019 tarihinde ülke genelinde kullanıma açılan SÜDGE yazılımı ile tüm işlemler yürütülmektedir. 2020 yılında COVID-19 pandemisi sebebiyle eğitimlerin ilk değerlenirme görüşmesi, yazılı sınav ve izleme değerlendirme görüşmesi hariç olmak üzere çevrim içi katılımla uzaktan eğitim yoluyla yapılması sağlanmıştır.

2020 yılında SÜDGE kapsamında sürücülere verilen eğitimlerde görev alacak eğitimcilerin yetiştirilmesi amacıyla iki adet Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitici Eğitimi Programı düzenlenmiştir. Bu kapsamda; İstanbul Bölge Eğitim Merkezi tarafından uzaktan eğitim yoluyla düzenlenen eğitim programına **165**, İzmir Bölge Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen eğitim programına **10** sağlık personeli (psikiyatri uzmanı, diğer hekimler ve psikolog) katılmıştır.

Tablo 15: Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi Verileri, 2020

SÜDGE Alan Sürücü Sayısı	Başarılı Olan Sürücü Sayısı	Başarısız Olan Sürücü Sayısı
8.056	7.520	536

Web Siteleri: Vatandaşlarımıza ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı aracılığıyla sunulan hizmetlerin, web üzerinden de sunulabilmesi amacıyla "alo171.saglik.gov.tr" hizmete açılmıştır. Siteye 1 Ocak-31 Aralık 2020 tarihleri tarihleri arasında **685.745** ziyaret gerçekleştirilmiştir.

Uyuşturucu bağımlılığı ve tedavisi konusunda online hizmet almayı tercih eden vatandaşlarımız Alo 191 Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattını aradıklarında ulaşabilecekleri bilgilere "alo191uyusturucuilemucadele.saglik.gov.tr" web sayfasına ziyaret ederek ulaşabilmektedirler. Siteye 1 Ocak-31 Aralık 2020 tarihleri arasında **161.649** ziyaret gerçekleştirilmiştir.

1.1.2.2. Bağımlılık Danışmanlık Hizmetleri

Alo 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı: ALO 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı, sabit hatlardan ücretsiz olarak aranabilen GSM hatlarından arandığında ilgili firmanın tarifesi doğrultusunda fiyatlandırılan ve 7 gün 24 saat canlı operatörlerle kesintisiz ve kaliteli hizmet vermektedir. "ALO 171" hattını 2012 yılından 31 Aralık 2020 tarihine kadar arayan ve bu hat aracılığıyla sigarayı bırakmak isteyen **801.259** kişiye sigara bırakma planı yapılmıştır. "Alo 171 Sigara Bırakma Danışma Hattı" operatörlerine hizmet kalitesinin artırılması amacıyla 2020 yılında *Tütün Bağımlılığında Motivasyonel Görüşme* ve *Zorlu Danışanlara Yaklaşım* konularında hizmet içi eğitim düzenlenmiştir.

Alo 191 Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattı: Alo 191 Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattı, 8 Temmuz 2015 tarihinden itibaren 7 gün 24 saat esasına göre hizmet vermektedir. Danışma hattı tarafından, kişinin sisteme dâhil olmasını müteakiben tedavi sürecinde isteyen kişi 1. hafta, 15 gün. 1. ay, 3. ay, 6. ay ve 12. ayın sonu olmak üzere yılda en az **6** defa aranarak tedavi sürecinde destek olunmaktadır.

Danışma hattına 1 Temmuz 2015 - 31 Aralık 2020 tarihleri arasında **287.301** çağrı karşılanmıştır. 2020 yılında da ALO 191 Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattı personeline "*Madde etkisi altında intihar girişimi olan vakaların yönetimi" ve "18 yaş altı ve 18 yaş üstü için ihmal-istismar konularında danışma hattının sınırları ve sorumluluk"* konularında hizmet içi eğitimler verilmiştir.

1.1.2.3. Türkiye Yeşilay Desteği

6639 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi ile 6487 Sayılı Kanunun 33'üncü maddesinin değiştirilen 4'üncü fıkrasına göre, Türkiye Yeşilay Vakfına 2020 yılı için V.U K.'nunda belirlenen yeniden değerleme oranında artırılarak, Bakanlığımız 2020 yılı Bütçesinin 15.01.4.00-07.9.9.22-1-05.03.01.01 (Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler) harcama kaleminden 28.548.520,23 TL ödenek Türkiye Yeşilay Vakfına gönderilmiştir.

Türkiye Yeşilay Cemiyetinin 2020 yılı faaliyet bütçesi ile ilgili, 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunun 8'inci maddesine ek fıkra 6455 Sayılı Kanunun 31'inci maddesine göre, Yeşilay Cemiyeti için öngörülen stratejik hedef ve planlarına uygun olarak yapılan bütçe planına istinaden, Cemiyet faaliyetlerinde kullanılmak üzere aktarılan ödenekten, Bakanlığımız 2020 yılı Bütçesinin 15.01.44.00-07.9.9.22.-1-05.03.01.01 (Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler) harcama kaleminden 120.000.000,00 TL ödenek Türkiye Yeşilay Cemiyetine gönderilmiştir.

1.2. KORUYUCU SAĞLIK

1.2.1. AİLE HEKİMLİĞİ

1.2.1.1. Aile Hekimliği Hizmetleri

2002 yılı sonu itibarıyla ülkemiz genelinde hizmet vermekte olan 5.840 sağlık ocağı bulunmakta iken, 2004 yılında birinci basamak sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için ilk mevzuat düzenlemeleri yapılmış, 2005 yılında Düzce ilinden başlatılan pilot uygulama yıllar içinde yaygınlaştırılarak 2010 yılı sonu itibariyle ülke genelinde aile hekimliği uygulamasına geçilmiştir. Hizmet verilecek nüfusa göre planlama yapılarak, hizmet sunan birinci basamak sağlık kuruluşu sayısı ve personel sayısı arttırılmıştır.2020 yılsonu itibarıyla 8.015 Aile Sağlığı Merkezinde (ASM) bulunan 26.594 Aile Hekimliği Biriminde (AHB) aile hekimi ve aile sağlığı çalışanları tarafından birinci basamak sağlık hizmeti sunulmaktadır.

Bünyesinde koruyucu sağlık hizmetleri, acil sağlık hizmetleri, muayene, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri, doğum, ana çocuk sağlığı hizmetleri, ayakta ve/veya yatarak tıbbî ve cerrahî müdahale ile çevre sağlığı, adlî tabiplik ve ağız diş sağlığı hizmetleri gibi hizmetlerin de verildiği, birinci basamak sağlık hizmetlerini yoğunlukla yürütmek üzere "entegre sağlık hizmeti" tanımlanmıştır. 2020 yılı sonu itibarıyla; **199** EII ve EIII rolündeki entegre ilçe hastanesinde ve **77** entegre sağlık hizmeti sunulan merkezde toplam **985** aile hekimliği birimi tarafından entegre sağlık hizmeti sunulmaktadır.

Aile hekimlerinin çalışma bölgeleri; nüfus yoğunluğu, idari ve coğrafi şartlar ile kişilerin sağlık hizmeti alma alışkanlıkları göz önünde bulundurularak bölgede ortalama 3.000 kişiye bir aile hekimi düşecek şekilde tespit edilmiştir. Bu çerçevede 2020 yıl sonu itibarıyla 143 yeni AHB açılmış, 33 AHB kapatılmış, 91 AHB'nin ASM bağlantı değişikliği işlemi yapılmıştır. 45 yeni ASM açılmış, 31 ASM kapatılmış, 79 ASM'nin adres/yer değişikliği işlemi yapılmış, 44 ASM'nin de ismi değiştirilmiştir.

Sözleşmeli Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi (SAHU), **45** ilde **76** eğitim kurumunda (Üniversite/Eğitim Araştırma Hastanesi) devam etmekte olup hâlihazırda **1.169** kayıtlı SAHU asistanı bulunmaktadır. 2020 yılı içerisinde ilk mezunlar verilmeye başlanmış olup, 2020 yıl sonu itibarıyla SAHU kapsamında uzmanlık eğitimini tamamlayarak diploma tescil işlemi yapılan **88** tabip bulunmaktadır.

Aile hekimliği saha eğitimleri için aile hekimliği uzmanlık eğitimi vermek üzere eğitim kurumları tarafından Eğitim Aile Sağlığı Merkezi (EASM) veya Eğitim Aile Hekimliği Birimi (EAHB) açılabilmektedir. Hâlihazırda 13 farklı ilde 25 eğitim kurumuna bağlı toplam **41** EASM ve **113** EAHB bulunmaktadır.

Aile hekimliği uygulaması kapsamında sağlık hizmetine ulaşımın zor olduğu belde, köy, mezra, uzak mahalleler ve benzeri yerleşim yerlerine gezici sağlık hizmeti planlanarak aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarınca sağlık hizmeti sunulması sağlanmaktadır. 2020 yılı sonu itibarıyla **7.393** AHB tarafından **7.002.858** kişiye gezici sağlık hizmeti sunulmaktadır.

Pandemi sürecinin başından beri aile hekimliği hizmetlerinin kesintisiz sunumu devam etmiştir. Sağlığın teşviki ve koruyucu sağlık hizmetlerinin önemli bir parçası olan gebe, lohusa ve bebeklerin izlemlerine ve aşılamalarına yönelik hizmetler gerekli tedbirler alınarak hassasiyetle sürdürülmüştür. İkametten ayrılma kısıtlaması olan kişilerin (20 yaş altı ve 65 yaş üzeri) kayıtlı oldukları aile hekimleri ile sesli-görüntülü görüşme yoluyla irtibata geçmeleri, tedavilerinin düzenlenmesi, tedavi için belirlenen ilaçların reçetelendirilmesi ve e-reçete şifresinin kişi/veli/vasi ile paylaşılması suretiyle temel sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

1.2.2. HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI

1.2.2.1. Ağız ve Diş Sağlığının Korunması

Diğer birçok hastalıkta olduğu gibi diş ve diş eti hastalıklarıyla mücadelede de tedaviden çok koruyucu ağız ve diş sağlığı uygulamalarının gerekliliği tüm dünyada genel kabul görmektedir. Çocukluk çağından başlayarak uyguladığımız programlarla, toplumda ağız ve diş sağlığı bilincinin geliştirilerek koruyucu diş hekimliği uygulamalarının bir yaşam tarzı olarak kabul görmesinin sağlanmasını, diş çürüğü ve diş tedavisi oranının en aza indirilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Tablo 16: 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Koruyucu Ağız ve Diş Sağlığı Program Verileri

	Toplam Öğrenci Sayısı	Florürlü Vernik Uygulanan Öğrenci Sayısı	Muayene Yapılan Öğrenci Sayısı
Anasınıfı	863.497	182.091	12.415
1. Sınıf	1.002.258	406.110	880.213
2. Sınıf	928.825	439.137	14.442
3. Sınıf	909.936	429.305	13.456
4. Sınıf	874.647	422.015	15.340
TOPLAM	**4.579.163**	**1.878.658**	**935.866**

2019-2020 eğitim öğretim yılı toplam farkındalık eğitimi verilen öğrenci sayısı **17.863** olup pandemi nedeniyle 2019-2020 eğitim öğretim dönemi ikinci döneminde okulların kapanmasından dolayı koruyucu ağız diş sağlığına ait okul hizmetleri verilememiştir.

2019-2020 eğitim öğretim yılında 60 ayını tamamlamış anasınıfından başlayarak ilkokul 1. 2. 3. ve 4. sınıflara yılda iki defa uygulanmak üzere **1.700.000** adet florürlü vernik alımı yapılarak il müdürlüklerine gönderilmiştir. Ayrıca florürlü verniğin daha etkili olabilmesi için; uygulama öncesinde dişler üzerindeki mikrobiyal dental plağın, etkin bir fırçalama ile uzaklaştırılması ve böylelikle florürün diş düzeyi ile tam temasının sağlanması önemli olduğundan **6.000.000** adet diş fırçası, diş macunu alımı yapılarak il müdürlüklerine gönderilmiştir.

Türkiye Ağız Diş Sağlığı Profili Araştırması (TADSAP): Araştırma ile Ülkemizdeki ağız ve diş sağlığı hastalıklarının prevalans ve insidansını belirlemek, ilgili risk faktörlerine ilişkin veriler toplamak amaçlanmıştır. 2020 yılında 81 il verilerinin anketleri toplanmış, analizleri gerçekleştirilmiş ve rapor taslağı hazırlanmıştır.

Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Sağlık Tesislerinin Denetimi: Türkiye genelinde faaliyet gösteren Sağlık Bakanlığı, üniversite ve özel sektör ayırt etmeksizin ağız ve diş sağlığı hizmeti sunan sağlık tesislerine yönelik 13.108 olağan denetim gerçekleştirilmiştir. Sağlık Hizmetlerinde Denetim Rehber Kitabı hazırlanarak ağız ve diş sağlığı hizmeti sunulan sağlık tesislerine yönelik gerçekleştirilecek denetimlerin uygulama usul ve esasları belirtilmiştir.

1.2.2.2. Ana Çocuk Sağlığı Faaliyetleri

15-49 Yaş Kadın İzlemi Programı: 15-49 yaş "doğurganlık dönemi" gebelik ve doğumla ilgili istenmeyen sonuçların en fazla yaşandığı dönemdir. Bu nedenle 15-49 yaş kadınların yılda 2 defa 6 ay ara ile izlenerek kadın sağlığı göstergelerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Böylelikle; doğurganlık çağındaki kadınlarda riskli durumlar ve erken dönemde gebelik tespiti yapılabilmektedir.

Tablo 17: 15-49 Yaş Kadın İzlemi, 2019

Dönemler	15-49 Kadın Sayısı (Birime Kayıtlı)	Modern Yöntemin Toplam İzlenenlere Oranı (%)	Toplam İzlenmiş	Modern Yöntemin Yöntem Kullananlara Oranı (%)	İzlenenlerin Nüfusa Oranı (%)
2019-1	22.045.630	28,1	6.963.498	69,2	31,6
2019-2	21.806.763	17,8	8,016.918	68,2	36,8

Evlilik Öncesi Danışmanlık Programı: Programın ülke çapında etkin ve standart kriterlerle sunulması amacıyla sağlık personeli için "Evlilik Öncesi Danışmanlık Rehberi", evlenecek çiftlere yönelik "Evliliğe Sağlıklı Başlangıç" dokümanı, broşür ve görsel materyal hazırlanmıştır. Evlilik öncesi danışmanlık hizmeti sunan sağlık personeline yönelik düzenli olarak iki günlük eğitim verilmektedir. 2020 yılı içerisinde evlilik öncesi danışmanlık verilen kişi sayısı **555.207**, evlilik öncesi danışmanlık eğitimi verilen sağlık personeli sayısı **1.109**'dur.

Doğum Öncesi Bakım Programı: Gebelik ve doğumla ilgili komplikasyonlar, dünyanın gelişmekte olan pek çok ülkesinde halen doğurgan yaştaki kadınların en önemli hastalık ve ölüm nedenleri arasında yer almaktadır. Bakanlığımızca, standart, güvenli ve nitelikli hizmet sunulması ve uygulamada birlikteliğin sağlanması amacıyla hazırlanan Doğum Öncesi Bakım Yönetim Rehberi doğrultusunda çalışmalar yürütlmektedir. Bu rehber doğrultusunda birinci izlem gebeliğin 14. haftasına kadar, ikinci izlem 18-24 haftalar arasında, üçüncü izlem 28-32. haftalar arasında, dördüncü izlem ise 36-38. haftalar arasında gerçekleştirilmektedir. Tüm dünyayı etkileyen COVID-19 salgınının başlaması nedeniyle gebe ve lohusa izlemlerinin; ASM ile diğer sağlık kuruluşlarında COVID-19 tedbirleri kapsamında aksatılmadan yürütülmesi için, 81 İl Sağlık Müdürlüğü talimatlandırılmıştır. Ayrıca "Solunum Sistemi Hastalıklarının Yaygın Olduğu Dönemde Sağlık Kuruluşlarında Gebe Takibi" Rehberi hazırlanmıştır.

Grafik 5: Yıllara Göre Doğum Öncesi Bakım Alan Kadınların Oranı (%), (En Az Bir Ziyaret)

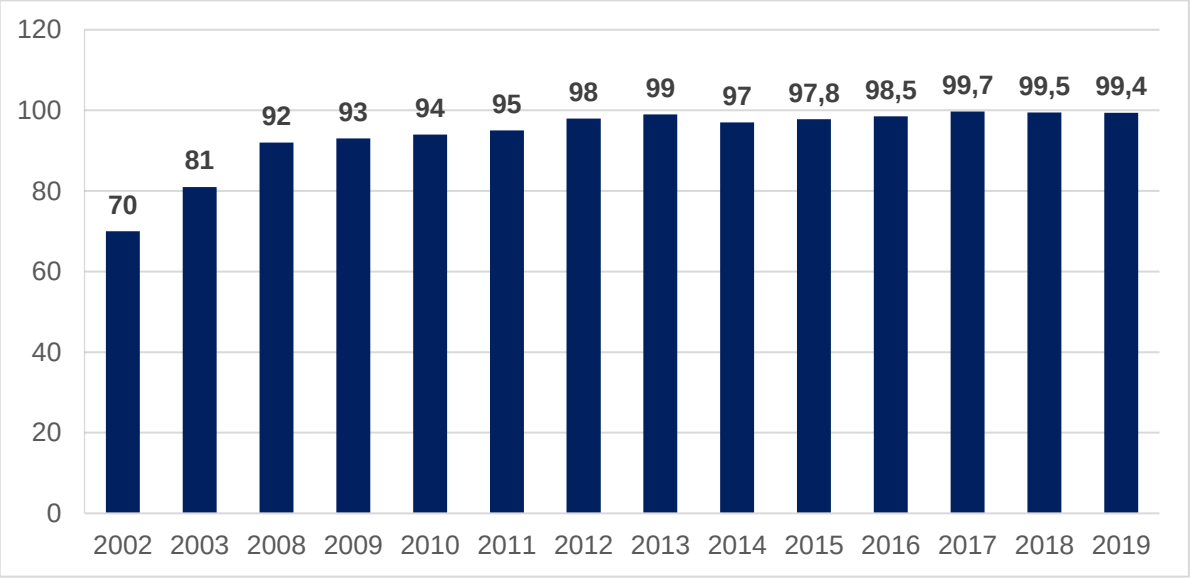

NOT: 2003 ve 2008 DÖB verisi TNSA (en az 1 ziyaret), 2009-2019 DÖB verisi Sağlık Bakanlığı (en az 1 ziyaret)

Gebe Bilgilendirme Sınıfı Programı: Birinci ve ikinci basamak sağlık kuruluşlarında oluşturulan gebe okulları ve gebe bilgilendirme sınıflarında gebelere, gebeliği süresince doğum ve doğum sonrası gerekli bilgileri içeren eğitimler verilmektedir. Gebe bilgilendirme sınıflarında, 2020 yılında Toplum Sağlığı Merkezleri'nde **256.422** ve 2. ve 3. basamak sağlık kuruluşlarında **140.747** olmak üzere toplam **397.169** gebeye eğitim verilmiştir. Gebe bilgilendirme sınıfı hizmet içi eğitim alan personel sayısı 2020 yılında **836** kişidir.

Acil Obstetrik Bakım Programı (AOB): Dünyada yaklaşık her yıl 289.000 kadın gebelik veya doğuma bağlı önlenebilir komplikasyonlar nedeniyle hayatını kaybetmektedir. AOB Programı; sağlık kuruluşlarının temel ve kapsamlı olarak sınıflandırılarak etkin bir sevk sisteminin oluşturulmasını, güvenli kan naklinin gerçekleştirilmesini, personelin bilgi ve becerisinin güncellenmesini ve hizmet standartlarını yükseltmeyi, güvenli veri ve kayıt sisteminin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Komplikasyonların tamamının tedavi ve yönetiminin temel ve kapsamlı AOB kuruluşları olarak sınıflandırılan sağlık kuruluşlarında yapılması hedeflenmektedir. Yapılan çalışmalar ile son dört yıldır temel ve kapsamlı sağlık kuruluşları düzenli olarak belirlenmektedir. Kadın hastalıkları ve doğum uzmanı hekimleri, kadın doğum kliniği bulunan hastanelerin acil servislerinde görev yapan pratisyen ve acil tıp uzmanı hekimlere ve doğum ünitelerinde çalışan ebe/hemşirelere AOB klinisyen eğitimleri düzenlenmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılı içerisinde yönetici eğitimi 438, destek personel eğitimi 1.384, klinisyen eğitimi (kadın hastalıkları ve doğum uzmanı) 71, klinisyen eğitimi (acil tıp uzmanı ve pratisyen hekim) 445 ve klinisyen eğitimi (ebe ve hemşireler) 306 personele eğitim verilmiştir.

Hastane Doğumları ve Sezaryen Ameliyatlarını İzleme Programı: Bakanlığımızca, 2007 yılından itibaren ülke genelinde kamu, üniversite ve özel sağlık kuruluşlarında doğumun yöntemlerine göre dağılımı, sezaryen ameliyatı oranları ve sezaryen ameliyatlarının tıbbi gerekçelerine (endikasyonlarına) göre dağılımı izlenmektedir.

Grafik 6: Yıllara Göre Primer (İlk Sezaryen) ve Toplam Sezaryen Oranı (%)

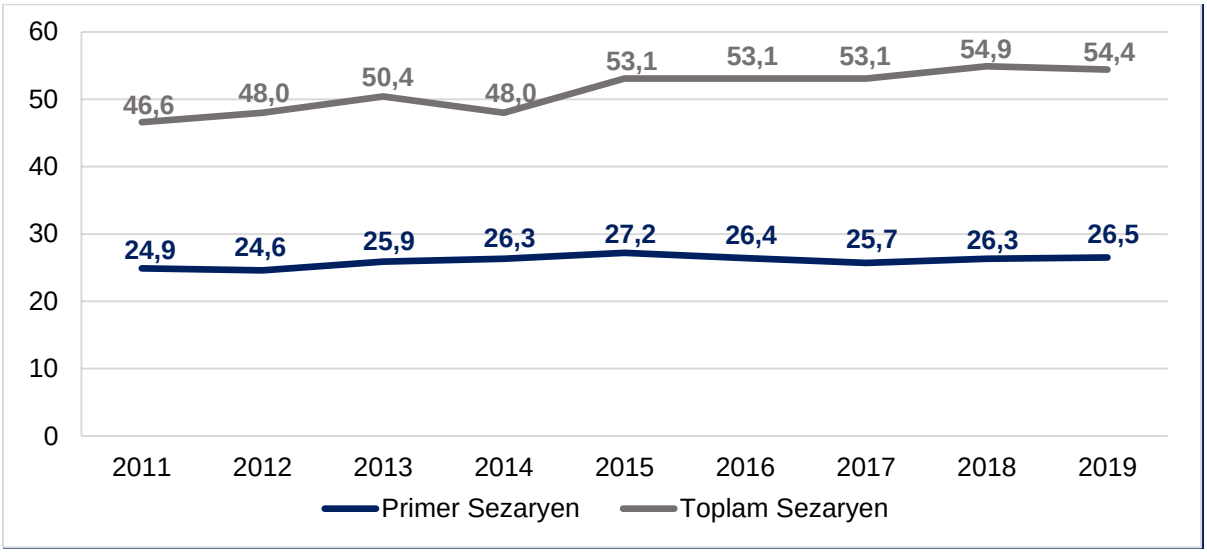

Doğum Sonu Bakım Programı: Lohusalık doğumdan sonra başlayıp 42. güne kadar devam eden süreçtir. Anne ölüm verileri değerlendirildiğinde ölümlerin yaklaşık %70'i lohusalık döneminde meydana gelmektedir. Lohusanın; normal doğum sonrası en az 24 saat, sezaryen sonrası en az 48 saat hastanede kalarak 3 kez, taburcu olduktan sonra aile hekimi/aile sağlığı çalışanınca en az 3 kez evde/sağlık kuruluşunda izlem almalıdır.

Grafik 7: Yıllara Göre Doğum Sonu Bakım Alma Oranı (%), (En Az Bir Ziyaret)

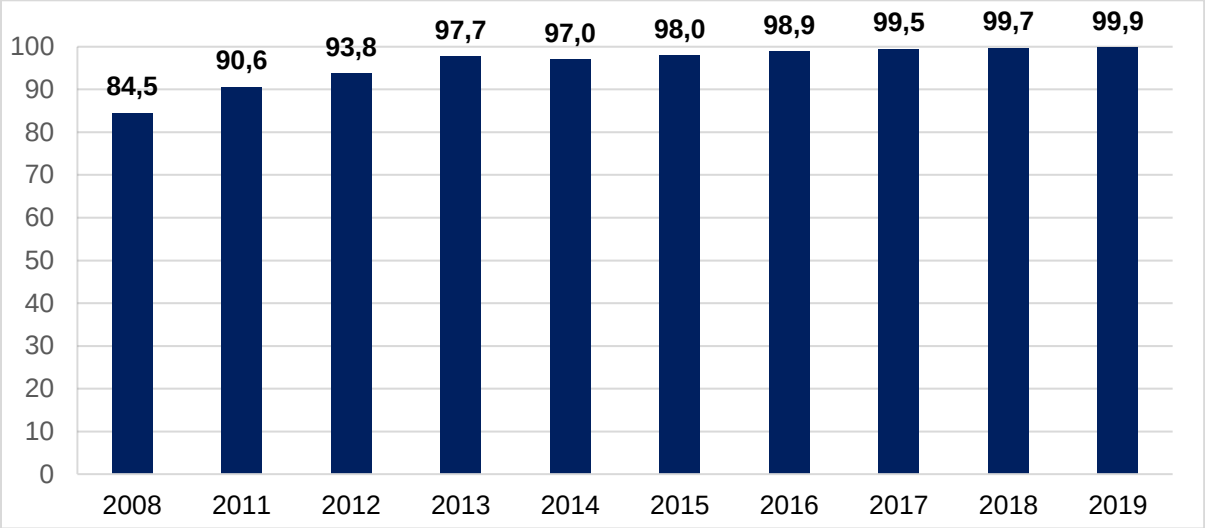

NOT: 2008 DÖB verisi TNSA (en az 1 ziyaret), 2009-2019 DÖB verisi Sağlık Bakanlığı (en az 1 ziyaret)

Anne Ölümlerini İzleme Programı: Bakanlığımız tarafından ÖBS aracılığı ile anne ölümleri günlük olarak izlenmektedir. Anne ölüm oranları 2007 yılından sonra hızlı bir ivme ile düşüşe geçmiş ve 2017 yılında yüz bin canlı doğumda 14,6, 2018 yılında 13,6 ve 2019 yılında 13,1 olmuştur.

Grafik 8: Yıllara Göre Anne Ölüm Oranları (%)

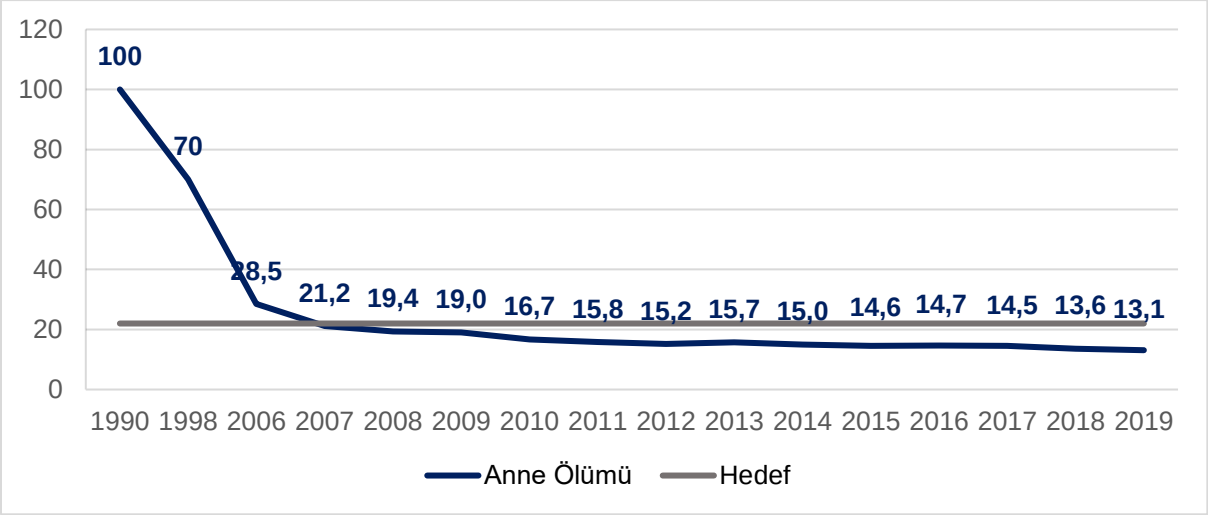

Anne Dostu Hastane Programı: Program; anne adaylarının gebelik, doğum eylemi ve lohusalık döneminde hasta hakları, güvenliği ve mahremiyetini de dikkate alarak takiplerinin ve doğumlarının gerçekleştirileceği ortamları oluşturmak amacıyla başlatılmıştır. 2020 yılında

4 hastanemize anne dostu unvanı verilmesiyle toplam **79** hastane unvan almaya hak kazanmıştır.

Üreme Sağlığı Hizmetleri Programı: Üreme sağlığı hizmetlerinin amacı; çiftlerin istedikleri zaman ve istedikleri sayıda çocuk sahibi olmaları ve çocuk sahibi olamayan infertil çiftlerinde bunun nedenlerinin anlaşılması ve tedavisinin yapılabilmesidir. Bakanlığımızca üreme sağlığı danışmanlığı ve yöntem sunumu hizmetleri başvuran vatandaşlarımıza ücretsiz olarak sağlanmaktadır. 95 Üreme Sağlığı Eğitim Merkezi hizmet sunmaktadır.

2020 yılında Üreme Sağlığına Giriş, Güvenli Annelik, Üreme Sağlığı Hizmetleri Yöntem Danışmanlığı, Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar, Gençlere Yönelik Üreme Sağlığı Hizmetleri konularında eğitim alan ve Eğitim Becerileri Eğitimi alan sağlık personeli sayısı **3.689**'dur. Pandemi nedeni ile Mart 2020'den itibaren eğitimler yapılamamıştır.

Üreme sağlığı hizmetlerinde farkındalığı arttırmak için kadınlara verilen eğitimlerin yanı sıra erkek katılımını da arttırmak üzere askerlik görevini yapan er ve erbaşlara, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda tüm öğrencilere, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı birimlerde ve Halk Eğitim Merkezleri'nde vatandaşlarımıza, Göçmen Sağlığı Merkezleri'nde de göçmenlere güvenli annelik, üreme sağlığı yöntem danışmanlığı, cinsel sağlık, ergen üreme sağlığı ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyon konularında eğitim verilmektedir. 2020 yılında 85.441 seansta **310.790** kişiye eğitim verilmiştir.

Misafir Anne Uygulaması Programı: Ülkemizin bazı bölgelerinde anneler zaman zaman olumsuz iklim ve ulaşım şartları nedeniyle sağlık kuruluşlarına zamanında ulaştırılamamakta ve doğumlar olumsuz şartlarda gerçekleşebilmektedir. Bu tür olumsuzlukları önlemek, önlenebilir anne–bebek ölümlerini azaltmak amacıyla "Misafir Anne Uygulaması" başlatılmıştır.

Tablo 18: Misafir Anne Uygulaması Verileri, 2012- 2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Daha Elverişli Koşullara Davet Edilen Gebe Sayısı	36.183	35.558	33.889	13.927	9.878	9.435	12.044	11.854	9.990
Daveti Kabul Eden Gebe Sayısı	12.744	13.302	14.289	2.590	778	643	1194	1.009	785
Misafir Edilen Gebe Sayısı	5.340	3.579	3.150	940	533	490	984	912	655
Misafir Edilen Gebe Oranı (%)	41.8	42	31	41.2	68.5	76.2	82.4	90.3	83.4

Riskli Gebelikler Yönetim Programı: Gebelik normal ve doğal bir süreçtir. Bazı durumlarda gebe kalmadan önce veya gebelik sürecinde gelişen sorunlar çeşitli risklerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Yüksek riskli gebelikler bazı durumlarda hem gebenin hem de anne karnındaki bebeğin sağlığını ve hatta hayatını tehdit edebilir. Yüksek riskli gebelik takibi e- Nabız sistemine entegre edilmiştir. Süreç hasta–hekim arasında e-Nabız üzerinden ilerlemekte ve uyarı işaretleri çıkmaktadır. İzlemlerin sıklığı ve hangi sağlık kuruluşunda yapılacağı, her gebenin durumunun kendi özel koşulları içerisinde değerlendirilerek protokoller doğrultusunda yapılmaktadır.

Grafik 9: Yıllara Göre Bebek Ölüm Hızları (‰)

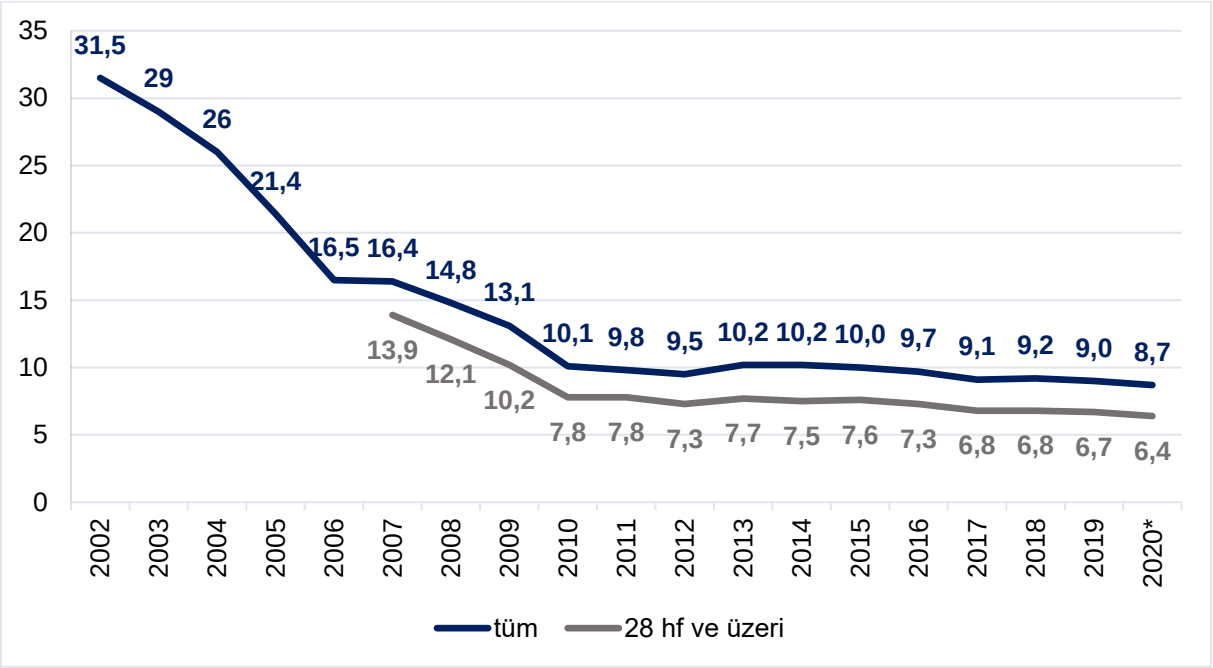

*2020 rakamları kesin olmayan rakamlar olup, 2020 yılı verileri 18 Mayıs 2021 tarihinde kesinleşecektir.

Bebek Çocuk İzlemleri Programı: Günümüzde ulaştığımız noktada çocuk sağlığına yönelik programların temel hedefi artık yalnızca ölümleri önlemekten çıkıp, giderek sağlık sorunlarının yarattığı diğer olumsuzlukları da önlemek ve gidermek olmaktadır. Bu amaçla bebek, çocuk, ergen izlem protokolleri hazırlanmıştır. İzlemlerde ağırlıklı sorumluluk aile hekimlikliği birimlerindedir. 2020 yılı sonu itibarıyla ülkemiz tam izlenen bebek oranı **%92** iken, tam izlenen çocuk oranı **%91**'dir.

Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları Programı: Bakanlık olarak politikamız "doğumdan hemen sonra emzirmeye başlanması, ilk 6 ay sadece anne sütü verilmesi, emzirmenin 6. aydan sonra uygun tamamlayıcı besinlerle birlikte en az 2 yaşına ve sonrasına dek sürmesinin sağlanmasıdır.

Ülkemizde; İlk 6 ay sadece anne sütü ile beslenme oranı **%40,7**, emzirilen bebek oranı **% 98**, ortanca emzirme süresi ise **16,7** aydır. 2020 yılında; 81 ilimizin tamamı "Bebek Dostu İl", 70 ilimiz ise "Altın Bebek Dostu İl'dir. Ülke genelinde **1.314** hastaneye bugüne dek "Bebek Dostu Hastane", **168** üniteye "Bebek Dostu Yenidoğan Yoğun Bakım" plaketi verilmiştir.

Demir Gibi Türkiye Programı; Ülkemizde bebeklerde demir eksikliğinin %30'ların üzerinde olduğu bilinmekteydi. Bunu azaltma amacıyla başlatılan Program 2004 yılından bu yana sürmektedir. Bugüne dek **17 milyonun** üzerinde bebeğe ulaşılmıştır. Çocuklar için 1.500.000 doz demir preparatı (damla) alınarak dağıtımı yapılmış olup, 5.350.000 TL ödenek harcanmıştır.

Bebeklerde D Vitamini Yetersizliğinin Önlenmesi ve Kemik Sağlığının Geliştirilmesi Programı; Program 2005 yılından beri sürmektedir. Toplamda **15 milyonun** üzerinde bebeğe ulaşılmıştır. Çocuklar için 2020 yılında 2.500.000 doz D vitamin (damla) alınarak dağıtımı yapılmış olup 4.180.000 TL ödenek harcanmıştır.

Tarama Programları:

Ulusal Neonatal Tarama Programı; Yürütülmekte olan fenilketonüri taramasına, 2006 yılı sonunda konjenital hipotiroidi, Aralık 2008'de biotidinaz eksikliği, Ocak 2015'te ise kistik fibrozis ilave edilmiştir. 2017 yılında 4 ilde başlatılan Konjenital Adrenal Hiperplazinin pilot çalışması, 2020 yılında 41 ilde yürütülmüştür.

Grafik 10: Yıllara Göre Neonatal Tarama Oranı (%)

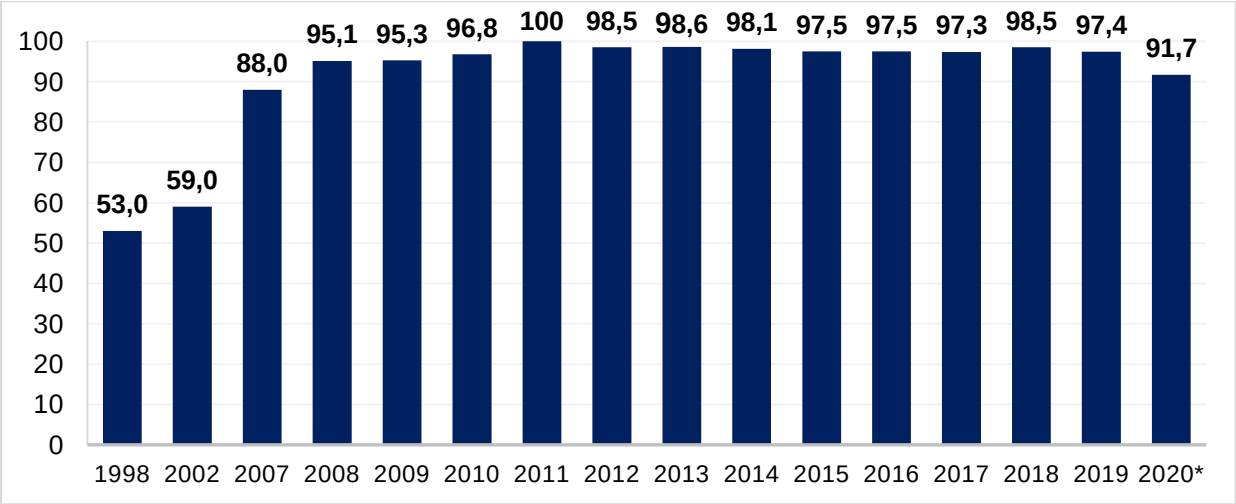

*2020 rakamları kesin olmayan rakamlar olup, 2020 yılı verileri 18 Mayıs 2021 tarihinde kesinleşecektir.

İşitme Taraması Programları; Erken tanı ve rehabilitasyon sayesinde işitme kaybı ile doğan çocuklar, psikolojik ve sosyal gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlayarak kendine yeten, hayata uyumlu ve üretken bireyler haline gelebilirler. Ülke genelinde **1.062** işitme taraması merkezi bulunmaktadır.

Grafik 11: Yenidoğan İşitme Tarama Oranı (%), 2005-2020

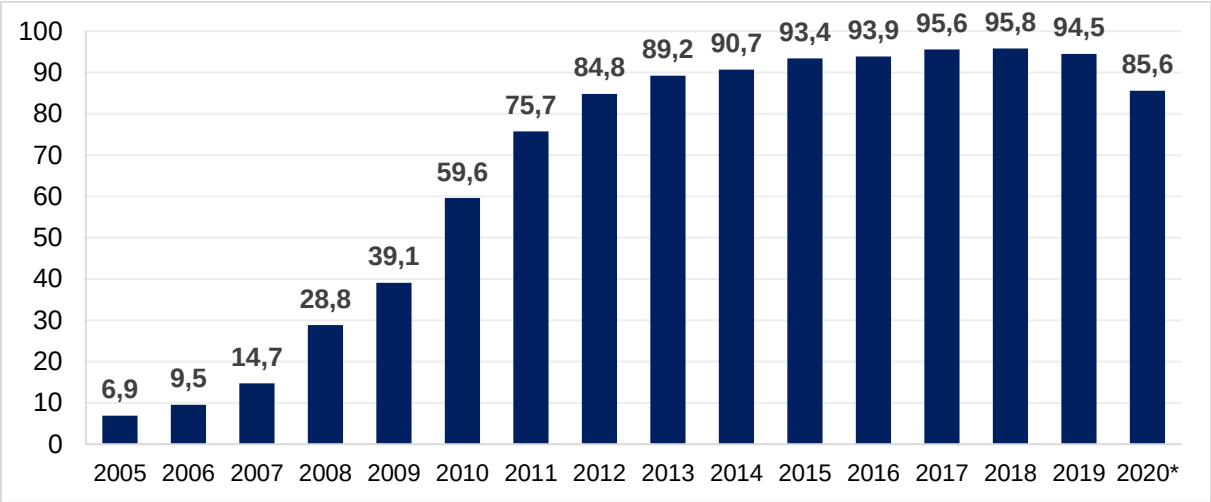

*2020 rakamları kesin olmayan rakamlar olup, 2020 yılı verileri 18 Mayıs 2021 tarihinde kesinleşecektir.

Görme Taramaları; Aile hekimleri tarafından 0-3 aylık bebeklerde yapılan göz muayenesinde değerlendirme, inspeksiyon ve kırmızı refle testi ile yapılmakta ve taramada şüpheli bulunan vakalar göz hekimine sevk edilmektedir. 36-48 ay okul öncesi çocuklar; katarakt, şaşılık, ambliyopi ve kırma kusurları açısından değerlendirilmekte, görmenin normal gelişimini

engelleyecek risk etmenlerini saptamak ve yetersiz görmesi olan olguları erken dönemde tanımak ve sağaltımlarını sağlamak amaçlanmaktadır.

Grafik 12: Görme Tarama Oranları (%)

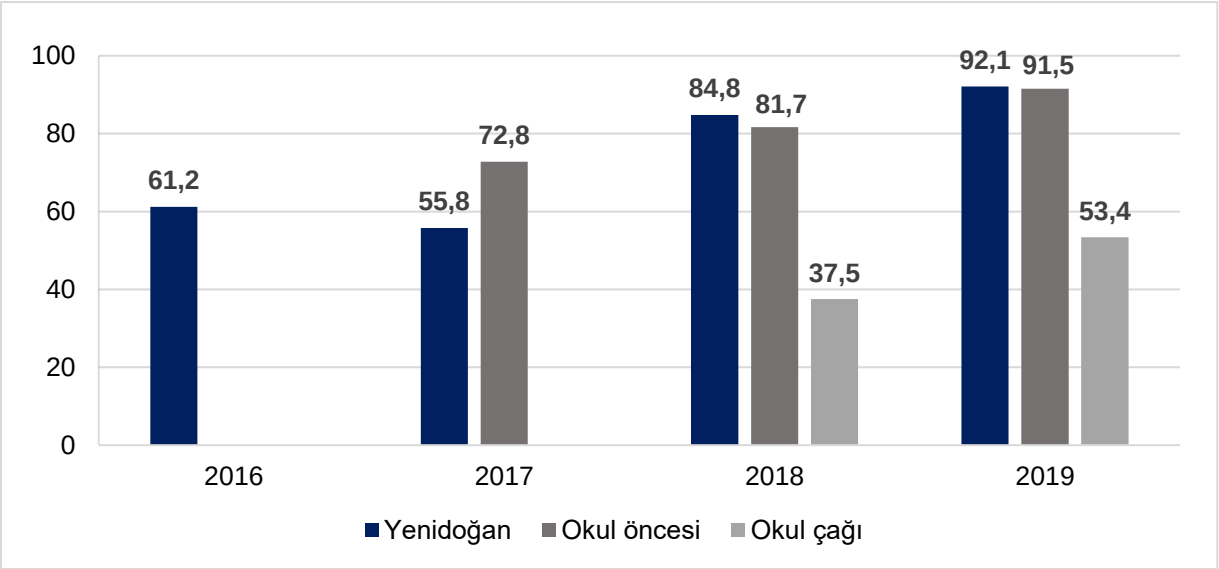

*2020 yılı verileri raporlama sisteminde sorun olması nedeniyle alınamamış olup, Mayıs 2021 tarihinde açıklanacaktır.

Kan Hastalıkları Kontrol Programı; Program ile evlenecek çiftlere tarama testleri yapılarak ortaya çıkabilecek hastalıklar öncesinde önlemler alınması amaçlanmıştır. 01 Kasım 2018 tarihinden itibaren Evlilik Öncesi Hemoglobinopati Tarama Programı 81 ilde uygulanmaya başlanmıştır. Evlilik öncesi rapor almak için aile hekimlerine başvuran eş adaylarına danışmanlık hizmeti sunulup ardından erkek eş adayından tarama için kan örneği alınarak tarama testleri yapılmaktadır.

Engelli Sağlık Kurulu Raporu ve Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu (ÇÖZGER) Yönetmeliklerine dair mevzuat çalışmaları yapılmış yaklaşık 30 bilimsel komisyon oluşturulmuştur.

1.2.2.3. Aşılama Hizmetleri

Bakanlığımız tarafından yıllık olarak aşı ihtiyacı tespiti yapılmakta ve ihtiyaca göre bütçe belirlenmektedir. Ön muayene sonrası gelen aşı ve antiserumların her serisi ayrı ayrı analize verilmektedir. Kabulü yapılan ürünler daha sonra illerin ihtiyaçlarına göre Bakanlığımız bünyesinde bulunan 8 adet frigorifik kamyon ve 3 adet frigorifik tır ile 81 ile aşı dağıtımı planlanmaktadır. Dağıtım üçer aylık periyotlarla yapılmaktadır. Ayrıca tüm seviyelerde karekod destekli olarak soğuk zincir ve stok düzeyi takibi yapılmaktadır.

Tablo 19: Aşı Alım Dozları, 2020

Aşı Adı	Doz Sayısı
Suçiçeği Aşısı	1.500.000
Konjuge Pnömokok Aşısı	5.400.000
Pediatrik Tip Hepatit A Aşısı	3.000.000
Kızamık-Kızamıkçık-Kabakulak Aşısı	3.000.000
Beşli Kombine Aşısı	6.000.000
Menenjit Aşısı	900.000
Dörtlü Karma Aşısı	2.750.000
Bivalan Oral Polio Aşısı	4.500.000
Pediatrik Tip Difteri Tetanoz Aşısı	20.000

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile aşı alımları bütçe tertibine **1.854.645.069** TL ödenek tahsis edilmiş olup, 2020 yıl sonu itibarıyla bu ödeneğin **1.795.933.309** TL'si harcanmıştır.

1.2.2.4. Birinci Basamak Sağlık Tesisi Yapım, Tefrişat ve Onarımı

2020 yılı sonu itibarıyla toplamda **14.172** binada ve **15.614** birimde birinci basamak sağlık hizmeti sunulmaktadır. 2020 yılında; 1 ilçe devlet hastanesi, 1 halk sağlığı laboratuvarı, 9 SHM, 1 TSM, 1 sağlık evi ve 6 askeri sağlık birimi açılmıştır.

Birinci basamak sağlık hizmetlerinin daha iyi ve güvenli şartlarda sunumunu sağlamak, engelli bireylerin hizmete erişilebilirliğini artırmak, sağlık kuruluşlarının fiziksel kapasite ve niteliklerinin iyileştirilmesini ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla 2020 yılı sonu itibarıyla 597 adet birinci basamak sağlık tesisinin bakım ve onarımı yapılmıştır. 157 adet birinci basamak sağlık tesisinin inşaatı tamamlanarak hizmete açılmıştır.

Tablo 20: Birinci Basamak Sağlık Birim/Kurumları, 2020

Birim Türü			Sayı
Toplum Sağlığı Merkezi			350
İlçe Sağlık Müdürlüğü			429
Halk Sağlığı Laboratuvarı			84
Entegre İlçe Devlet Hastanesi			199
İlçe Sağlık Müdürlüğü, Toplum Sağlığı Merkezi ve İlçe Devlet Hastanesi Bünyesindeki Birimler	Bağlı Birimler	Sağlık Evi	5.027
		Verem Savaş Birimi	173
		ÇEKÜS Birimi	166
		KETEM Birimi	175
		Hemoglobinopati Tanı Birimi	26
		Deri ve Zührevi Hastalıklar Birimi	7
		Sıtma Savaş Birimi	32
		İş Sağlığı Güvenliği Birimi	114
		Sağlıklı Hayat Merkezi	209
		Göçmen Sağlığı Merkezi	132
		Güçlendirilmiş Göçmen Sağlığı Merkezi	35
		Göçmen Sağlığı Eğitim Merkezi	7
		Göçmen Sağlığı Birimi	763
		Diğer	3

Tablo 21: Geçici Kabulü Yapılan 1. Basamak İşler

	Adet	Yatak Kapasitesi	Ünit Sayısı
Aile Sağlığı Merkezi, Toplum Sağlığı Merkezi, Sağlıklı Yaşam Merkezi,Sağlık Kompleksi vb.	146	-	-

Tablo 22: Yapı Denetim Hizmetleri Yürütülen 1. Basamak İşler

	Adet	Yatak Sayısı	Ünit Sayısı
Aile Sağlığı Merkezi, Toplum Sağlığı Merkezi, Sağlıklı Yaşam Merkezi,Sağlık Kompleksi vb.	230	-	-

1.2.2.5. Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Aşılama Faaliyetleri

Genişletilmiş Bağışıklama Programı (GBP): Ülkemizde yürütülmekte olan GBP'nin amacı; boğmaca, difteri, tetanoz, kızamık, kızamıkçık, kabakulak, tüberküloz, poliomyelit, hepatit B, hemofilus influenza tip b, invaziv pnömokokal hastalık, hepatit A ve suçiçeğine bağlı hastalıkların morbidite ve mortalitesini azaltarak, bu hastalıkların kontrol altına alınması, hatta tamamen ortadan kaldırılmasıdır.

Grafik 13: Aşılama Hızları (%), 2020

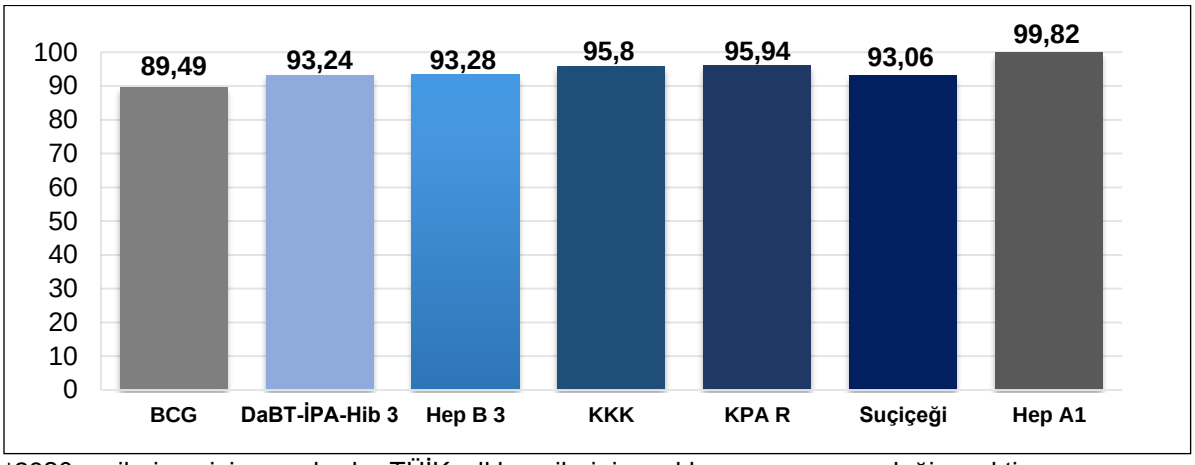

*2020 verileri geçici sonuçlardır. TÜİK yıllık verilerinin açıklanması sonrası değişecektir.

COVID-19 Pandemisi Döneminde Aşılama Hizmetlerine Yönelik Yürütülen Çalışmalar: COVID-19 pandemisi döneminde bağışıklama hizmetlerinin aksatılmadan sürdürülmesi amacıyla COVID-19 vakası ve temaslısı olan çocuk ve yetişkinlerin yaşlarına uygun aşılama takvimine göre aşılanması için belirlenen kurallar 81 İle gönderilmiştir. COVID-19 pandemisi nedeniyle 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında, 1.sınıfta uygulanmaya devam edilecek olan okul çağı aşı uygulamalarının (KKK ve DaBT-İPA aşıları) ASM'ler tarafından uygulanması uygun bulunmuştur. İnaktif COVID-19 aşısı uygulama kuralları ile Pandemik COVID-19 aşıları için Aşı Sonrası İstenmeyen Etki (ASİE) çerçevesi hazırlanmıştır. Pandemik COVID-19 aşıları konusunda **www.covid19asi.saglik.gov.tr** adlı web sitesi oluşturulmuştur.

Polio Eradikasyon Programı: Küresel Polio'nun Eradikasyonu Girişimi, 1988 yılında uygulanmaya başlanmıştır. 2002 yılında Türkiye ile birlikte DSÖ Avrupa Bölgesine dâhil 53 ülke poliodan arındırılmış ülke sertifikası almıştır. Program stratejilerimiz arasında rutin ve destek aşılama çalışmalarımızın yanı sıra Akut Flask Paralizi (AFP) ve vahşi poliovirüs sürveyansının yürütülmesi yer almaktadır. Sürveyans göstergelerimiz; 15 yaş altı nüfusta 1/100.000 oranında poliomyelit dışı nedenlere bağlı AFP vakası bulunması ve AFP vakalarının en az %80'inden uygun gaita numunesi alınmasıdır.

Grafik 14: Uygun Gaita Numune Hızları (%)

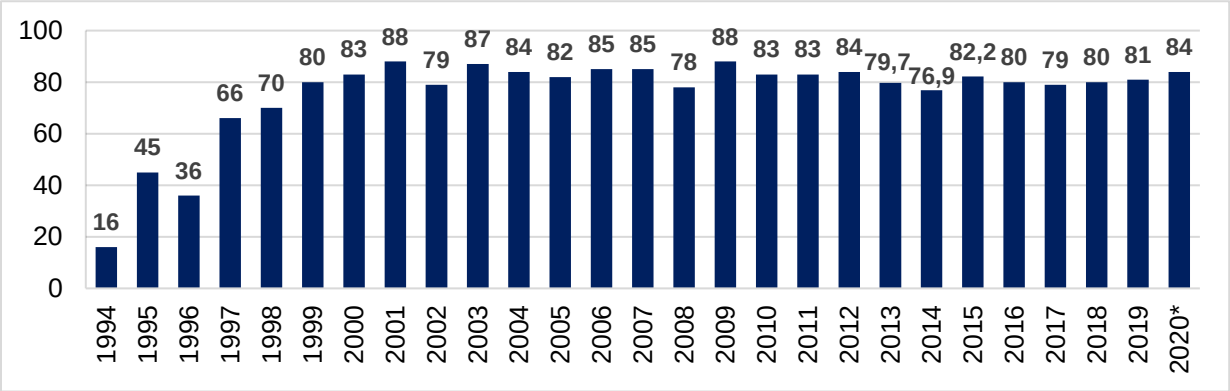

Maternal ve Neonatal Tetanoz Eliminasyon Programı: Bu programın amacı Maternal Tetanoz ve Neonatal Tetanozun ve bunlara bağlı ölümlerin elimine edilmesi ve bu düzeyin

sürdürülmesidir. Hedef; her bölgede 1000 canlı doğumda 1'in altında Neonatal Tetanoz vakasının görülmesi ve Maternal Tetanoz'un hiç görülmemesi ve bu durumun devamlılığının sağlanmasıdır. 2005 yılında 33, 2006 yılında 18, 2007 yılında 5, 2008 yılında 7, 2009 yılında 1, 2010 yılında 2 neonatal tetanoz vakası görülmüştür. 2011-2012 ve 2013 yıllarında neonatal tetanoz vakası görülmemiştir. 2014 yılında 1 neonatal tetanoz vakası görülmüştür. 2015, 2016 ve 2017 yılllarında ve Aralık 2018'e kadar neonatal tetanoz vakası görülmemiştir. 2020 yılında, Program kapsamında, eliminasyon stratejileri, vaka yönetimi ve risk değerlendirmesi gibi hususlar gözden geçirilmiş olup saha rehberinin güncellenme çalışması halen devam etmektedir.

Kızamık ve Kızamıkçığın Eliminasyonu ve Konjenital Kızamıkçık Sendromunun Kontrolü Programı: Tüm dünyada olduğu gibi DSÖ Avrupa Bölgesi'nde de 2005 yılından bu yana çeşitli ülkelerde kızamık salgınları yaşanmaktadır. Ülkemiz, bulunduğu konum ve günümüzde artan insan hareketleri sebebiyle importasyon riski altındadır. Artan insan hareketlerine paralel olarak ülkemize de yurt dışından importe vakalar gelmekte ve bu vakalardan aşısız veya eksik aşılı kişiler etkilenerek hasta olabilmektedir.

2020 yılında (30 il tarafından) bildirilen kızamık vaka sayısı 617'dir. Bildirilen vakaların %68,9'unu Mersin ve Gaziantep vakaları (Bunların %58,0'i Suriyeli olmak üzere) oluşturmaktadır. Bununla birlikte; Aydın'dan (Efeler) ve Ankara'dan (Polatlı) da Suriyeli mevsimlik tarım işçileri kaynaklı kümelenmeler bildirilmiştir. 2020 yılında bildirilen kızamıkçık vaka sayısı ise 16'dır.

2020 yılının ilk 6 ayında uygulanan rutin dışı kızamık içeren aşı dozları; 9-11 aylık bebekler (397.904 doz), askeri personel (39.837 doz), sağlık çalışanı (5.330 doz), turizm çalışanı (547 doz), temaslı aşılaması (10.467 doz), kamp (15.628 doz), 6 ay-15 yaş riskli bölge aşılaması (191.056 doz) ve havalimanı çalışanları (2.601 doz) olmak üzere toplam 663.370'dir. İkinci 6 aya ilişkin veri değerlendirmesi devam etmektedir.

Kabakulak Kontrol Programı: 2006 yılında, KKK (kızamık-kızamıkçık-kabakulak) aşısının uygulanmaya başlanmasıyla birlikte Kabakulak Kontrol Programı başlatılmıştır. Programın hedefi, Türkiye'de kabakulak hastalığı insidansını azaltmaktır. Bu hedefe ulaşmak için yürütülmesi gereken stratejiler; her bir kohort için her iki doz kabakulak aşılama hızlarında %95 ve üzerinde sürdürülmesi, kabakulağa duyarlı grupların belirlenerek kabakulak aşılaması için fırsat sağlanması, sürveyans sisteminin güçlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Program kapsamında birleştirilerek veri elde edilmesine dayalı pasif sürveyans yürütülmektedir. 2020 yılında 228 kabakulak vakası bildirilmiştir.

Türkiye Viral Hepatit Önleme ve Kontrol Programı: Hepatit B aşısı Bakanlığımız tarafından yedinci aşı olarak bebeklik dönemi rutin aşı şemasına eklenmiştir. 1998 yılından itibaren HBV aşısının yaygın biçimde kullanılması ile yeni HBV enfeksiyonu olgularında düşüş izlenmiş, böylece HBV enfeksiyonuna bağlı siroz veya karaciğer kanseri gelişiminin azaldığı görülmüştür. Hepatit B aşısı ülkemizde bebeklere ilk dozu doğumda, 2. ve 3. dozları ise 1 ve 6 aylıkken, erişkin risk gruplarına ve özellikli risk gruplarına ise 0, 1 ve 6 ay takvimi ile 3 doz olarak ve ücretsiz uygulanmaktadır.

2020 yılı içerisinde 708 akut Hepatit-B vakası bildirilmiştir. Ülkemizde hijyen kurallarına ve temizlik koşullarına uyum, temiz su kaynaklarına ulaşımın artışı, sosyoekonomik koşullarla ilgili

diğer göstergelerin iyileşmesi ve 2012 yılı sonu itibarıyla başlayan Hepatit A aşısı uygulamaları sonucunda 2012 yılında yüz binde 4,8 olan Hepatit A hastalığı görülme sıklığı 2018 yılında yüz binde 0,33'e düşmüştür. 2020 yılında 97 (kesin) Akut Hepatit A vakası bildirilmiştir.

Streptococcus Pneumonia ve Hemofilus İnfluenza Tip B'ye Bağlı İnvaziv Hastalıkların Kontrolü Programı: Konjuge pnömokok aşısı uygulaması 13 bileşenli aşı ile ve çocukluk dönemi aşılama takvimi içerisinde 2., 4. ve 12. aylarda olmak üzere 2+1 şemasıyla uygulanmaktadır. Toplum temelli aktif sürveyansı yürütecek belirlenmiş hastanelerde kayıt ve bildirimlerin Halk Sağlığı Yönetim Sistemi ile sağlanabilmesi amacıyla 2020 yılında çalışmalara başlanmış olup çalışmalara devam edilmektedir.

Aşı Takip Sistemi (ATS): : 31 Aralık 2020 itibarıyla aşı uygulayan 11.400 kurumda, 12.396 STC cihazı ve 13.448 noktada sensör ile ısı izlemi yapılmaktadır. 31 Aralık 2020 itibarıyla toplam uygulanan aşı dozu sayısı 39.564.611 olarak gerçekleşmiştir.

1.2.2.6. Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklara Karşı Diğer Mücadele Faaliyetleri

Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar

Bulaşıcı hastalıkların ihbarı ve bildirim sistemi doğrultusunda, HIV/AIDS vakalarının bildirimleri zorunlu olmakla birlikte, hasta kişilerin damgalanmalarını engellemek amacıyla DSÖ önerileri doğrultusunda, 1994 yılından itibaren özel sürveyans yürütülmektedir. Türkiye halen dünyada HIV/AIDS açısından hastalığın az sıklıkta görüldüğü ülkeler arasında yer almaktadır. Hastalığa ilişkin farkındalığın artması, tanı ve tedavi hizmetlerindeki gelişmeler tespit edilmesinde etkili olmaktadır. Hastalığın insidansının azaltılması yönünde çalışmalar yürütülmektedir.

2020 yıl sonu itibarıyla doğrulama testi pozitif tespit edilerek bildirimi yapılan vaka sayısı 2.076'dır.

HIV/AIDS yeni vaka sayısı ve enfeksiyona bağlı ölümleri azaltmak, HIV/AIDS'e yönelik sağlık hizmetlerinin kapasitesini geliştirmek, HIV ile yaşayan bireylere yönelik ayrımcılığı ve mahremiyet ihlallerini önlemek amacıyla; insan haklarını gözeterek, hastalığı oluşturan faktörlerle mücadele etmek, her bireyin tanı ve tedavi, bakım ve desteğe eşit ulaşımını sağlayarak, toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek, ülkemizdeki HIV/AIDS çalışmalarına yol haritası oluşturmak ve eylem planlarını yürütmek için küresel eylem planlarıyla uyumlu olarak hazırlanan "Türkiye HIV/AIDS Kontrol Programı" Bakanlığımız web sayfasında erişilebilir durumdadır.

HIV/AIDS açısından hassas ve önemli gruplara; HIV/AIDS'den korunma ve bulaş yolları hakkında bilgi verilmesi, ücretsiz ve gizlilik esasları içerisinde HIV test hizmetinin sunulması, test öncesi ve sonrasında danışmanlık hizmetinin sunulması, tedavi için doğru merkeze yönlendirme yapılabilmesi için Gönüllü Danışmanlık ve Test Merkezleri oluşturulmaktadır.

Anneden bebeğe bulaşın önlenmesi amacıyla doğumdan hemen önce HIV pozitifliği belirlenen ya da HIV şüphesi bulunan anneler ve bebekleri için gerekli proflaksi ilaçlarının temini ve dağıtımı 2015 yılından bu yana gerçekleştirilmektedir.

Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar olarak takibi yapılan enfeksiyonların başında sifiliz (frengi) gelmektedir. 2020 yılında toplam 2.177 yeni sifiliz vakası (kesin vaka) tespit edilmiştir.

Klamidya ve Gonore enfeksiyonları, 2005 yılından beri bildirimi zorunlu hastalıklar kapsamına alınmış olup sürveyansı yürütülmektedir. 2020 yılında toplam 530 Klamidya enfeksiyonu vakası ve 73 kesin Gonore vakası tespit edilmiştir.

Solunum Yolu İle Bulaşan Hastalıklar

COVID 19: Çin Halk Cumhuriyeti'nde 31 Aralık 2019 - 5 Ocak 2020 tarihleri arasında 59 şüpheli vaka tespit edildiğinin DSÖ tarafından 5 Ocak 2020 tarihinde bildirilmesinden itibaren hastalığın takibine başlanmıştır.

Hastalıkla ilgili dünyadaki gelişmeler ve hastalığın uluslararası yayılımı yakından takip edilmiştir. Uluslararası Sağlık Tüzüğü (UST-IHR) kapsamında (2005) IHR odak noktasının sekretaryasını yürütülmüştür. IHR kapsamında COVID-19 ile ilgili uluslararası bildirimlerin yapılması, uluslararası gelen bildirimlerin alınması, takibi ve cevaplanması işlemleri yürütülmüştür. DSÖ, ECDC ve CDC gibi uluslararası kuruluşların verileri takip edilmiş ve günlük olarak raporlanmıştır.

2019/5 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Resmi Gazetede yayımlanmış olan Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planına uygun olarak 7/24 esasına göre çalışan COVID-19 Operasyon Merkezi kurulmuş ve Bakanlığımız bünyesindeki Halk Sağlığı Acilleri Operasyon Merkezi'nde konuyla ilgili çalışmalar yürütülmüştür. Halk Sağlığı Acilleri Operasyon Merkezi'nde 7/24 esasına göre çalışan ekipler ve COVID-19'a yönelik Bilim Kurulu oluşturulmuştur. DSÖ'nün önerileri ile eş zamanlı olarak ülkemizde gerekli önlemler alınmıştır.

Hastalıkla ilgili 22 Ocak 2020 tarihinde yapılan ilk Bilim Kurulu Toplantısı'nda "COVID-19 Risk Değerlendirmesi" yapılmıştır. Ayrıca aynı toplantıda "COVID-19 Rehberi ve Vaka Bilgi Formu" hazırlanmıştır. Bilim kurulu çalışması sonucunda hazırlanan ''COVID-19 Hastalığı Rehberi'' enfeksiyona ilişkin genel bilgiler, vaka tanımı ve vaka yönetimi, enfeksiyon kontrolü ve izolasyon, hasta bakımı ve tedavisi ile vaka görülen ülkelere gidecek kişilerin yapması gerekenleri içermektedir. Bu rehber ile tüm Türkiye'de şüpheli vakalara yaklaşımda standart sağlanmıştır. İlk versiyonu 24 Ocak 2020 tarihinde yayımlanan rehber, gelişmeler takip edilerek sürekli güncellenmekte ve Sağlık Bakanlığı web sitesinde yayımlanmaktadır.

DSÖ'nün önerileri ile eş zamanlı olarak, COVID-19 Bilim Kurulu önerileri ile ülkemizde gerekli önlemlerin alınması için illerle gerekli iletişim sağlanmaktadır.

COVID-19'a yönelik ilk saha rehberi ve dökümanları (formlar, bilgi notları gibi) oluşturulmuştur.

Bakanlığımızca Türkiye genelinde iki kez yapılan "COVID-19 Seroprevalans Çalışmaları"nın saha organizasyonu ve raporlama çalışmaları yürütülmüştür. Üçüncü seroprevalans çalışmasının hazırlıkları yapılmıştır.

Ayrıca Ankara'da taksi şoförleri, berber ve kuaförler gibi bazı risk gruplarında seroprevalans çalışması yürütülmüştür. Diğer iki risk grubu olan dolmuş ve otobüs şoförleri ile ilgili çalışmanın planlaması ve hazırlığı ise devam etmektedir.

Ayrıca sahadaki personelin COVID-19 sürecine ve uygulamalarına yönelik her türlü soru ve sorununa cevap bulunması için gerekli işlemler yapılmış ve il düzeyinde COVID-19 filyasyon çalışmaları takip edilmiş, illere geri bildirim verilmiş ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Er ve erbaş alımlarında (ASAL) COVID-19 ile ilgili illerde numune alımı izolasyon tedbirleri gibi hususlarda gerekli düzenlemelerin yapılması sağlanmıştır.

İlde alınacak yerel idari tedbirlere yönelik öneriler sunulmuştur. Yurt, huzurevi, bakımevi, ceza infaz kurumları ve askeri kışla gibi toplu yaşam alanlarında gerekli durumlarda müdahaleye destek verilmiştir. Seyahat temaslıları izlenmiş, illere bildirilmiş ve ilgili birimlere konu ile ilgili destek sağlanmıştır. COVID-19'a yönelik uluslararası ve ulusal bilimsel veriler değerlendirilmiş ve bu kapsamda hazırlanan günlük raporlar hazırlanmıştır.

Ülkemizde tüm illerde yürütülen vaka ve temaslı izlemleri ve filyasyon çalışmalarını takip edilmektedir.

Sağlık çalışanlarının pandemi süresince kişisel koruyucu ekipman (KKE) ihtiyaçları Bakanlığımız tarafından karşılanmış ve ilaçlara yönelik hazırlıklar yapılmış ve dağıtılmıştır. Güncel gelişmeler takip edilerek kullanılması uygun olan ilaçlar belirlenmiş, temin edilmiş ve sağlık kuruluşları aracılığıyla endikasyonu olan tüm hastalara uygulanması sağlanmıştır. COVID-19'a yönelik olarak aşı temin edilmiştir. Bunun için ayrılan 286.000.000 TL ödeneğin tamamı harcanmıştır. Ayrıca gerekli KKE, ilaç, kit ve diğer malzemeler temin edilmiş bunlar için tahsisi edilen 2.831.000.000 TL'nin 2.830.848.186 TL'si harcanmıştır.

COVID-19 tanı kitlerinin ürün değerlendirme işlemleri kapsamında, Nisan- Aralık 2020 tarihleri içerisinde 177 firmanın toplamda 402 adet ürün başvurusu bulunmaktadır. COVID-19 kapsamında 25 halk sağlığı laboratuvarı yetkilendirilmiş tanı laboratuvarları olarak da hizmet vermektedir.

MERS-CoV Sürveyansı: 2020 yılında ortaya çıkan COVID-19 pandemisi nedeniyle Suudi Arabistan tarafından Hac ziyareti yasaklanmıştır. Pandemiden önceki dönemde Umre amacıyla Suudi Arabistan'a gidecek kişilere İl Sağlık Müdürlüklerince MERS-CoV hastalığı ve korunma yolları hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Seyahat dönüşünden sonraki 14 gün içerisinde ateş ile birlikte alt solunum yolu hastalığı belirtileri (öksürük, nefes darlığı) görülmesi halinde sağlık kuruluşuna başvurmaları ve başvuru sırasında Suudi Arabistan'a ziyaret öyküsünü belirtmeleri istenmiştir. MERS-CoV hastalığı'na ait halka yönelik broşürlerin çoğaltılarak Umre'ye gidecek kişilere dağıtılmıştır. MERS-CoV Sürveyansı kapsamında 2012 yılından itibaren 2020 yılı sonuna kadar toplam 3.148 kişiden numune alınmıştır. 2020 yılı içerisinde Suudi Arabistan'a seyahat öyküsü olan kişilerin muayenesinde MERS-CoV hastalığına rastlanmamıştır. 2020 yılında Umre ziyareti amacıyla Suudi Arabistana gidecek olan 95.875 kişiye eğitim verilmiştir.

Mevsimsel Grip Kontrol Çalışmaları: Ülkemizde 2005 yılından bu yana Sentinel İnfluenza (Grip) Benzeri Hastalık (ILI/IBH/GBH) sürveyansı yürütülmektedir. Sürveyans kapsamında ülkemizin farklı bölgelerinden seçilmiş 21 ilimizde çalışan gönüllü 220 aile hekimi görev almaktadır.

Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonları (SARI) sürveyansı kapsamında ise, belirlenmiş 6 il ve 9 hastanede hekimler tarafından SARI vaka tanımına uyan ve yatışı yapılan hastalardan solunum yolu numunesi alınmakta, alınan numuneler belirlenmiş laboratuvarlara gönderilmekte ve influenza ile birlikte diğer solunum yolu virüsleri çalışılmaktadır.

2019/40– 2020/10'uncu haftalar arasında yürütülen SARI Sürveyans çalışmaları kapsamında ağır akut solunum yolu enfeksiyonu nedeniyle hastaneye yatan hastalardan alınan 1.790 sentinel örnekte 470 (%26,1) influenza pozitifliği saptanmıştır. Pozitif numunelerin %70,0 (329)'ini influenza A (H1N1) virüsü, %23,6 (111)'sını influenza B virüsü %0,9 (4)'unu influenza A (H3N2), %5,5 (26)'ini birden fazla influenza virüsü oluşturmuştur.

Ülkemizde 2019/40–2020/10'uncu haftalar arasında yürütülen "Sentinel İnfluenza Benzeri Hastalık Sürveyans" çalışmaları kapsamında aile hekimlerine grip benzeri hastalık semptomları ile başvuran ayaktan hastalardan alınan 3.226 numunede 1.069 influenza pozitifliği saptanmıştır. Pozitif numunelerin %45,8 (489)'ini influenza A (H1N1) virüsü, %49,7 (531)'sini influenza B virüsü, %1,7 (18)'sini influenza A (H3N2) virüsü, %2,8 (30)'ini birden fazla influenza virüsü oluşturmuştur.

Dünyada ve ülkemizde etkisi devam etmekte olan COVID-19 salgını nedeni ile influenza sürveyansı kapsamında alınan solunum yolu numunelerinde SARS-CoV-2 etkeninin çalışılmasına karar verilmiştir.

2019-2020 grip sezonunda; 65 yaş üstündekiler, yaşlı bakımevi ve huzurevinde kalan kişilerin, astım dâhil kronik pulmoner ve kardiyovasküler sistem hastalığı olan erişkin ve çocuklar, diabetes mellitus dâhil herhangi bir kronik metabolik hastalığı, kronik renal disfonksiyonu, hemoglobinopatisi, immün yetmezliği olan veya immünsupresif tedavi alan erişkin ve çocuklar ile 6 ay-18 yaş arasında olan ve uzun süreli asetil salisilik asit tedavisi alan çocuk ve adolesanların aşılanabilmeleri sağlanmıştır.

Bakanlığımızca temin edilen grip aşılarının sağlık çalışanlarına ücretsiz olarak uygulanması sağlanmıştır. Ayrıca 2020 yılında tedarik edilen 1.300.000 doz aşının 1.100.000 dozu yapılmıştır. Grip aşısı için toplam 168.000.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup tamamı harcanmıştır.

Lejyoner Hastalığı: Lejyoner hastalığı ülkemizde bildirimi zorunlu bir bulaşıcı hastalık olup hastalığın kontrolü amacıyla Lejyoner Hastalığı Kontrol Programı yürütülmektedir. Ülkemizden bildirimi yapılan lejyoner hastalığı vaka sayıları; 2016 yılında 11, 2017 yılında 29, 2018 yılında 28, 2019 yılında 31 ve 2020 yılında 15'tir.

Su ve Besinlerle Bulaşan Hastalıklar

Su ve besinlerle bulaşan hastalıkların izlenmesinde akut barsak enfeksiyonu sürveyansı yürütülmektedir.

Grafik 15: Akut Barsak Enfeksiyonu Vakalarında Tespit Edilen Viral Etkenlerin Yıllara Göre Dağılımı, 2011-2020

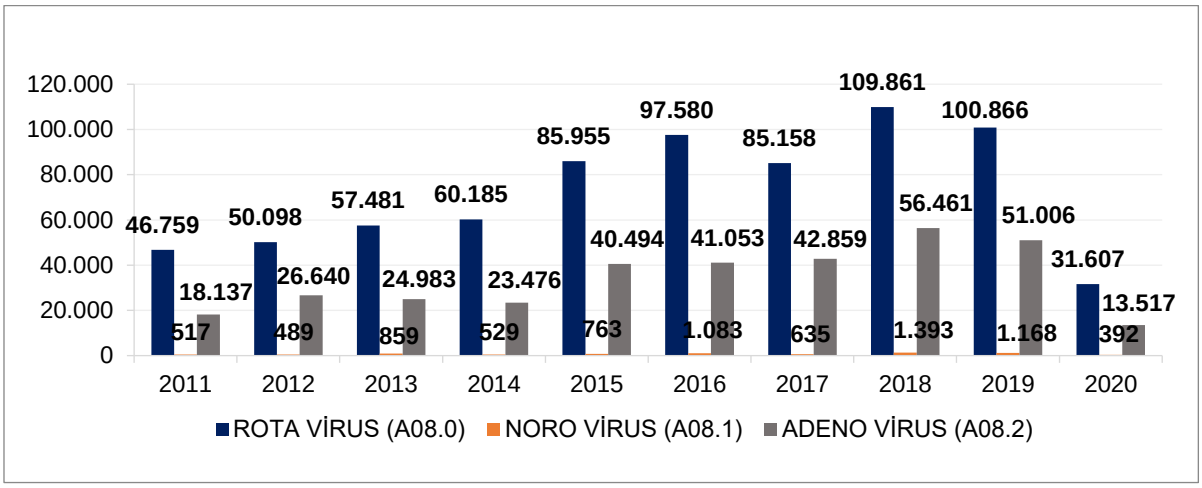

Kaynak: İZCİ

Tifo: Tifo; *Salmonella typhi*'nin neden olduğu, gıda ve sularla fekal-oral bulaşan zaman zaman salgınlara yol açabilen bir hastalıktır. Hastalıkla mücadelede, gelişmiş kanalizasyon sistemleri ve güvenli içme suyunun sağlanması önemlidir. Korunma önlemleri arasında önemli yer tutan sağlık eğitimi, sağlıklı su kaynaklarının temini ve kontrolleri ile ilgili yapılan çalışmalar ile vaka sayılarındaki azalmanın devamlılığı sağlanmaya çalışılmaktadır.

Grafik 16: Tifo Olası ve Kesin Vaka Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı, 2011-2020

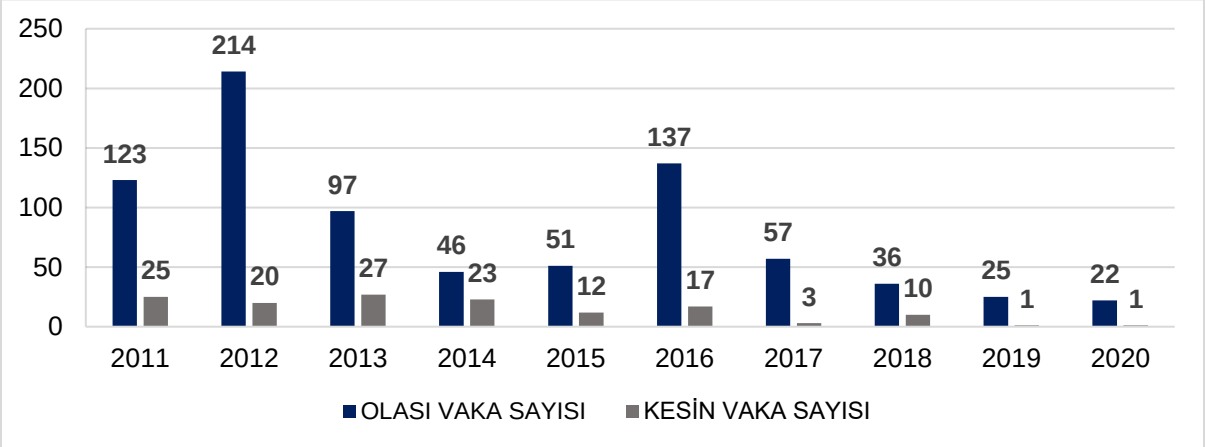

Kaynak: İZCİ

İhbar ve Bildirim Sistemleri: Ülkemizde, sağlık ile ilgili en önemli temel veri kaynaklarından biri bulaşıcı hastalıkların ihbarı ve bildirimi ile elde edilen bilgilerdir. Tüm sağlık kurumlarından elektronik ortamda E-Nabız'a gönderilen bulaşıcı hastalık bildirimlerinin takibi ve saha süreçlerinin tamamen İZCİ sistemi üzerinden yapılmaktadır.

Bulaşıcı hastalık bildirimlerinin elektronik ortamda yapılma oranlarını yükseltmek amacıyla Halk Sağlığı Müdürlüklerinin performans karnelerine "Bulaşıcı Hastalık Bildirim Oranları" göstergesi eklenmiştir. Yurt genelinde yürütülen faaliyetler sonucunda elektronik ortamdaki bulaşıcı hastalık bildirim oranları ülke ortalaması 2020 yılı sonunda **%95** olarak ölçülmüştür.

Pandemi sürecinde ülke çapında COVID-19 tanısı konulan veya şüphesi olan kişilerle bunların temaslılarının kayıt altına alınması, kişilerin izolasyon, takip, tetkik ve tedavi süreçlerinin izlenmesi amacıyla Halk Sağlığı Yönetim Sistemi Vaka Takip Modülü oluşturulmuştur.

Zoonotik ve Vektörel Hastalıklarla Mücadele Faaliyetleri

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığıyla mücadele ve korunmaya yönelik çalışmalarda COVID-19 pandemisi sebebiyle kısıtlılıklar yaşanmıştır. Hastalığın kontrolünde aksaklık yaşanmaması için basılı eğitim materyalleri, web üzerinden yayınlanan bilgilendirmeler ve sosyal medya üzerinden yürütülen bilgilendirmeler gibi alternatif yöntemlerle çalışmalar yürütülmüştür.

İnsan kuduz vakalarının önlenmesi amacıyla hayvan kuduz mihrakları takibi yapılarak gerekli durumlarda filyasyon çalışması yapılması sağlanmıştır. Kuduz riskli temas ve kuduz vaka bildirimlerinin daha sağlıklı yapılabilmesi, bilgilerin güvenilirliğinin sağlanması, kuduz riskli temas ve sonrasında uygulanan aşılama takviminin takibinin anlık yapılabilmesi amacıyla; web tabanlı Halk Sağlığı Bilgi Sistemi kapsamında "Kuduz Riskli Temas" modülü oluşturulmuştur.

Ülkemizde kutanöz leishmaniasis (Şark Çıbanı) vakalarını kontrol altına almak ve hastalığın ülkemizde yayılmasını önlemek amacıyla vakaların erken tespiti için sürveyans ve tarama çalışmaları yürütülmüştür. Hibe yoluyla temin edilen 15.000 ampul ile Bakanlığımızca satın alınan 5.000 ampul meglumine antimoniate etken maddeli leishmaniasis tedavi ilacının illere dağıtımı yapılmıştır. 2013 yılında 5.362 olan Şark çıbanı vaka sayısı 2020 yılında 920'ye düşmüştür.

Ülkemizde yerli sıtma bulaşı sona ermiş olup halen yurtdışı kaynaklı sıtma vakaları tespit edilmektedir. Ancak düzensiz göçmenler, ülkemizin sıtmanın yayılabileceği subtropikal bölgede yer alması ve iklim değişikliği nedeniyle ortalama hava sıcaklıklarında gözlenen artışlar nedeniyle sıtma riski halen devam ettiğinden Suriyeli misafirler dâhil olmak üzere aktif ve pasif sürveyans çalışmaları yürütülmüş, sıtma tanısı alan 109 hastanın tedavilerinin ve kontrollerinin yapılması sağlanmıştır.

Tularemi kontrolüne yönelik sürveyans çalışmaları yürütülmüştür. Bildirimi yapılan 46 tularemi vakasının klinik ve epidemiyolojik özellikleri web tabanlı Tularemi Bilgi Sisteminden değerlendirilerek vakaların kümelenme eğilimi gösterip göstermediği takip edilmiştir.

Viral Zoonotik ve Vektörel Hastalıkların Kontrolü; Batı Nil Virüsü Enfeksiyonu, Zika Virüs Hastalığı, Dengue Virüs Enfeksiyonu, Chikungunya Ateşi, Sarı Humma, Tatarcık Ateşi, Ebola Virüs Hastalığı vb. yeni ve yeniden önem kazanan viral zoonotik ve vektörel hastalıklarla ilgili ülkemizde olası veya kesin vakaların takibi yapılmış, vakalardan alınan numunelerin referans laboratuvara gönderilmesi sağlanmış, bildirimi yapılan vakalarla ilgili filyasyon çalışmaları yapılarak gerekli durumlarda entegre vektör mücadelesi planlanması ve yürütülmesi sağlanmıştır.

Vektörle bulaşan hastalıkların kontrolünde en önemli stratejilerden birini vektör mücadelesi oluşturmaktadır. Ülkemizde vektör mücadelesi DSÖ'nün önerdiği Entegre Vektör Mücadelesi (EVM) çerçevesinde planlanmakta ve yürütülmektedir. Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Mevcut Durum Raporları hazırlanmıştır. Ruam Değerlendirme Raporu, Türkiye'de Şarbon Mevcut

Durum Raporu ve Türkiye'de Kistik Ekinokokkoz Mevcut Durum Raporu, Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi'nde yayımlanmıştır.

Tüberküloz ile Mücadele Faaliyetleri

Ülkemizde 2005 yılından önce tüberküloz hastaları ile ilgili veriler yığma-agregat veri olarak toplanmakta iken 2005 yılından itibaren bireysel veriler toplanmaya başlanmıştır. Tüberküloz hastalarının tanı ve tedavileri uzun süreli programlar dâhilinde yürütüldüğü ve yıllık kohortlar olarak değerlendirildiğinden hasta verileri bir yıl geriden, tedavi sonuçları verileri ise iki yıl geriden gelmektedir.

Dünya genelindeki ülkelerce bildirilen tüberküloz olgu sayıları ve çeşitli parametreler kullanılarak DSÖ tarafından ülkelerin tahmini olgu sayıları hesaplanmakta, daha sonra da bu sayılar kullanılarak tahmini insidans ve mortalite hızları hesaplanmaktadır. DSÖ tarafından yayımlanan "Küresel Tüberküloz 2020 Raporu"nda 2019 yılı tahmini insidans hızı yüz binde 16 olarak belirtilmiş olup Ülkemizde 2019 yılı insidans hızı DSÖ tahmininin altında yüz binde 13,5 olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizin içinde yer aldığı 53 ülkeden oluşan DSÖ Avrupa Bölgesinde Türkiye tüberküloz insidansı Avrupa Bölgesi ortalamasından düşüktür.

Tablo 23: Yıllara Göre Tüberküloz İnsidans Hızları, 2008-2019

Yıllar	Nüfus*	Yeni+Nüks Olgu Sayısı	İnsidans** (100.000'de)
2008	71.517.100	18.074	**25,3**
2009	72.561.312	17.120	**23,6**
2010	73.722.988	16.253	**22,0**
2011	74.724.269	15.407	**20,6**
2012	75.627.384	14.405	**19,0**
2013	76.667.864	13.170	**17,2**
2014	77.695.904	13.108	**16,9**
2015	78.741.053	12.550	**15,9**
2016	79.814.871	12.186	**15,3**
2017	80.810.525	11.821	**14,6**
2018	82.003.882	11.576	**14,1**
2019	83.154.997	11.247	**13,5**

*İnsidans: Yeni + Nüks Olgu Sayısı / Nüfus x 100.000

Türkiye'de 2019 yılında tespit edilen 11.401 (yeni ve önceden tedavi gören) vakanın 127'si çok ilaca dirençli tüberküloz hastasıdır. Hastaların 82'si (%64,6) Türkiye doğumlu iken, 45'i (%35,4) yabancı ülke doğumludur. 2019 yılında ilaç duyarlılık testi yapılan toplam tüberküloz olgularında çok ilaca dirençli tüberküloz oranı %2,3'tür. Bu oran yeni olgularda %1,8, önceden tedavi görmüş olgularda ise %9,1'dir.

Türkiye genelinde 2018 yılı toplam tüberküloz olgularında tedavi başarısı %83,3'tür. Tedavi başarısı yeni olgularda %84,3 iken önceden tedavi görmüş olgularda %70,0 olarak tespit edilmiştir.

Ülkemizde Verem Savaş Dispanserleri (VSD), TSM'lere bağlı olarak faaliyetlerini yürütmektedir. Ülkemizde Aralık 2020 itibarıyla her ilde en az 1 adet olmak üzere 173 VSD bulunmaktadır. Yurt genelinde halk sağlığı müdürlüklerine bağlı olarak 20 mobil tarama ekibi faaliyet göstermektedir.

Tüberküloz İlaçları: Tüberküloz hasta ve temaslıları için herhangi bir sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın I. II. ve III. basamak sağlık kurum ve kuruluşlarına tüm tüberküloz ilaçları Bakanlığımızca temin edilip dağıtılmaktadır.

Dağıtımı Yapılan İlaçlar:
Birinci Seçenek İlaçlar: İzoniyazid tablet, Pirazinamid tablet, Etambutol tablet, Rifampisin kapsül, Rifampisin süspansiyon, Streptomisin flakon

İkinci Seçenek İlaçlar: Sikloserin kapsül, Para-aminosalisilik Asit tablet, Para-aminosalisilik Asit Granül, Protionamid draje, Amikasin ampul, Moksifloksasin tablet, Linezolid tablet, Levofloksasin tablet, Bedakuilin tablet, Delamanid tablet.

Tüberküloz ilaçlarının temini için 14.053.821 TL harcanmıştır.

Tüberküloz hastaları ve ailelerine psiko-sosyal ve maddi destek verilmediği takdirde tedavilerini devam ettirmekte güçlükler çekmekte ve bu hastalığın bulaşıcı niteliği nedeniyle toplum sağlığı açısından riskler oluşturmaktadır. Ekonomik ve sosyal güçlükler yaşayan tüberküloz hastalarımıza Ocak 2018'ten itibaren nakdi yardım verilmeye başlanmıştır. Dünya çapında bir ilk ve iyi uygulama örneği olan bu programla tüberküloz hastalarımızın düzenli tedavi, takip ve kontrollerinin sağlanması, hastalarımıza ve ailelerine ilgili uzmanlar tarafından psiko-sosyal destek verilmesi, yoksulluğun azaltılarak yaşam kalitesinin yükseltilmesi hedeflenmiştir. 2019 yılında, 4.593 tüberküloz hastası nakdi sosyal yardımdan yararlanmıştır.

Biyosidal Ürün: Biyosidal Ürünler Yönetmeliğine göre; 2.288 adet başvuru değerlendirilmiş, 332 adet ürüne ruhsat verilmiştir. Belediyeler için biyosidal ürün uygulama rehberi hazırlanmıştır. Biyosidal ürünlerin piyasa gözetim denetim faaliyetleri kapsamında 40.572 adet ürün denetimi yapılmış, 164 uygunsuz ürün tespit edilmiş, gerekli düzeltici önlemler yaptırılmış ve 134 adedine 808.732 TL, analiz sonucu güvensiz olduğu tespit edilen 8 ürüne 257.812 TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca internet satış sayfalarında yapılan denetimlerde 60 adet ürüne toplamda 355.547 TL idari para cezası uygulanmıştır. Bakanlığımız 2020 yılı bütçesine biyosidal ürün alımı için 36.000.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup bu ödeneğin 32.000.000 TL'si harcanmıştır.

Erken Uyarı ve Cevap Sistemi: Bu kapsamında yapılan tüm iş ve işlemler; yerel, ulusal ve uluslararası olayların kaydedildiği, merkez ve illerin ortak kullanımında olan Olay Yönetim Sistemi (OYS) ile yapılmıştır. Yıl boyunca Türkiye genelinde Olay Yönetim Sistemi'ne giriş yapılarak takip edilen olay sayısı **1.207**'dir. Bunların nedenlerine göre dağılımına bakıldığında en çok gıda ve su güvenliği kaynaklı olayların takip edilmiş olduğu görülmektedir.

1.2.2.7. Kanserle Mücadele Faaliyetleri

Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri (KETEM) toplumda kanser konusunda farkındalık oluşturmak için eğitimler vermek ve hedef gruba ücretsiz meme, serviks ve kolorektal kanser taraması yapmak amacıyla kurulmuştur. 2004 yılında 11 merkezle çalışmaya başlayan KETEM'ler, 2012'de 124 ve 2020 yılında **283** (141 SHM içinde, 103 bağımsız ve 39 mobil kanser tarama aracı olmak üzere) tarama merkezimizde hizmet yürütmüşlerdir. 2014 yılına kadar kanser taramaları KETEM sayıları olarak verilmekteydi. 2014 yılında Aile Hekimleri, TSM ve SHM'lerin kanser taramalarında aktif rol almasından dolayı birinci basamak taramaları olarak veriler alınmaktadır.

Grafik 17: Birinci Basamak Kanser Tarama Faaliyetleri, 2020

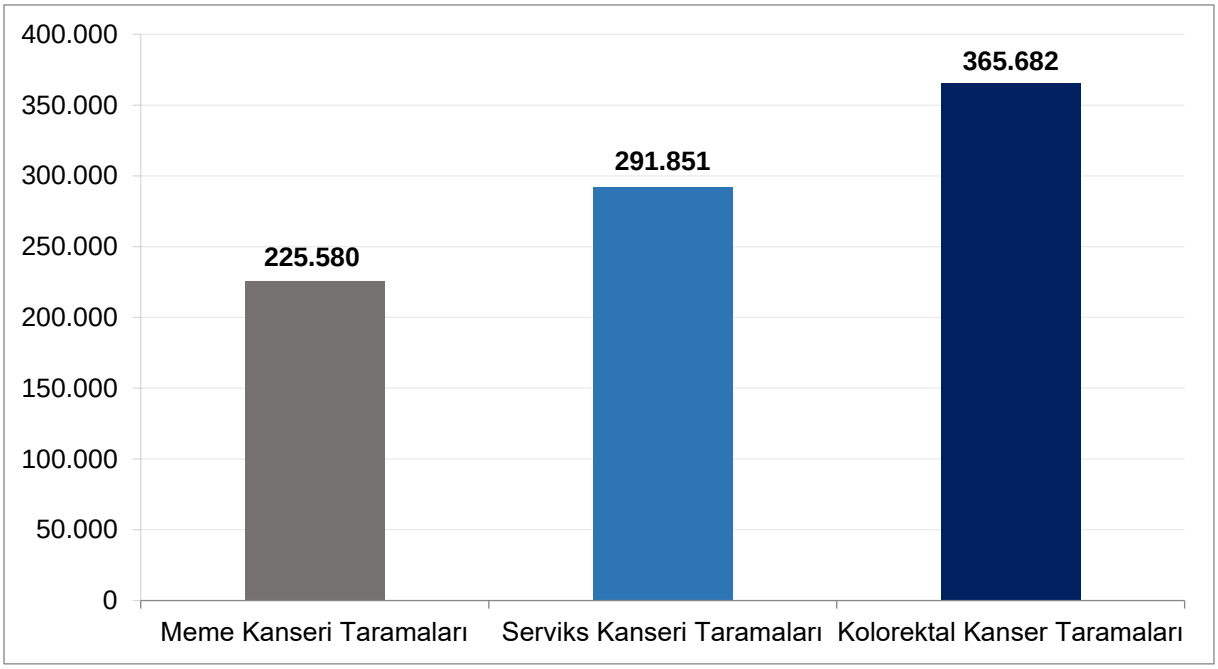

Sağlık Sisteminin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Projesi kapsamında SHM ve KETEM'lerin alt yapısının güçlendirilmesi amacıyla ihtiyacı olan illerimize 20 adet dijital mamografi cihazı alımı yapılarak kurulumları sağlanmıştır. 2020 yılında 73.936 personele hizmet içi eğitim, 512.183 kişiye de halk eğitimi verilmiştir.

Ülkemizde radyolog sayısının yetersiz olması, taşra birimlerimizden çekilen tarama mamografilerinin raporlamasıyla ilgili pek çok sorun yaşandığına dair geri bildirimlerin alınması nedeniyle "Ulusal Mamografi Raporlama Merkezi" kurulmuştur. Ankara'da kurulan Ulusal Mamografi Raporlama Merkezine görüntüler geldikten sonra en geç **10** gün içinde raporlanmaktadır. Merkezi okumadan önce %70'lerde olan recall oranı %10'un altına düşmüştür. Merkezde 2 tam zamanlı, 25 yarı zamanlı radyoloji uzmanı çalışmaktadır. Ayrıca sistemi takip etmek amacıyla Mamografi Bilgi Sistemi (MM TARAMA) kurulmuştur. Bu sistemle çekilen görüntülerin takibi ve sonuçları izlenmekte, kanser.saglik.gov.tr üzerinden de isteyen vatandaşlarımız sonuçlarını görebilmektedir.

Ülkemizde yaklaşık 20 yıldır smear ile yapılan servikal kanser tarama programı, son yıllardaki bilimsel veriler ve ulusal uluslararası kuruluşların görüşleri ile birlikte değerlendirildiğinde yerini HPV (Human Papilloma Virüs) testleri ile taranmaya bırakmıştır. HPV-DNA taramaları her ilimizde Aile Hekimlikleri, HSM, TSM ve KETEM'lerde 30- 65 yaş arası tüm kadınlarımıza 5

yılda bir ücretsiz yapılmaktadır. HPV-DNA ile yürütülen servikal kanser tarama programımız ile Türkiye HPV haritasının oluşması sağlanmıştır. Her il merkezinde belirlenmiş olan teşhis merkezlerinde, HPV testi pozitif bulunan kadınlara gecikmeden ileri tedavi ve takip hizmeti sunulmaktadır.

Kolorektal kanser erken teşhisi ve önleme için Gaitada Gizli Kan Testi (GGK) ve 10 yılda bir kolonoskopi yöntemleri ile yapılacak olan tarama programı uygulanmaktadır. Ülkemiz koşulları dikkate alındığında gerçekleştirilebilir hedef olarak tüm erkek ve kadınlarda 50 yaşında başlayacak ve 70 yaşında bitecek olan toplum tabanlı taramanın yapılması öngörülmüştür. Birinci basamakta taraması yapılarak pozitif çıkan vatandaşlarımızın gidebilecekleri **172** teşhis ve tedavi merkezi belirlenmiştir.

Ülkemizde kanser kayıtları, aktif kanser kayıtçılığı sistemiyle toplanmaktadır. Aktif kanser verisi, kanser kayıt merkezleri aracılığı ile toplanmakta olan veridir. İllerde kurulmuş olan kanser kayıt merkezleri illerindeki hastanelerden eğitilmiş elemanlar aracılığıyla belirlenmiş standartlar ve kurallara uygun olarak kanser verisi toplamaktadır. Aktif kanser kayıt sistemi ile veri toplayan 81 ilin kanser kayıt merkezi ve hastane kanser kayıt birimlerinde görevli personele yönelik kanser verilerinin tam ve doğru olarak kayıt altına alınmasının sağlanması, kanser kayıtçılığı ile ilgili nitelikli personel yetiştirilmesi amacıyla, “Temel Kanser Kayıtçılığı Eğitimi” yapılmış olup eğitime 47 kişi katılmıştır.

1.2.2.8. Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Planlanması ve Koordinasyonu

TSM, ilçe sağlık müdürlükleri ile hizmet birimleri ve kurum hekimlikleri tarafından sunulan birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamı içerisinde; aile hekimliklerince sunulan hizmetler hariç olmak üzere koruyucu, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinin takibi yapılmaktadır. Bu kapsamda 350 TSM, 429 ilçe sağlık müdürlüğü ve bu kuruluşlara bağlı 5.027 sağlık evi, 173 VSD, 166 ÇEKÜS, 175 KETEM, 7 deri ve zührevi hastalıklar birimi, 114 iş sağlığı ve güvenliği biriminde koruyucu sağlık hizmetleri sunulmaktadır.

Mobil Sağlık Hizmetleri: Ülkemizde sağlık hizmetine ulaşımın zor olduğu belde, köy, mezra, uzak mahalleler ve benzeri yerleşim yerlerinde, koruyucu sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliğini, sürdürülebilirliğini ve etkinliğini sağlamak amacıyla mobil sağlık hizmetleri verilmektedir. Mobil sağlık hizmetleri 81 ilde 658 ekip ile sunulmaktadır. Bugüne kadar 526.491 kere köy ziyareti gerçekleşmiştir. 2.296.055 kişi ziyaret edilmiş, bu kişilerden 670.622’si kanser taramaları için yönlendirilmiş, 1.954.487 kişiye de sağlık eğitimleri verilmiştir.

Mevsimlik Tarım İşçi ve Ailelerine Sunulan Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri: Mevsimlik gezici tarım işçilerine TSM’ler tarafından anne ve bebek sağlığı, ağız ve diş sağlığı, üreme sağlığı gibi sağlık hizmetleri verilmekte, demir ve D vitamini gibi destek tedaviler bireylere temin edilmekte, hijyen eğitimleri verilmekte, bağışıklama çalışmalarını yürütülmekte ve bulaşıcı hastalıkların kontrolü kapsamında faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Grafik 18: Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Verilen Mevsimlik Tarım İşçi ve Aile Sayılarının Aylara Göre Dağılımı, 2020

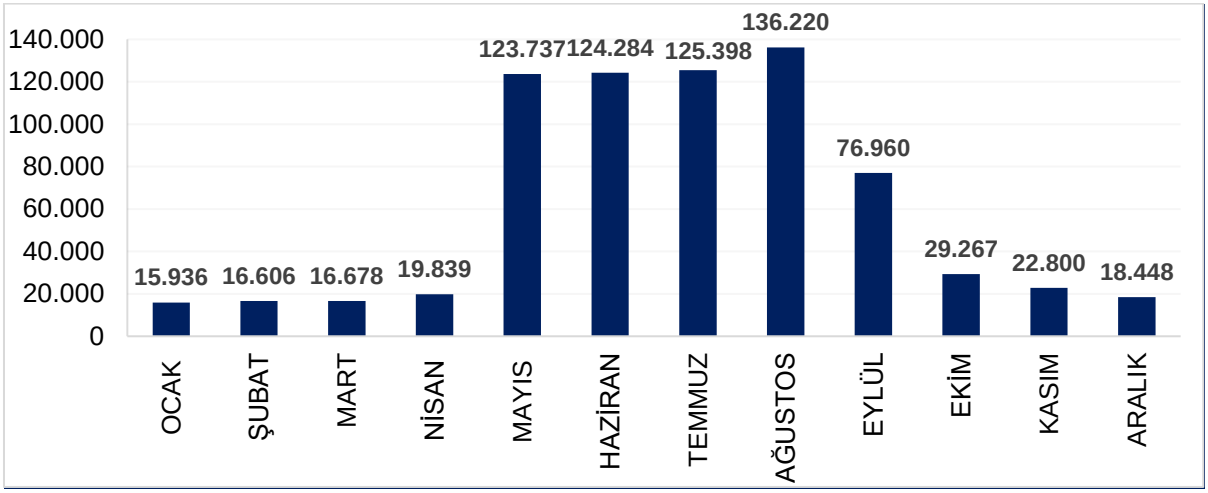

Sağlıklı Hayat Merkezleri (SHM): Pilot olarak başlatılan 100 SHM'nin operasyonel hale getirilmesine Eylül 2017'de başlanmıştır. Bugün itibarıyla **209** SHM hizmet vermektedir.

SHM'lerde hizmete erişimi ve koordinasyonu sağlamak amacı ile Vaka Koordinatörünün görev yapması planlanmış ve bu kapsamda illerden vaka koordinatörü olacak (hekim, diş hekimi, ebe, hemşire, sağlık memuru, sosyal çalışmacı, diyetisyen, çocuk gelişimci, psikolog, tıbbi sekreter, memur) personel belirlenmiştir. Vaka koordinatörleri 2020 yılında 376.386 kişiyi gerekli birimlere yönlendirmiştir. SHM'lerde kullanılmak üzere 20 adet diş üniti ve 22 adet vücut analiz cihazı alımı işlemleri tamamlanarak illere dağıtımı yapılmıştır. 2020 yılında COVID-19 pandemisi sebebi ile SHM'lerde görev yapan personel aktif olarak filyasyon görevinde bulunmuştur. Ayrıca SHM psikosoyal destek biriminde çalışan personel pandemi dönemi psikososyal destek hatlarında görev almıştır.

Entegre Sağlık Hizmetleri: Aralık 2020 itibarıyla E2 grubu 118, E3 grubu 81 olmak üzere toplam **199** ilçe devlet hastanesi bulunmaktadır. Bu merkezlere yapılan muayene sayısı toplam 2.914.216'dır. E2 grubu ve E3 grubu ilçe devlet hastanesinde gerçekleştirilen doğum sayısı 141'dir. E2 grubu ve E3 grubu ilçe devlet hastanelerinde uygulanan diyaliz seansı toplam 19.074'tür. Aralık 2020 itibarıyla 77 entegre sağlık hizmeti birimi bulunmakta olup, bu merkezlerde yapılan muayene sayısı 2.021.331'dir.

Yaşlı İzlemi: Ülke düzeyinde yaşlılara ve kronik hastalığı olan bireylere götürülecek tıbbi bakım hizmetlerinin niteliği ve standart uygulamalarının belirlenmesi amacıyla 156 aile hekimine yaşlı izlemi eğitici eğitimi verilmiştir. Eğitim alan hekimlerin 2020 yılında kendi illerindeki aile hekimlerine bu eğitimleri vermeleri planlanmış, ancak tüm dünyada yaşanan COVID-19 pandemisi nedeniyle gerçekleştirilememiştir.

1.2.2.9. Ruh Sağlığı Hizmetleri

Toplum Temelli Ruh Sağlığı Hizmetleri (TRSM): 79 ilde **177** adet TRSM hizmet vermektedir. TRSM personeline yönelik eğitimler 2011 yılından beri devam etmekte olup, 28 Eylül-2 Ekim 2020, 26 – 30 Ekim 2020 ve 30 Kasım – 4 Aralık 2020 tarihlerinde üç aşamalı online olarak TRSM Çalışma Rehberi Eğitici Eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bu eğitimlere toplam 20 kişi (psikiyatrist, sosyal çalışmacı, hemşire ve psikolog) katılmıştır.

Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM): ÇİM'in amacı; cinsel istismar olgularının kurumlardaki yönetimi sırasında, çocuğu sistem içinde ikincil örselemeden korumaktır. 2020 yıl sonu itibarıyla **50** ilde **53** adet ÇİM hizmet vermektedir. 10-14 Şubat 2020 tarihleri arasında 25 personelin katılımıyla "Çocukla Adli Görüşmeci Sertifikalı Eğitimi" düzenlenmiştir. 1 hafta teorik eğitim sonrasında teorik sınavı başarı ile tamamlayan personele, 1 hafta ilk uygulama, 3 hafta da ileri uygulama eğitimi verilmiştir.

Psikososyal Destek Uygulayıcı Programı: Birinci basamak hizmetlerinin asıl amacı olan koruyucu sağlık çalışmalarının içinde koruyucu ve önleyici ruh sağlığı çalışmaları da yer almaktadır. Birinci basamakta koruyucu ruh sağlığı çalışmalarını yürütmekle görevli personelin mesleki bilgi ve becerisini artırmak, psikososyal destek hizmetleri konusunda donanımlarını güçlendirmek üzere "Psikososyal Destek Uygulayıcı Programı (PDUP)" yürütülmektedir. 2020 yılında 74 kişiye PDUP birinci aşama, 17 kişiye PDUP ikinci aşama eğitimi verilmiştir.

0-6 Yaş Çocuğun Psikososyal Gelişimini Destekleme Programı (ÇPGD): Program kapsamında; beslenme yetersizliği düzeyinde yoksulluk, çocukluk çağı gelişimsel ve ruhsal bozuklukları, anne/baba ruhsal bozuklukları, anne/babada sigara, alkol ve madde kullanımı, aile içi şiddet, ihmal-istismar gibi risk faktörleri erken tespit edilip riskli olgulara erken müdahale edilebilmektedir. 2005 yılından günümüze 32 eğitici eğitimi düzenlenerek 985 personele eğitim verilmiştir. Eğitici eğitimi alan personel tarafından da bugüne kadar 31.163 hekim ve 33.107 ebe/hemşireye eğitim verilmiştir.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Programı: Program ile sağlık personelinin kadına yönelik aile içi şiddet konusunda farkındalığını ve müdahale kapasitesini arttırarak, şiddetin kadın sağlığı üzerine etkilerini azaltmak, gelecekte kadına yönelik şiddet olgularını önlemek ve şiddet mağduru kadınların sistem içerisinde ikincil örselenmelerinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Çalışanlarının Rolü Eğitici Eğitimi" konulu eğitici eğitimlerinde, 2016-2020 yılları arasında toplam 384 sağlık çalışanına eğitici eğitimi verilmiştir. Bu eğitimlerin sonuncusu, 15-17 Eylül 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş ve 45 sağlık çalışanına eğitici eğitimi verilmiştir.

Göçmen Sağlığı Merkezlerinde Çalışan Ebe ve Hemşirelere Yönelik Çocuk ve Kadın Ruh Sağlığı Hizmetlerinin Güçlendirilmesi: Göçmen Sağlığı Merkezleri ve Güçlendirilmiş Göçmen Sağlığı Merkezlerinde çalışan sağlık personellerinin bilgi ve beceri düzeylerinin arttırılması, kadın ve çocuğa sunulan ruh sağlığı hizmetlerinde standardizasyonun sağlanması amacıyla eğitimler düzenlenmektedir. Bu kapsamda Göçmen Sağlığı Merkezlerinde hizmet veren 631 Suriyeli sağlık personeline eğitim verilmiştir. Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik aile içi şiddet ve getirdiği sağlık sorunları, çocuk ruh sağlığı hizmetleri alanında da 0-6 yaş çocuk gelişimi, otizm spektrum bozukluğu, çocuk ihmal ve istismarı, 0-6 yaş ÇPGD programı, ÇPGD programı izlem formları ve depresyon konuları anlatılmaktadır.

Toplumsal Travmalar ve Afette Psikososyal Destek Projesi (TAP-DESTEK): Sağlık personelinin toplumsal travma ve afet kavramlarını öğrenmeleri, afetlerin olumsuz ruhsal etkilerini tanımaları ve temel tedavi yaklaşımlarını öğrenmelerini sağlamak amacıyla Toplumsal Travmalar ve Afette Psikososyal Destek Projesi yürütülmektedir. Mültecilerin yoğun yaşadığı ve sağlık hizmeti aldığı illerde çalışan 47 çocuk ve ergen psikiyatri uzmanlarına TAP-Destek eğitimi verilmiştir. "Afetlerde psikososyal müdahale ekipleri"

oluşturulması amacıyla eğitim almış 240 meslek elemanı Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı havuzuna eklenmiştir.

2020 yılı içerisinde Afetlerde Psikososyal Destek hizmeti kapsamında;

- Elazığ ilinde Tap-Destek eğitimini alan 44 kişiden oluşan psikososyal destek ekipleri 22 ayrı yaşam alanında 6.829 hane ziyareti yaparak 24.508 kişiye psikososyal destek hizmeti sunmuştur. Ayrıca Malatya ilinde de 992 hane ziyareti yaparak 4.105 kişiye psikososyal destek hizmeti sunmuştur.
- Eğitim almış ve gönüllü olarak illerden gelen 18 psikiyatri uzmanı ile; SHM, Gençlik Merkezi ve mobil olarak (çadır alanları, sevgi evleri, pansiyonlar, yurtlar vb.) toplu yaşam alanlarında 275 hastanın depremin etkileriyle ilgili belirtiler nedeniyle muayenesi ve tedavisi yapılmıştır. Travma ve stres yönetimi ve krize müdahale konularında; 388 sağlık çalışanına, 213 ebeveyne, 98 çocuk ve ergene afetlerin etkileri vb konularda eğitimler verilmiştir.
- 31 Ekim 2020 tarihinde İzmir Seferihisar ilçesinde meydana gelen deprem sonrasında 8 meslek elemanı (psikolog, sosyal çalışmacı) ile ilk iki gün ihtiyaç tespiti ve psikolojik ilk yardım çalışmaları yapılmış ayrıca hastanelere sevk edilen afetzedeler hakkında ailelerine ve koordinasyon merkezine bilgi akışı sağlanmıştır. Depremin ilk anından itibaren mobil psikososyal destek ekiplerimiz 148 yüzyüze görüşme 54 kişi ile de telefon üzerinden psikososyal destek sağlanmıştır. Ayrıca alanda yer alan 2 çocuk çadırında 14 çocuğa yönelik Çocuklarda Krize Müdahale Programı uygulanmış, 20 çocuk ile resim çalışması düzenlenmiş, bu çalışmalarda deprem etkisini yansıtan 33 çocuk ile bireysel görüşmeler yapılmıştır. 75 çocuk ile de oyun etkinliği düzenlenmiştir. Ayrıca çadırkentte kurulan psikiyatri çadırı ile hem yetişkinlere hem de çocuk ve ergenlere hizmet sunulmaktadır. Şu ana kadar 17 yetişkine ve 11 çocuk, 6 ergene psikiyatri hizmeti verilmiştir.
- COVID-19 ile mücadele sürecinde illerde “Psikososyal Destek Birimleri” kurulmuştur. Halkın, öfke, korku, çaresizlik ve stresini en aza indirebilmesi, kronik ruhsal bozukluğu olan ve takibi gereken bireylere ve ailelerine verilen desteğin sürdürülebilmesi, sosyoekonomik sorunlar yaşayanlara doğru yönlendirmenin yapılabilmesi meslek elemanlarından oluşan ekipler ile her ilde “Psikososyal Destek Danışmanlık Hatları” kurulması sağlanmıştır.
- COVID-19 ile mücadele kapsamında hatlar üzerinden psikososyal destek hizmeti veren **2.283** personele meslek elemanına (psikiyatri uzmanı, psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve çocuk gelişimci); yetkinliğinin artırılması ve hızlı oryantasyon amacıyla, coronavirüsten korunma yolları, sağlık çalışanına destek, stresle başa çıkmanın yolları, vaka yönetimi ve online ruh sağlığı hizmetinin nasıl alınacağı konularında online olarak “COVID-19 ile Mücadelede Psikososyal Destek Hizmetlerinin Güçlendirilmesi Eğitimi” verilmiştir.
- Pandemiden etkilenen başta sağlık personeli olmak üzere tüm çalışanlara kriz yönetimi, stres yönetimi, öz bakım gibi konularda elektronik ortam üzerinden bilgilendirici çalışmalar ve hatlar üzerinden danışmanlık hizmetleri verilmiştir.
- Yurtlarda ya da evlerinde karantina altında olan vatandaşlara veya sağlık çalışanlarına “Psikolojik Bilgilendirme Rehberi” hazırlanmış ve olası psikolojik tepkiler nelerdir? Zaman ilerledikçe neler olabilir? Kendimizi iyi hissetmek için neler yapabiliriz ve ne zaman bir uzmandan destek almalıyız? başlıklarını içeren bilgilendirmeler yapılmıştır. Moral ve rehberlik hizmeti kapsamında video, ses kaydı, e-broşür, e- katolog ve e-afişler, kamu spotu hazırlanmıştır.

Birinci Basamakta Ruh Sağlığı Hizmetlerini Güçlendirme Programı (RSGÜÇ): Güncel psikiyatrik yaklaşımlar konusunda birinci basamak sağlık hizmetlerini güçlendirip aile hekimlerinin ruh sağlığına yönelik psikososyal destek ve medikal tedavi yöntemleri hakkında farkındalıklarının arttırılması amacıyla "Ruh Sağlığı Hizmetlerini Güçlendirme Programı (RSGÜÇ)" oluşturulmuştur. Bu kapsamda, Ankara'da 93, Adana'da 72 aile hekimine eğitici eğitimi verilmiştir. COVID-19 salgını sürecinde İstanbul ve Ankara'da eş zamanlı 4 programda toplam 144 aile hekimine eğitici eğitimi ve 90 aile hekimine ise uygulayıcı eğitimi verilmiştir.

Davranışsal Bağımlılıklar İle Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı Çalışmaları: Günümüzün gelişmiş teknolojilerinden olan bilgisayar ve internet kullanımının yaşamımızda istenilen bilgiye anında ulaşabilme, bilgi paylaşımını sağlayabilme gibi kolaylıklarının yanında aşırı ve zararlı kullanımı sonucu birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Bireylerde, özellikle okul çağındaki çocuk ve gençlerde problemli bilişim teknolojileri kullanımı, sosyal ilişkilerin olumsuz yönde etkilenmesine, aile bağlarının zayıflamasına, akademik başarıları veya iş başarılarının düşmesine neden olabilmektedir. Bununla birlikte teknolojinin hızlı ve rahat erişim imkânı, kumar bağımlılığının gelişme riskini de arttırmaktadır. Öte yandan teknoloji/internetin eğitim, bilgi sağlama amaçlarıyla kullanılmasının aşırı ve zararlı kullanımını azaltabileceği saptanmıştır. Bu nedenle 3 Temmuz 2019 tarihinden itibaren **"**2019-2023 Davranışsal Bağımlılıklar İle Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı" yürütülmektedir.

Eylem Planı faaliyetlerinin izlenmesi ve yürütülmesi amacıyla 2019 yılında oluşturulan Davranışsal Bağımlılıklar İle Mücadele Teknik Kurulu 2020 yılı Ocak, Mart aylarında yüz yüze toplantılar gerçekleştirmiştir. Teknik Kurul'un Mayıs ayında video konferans yöntemiyle gerçekleştirdiği toplantıya 34 paydaş kurum/kuruluş temsilcisi ve üyesi katılım sağlamıştır. 18 Ağustos 2020 ve 4 Kasım 2020 tarihlerinde Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Teknik Kurul Toplantısı gerçekleştirilmiştir. İllerde Valililerin riyasetinde İl Sağlık Müdürlükleri koordinatörlüğünde yürütülen Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinasyon Kurulları tarafından illerin yerel sorunlarına çözüm önerilerinin sağlanması amacıyla başlatılan Davranışsal Bağımlılıklar İle Mücadele Yerel Eylem Planı çalışmaları **%80** tamamlanmıştır.

Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Programı: Program kapsamında; SHM psikososyal destek birimlerinde görev yapan sağlık personeli tarafından (psikolog, çocuk gelişimci, sosyal çalışmacı) bilişim teknolojileri ve internetin bilinçli, güvenli, etkin kullanımı konusunda topluma yönelik koruyucu ve önleyici farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilmekte aşırı ve zararlı kullanıma yönelik danışmanlık hizmeti sunulmaktadır. Bu amaçla 2020 yılında SHM psikososyal destek birimlerinde görev yapan 30 meslek elemanının daha "Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Programı Eğitimi" tamamlanmıştır. Programın SHM'lerde verimli, etkin, standardize yürütülmesinde yol haritasını sağlamak amacıyla hazırlanan "Davranışsal Bağımlılıklarda Danışmanlık Rehberi" doğrultusunda 74 İlde 205 SHM'de hizmet sunumu yapılmaktadır.

Ruh Sağlığı Destek Sistemi (RUHSAD): COVID-19 pandemi sürecinin ilk aylarında, bu süreçten ruhsal olarak etkilenen sağlık çalışanı ve aile bireyinin ruh sağlığını korumak için bu bireylere, ruh sağlığı danışmanlık hizmeti sunulması için RUHSAD kurulmuştur. **414'ü** erişkin, **103'ü** çocuk olmak üzere toplamda **517 kişiye** ruh sağlığı danışmanlık hizmeti verilmiştir.

Özel Çocuklar Destek Sistemi: COVID-19 pandemi sürecinin ilk aylarında, bu süreçten ruhsal olarak etkilenen zihinsel özel gereksinime sahip çocuklara yönelik davranışsal sorunlar konusunda uzman desteği sağlamak amacıyla Özel Çocuklar Destek Sistemi kurularak toplamda **846 çocuğa** ruh sağlığı danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Otizm Spektrum Bozukluğu Tarama ve Takip Programı kapsamında her ilden bir sorumlu belirlenerek, e-posta grubu ile sürekli iletişim kurulup otizm tarama programı takibi sağlanmıştır. Bu doğrultuda;

- Her ilden gönüllü **172** çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanlarına eğitici eğitimi verilmiştir.
- İl Sağlık Müdürlüğünde görevli **241** meslek elemanına programın koordinasyonuna yönelik eğitim verilmiştir.
- Çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanları tarafından; **30.493** aile hekimi, **24.165** aile sağlığı çalışanına eğitim verilmiştir.

1.2.2.10. Sağlığın Geliştirilmesi ve Sağlıklı Hayat Programları

Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı kapsamında yapılan faaliyetler:

3-4 Ekim Dünya Yürüyüş Günü

Fiziksel aktivitenin yararlarını savunmak ve bu konuda toplumda farkındalık oluşturmak, yaşamın her alanında fiziksel aktiviteye katılımı artırmak, sağlıklı yaşam tarzını teşvik etmek amacıyla her yıl Dünya Yürüyüş Günü'nde 81 İl Sağlık Müdürlüğünün koordinasyonuyla saha etkinlikleri yapılmaytaydı. 2020 yılında ise COVID-19 pandemisi nedeniyle saha etkinliği yapılamamıştır.

Ancak hazırlanan afişlerle birlikte ulusal televizyon kanallarının gündüz kuşağı programlarına içerik entegrasyonu ve sabah haberlerinde konunun işlenmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımız sosyal medya hesaplarından grafik tasarımlar ve videolar paylaşılmıştır.

81 İl Sağlık Müdürlüğüne toplam 90 bin adet pedometre gönderilmiştir.
12 Ocak 2020 tarihinde fiziksel aktivite ile ilgili Bakanlığımız hesaplarında bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır.

14 Kasım Dünya Diyabet Günü Tip 1 diyabette erken teşhis ve tedaviyle, tip 2 diyabette ise dengeli beslenip hareket ederek diyabetin sembolü olan mavi çemberin dışında kalınabileceğini vurgulayan "Çemberin Dışında Kal" sloganı ile grafik tasarımlar hazırlanarak sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır. Ayrıca hazırlanan afişin ve mesajların televizyon kanallarında yayımlanması sağlanmıştır.

Televizyon programlarında mesaj entegrasyonu ve ürün yerleştirme çalışmaları yapılmıştır. Konuya dikkati çekmek ve toplumsal farkındalığı artırmak amacıyla Facebook profil fotoğrafı çerçevesi tasarımı hazırlanmış ve platforma yüklenmiştir.14 Kasım Dünya Diyabet Gününde 2 adet kısa video, 1 adet video hazırlanmıştır.

Ramazan Ayı Beslenme Önerileri

Bakanlığımız hesaplarında Ramazan Ayı'nda uygulanması gereken beslenme önerileri hakkında bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #SağlıklıRamazanlar etiketi kullanılmıştır.

Sağlıklı Bayram

Kurban Bayramı'nda kurban kesiminde ve etin tüketiminde uyulacak hijyen kuralları, kurban kesimi ve ev ziyaretleri esnasında COVID-19'dan korunmak için alınması gereken önlemler konularında halkı bilgilendirmek amacıyla çalışmalar yapılmıştır.

Kurban bayramında sağlıklı beslenme konusunda 5 adet uzman videosu ve grafik tasarımlar hazırlanarak sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır.

Kurban Bayramı'nda sağlıklı beslenme, kist hidatik hastalığı, kesik-yaralanmalar ve COVID-19'dan korunma konularında 4 adet afiş, 2 adet branda, 1 adet billboard, 1 adet CLP tasarımı ve sosyal medya içerikleri hazırlanmıştır.

22 Haziran 2020 tarihinde Sağlıklı Beslenme ile ilgili Bakanlığımız hesaplarında bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır.

Türkiye Kalp ve Damar Hastalıkları Önleme ve Kontrol Programı kapsamında yapılan faaliyetler:

29 Eylül Dünya Kalp Günü

Bakanlığımız hesaplarında bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #DünyaKalpGünü etiketi kullanılmıştır.

Türkiye Aşırı Tuz Tüketiminin Azaltılması Programı kapsamında yapılan faaliyetler:

Tuz Tüketimi konusunda Bakanlığımız hesaplarında grafik tasarımlar paylaşılmıştır.

Türkiye Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı ve Uygulama Programı kapsamında yapılan faaliyetler:

1 Ekim Dünya Yaşlılar Günü

Bakanlığımız hesaplarında sağlıklı yaşlanmak ile alakalı bilgilendirici bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #DünyaYaşlılarGünü etiketi kullanılmıştır.

Ulusal Kanser Kontrol Programı kapsamında yapılan faaliyetler:

Şubat Dünya Kanser Günü:

Kanserin erken teşhis edilmesinin tedavi sürecine sağlayacağı katkı konusunda vatandaşların farkındalığını artırmak ve onları bilgilendirmek amacıyla DSÖ iş birliğiyle ve 81 il koordinasyonuyla eş zamanlı olarak 4 Şubat Dünya Kanser Günü'nde kanser tedavisi erken teşhis sayesinde başarılı olmuş kişilerin olumlu duygularının

yansıtıldığı portre fotoğraflardan oluşan “Erken Teşhis Hayat Kurtarır Fotoğraf Sergisi” gerçekleştirilmiştir. Sergi için 18 kişinin fotoğrafı Türkçe ve İngilizce mesajlarla hazırlanarak fotoblok baskı yapılmış ve duyuru afişi tasarlanmıştır.

4 Şubat Dünya Kanser Gününde afiş hazırlanmış ve 4 Şubat Dünya Kanser Günü etkinlik sergisi için 18 hasta hikâyesi (Türkçe-İngilizce) içeren fotoğraf çekimi ve fotoblok baskı yapılmıştır. Ayrıca bir adet kısa video hazırlanmış, kanserden korunma ve erken teşhis konusunda mesaj yayınlanmıştır.

1-30 Ekim Meme Kanseri Farkındalık Ayı

Bakanlığımız hesaplarında bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #MemeKanseriFarkındalıkAyı etiketi kullanılmıştır. Meme kanseri farkındalık ayı kapsamında 2 adet kısa video hazırlanmıştır.

15 Şubat Uluslararası Çocukluk Çağı Kanseri Günü

Bakanlığımız hesaplarında çocukluk çağı kanseri hakkında bilgilendirici bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır.

1-30 Kasım Akciğer Kanseri Farkındalık Ayı

Bakanlığımız hesaplarında bir adet grafik tasarım paylaşılmıştır. Yapılan paylaşımda #AkciğerKanseriFarkındalıkAyı etiketi kullanılmıştır.

COVID-19 kapsamında yapılan faaliyetler:

COVID-19 Risk İletişimi Kampanyası;

Halkın bilgilendirilmesi amacıyla 34 adet afiş, 12 adet broşür, 18 adet açık hava reklam mecrası (Billboard, CLP) materyali ve 44 adet video hazırlanmıştır. Ayrıca "COVID-19 Sözlüğü" hazırlanarak COVID-19 web sayfasında yayımlanmıştır. Hazırlanan afişler 535.000 adet baskı yapılarak 81 İl Sağlık Müdürlüğüne gönderilmiştir.

81 ilde kampanyaya dair toplam 264 kez yazılı kanallarda, 713 kez web uzantılı dijital kanallarda ve 17 kez televizyon kanallarında haber yaptırılmıştır.

23 Ocak – 22 Kasım 2020 tarihleri arasında Sağlık Bakanlığının Facebook, Twitter, Instagram hesaplarından COVID-19 ile ilgili toplam 648 paylaşım yapılmıştır. Yapılan paylaşımlarla 591.404.880 erişim-etkileşim sağlanmıştır.

Bakanlığımız ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle COVID-19'dan korunmaya yönelik tedbirlerin uygulamalı olarak anlatıldığı faaliyet için eğitim materyalleri hazırlanmış ve 81 ilde belirlenen ilkokullarda eğitim uygulanmıştır.

COVID-19 Kamu Spotları;

- Yurt Dışından Dönüşlerde 14 Gün Kuralı
- Koronavirüs Riskine Karşı 14 Kural
- Koronavirüs Alacağınız Tedbirlerden Daha Güçlü Değildir (2 adet)
- Birlikte Yeneceğiz (5 adet)
- Riski Görün (10 adet)
- Maske Tak

- Minnettarız (12 adet)
- Koronavirüs Sigarayı Sever
- Koronavirüs Hâlâ Aramızda (2 adet)

Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (ALO184 SABİM)

1 Ocak 2004 tarihinde sağlık sektöründe yaşanılan problemlerin, vatandaşların taleplerinin, önerilerinin, teşekkürlerinin, eleştirilerinin duyulacağı ve vatandaşa mevzuat dahilinde doğru bilgilendirme sağlanacağı bir platform oluşturmak amacıyla hayata geçirilen SABİM, 13 Mart 2020 tarihinden itibaren vatandaşlarımızın COVID-19 ile bilgi alma ve yardım taleplerine güncel ve güvenilir bilgilerle çözüm sunmak için 7/24 esasına göre **COVID-19 Danışma Hattı** olarak hizmet vermektedir. 2020 yılında SABİM'e **3.958.091** adet başvuru gelmiş ve 2019 yılında gelen başvuru sayısına göre %106,61 oranında artış görülmüştür. Başvuruların 2.193.482'si (%55,42) COVID-19 hakkında bilgi almak ve taleplerini iletmek isteyen vatandaşlarımız tarafından gelmiş olup 1.764.609 (%44,58) başvuru ise bilgi alma, acil yardım, teşekkür gibi COVID-19 talepleri dışındaki diğer konulardan oluşmuştur. SABİM'de 2020 yılında oluşturulan başvuruların %74'ü ilk 24 saat içinde çözüme kavuşturulmuştur. Aynı zamanda SABİM, 17 Mart 2020 tarihinden itibaren sesli yanıt sistemi üzerinden Bakanlığımız Bilim Kurulu tarafından oluşturulan algoritma ile **8.127.644** vatandaşımıza hizmet vermiştir.

1.2.2.11. Sağlıklı Beslenme ve Fiziksel Aktiviteye Yönelik Faaliyetler

Toplumda evde kalınan süreçte sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite imkanlarının yaratılması için bilgilendirme afişleri hazırlanmıştır. Evde kalınan süreçte TRT ile işbirliğinde Sağlıklı Mutfak ve Zinde Kal programları ile TRT-1 kanalında beslenme ve fiziksel aktivite konularında programlar yapılmıştır.

COVID-19 sürecinde Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı'nda, bayramda sağlıklı beslenme önerileri başlığında sosyal medya çekimleri ve röportajlar gerçekleştirilmiştir. Enfeksiyonlarda beslenme ve fiziksel aktivite bilgi notları hazırlanarak web'den sürekli paylaşılmıştır.

Bilkent Üniversitesi ve Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV)'nın yürüttüğü Kadın Liderlerle COVID'le Mücadele Projesi kapsamında Suriyeli ve Türk mahalle lideri kadınlara COVID döneminde sağlıklı beslenme eğitici eğitimi webinar olarak gerçekleştirilmiş ve eğitim materyalleri hazırlanmıştır**.**

Aile hekimleri için USES kapsamında "Diyabet Yönetim Eğitimi" modülleri hazırlanmıştır. Ocak 2020 itibarıyla gönüllü aile hekimlerine eğitim açılmış, 1-5 Haziran 2020 tarihlerinde ilk e-sınav tamamlanmıştır. Eğitim modülü halen aile hekimlerine açıktır, gönüllü olarak eğitim tamamlanabilmekte ve e-sınavına girerek katılım belgesi alınabilmektedir. Beslenme danışmanlığı verilen kişi sayı 2020 yılı sonu itibarıyla **130.977**'dir. Ayrıca beslenme danışmanlığı ve tedavisi veren diyetisyenlerin telefon hattı ile hizmetlerini vermeleri sağlanmıştır. Sağlıklı beslenme konusunda bazı illerde zoom uygulaması üzerinden öğretmen eğitimleri gerçekleştirilmektedir.

Toplu Beslenme Sistemleri (Toplu Tüketim Yerleri) İçin Ulusal Menü Planlama ve Uygulama Rehberi yayınlanmıştır. Bu rehberde okullar, hastaneler, cezaevleri, kreşler ve yaşlı bakım evleri ile kurumlar için gramajlar belirlenmiş, örnek menüler hazırlanmıştır. "Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Beslenme ve Fiziksel Aktivite Öğretmen Rehberi" hazırlanmıştır. Sektör işbirliğinde Tuz ve Şeker Azaltma Rehberleri hazırlanmıştır. Tarım ve Orman Bakanlığı

tarafından önerimiz üzerine trans yağ kullanımı 31.12.2020 yılından geçerli olmak üzere yasaklanmıştır.

Okullarda Yiyecek ve İçecek Standartları Rehberi güncellenmiştir. Okul Gıdası Logosu Hakkında Tebliğ yayımlanmıştır. Beslenme Dostu Okul Programı devam etmektedir. Beslenme Dostu Okul oranı **%29,** beyaz bayraklı okullar içerisinde **%59**'dur. Toplam **17.908** okul sertifika almıştır.

1.3. TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK

1.3.1. TEDAVİ HİZMETLERİ

1.3.1.1. Acil Sağlık Hizmetleri

Acil sağlık sisteminin güçlendirilmesi amacıyla 112 acil sağlık hizmetleri ülke genelinde tüm kırsal bölgeleri kapsayacak şekilde yaygınlaştırılarak **3.050** istasyona ulaşmıştır.

Grafik 19: 112 Acil Sağlık İstasyon ve Ambulans Sayıları, 2010-2020

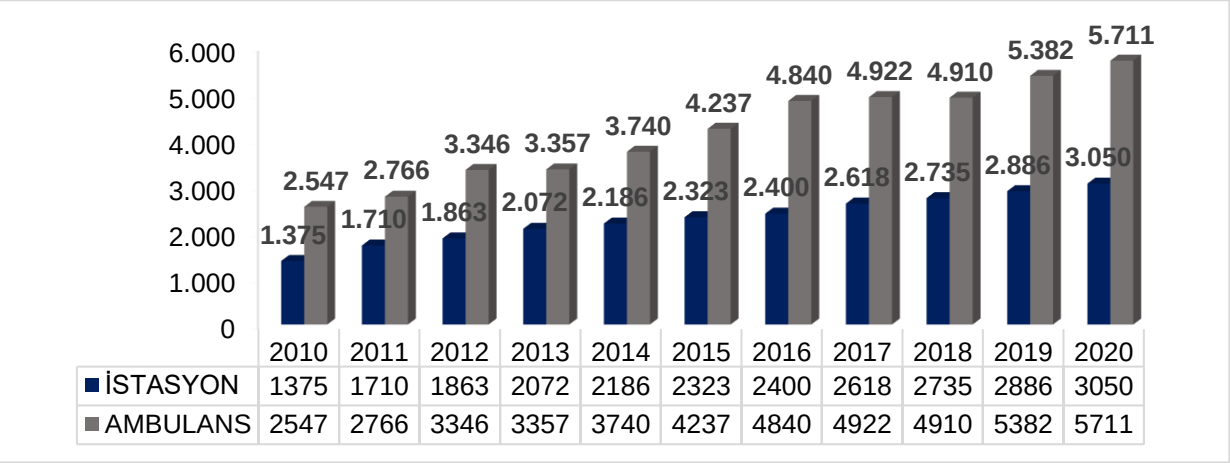

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İSTASYON	1375	1710	1863	2072	2186	2323	2400	2618	2735	2886	3050
AMBULANS	2547	2766	3346	3357	3740	4237	4840	4922	4910	5382	5711

Her türlü coğrafi ve iklim şartlarında hastalara ulaşabilme, müdahale edebilme amacıyla kar üstünde gidebilen ambulanslar temin edilmiştir. 2020 yılsonu itibarıyla **21** adet önünde kar bıçağı bulunan kombi paletli ambulans ile **240** palet takılabilen ambulans mevcuttur. Kar paletli ambulans ile 2020 yılında 302 hasta taşınmıştır. Motosiklet ambulanslarımız ile 11.626 hastaya müdahale edilmiştir.

Büyük kazalar ve kitlesel olaylarda, tıbbi donanımı ve iç mekânının genişliği sayesinde obez ve yoğun bakım hastaların daha kolay taşınması için **62** adet 4 yaralıya kadar taşıyabilen ambulans, **91** adet Yoğun Bakım&Obez ambulansımız bulunmaktadır.

Ayrıca sokak darlığı ve trafik yoğunluğu sebebiyle standart ambulansların ulaşamadığı durumlarda hizmet vermek amacıyla **62** adet motosiklet ambulansımız mevcuttur.

112 acil sağlık hizmetleri kapsamında kara ambulanslarımız ile 2020 yılında **7.404.588** hastaya hizmet sunulmuştur.

Acil sağlık hizmetlerine uygun ve zamanında erişimi sürdürmek ve acil müdahale sistemini iyileştirmek ve geliştirmek amacıyla ambulans modellerimizi yenilemeye devam etmekteyiz. İstasyon yeri bulmada sorun yaşanan özellikle büyük şehir merkezlerinde mobil istasyon modeli çalışmaları devam etmekte olup, trafiğe bağlı yaşanan gecikmelerin önüne geçilmesi planlanmaktadır.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'deki mülteciler için yaptığı Mali Yardım Programı kapsamında, Ülkemize yerleşmiş Suriyeli mültecilere hizmet vermek üzere 380 adet acil yardım ambulansı, **50** adet yeni doğan ambulansı alınmıştır.

Ülkemizde eksikliği hissedilen ve acil sağlık hizmetlerinin dünyada örnek gösterilen bir düzeye ulaştıran hava ambulans hizmetleri 2008 yılında faaliyete geçmiştir. 1 adedi 1 sedyeli, 1 adedi 2 sedyeli ve 1 adedi 4 sedyeli olmak üzere **3** adet ambulans uçak ile 825 hasta yurt içinde, 231 hasta yurtdışından ülkemize, 3 hasta ülkemizden yurtdışına, 14 organ nakli olmak üzere toplam **1.073** vaka taşınmıştır.

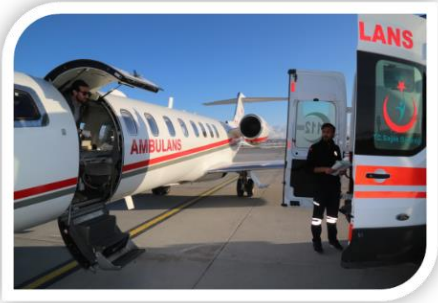

17 adet ambulans helikopterler ile 2.759 hasta ve 6 organ nakli olmak üzere toplam **2.765** vaka taşınarak uzak mesafeler kısalmış, organ nakli ve hızlı müdahale ile can kayıpları ve sakatlıkların önlenmesinde büyük aşama kaydedilmiştir.

2020 yılında COVID-19 nedeni ile yurtdışından ülkemize olan nakil talebi oldukça artmıştır. Bu çerçevede 2019 yılında 82 hasta yurtdışından ülkemize getirilmiş iken, 2020 yılında ise 231 hasta yurtdışından ülkemize tedavi amacı ile getirilmiştir.

Tablo 24: Ambulansların Taşıdığı Hasta Sayısı,2020

Ambulansla Taşınan Hasta Sayısı	
Helikopter Ambulans ile Taşınan Hasta ve Organ Nakli Sayısı	2.765
Uçak Ambulans ile Taşınan Hasta ve Organ Nakli Sayısı	1.073
Kar Paletli Ambulansla Taşınan Hasta Sayısı	302
Motorize Ambulansla Müdahale Edilen Hasta Sayısı	11.626
Deniz Ambulansla Taşınan Hasta Sayısı	3.348

Adana, Afyon, Ankara, Antalya, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya, Malatya, Samsun, Sivas, Trabzon ve Van'da hava ambulans helikopterimiz konuşlandırılmıştır.

Adalardan ve sahil bölgelerimizden hasta naklini sağlamak amacıyla deniz ambulansları temin edilerek İstanbul (Büyükada-Kınalıada), Balıkesir Marmara Adası, Çanakkale Kumkale'de vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur.

Deniz ambulans hizmetleri 2'si yedek toplam **6** ambulans bot ile yürütülmektedir. 2020 yılında toplam **3.348** vaka deniz ambulanslarla nakledilmiştir.

Bugün 112 acil sağlık hizmetleri sadece belirli bölgelerde değil yurdun her köşesinde kara, hava ve deniz ambulanslarıyla daha çok kişiye daha kaliteli ve daha çabuk hizmet vermek amacıyla hedeflediği standartlara ulaşmıştır.

Bahar Kalkanı Harekâtı ve Barış Pınarı Harekâtı kapsamında (Şanlıurfa, Hatay ve Kilis illerine) **1.664** adet 112 ekibi (toplam 3.252 personel) ve **1.649** adet 112 acil yardım ambulansı görevlendirmesi yapılmıştır.

Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi (SAKOM)

Sağlık hizmetlerinin kesintiye uğramaması ve zamanında yapılabilmesi, krize müdahale eden diğer kurum ve kuruluşlarla entegrasyon, koordinasyon ve haberleşmenin kurulabilmesi amacıyla Bakanlığımıza bağlı olarak 15 Ekim 2009 tarihinde Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi (SAKOM) kurulmuştur.

SAKOM' un takip ettiği sağlık ile ilgili önemli olağandışı durumlar şunlardır;

- 22 Ocak 2020 tarihinde Manisa İli Akhisar İlçesinde meydana gelen 5.8 büyüklüğündeki deprem,
- 24 Ocak 2020 tarihinde Elazığ İli Sivrice İlçesinde meydana gelen 6.8 büyüklüğündeki deprem,

- 4 Şubat 2020 tarihinde Van İli Bahçesaray İlçesi Karabet Geçidinde meydana gelen çığ felaketi,
- 5 Şubat 2020 tarihinde İstanbul Sabiha Gökçen Havaalanı'nda bir yolcu uçağının pistten çıkması sonucu kırıma uğrayarak meydana gelen uçak kazası,
- 26 Şubat 2020 tarihinde Malatya İli Pötürge İlçesinde meydana gelen 5,1 büyüklüğündeki deprem,
- 27 Şubat 2020 tarihinden itibaren Artvin, Iğdır, Ağrı, Ardahan, Van, Hakkâri, Şırnak İlleri Kara Hudut Kapılarında seyyar hastaneler ve acil müdahale üniteleri kurularak Corona Virüs hastalığı açısından acil sağlık hizmetleri sunularak, yurtdışından gelen kişilerin günlük takibi,
- 29 Şubat 2020 tarihinde Edirne İli Kara Hudut Kapılarında mültecilerin sınır geçişleri sırasında meydana gelen olaylar,
- 1 Mart 2020 tarihinde Bahar Kalkanı Harekâtı kapsamında Hatay ve Şanlıurfa illerinden yaralı/hasta girişleri,
- 14 Haziran 2020 tarihinde Bingöl İli Karlıova İlçesinde meydana gelen 5,7 büyüklüğündeki deprem,
- 19 Haziran 2020 tarihinde Pençe Kaplan Operasyonu kapsamında Şırnak ve Hakkâri illerinden yapılan yaralı/hasta girişleri,
- 21 Haziran 2020 tarihinde Bursa İli Kestel İlçesinde meydana gelen sel felaketi,
- 23 Haziran 2020 tarihinde İstanbul İli Esenyurt İlçesinde meydana gelen sel felaketi,
- 25 Haziran 2020 tarihinde Van İli Özalp İlçesinde meydana gelen 5,4 büyüklüğündeki deprem,
- 3 Temmuz 2020 tarihinde Sakarya İli Hendek İlçesinde meydana gelen havai fişek fabrikası patlaması,
- 9 Temmuz 2020 tarihinde Sakarya İlinde patlayıcı malzeme taşıyan kamyonda meydana gelen patlama,
- 13 Temmuz 2020 tarihinde Rize İli Çayeli İlçesine bağlı köylerde aşırı yağış nedeniyle meydana gelen sel felaketi,
- 27 Temmuz 2020 tarihinde Mersin İli Mut Karayolu'nda meydana gelen trafik kazası,
- 22 Ağustos 2020 tarihinde Giresun İlinde meydana gelen heyelan ve sel felaketi,
- 24 Eylül 2020 tarihinde Bayburt İli Kop Tüneli Şantiyesinde meydana gelen gaz patlaması,
- 9 Ekim 2020 tarihinde Hatay İli İskenderun ve Belen İlçelerinde meydana gelen orman yangınları,
- 30 Ekim 2020 tarihinde İzmir İli Seferihisar İlçesinde meydana gelen 6,6 büyüklüğündeki deprem,
- 3 Aralık 2020 tarihinde Siirt İli Kurtalan İlçesinde meydana gelen 5,0 büyüklüğündeki deprem,
- 19 Aralık 2020 tarihinde Gaziantep İlindeki özel hastanede meydana gelen yangın,
- 14 Aralık 2020 tarihinde Bursa İlinde metil alkolden zehirlenmesi,
- 27 Aralık 2020 tarihinde Elazığ İlinde meydana gelen 5,3 büyüklüğündeki deprem,

Yukarda belirtilen tüm olaylarda etkilenen hasta ve yaralıların hastanelere nakil süreçleri ve genel durumları günlük takip edilmiştir.

Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE)

Bakanlığımızca afetlere hazırlıklı olmanın önemi 1999 Marmara Depreminde daha fazla anlaşılmış olup bu kapsamda 2003 yılından itibaren ciddi çalışmalar başlatılmıştır.

Özellikle acil sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi hedeflenmiş, ülke genelinde afetlere müdahale edecek gönüllü sağlık personellerinden oluşan medikal kurtarma hizmetleri başlatılmıştır. UMKE'ler kısa sürede dünyada en fazla personele sahip olan medikal kurtarma ekibi olma unvanına kavuşmuştur.

UMKE ekiplerimiz; başta deprem olmak üzere doğal afetlerden sonra oluşan enkazın içerisinde sıkışmış veya çıkarılması zaman alacak afetzedelerin medikal tedavilerini olay yerinde yapacak kapasitede bilgi ve malzeme ile donatılmıştır.

Bu kapsamda; 22 Ocak 2020 tarihinde Manisa'nın Akhisar ilçesinde meydana gelen 5,8 büyüklüğündeki deprem sonrasında Manisa İline gidilerek Olay Yeri Sağlık Yönetimi gerçekleştirilmiştir. Seyyar Hastane Acil Müdahale Üniteleri kurulmuş ve medikal kurtarma hizmetleri ile acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

20 Ocak 2020 tarihinde Somali'nin başkenti Mogadişu'da meydana gelen patlama sonrası olaydan etkilenen yaralıların havadan ülkemize tahliyesinde görev almak üzere UMKE personel görevlendirmesi yapılmıştır.

24 Ocak 2020 tarihinde Elazığ İli Sivrice İlçesinde meydana gelen 6,8 büyüklüğündeki deprem sonrasında Elazığ İline gidilerek Olay Yeri Sağlık Yönetimi gerçekleştirilmiştir. Seyyar Hastane Acil Müdahale Üniteleri kurulmuş ve medikal kurtarma hizmetleri ile acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

31 Ocak 2020 tarihinde Çin'in Vuhan eyaletinde meydana gelen COVID-19 Salgını nedeni ile Çin'de mahsur kalan Türk vatandaşlarının havadan ülkemize tahliyesi esnasında sağlık tedbiri alınması amacıyla UMKE personeli görevlendirilmiş ve sağlık hizmeti sunulmuştur.

4 Şubat 2020 tarihinde Van'ın Bahçesaray İlçesi Karabet Geçidinde meydan gelen çığ felaketi sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

5 Şubat 2020 tarihinde İstanbul İli Sabiha Gökçen Havaalanı'nda bir yolcu uçağının pistten çıkarak kırıma uğraması sonucu olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

26 Şubat 2020 tarihinde Malatya İli Pötürge İlçesinde meydana gelen 5,1 büyüklüğündeki deprem sonrasında olay yerine UMKE personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

29 Şubat 2020 tarihinde Edirne İli Kara Hudut Kapılarında Mültecilerin sınır geçişleri sırasında meydana gelen olaylar nedeniyle Kara Hudut Kapılarında Seyyar Hastane Acil Müdahale Üniteleri kurularak etkilenen göçmenlere yönelik medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

26 Mayıs 2020 tarihinde COVID-19 ile mücadele kapsamında ÇAD Cumhuriyetine 10 Set Seyyar Hastane (100 yataklı) Acil Müdahale Ünitesi hibe edilmiştir.

14 Haziran 2020 tarihinde Bingöl İli Karlıova İlçesinde meydana gelen 5,7 büyüklüğündeki deprem sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

25 Haziran 2020 tarihinde Van'ın Özalp İlçesinde meydana gelen 5,4 büyüklüğündeki deprem sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

3 Temmuz 2020 tarihinde Sakarya İli Hendek ilçesinde bir havai fişek fabrikasında meydana gelen patlama sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

13 Temmuz 2020 tarihinde Rize İli Çayeli İlçesine bağlı köylerde aşırı yağış nedeniyle meydana gelen sel felaketi sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

4 Ağustos 2020 tarihinde Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta meydana gelen patlama sonrasında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından yürütülecek Arama/Kurtarma faaliyetleri kapsamında bölgeye UMKE personeli görevlendirilmiştir. Bu kapsamda afet bölgesine Seyyar Hastane Acil Müdahale Üniteleri kurulmuş ve medikal kurtarma hizmetleri ile acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

22 Ağustos 2020 tarihinde Giresun ilinde meydana gelen heyelan ve sel felaketi sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek Seyyar Hastane Acil Müdahale Üniteleri kurulmuş ve medikal kurtarma hizmetleri ile acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.
Bakanlığımızca, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ile yürütülen iş birliği çalışmaları kapsamında UMKE'nin DSÖ EMT (Emergency Medical Teams) İnisiyatifine Verifikasyonu amacıyla İstanbul Atatürk Havalimanında DSÖ EMT Tip 2 seviyesinde bir Seyyar Hastane kurulmuştur. Söz konusu verifikasyon çalışmaları kapsamında gerekli standart malzemelerin tespiti yapılmış ve eksik malzemeler tespit edilerek gerekli satın alma işlemlerine başlanmıştır.

22-23 Eylül 2020 tarihleri arasında DSÖ EMT Avrupa ve Türkiye Ofisi Temsilcileri ile EMT Sekretaryası tarafından görevlendirilen değerlendirme ekibi tarafından ikinci değerlendirme gerçekleştirilmiş olup söz konusu seyyar hastane sistemi ve UMKE timlerimizin DSÖ EMT Tip 2 Seyyar Hastane Standartlarında olduğu tescil edilmiştir.

24 Eylül 2020 tarihinde Bayburt Kop Tüneli şantiyesinde meydana gelen gaz patlaması sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

30 Ekim 2020 tarihinde İzmir İli Seferihisar İlçesinde 6,6 büyüklüğündeki deprem sonrasında İzmir İline gidilerek olay yeri sağlık yönetimi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda afet bölgesine UMKE personeli görevlendirilerek Seyyar Hastane Acil Müdahale Üniteleri kurulmuş ve medikal kurtarma hizmetleri ile acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

3 Aralık 2020 tarihinde Siirt İli Kurtalan İlçesinde meydana gelen 5,0 büyüklüğündeki deprem sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek afet bölgesine UMKE Seyyar Hastane Acil Müdahale Üniteleri kurulmuş ve medikal kurtarma hizmetleri ile acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

27 Aralık 2020 tarihinde Elazığ İlinde meydana gelen 5,3 büyüklüğündeki deprem sonrasında olay yerine UMKE Personeli görevlendirilerek medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.
Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından yürütülmekte olan "Zeytin Dalı, Barış Pınarı ve Bahar Kalkanı Harekâtları" kapsamında Suriye sınır bölgeleri hudut karakollarında oluşturulan acil müdahale üniteleri ve Triyaj Destek Merkezlerine UMKE personeli görevlendirilerek, medikal kurtarma hizmetleri ile acil sağlık hizmetleri sunulmuştur.

Eğitimler

Acil sağlık hizmet birimlerinde görev yapan personele, acil vakalara yaklaşım konusunda bilgi ve becerilerinin güncellenmesini için hizmet içi eğitimler verilmektedir. Bu kapsamda ambulanslarda çalışan personelin daha hızlı ve donanımlı müdahale etmeleri hedeflenmiştir.

2020 yılı içerisinde hizmet içi eğitim yıllık planları dâhilinde 112 çalışanlarına; **3.844** kişiye temel eğitim, **1.250** kişiye erişkin ileri yaşam desteği eğitimi, **548** kişiye çocuk ileri yaşam desteği eğitimi, 292 kişiye travma ileri yaşam desteği eğitimi verilmiştir.

İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kriminal Daire Başkanlığı ile Bakanlığımız arasında imzalanan protokol kapsamında 2020 yılında düzenlenen ''Adli Vakalarda Maddi Delillere Yaklaşım Eğitimi"ne **171** personel katılmıştır.

Acil Sağlık Hizmetleri Eğitim Programı kapsamında ambulans sürüş teknikleri eğitici eğitimi 12 Ekim 2020-16 Ekim 2020 tarihleri arasında İstanbul ilinde 16 kişinin katılımıyla gerçekleşmiştir. 2020 yılı Aralık ayı itibarıyla toplam Ambulans Sürüş Teknikleri Eğitici Eğitmeni sayısı **830**'dur.

Acil Sağlık Hizmetleri Eğitim Programı (ASHEP) kapsamında yürütülen eğitim becerileri eğitimi, 14 Ocak 2020-17 Ocak 2020 tarihleri arasında Konya ilinde 20 kişi, 3-6 Kasım 2020 tarihleri arasında İstanbul ilinde 37 kişinin katılımıyla toplam **57** personelimize verilmiştir. 2012 yılında başlatılan ve interaktif yöntemlerle yürütülen eğitim becerileri eğitimleriyle toplamda **1.581** personelimize ulaşılmıştır.

112 personeline yönelik düzenlenen Farkındalık Eğitimleri kapsamında;

- KBRN (Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer) tehditlerine ilişkin farkındalık oluşturmak amacıyla ‘’Tıbbi KBRN Farkındalık Eğitimine’’ 2020 yılında **3.044** personel katılmıştır.
- “Madde Kullanım Bozukluğunda Acil Yaklaşım Eğitimine” 2020 yılında **4.209** personel katılmıştır.
- 2020 yılında 90 kişi UMKE temel eğitimi alarak Ulusal Medikal Kurtarma Ekibine katılmıştır.

2019 yılında başlatılan yenidoğan transport projesi kapsamında; hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde yenidoğan transport ekiplerinde çalışması planlanan personele, yapacağı işin gerektirdiği temel bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek için “Yenidoğan Transport Eğitimi” yapılmaktadır. Yenidoğan transportunda esas başarıyı transportu gerçekleştiren sağlık profesyonellerinin niteliği, uzmanlığı ve deneyimi sağlamaktadır. Bu sebeple, 25 Kasım 2019 tarihinde ilk pilot eğitimi yapılan “Yenidoğan Transport Eğitimi” yüz yüze ve senaryolar eşliğinde yapılmıştır. 25-28 Kasım 2019 tarihinde 1 grup 18 kişi, 7 -10 Ocak 2020 tarihinde 1 grup 23 kişi, 2-5 Mart 2020 tarihinde 2 grup 43 kişi, toplamda 4 grup 84 kişiye yüz yüze eğitim verilmiştir.

COVID-19 pandemisi sebebiyle yüz yüze eğitime devam edilememiş olup 22-24 Aralık 2020 tarihlerinde 1. Online Yenidoğan Transport Eğitimi gerçekleştirilmiştir. Eğitimde 109 personel eğitimin teorik kısmını tamamlayarak yenidoğan yoğun bakım ve doğumhane birimlerinde 10 iş günü sürecek uygulama eğitimlerine başlamıştır.
İlkyardım yönetmeliği gereği fertlerin ve toplumun temel sağlık bilgisinin artırılması, ilkyardım bilgi ve becerisinin topluma öğretilmesi amaçlanmış olup iş sağlığı ve güvenliği kapsamında tüm kamu ve özel kurum/kuruluşlarında personel sayılarına göre sertifikalı ilkyardımcı bulundurulma zorunluluğu getirilmiştir. Ani olarak ortaya çıkan hastalık veya yaralanma durumunda; kişinin hayatını korumak, sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek ve iyileşmesine destek olmak amacıyla olay yerindeki mevcut imkânlarla yetki belgeli ilkyardımcılar tarafından yapılan doğru, bilinçli hızlı ve etkili müdahalelerle kazalara bağlı ölüm ve sakatlık riskinin azaltılması hedeflenmektedir. İlkyardım eğitimleri konularından Otomatik Eksternal Defibrilatör (OED) eğitim videosu hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

2020 yılı istatistiki verileri;
2020 Yılı Sonuna Kadar İlkyardım Eğitimi Alan Kişi Sayısı: **1.901.468**
İlkyardım Eğitim Merkezi Sayısı: **734**
İlkyardım Eğitici Eğitim Merkezi Sayısı: **83**'dir.

Türkiye genelinde faaliyet gösteren Sağlık Bakanlığı, üniversite ve özel hastanelerinin acil sağlık hizmetlerine toplam **2.323** olağan denetim gerçekleştirilmiştir.

Sağlık Hizmetlerinde Denetim Rehber Kitabı hazırlanarak acil sağlık hizmetlerine yönelik gerçekleştirilen denetimlerin uygulama usul ve esasları belirtilmiştir.

1.3.1.2. Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi Hizmetleri

Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğinde uygulamada yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak vakıf üniversitelerine bağlı ağız ve diş sağlığı hizmeti sunulan kuruluşlar ile özel ağız ve diş sağlığı hizmeti verilen kuruluşların da Yönetmeliğe eklenmesi sağlanarak iş ve işlemlerinin tek yönetmelik kapsamında yürütülmesi sağlanmıştır.

'COVID-19 Pandemisinde Dental İşlemlerin Normale Dönüş Planı' ile ilgili kısımda hem sahada aktif çalışanlar hem de birlik ve oda temsilcilerinin katılımlarıyla revizyon yapılmıştır.

Bakanlığımıza bağlı ağız ve diş sağlığı hizmeti verilen hastane ve merkezlerde sunulan nöbet hizmetleri ve acil hizmetlerin, daha verimli ve kaliteli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla "acil ağız ve diş sağlığı hizmetleri" konulu çalışma grubu oluşturulmuştur. Özel bakım gereksinimi olan (engelli) bireylere sunulan, ağız ve diş sağlığı hizmet kalitesinin artırılması, etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde hizmet verilebilmesi amacıyla bir çalışma grubu oluşturulması çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız bünyesinde bulunan 2. ve 3. basamak sağlık tesislerine bağlı ek sağlık tesislerinin açılması (kiralık, tahsisli, hibe vb. yöntemi ile elde edilecek kampüs dışı ek hizmet binası ve semt polikliniği) ile ağız ve diş sağlığı merkezleri, ağız ve diş sağlığı hastaneleri ve ağız ve diş sağlığı eğitim araştırma hastanelerine bağlı ağız ve diş sağlığı poliklinikleri/diş tedavi ve protez merkezlerinin açılması, kapatılması, bağlanması ve taşınması taleplerini değerlendirilmek üzere oluşturulan "Ek Sağlık Tesisleri ve Ağız ve Diş Sağlığı Bağlı Birim Değerlendirme Komisyonu"nda 2020 yılı içerisinde 23 talep değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 25: Sağlık Tesisi Bilgileri, 2020

Sağlık Tesisi	Hastane	ADSM	Toplam
Yeni Açılan Sağlık Tesisi	16	2	18
Yeni Semt Polikliniği	2		2

1.3.1.3. Devlet Hastanesi Hizmetleri

Özellikli Sağlık Hizmetleri

Tablo 26: Hizmete Açılan Özellikli Hizmet Merkezleri, 2020

Erişkin Kalp Merkezi	Kocaeli Gebze Fatih Devlet Hastanesi
	Eskişehir Yunus Emre Devlet Hastanesi
	Balıkesir Bandırma Devlet Hastanesi
Böbrek Nakli Merkezi	İstanbul Ümraniye Devlet Hastanesi

- **4.262** erişkin yoğun bakım yatağı tescili,
- **55** çocuk yoğun bakım yatağı tescili,
- **10** yenidoğan yoğun bakım yatağı tescili kayıtlarımıza işlenmiştir.

Kadın Sağlığı ve Doğum Hizmetleri

2020 yılında 3 sağlık tesisimiz 'Anne Dostu Hastane' unvanı almıştır.

Tablo 27: Anne Dostu Hastane Ünvanı Alan Sağlık Tesisleri, 2020

Sayı	İl	Hastane Adı
1	RİZE	Rize Devlet Hastanesi
2	KARAMAN	Karaman Devlet Hastanesi
3	SAMSUN	Samsun Çarşamba Devlet Hastanesi

53 sağlık tesisinde toplam **54** emzirme danışmanlığı polikliniği/laktasyon polikliniği mevcuttur.

Suda Doğum Pilot çalışması 2018 yılı ocak ayında başlatılmıştır. Halen 9 sağlık tesisinde hizmet vermektedir. HET (Hidroterapi Eşliğinde Travay) Ünitelerinde hizmet alan gebe sayısı 2020 yıl sonu itibarıyla toplam **51**'dir.

Tablo 28: HET (Hidroterapi Eşliğinde Travay) Ünitesi Olan Sağlık Tesisleri, 2020

Hastane Adı	Açılış Tarihi/ Tadilat Süreci	HET Ünitesinde Takip Edilen Gebe Sayısı
T.C. Sağlık Bakanlığı Polatlı Duatepe Devlet Hastanesi	6.02.2018	9
T.C. Sağlık Bakanlığı Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi	9.03.2018	132
T.C. Sağlık Bakanlığı Ödemiş Devlet Hastanesi	31.03.2018	79
T.C. Sağlık Bakanlığı İnegöl Devlet Hastanesi	24.04.2018	19
T.C. Sağlık Bakanlığı Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi	14.05.2018	2
T.C. Sağlık Bakanlığı Esenler Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi	18.06.2018	45

Hastane Adı	Açılış Tarihi/ Tadilat Süreci	HET Ünitesinde Takip Edilen Gebe Sayısı
T.C. Sağlık Bakanlığı Buca Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi	9.08.2018	5
T.C. Sağlık Bakanlığı Çankırı Devlet Hastanesi	1.11.2018	31
T.C. Sağlık Bakanlığı Bolu İzzet Baysal Devlet Hastanesi	7.08.2019	27
TOPLAM		**349**

2020 yılı Bebek Dostu Hastane unvanı olan sağlık tesisi sayımız **490**'dır.

2020 yılında **5** sağlık tesisimiz 'Bebek Dostu Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi' unvanı almıştır. Bebek dostu yenidoğan yoğun bakım ünitesi unvanı alan sağlık tesisi toplam sayımız **41**'e yükselmiştir.

Tablo 29: Bebek Dostu Yenidoğan Yoğun Bakım Ünvanı Alan Sağlık Tesisleri, 2020

Sayı	İl	Hastane Adı
1	AĞRI	T.C. Sağlık Bakanlığı Doğubayazıt Dr. Yaşar Eryılmaz Devlet Hastanesi
2	AĞRI	T.C. Sağlık Bakanlığı Patnos Devlet Hastanesi
3	BURDUR	T.C. Sağlık Bakanlığı Burdur Devlet Hastanesi
4	IĞDIR	T.C. Sağlık Bakanlığı Iğdır Devlet Hastanesi
5	MERSİN	T.C. Sağlık Bakanlığı Tarsus Devlet Hastanesi

Ruh Sağlığı Hizmetleri

2020 yılında Düzce Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi, Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi, Sinop Atatürk Devlet Hastanesi, Osmaniye Devlet Hastanesi olmak üzere **4** adet **Çocuk İzlem Merkezi** açılmıştır.

Ayrıca Gaziantep İslahiye Devlet Hastanesi ve İstanbul Bayrampaşa Devlet Hastanesi olmak üzere **2** adet **Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM)** açılmıştır.

Adana, Kayseri, Elazığ, Eskişehir ve Bursa Şehir Hastaneleri bünyesinde yer alan Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri (YGAP) birimleriyle hastalarımıza dünya standardında ve insanlık onuruna uygun şekilde tedavi ve rehabilitasyon hizmeti verilmektedir.

Evde Sağlık Hizmetleri

Devlet hastanelerindee **644** evde sağlık birimi mevcuttur.

Eğitim araştırma hastaneleri ve devlet hastanelerinde yürütülen evde sağlık hizmetleri ile; 2019 yılı ulaşılan hasta sayısı 1.437.523 iken 2020 yılı sonu itibarıyla **1.769.606**'ya ulaşmıştır. Kayıtlı hasta sayısı ise 2019 yılında 445.029 iken 2020 yılı sonunda **547.020**'ye ulaşmıştır.

2020 yılında devlet hastaneleri bünyesinde bulunan palyatif bakım hizmetleri yatak sayısı 227 artarak toplamda **4.355**'e ulaşmıştır.

1.3.1.4. Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hizmetleri

İkinci ve üçüncü basamak (devlet üniversiteleri hariç) sağlık tesislerine **528** adet geçici ruhsat ve faaliyet izin belgesi düzenlenmiştir. Devlet üniversitelerine ait sağlık tesislerine ise **88** adet geçici ruhsat ve faaliyet izin belgesi düzenlenmiştir. Gelen talepler doğrultusunda ikinci basamak sağlık tesislerine **1** adet kalıcı ruhsat ve faaliyet izin belgesi düzenlenmiştir.

Türkiye genelinde faaliyet gösteren eğitim ve araştırma hastanelerinin özellikli sağlık hizmet ünite veya birimleri bir bütün olarak acil hastaya müdahale, personel, tıbbi cihaz ve donanım, bina ve hizmet birimleri, malzeme ve ilaç standartları bakımından, *(yoğun bakım, GETAT, tıbbi laboratuvarlar, yanık, Palyatif bakım vs.)* kendi mevzuatına uygun olarak denetlenmektedir. Bu kapsamda Türkiye genelinde faaliyet gösteren Sağlık Bakanlığı hastanelerinin;

- Yoğun bakım servislerine yönelik **1.528** olağan denetim,
- Yanık ünite ve merkezlerine yönelik **71** olağan denetim,
- Tıbbi laboratuvarlara yönelik **815** olağan denetim,
- Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları (GETAT) yapan ünite ve/veya merkezlere yönelik **116** olağan denetim,
- Kan transfüzyon merkezlerine **1.126** olağan denetim,
- Terapötik aferez merkezlerine yönelik **15** olağan denetim,
- Palyatif bakım hizmetlerine yönelik **126** olağan denetim gerçekleştirilmiştir.

78 hastanemizin ilgili üniversiteler ile birlikte kullanım protokolleri yenilenmiş olup 21 hastanemiz ile bazı üniversiteler arasında birlikte kullanım kapsamında hizmet verilebilmesi için ilk defa birlikte kullanım protokolü imzalanmıştır.

Özellikli Sağlık Hizmetleri

Tablo 30: Hizmete Açılan Özellikli Hizmet Merkezleri, 2020

Sağlık Tesisi	Hastane
Hiperbarik Oksijen Tedavi Merkezi	Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Prematüre Retinopatisi Tanı ve Tedavi Merkezi	Bursa Şehir Hastanesi
	Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Robotik Cerrahi Merkezi	Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Robotik Yürüme Merkezi	Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Kapsamlı Onkoloji Merkezi (KOM)	Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Onkoloji Tanı ve Tedavi Merkezi (OTTM)	İstanbul Yedikule Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Erişkin Kemik İliği Nakil Merkezi	Adana Şehir Hastanesi
Pedatrik Kemik İliği Nakli Merkezi	Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Böbrek Nakli Merkezi	Kayseri Şehir Hastanesi
	Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi

Sağlık Tesisi	Hastane
Karaciğer Nakli Merkezi	İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Kalp Nakli Merkezi	İstanbul Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp Ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezi (ÜYTE)	Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Genetik Hastalıklar Değerlendirme Merkezi	Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	Kayseri Şehir Hastanesi
El Cerrahisi ve Replantasyon Merkezi	Eskişehir Şehir Hastanesi
	Mersin Şehir Hastanesi
	Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Yanık Merkezi	İstanbul Ümraniye Eğitim Araştırma Hastanesi (Çocuk Yanık Merkezi)
Perinatal Merkez	Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi
	Trabzon Kanuni Eğitim Araştırma Hastanesi
	Erzurum Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi
	Sakarya Eğitim Araştırma Hastanesi
İnme Merkezi	Gaziantep Dr. Ersin Arslan Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
	İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi
İnme Ünitesi	Antalya Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi
	İzmir Bozyaka Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	Manisa Şehir Hastanesi
	Yozgat Şehir Hastanesi

Ayrıca; Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim Araştırma Hastanesi **yanık ünitesi, yanık merkezine,** İstanbul Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi ve Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde ise **inme ünitesi, inme merkezine** dönüştürülmüştür.

Konya Eğitim Araştırma Hastanesi'nden Konya Beyhekim Eğitim Araştırma Hastanesi'ne **yanık ünitesi**, Konya Eğitim Araştırma Hastanesi'nden Konya Beyhekim Eğitim Araştırma Hastanesi'ne ise **perinatal merkez** taşınmıştır.

- **1.622** erişkin yoğun bakım yatağı tescili,
- **37** çocuk yoğun bakım yatağı tescili,
- **122** yenidoğan yoğun bakım yatağı tescili kayıtlarımıza işlenmiştir.

Kadın Sağlığı ve Doğum Hizmetleri

2020 yılında Hitit Üniversitesi Çorum Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi 'Anne Dostu Hastane' unvanı almıştır.

Suda Doğum Pilot çalışması 2018 yılı ocak ayında başlatılmıştır. Halen 5 sağlık tesisinde hizmet vermektedir. HET (Hidroterapi Eşliğinde Travay) Ünitelerinde hizmet alan gebe sayısı 2020 yıl sonu itibarıyla toplam **105**'dir.

Tablo 31: HET (Hidroterapi Eşliğinde Travay) Ünitesi Olan Sağlık Tesisleri, 2020

Hastane Adı	Açılış Tarihi/ Tadilat Süreci	HET Ünitesinde Takip Edilen Gebe Sayısı
T.C. Sağlık Bakanlığı SBÜ Ankara Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi *(Kapandı, Ankara Şehir Hastanesine taşındı)	1.01.2005-1.9.2019	509
T.C. Sağlık Bakanlığı SBÜ Ankara Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi *	16.03.2017	804
T.C. Sağlık Bakanlığı Isparta Şehir Hastanesi	29.01.2018	120
T.C. Sağlık Bakanlığı SBÜ. Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi	6.04.2018	35
T.C. Sağlık Bakanlığı S.B.Ü. Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi	17.06.2019	39
T.C. Sağlık Mersin Şehir Hastanesi	Hazırlık çalışmaları devam ediyor.	
T.C. Sağlık Bakanlığı Ankara Şehir Hastanesi (5.Kule Kadın Doğum Hastanesi)	5.02.2020	7
TOPLAM		**1.514**

29 sağlık tesisinde toplam **32** emzirme danışmanlığı polikliniği/laktasyon polikliniği mevcuttur.

2020 yılı bebek dostu hastane unvanı olan sağlık tesisi sayımız **77**'dir.

2020 yılında **7** sağlık tesisimiz 'Bebek Dostu Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi' unvanı almıştır. Bebek dostu yenidoğan yoğun bakım ünitesi unvanı alan sağlık tesisi toplam sayımız **48**'e yükselmiştir.

Tablo 32: Bebek Dostu Yenidoğan Yoğun Bakım Ünvanı Alan Sağlık Tesisleri, 2020

Sayı	İl	Hastane Adı
1	AĞRI	T.C. Sağlık Bakanlığı Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesi
2	ANKARA	Ankara Şehir Hastanesi
3	ELAZIĞ	T.C. Sağlık Bakanlığı Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi
4	İSTANBUL	T.C. Sağlık Bakanlığı Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi
5	İSTANBUL	T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi
6	KARAMAN	T.C. Sağlık Bakanlığı Karaman Eğitim ve Araştırma Hastanesi
7	KAYSERİ	T.C. Sağlık Bakanlığı Kayseri Şehir Hastanesi

Ruh Sağlığı Hizmetleri

2020 yılında Ağrı Eğitim Araştırma Hastanesi ve Kütahya Evliya Çelebi Eğitim Araştırma Hastanesi olmak üzere **2** adet **Çocuk İzlem Merkezi** açılmıştır.

Evde Sağlık Hizmetleri

Eğitim araştırma hastanelerindee **57** evde sağlık birimi mevcuttur. 2020 yılında eğitim ve araştırma hastaneleri bünyesinde bulunan palyatif bakım hizmetleri yatak sayısı 57 artarak (54 yetişkin ve 3 pediatrik) toplamda **1.404**'e ulaşmıştır.

1.3.1.5. Hastane Yapım, Tefrişat ve Onarım

2020 yılı içerisinde toplam **13.650** yataklı **14** adet sağlık tesisimiz için ihtiyaç programı tespit komisyonu toplanmış ve ihtiyaç programları karara bağlanmıştır.

Tablo 33: İhtiyaç Programı Tespit Komisyon Toplantısı Gerçekleştirilen Sağlık Tesisleri, 2020

Sıra No	Yatırımın Adı	Yatak Sayısı
1	Balıkesir Savaştepe Devlet Hastanesi	25
2	Samsun Şehir Hastanesi	900
3	Denizli Şehir Hastanesi	1.000
4	Trabzon Şehir Hastanesi	900
5	Antalya Şehir Hastanesi	900
6	Aydın Şehir Hastanesi	800
7	Batman Devlet Hastanesi	500
8	Muş Devlet Hastanesi	500
9	Ordu Şehir Hastanesi	900
10	Ordu Gölköy Devlet Hastanesi	75
11	İstanbul Sancaktepe Şehir Hastanesi	4.200
12	Kıbrıs Lefkoşa Devlet Hastanesi	500
13	Diyarbakır Kayapınar Şehir Hastanesi	750
14	Şanlıurfa Şehir Hastanesi	1.700

2020 yılı içerisinde Bakanlığımız Yatırım Programında olup, inşaatı biten **38** Hastane **6** ADSM olmak üzere toplam 44 adet yatırımımız sağlık hizmeti vermeye başlamıştır.

Tablo 34: 2020 Yılı İçerisinde Açılan Hastane/ADSM İcmali

	Adet	Yatak/Ünit Sayısı
Hastane Ek Bina	11	1.643
Hastane İlk Bina	2	95
Hastane Kampüs	1	700
Hastane Yeni Bina	21	3.684
ADSM İlk Bina	2	80
ADSM Yeni Bina	4	80
Güçlendirme Renovasyon	2	635
AMATEM İlk Bina	1	30
TOPLAM	**44**	**6.947**

NOT:
1- Kamu özel yatırımları dâhil değildir.
2- Açılan tüm yataklarımız nitelikli yataktır.

Elazığ'ın Sivrice ilçesinde yaşanan 6,8 büyüklüğündeki depremden sonra Bakanlığımıza bağlı aşağıda listelenen sağlık tesislerinde deprem hasar tespiti için yerinde inceleme yapılmıştır;

- Elazığ Maden Devlet Hastanesi
- Elazığ Ruh Sağlığı Hastanesi
- Elazığ Palu Devlet Hastanesi
- Elazığ Kovancılar Devlet Hastanesi
- Malatya Pütürge Devlet Hastanesi

İzmir depremi sonrası bölgedeki yataklı sağlık tesisleri ziyaret edilmiş ve yerinde incelemelerde bulunulmuştur. İzmir Buca Seyfi Demirsoy Hastanesi boşaltılmıştır.

81 İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı sağlık tesislerimizin oksijen sistemlerinin verimliliğini ölçmeye dayalı veri toplanıp analizi yapılmıştır. Bakanlığımızca hazırlanan 81 İl Sağlık Müdürlüğüne "Sağlık Tesisleri Teknik Birimler Çalışma Rehberi" gönderilmiştir.

2020 başında 11 sağlık tesisimizde aktif olan Trijenerasyon/Kojenerasyon sistemlere ek olarak 10 sağlık tesisimizde 1 yıl içerisinde faaliyetine başlamıştır.

Enerji üretim sistemleri hakkında eğitim düzenlenmesi planlanmıştır. Bu kapsamda 81 ilde teknik birimlerin sorumluları belirlenmiş olup eğitim materyalleri hazırlanmıştır.

Geçici kabulü yapılan ve yapı denetim hizmetleri yürütülen 2. ve 3. basamak sağlık tesislerine ait faaliyetler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 35: Geçici Kabulü Yapılan 2. ve 3. Basamak İşler, 2020

	Adet	Yatak Kapasitesi	Ünit Sayısı
Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	6	-	147
Hastane	26	7.194	65
Ek Bina	10	717	40
Entegre İlçe Hastanesi	11	120	-
TOPLAM	**53**	**8.031**	**252**

Tablo 36: Yapı Denetim Hizmetleri Yürütülen 2. ve 3. Basamak İşler, 2020

	Adet	Yatak Sayısı	Ünit Sayısı
Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	8	-	240
Devlet Hastanesi	59	22.997	218
Ek Bina	19	1.437	45
Entegre İlçe Hastanesi	30	399	-
TOPLAM	**116**	**24.833**	**503**

5 adet ağız ve diş sağlığı merkezi, 27 adet devlet hastanesi, 3 adet ek bina, 17 adet entegre ilçe hastanesi olmak üzere toplam **6.070** yatak, 2.264.192 m² kapalı alanlı **52** adet yatırımın proje çalışmaları tamamlanmıştır.

9 adet ağız ve diş sağlığı merkezi, 1 adet idari ve diğer bina, 32 adet devlet hastanesi, 6 adet ek bina, 8 adet entegre ilçe hastanesi, 2 adet tip proje olmak üzere toplam **14.505** yatak, **355 ünit** ve 3.545.293 m² kapalı alanlı **58** adet yatırımın proje çalışmaları devam etmektedir.

Tablo 37: İhalesi, İlanı ve Duyurusu, Sözleşmesi Yapılan Sağlık Tesisi Yapım İhale İşleri

	Adet	Kapalı Alan (m²)	Sözleşme Bedeli (TL)
İhalesi Yapılan	69	3.889.278	---
İlanı ve Duyurusu Yapılan	73	3.958.280	---
Sözleşmesi Yapılan	54	2.200.747	6.119.240.063

Tablo 38: İhalesi, Sözleşmesi Yapılan Sağlık Tesisi Proje İhale İşleri

	Adet	Kapalı Alan (m²)	Sözleşme Bedeli (TL)
İhalesi Yapılan	5	218.750	---
Sözleşmesi Yapılan	12	804.000	7.373.177

Tablo 39: İhalesi, İlanı ve Duyurusu, Sözleşmesi Yapılan Mal İhale İşleri

	Adet	Kapalı Alan (m²)	Sözleşme Bedeli (TL)
İhalesi Yapılan	1	13.000	---
İlanı ve Duyurusu Yapılan	1	13.000	---
Sözleşmesi Yapılan	1	13.000	85.000.000

1.3.1.6. Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Yapılan Sağlık Tesislerine Yönelik Faaliyetler

18 adet kamu özel iş birliği modeli ile yapılan sağlık tesisi için 27.121 yatak sayısı hedeflenmiştir. Bunlardan 13 tanesinin açılışı yapılarak hasta kabulüne başlamıştır. 5 adet sağlık tesisinin inşaatı devam etmektedir.

Adana, Elazığ, Eskişehir, Isparta, Kayseri, Manisa, Mersin, Yozgat, Bursa, Ankara, İstanbul İkitelli, Konya Karatay ve Tekirdağ Şehir Hastanesi olmak üzere 13 adet şehir hastanesi işletmeye açılmıştır.

Tablo 40: İşletmeye Açılan Şehir Hastaneleri

İller	Yatak Sayısı
Adana	1.595
Ankara	3.732
Bursa	1.355
Elazığ	1.038
Eskişehir	1.081
Isparta	830
Kayseri	1.607
Manisa	558
Mersin	1.330
Yozgat	475
İstanbul İkitelli	2.682
Konya Karatay	1.250
Tekirdağ	480
TOPLAM	**18.013**

*Açılış onayı ile onaylanan yatak sayılarıdır.

Adana Şehir Hastanesi

Elazığ Şehir Hastanesi

Eskişehir Şehir Hastanesi

Isparta Şehir Hastanesi

Kayseri Şehir Hastanesi

Manisa Şehir Hastanesi

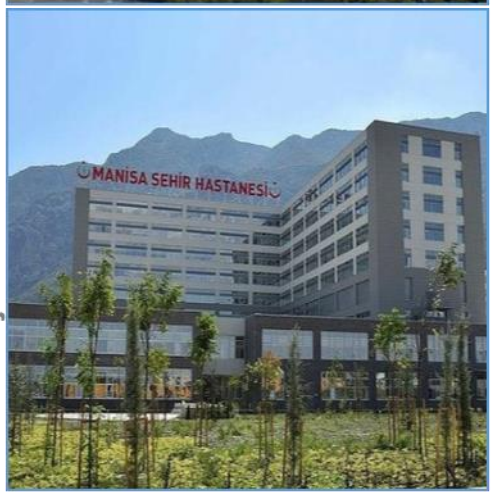

Mersin Şehir Hastanesi

Yozgat Şehir Hastanesi

Ankara Şehir Hastanesi

Bursa Şehir Hastanesi

İstanbul İkitelli Şehir Hastanesi

Tekirdağ Şehir Hastanesi

Konya Karatay Şehir Hastanesi

Açılış çalışmaları kapsamında; personel eğitimleri, personel planlamaları, taşınacak olan devlet hastanesinin ne şekilde hizmet vereceğine dair planlama ve çalışmalar yapılmış, taşınılacak olan şehir hastaneleri sağlık hizmet sunumuna hazırlanmış, hastaların şehir hastanesine taşınma planlaması ve gerçekleştirilmesinin koordinasyonu sağlanmıştır. Branşlaşma çalışmalarının gerekli planlama ve koordinasyonu yapılmış, hizmet-mefruşat ve

tıbbi ekipman kabul komisyonunda görevli personele ve idarecilere gerekli eğitimler verilmiş ve kabul sürecinin koordinasyonu sağlanmıştır.

Açılmış şehir hastanelerinin muayene sayıları, yatak doluluk oranları ve ameliyat sayıları aylık izlenerek gerekli değerlendirmeler yapılmaktadır.

İnşaatı devam eden şehir hastanelerinden bazılarının görselleri aşağıda gösterilmiştir. (Ankara Etlik, Gaziantep, Kocaeli, Kütahya Şehir Hastanesi)

Ankara Etlik Şehir Hastanesi

Gaziantep Şehir Hastanesi

Kocaeli Şehir Hastanesi

Kütahya Şehir Hastanesi

KÖİ modeli ile yapılacak ve sözleşmesi imzalanmış olan şehir hastanelerinin inşaat süresince denetim işlerini, ihale dokümanını, sözleşme ve eklerini, teknik şartnameleri, uygulama projelerine uygun olarak doğrudan veya müşavirler vasıtasıyla denetlenmiş ve yüklenici tarafından gerçekleştirilen işler incelenerek muayene ve kabul işlemleri yapılmıştır.

Açılması planlanan şehir hastaneleri; Ankara Etlik, Gaziantep, İzmir Bayraklı, Kocaeli ve Kocaeli Şehir Hastaneleridir.

1.3.1.7. Sağlık Bilgi Sistemi Altyapısı ve Teknolojisinin Geliştirilmesi

1. Sağlık Bilişim Ağı (SBA)

SBA, sağlık sektöründe yer alan kurum ve kuruluşların kaynaklarını ve sağlıkla ilgili verileri ortak kullanabilmeleri, veri iletişimini güvenilir ve hızlı bir kanal üzerinden yapabilmeleri amacıyla ülke genelinde tesis edilen sağlık özel ağıdır. Bakanlık Merkez Teşkilatı ve Bağlı Kuruluşları, il sağlık müdürlükleri, hastaneler, aile sağlığı merkezleri ve diğer tüm sağlık kurum ve kuruluşları tüm veri alışverişini Sağlık Bilişim Ağı üzerinden sağlamaktadır.

SBA genelinde 2020 yıl sonu itibarıyla **2.888** devre aktif bir şekilde hizmet vermektedir.

Standart ve Akreditasyon Faaliyetleri

Standart ve akreditasyon çalışmaları kapsamında mevcut sağlık bilişimi sistemlerinin ve uygulamalarının erişilebilirlik, birlikte çalışabilirlik, kullanılabilirlik, güvenlik ve kalite bakımından geliştirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

2. Veri Modeli (VEM)

Sağlık bilgi sistemi yazılımı geliştiren sektör için kalite ve güvenlik standartlarını iyileştirmek amacı doğrultusunda Sağlık Bilgi Yönetim Sistemi Minimum Veri Modeli (VEM) geliştirilmiştir.

VEM ile Sağlık Bilgi Yönetim Sistemi (SBYS) ve Aile Hekimliği Bilgi Sistemi (AHBS) yazılımı üreticilerine veri aktarım süreçlerinde destek verilmektedir. Tıbbi Görüntü, Arşiv ve İletişim Sistemleri (PACS), SBYS ve AHBS sistemlerinin kendi aralarındaki veri aktarımı/teslimi sürecinde oluşabilecek veri kayıplarını minimuma indirmek üzere VEM'den yararlanılmaktadır. Sistemler arası veri aktarımını kolaylaştırmak ve her sistem için veri tabanı tasarımlarında standart bir yapı oluşturmak üzere SBYS-VEM, AHBS-VEM ve PACS-VEM çalışmaları yürütülmektedir.

Buna ek olarak PACS-VEM çalışması kapsamında vatandaşların hastanelerdeki geçmiş görüntülerinin kaybolması ile oluşabilecek mağduriyetin engellenmesi de amaçlanmıştır.

3. e-Devlet Uygulamaları

e-Devlet kapısı üzerinden sunulacak Bakanlık hizmetlerini ilgili birimlerle belirlemek, bu hizmetlere ilişkin işlemleri yürütmek ve e-Devlet hizmeti kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerekli entegrasyonu sağlamak amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

e-Devlet'e entegre edilen veya edilecek hizmetler için Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından talep edilen bilgiler Bakanlık birimleri ile çalışılarak hazırlanmıştır.

Tablo 41: Hizmet Türlerine Göre e-Devlet Aracılığıyla Sunulan Hizmetlerin Dağılımı, 2020

Hizmet Türü	Sunulan Hizmet Sayısı
Kamudan Vatandaşa (G2C) Sunulan Hizmetler	58
Kamudan Özel Sektöre (G2B) Sunulan Hizmetler	355
Kamudan Kamuya (G2G) Sunulan Hizmetler	108

Salgın döneminde virüs yayılım hızının azaltılmasında ve ihtiyaç duyulan hizmetlere erişimde e-Devlet hizmetleri önemli bir rol oynamıştır. 2020 yılı içerisinde erişime açılan Bakanlık e-Devlet hizmetlerinden bazıları şu şekildedir:

Tablo 42: Erişime Açılan e-Devlet Hizmetleri, 2020

e-Devlet Üzerinden Sunulan Hizmetler		Açıklama
1	e-İmzalı Çocuk Özel Gereksinim Raporları Sorgulama	Sağlık tesislerinde düzenlenen e-İmzalı "Çocuklar İçin Özel Gereksinim Sağlık Kurulu Raporları (ÇÖZGER)" sorgulanabilmektedir.
2	e-İmzalı Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporları Sorgulama	Sağlık tesislerinde düzenlenen e-İmzalı Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporları sorgulanabilmektedir.
3	e-İmzalı Durum Bildirir Tek Hekim Sağlık Raporları Sorgulama	Sağlık tesislerinde düzenlenen e-İmzalı Durum Bildirir Tek Hekim Sağlık Raporları sorgulanabilmektedir.
4	e-İmzalı Erişkinler için Engellilik Sağlık Kurulu Raporları Sorgulama	Sağlık tesislerinde düzenlenen e-İmzalı Erişkinler için Engellilik Sağlık Kurulu Raporları sorgulanabilmektedir.
5	TİTCK Vatandaş Dilekçe Başvurusu	TİTCK'ya yapılan dilekçe başvuruları görüntülenebilmekte veya yeni başvuru oluşturulabilmektedir.
6	HES Kodu Üretme ve Listeleme	Bu hizmet kullanılarak, Kontrollü Sosyal Hayat kapsamında, ulaşım ya da ziyaret gibi işlemlerde kurumlarla ve kişilerle, COVID-19 hastalığı açısından herhangi bir risk taşınıp taşımadığı bilgisinin güvenli şekilde paylaşmasını sağlayan bir kod olan HES (Hayat Eve Sığar) Kodu oluşturulabilmekte ve oluşturulan tüm kodlar listelenebilmektedir.
7	HES Kodu Sorgulama	Bu hizmet ile Kontrollü Sosyal Hayat kapsamında, kişilerin paylaştığı HES kodları COVID-19 risk durumu açısından sorgulanabilmektedir.
8	e-Nabız Üzerinden Aşı Bilgilerinin Gösterilmesi	Bu hizmet ile vatandaşlarımız tarafından kendilerine ve 18 yaş altındaki çocuklarına yapılan aşılara ilişkin bilgiler görüntülenebilmektedir.
9	Sağlık Tesislerinde Üretilen e-İmzalı TSK Sağlık Kurulu Raporlarının Sunulması	Bu hizmet kullanılarak, sağlık hizmet sunucularınca verilen TSK Sağlık Kurulu Raporları sorgulanabilmektedir.
10	Kullanıcıların Reçetem Sistemine Girişinin Sağlanması	Yeşil, kırmızı, mor, turuncu ve normal reçeteli ilaçların elektronik ortamda yazılabilmesi, doz kontrolünün yapılması ve ilaçların suistimalinin engellenmesini sağlayan elektronik uygulamadır.
11	HES Kodu Sorgulama Servisi	HES kodu sorgulama süreçlerini kendi otomasyon sistemlerine entegre etmek isteyen kurum, kuruluş ve belirli bir sayının üzerinde çalışanı bulunan işyerlerinin, web servisler üzerinden kendilerine özel tanımlanan kullanıcı adı ve şifre bilgileri ile e-Devlet aracılığıyla HES kodlarını sorgulamalarına imkan sağlayan bir hizmettir.
12	Toplu HES Kodu Sorgulama	Bu hizmet sayesinde; iş yeri ve işletme sahipleri, kurum ve kuruluş yöneticileri ve insan kaynakları sorumluları, organizasyon sahipleri ve ihtiyaç duyan diğer kişiler, kendileri ile paylaşılmış olan ve düzenli olarak sorgulama ihtiyacı bulunan HES kodlarını, kendilerine özel gruplar oluşturarak toplu şekilde sorgulayabilmektedir.

4. Sağlık Kodlama Referans Sunucusu (SKRS) Çalışmaları

Sağlık bilişimi standartlarını iyileştirmek ve yaygınlaştırmak amacı ile Bakanlığımızca Sağlık Kodlama Referans Sunucusu (SKRS) geliştirilmiştir. SKRS, Bakanlık bilgi sistemlerinde kullanılan kodlama ve sınıflandırma standartlarının yer aldığı bir referans sunucusu olup sağlık alanında kullanılan verileri kodlanabilir bir yapıda kullanıcıya sunmakta ve veri iletiminde ortak bir dil kullanılmasını sağlamaktadır.

Ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda SKRS yazılımının yeniden yazım süreci tamamlanarak SKRS3 kapatılmış ve yeni SKRS devreye alınmıştır. Yeni SKRS'ye https://skrs.saglik.gov.tr/ üzerinden erişim sağlanabilmektedir. Yapılan birim içi değerlendirmeler ve tarafımıza iletilen talepler doğrultusunda 2020 yılı boyunca SKRS'de iyileştirmeler ve güncellemeler yapılmıştır.

5. Dijital Hastane Faaliyetleri

Bakanlığımıza ve bağlı kuruluşlarına bağlı sağlık tesislerinde "dijital hastane" kavramını oluşturmak ve yaygınlaştırmak için destek verilmektedir.

Dijital hastane; idari, mali ve tıbbi süreçlerde asgari düzeyde bilişim teknolojilerinin kullanıldığı bir hastaneden her türlü iletişim aracı ve tıbbi cihazın birbiriyle ve diğer bilgi sistemleriyle entegre olduğu, sağlık çalışanları ve hastaların tele tıp ve mobil tıp uygulamalarıyla hastane içinden veya dışından veri alışverişinde bulunabildiği hastaneye kadar geniş bir yelpazede tanımlanabilir.

Bakanlık, bilgi teknolojilerinin, sağlık hizmetlerinin sunumunda ve geliştirilmesinde optimal ölçüde kullanımını sağlamayı hedeflemektedir. HIMSS (Healthcare Information and Management Systems Society) dünya üzerindeki hastanelerde süreçleri iyileştirmek ve hastaların daha iyi hizmet almasını sağlamak için geliştirdiği yöntem ve akış modellerini, HIMSS Analitik adı altında uluslararası bir standardizasyon mekanizması haline getirerek EMRAM'ı (Electronic Medical Record Adoption Model) geliştirmiştir.

2020 yılı yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle HIMSS + Eurasia Sağlık Bilişimi ve Teknolojileri Konferansı ve Fuarı 11-13 Kasım 2020 tarihinde dijital ortamda gerçekleştirilmiştir.

2020 yılı içerisinde, **8** hastanemiz EMRAM seviye 6, 2 sağlık kuruluşumuz O-EMRAM seviye 7, **1** sağlık kuruluşumuz O-EMRAM seviye 6 olarak valide edilmiş, **2** hastanemiz de EMRAM seviye 6 olarak re-valide edilmiştir.

6. Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (SABİM) Anket Uygulaması

Hastaların acil, doğum, cerrahi poliklinik bölümlerinde tedavi edildikten sonraki hasta memnuniyetini ölçmeyi sağlayan uygulamadır. Vatandaşlardan alınan geri bildirimler ile sağlık hizmetleri değerlendirilerek sağlık yatırımlarının planlanmasına katkı sağlamaktadır. Uygulama üzerinden toplanan anket verilerini raporlamak ve analiz etmek mümkündür. Raporlar, mevcut durumun ve kurum algısının tespiti, kurumsal amaç ve hedeflerin belirlenmesi, geliştirilmesi ile iyileştirilmesi istenen hizmetlerin/görevlerin belirlenmesi için kullanılmaktadır. Uygulama 2015 yılından itibaren aktif olarak kullanılmaktadır.

7. Teşhis İlişkili Gruplar (TİG) Uygulaması

Hastalık grupları arasında maliyet farklılıklarını ortaya koymak, adil ve yönetilebilir bir ödeme yöntemine geçmek, planlama ve araştırmalara ışık tutmak, Teşhis İlişkili Gruplar (TİG) uygulayan ülkelerle karşılaştırma yapmak, hastane verimliliğini ve etkinliğini teşvik etmek amacıyla masaüstü olarak geliştirilen uygulamadır. TİG uygulaması, web uygulaması olarak yeniden yazılmış olup 2017'de kullanıma açılmıştır. TİG uygulamasından; 2020 yıl sonu itibarıyla sisteme erişim yetkisi olan toplam **3.104** kullanıcı bulunmaktadır.

8. Uzmanlık Eğitimi Takip Sistemi (UETS)

Uzmanlık Eğitimi Takip Sistemi (UETS) ile tıp, eczacılık ve diş hekimliğinde uzmanlık eğitiminin kalitesini yükseltmek, uzmanlık öğrenci ve eğiticilerinin daha verimli bir eğitim süreci geçirmesini sağlamak aynı zamanda uzmanlık öğrencilerinin, eğiticilerin, eğitim program ve kurumlarının takip edilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Sistem, belirlenen amaca uygun olarak oluşturulan web ve mobil yazılımları ve gereksinimleri karşılayacak raporları kapsamaktadır.

UETS projesi uzmanlık eğitimi verilen kurumlarda oluşturulan farklı uygulamaları tek bir çatı altında toplamakta, ilgili kurumlarla entegre olmakta ve esnek raporlama sağlamaktadır. UETS ulusal bir sistem olarak oluşturulmuş ve sistemin uzmanlık eğitimi sürecinde rehber olması amaçlanmıştır. Sistem 3 Nisan 2020 tarihinde devreye alınmıştır. Sistemin devreye alındığı tarihten itibaren iyileştirme ve geliştirme çalışmaları devam etmektedir. 2020 yılı itibarıyla kullanıcı sayısı **24.306**'dır.

9. Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS)

Halk Sağlığı Yönetim Sistemi projesiyle; ihtiyaç duyulan farklı uygulamaların bütünleşik bir yapıda yeniden kurgulanması, mükerrer uygulamaların kaldırılması, kaliteli veri toplanması, toplanan verilerin analizinin yapılması, raporlanması, tüm süreçlerin uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve tek merkezden yönetilebilir olması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Halk Sağlığı Yönetim Sistemi bünyesinde HSYS Framework ile geliştirilmesi tamamlanan **39 uygulama** aktif kullanılmaktadır.

Bununla birlikte 2 uygulamanın geliştirilmesi ve 2 uygulamanın pilot çalışması devam etmektedir. İlgili birimler tarafından talep edilen 4 uygulamanın analiz süreçleri devam etmektedir. HSYS'nin 2020 yıl sonu itibarıyla aktif kullanıcı sayısı **254.885**'dir.

10. Muayene Bilgi Yönetim Sistemi (MBYS) Web Uygulaması

Birinci basamak sağlık hizmeti veren birimlerde vatandaşlara ait muayene, reçete, tahlil, tetkik, tedavi, gebe-lohusa izlem, aşı, sağlık raporları vs. sağlık verilerinin elektronik ortamda sağlık personeli tarafından kayıt altına alınması amacıyla geliştirilmiştir. Toplum Sağlığı Merkezi Hekimleri, Suriyeli Göçmen Sağlığı Merkezi Hekimleri, yetkilendirilmiş Aile Hekimleri, Özel Muayenehane Hekimleri sistemi aktif olarak kullanmaktadır.

MBYS'nin 2020 yılı sonu itibarıyla aktif kullanıcı sayısı **27.670**'dr.

11. Vaka Takip Modülü

Ülkemizdeki COVID-19 salgını ile etkin mücadele kapsamında Bakanlığımız tarafından gerekli önlemler alınmakta olup COVID-19 tanısı ile hastanelerde yatan hastaların tedavileri devam etmektedir. Genel durumu yatarak tedavi gerektirmeyen hastalar ise izolasyon koşulları altında takip ve tedavi edilmektedir.

Salgın sürecini, daha sağlıklı yürütebilmek için, evde izolasyon verilen vakalar, vaka temaslıları, yurt dışından gelen ve şehirler arası seyahat eden vatandaşlarımızın 14 gün süreyle takibi yapılmaktadır.

Tüm bu süreçlerin bütünleşik takibinin sağlanabilmesi ve her açıdan fayda sağlayacak bir veritabanı oluşturulabilmesi için Bakanlığımız tarafından geliştirilen Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS) Vaka Takip Modülü kullanılmaktadır. 2020 sonu itibarıyla **240.338** kullanıcısı bulunmaktadır.

12. Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi (FİTAS)

Bakanlığımız yönetiminde gerçekleştirilen ilk kez Türkiye'de uygulanan filyasyon süreci dünyaya örnek olmuştur.

Filyasyon sürecinde toplanan sağlık verilerinin, düzgün ve sürekli bir şekilde toplanması, analiz edilmesi, karar verici olan kurulların önüne konulması, raporlanması, karar destek olarak kullanılması sayesinde bilişim ve iletişim teknolojilerinin verimli kullanımı mümkün olmuştur.

Toplum sağlığını etkileyen en kritik projeler arasında yer alan FİTAS mobil uygulama olarak geliştirilmiş ve 13 Nisan 2020 tarihinde kullanıma açılmıştır. Tüm dünyayı etkisi altına alan salgın süresince Sağlık Bakanlığı'nın uyguladığı Filyasyon yönetiminde aktif olarak kullanılmaktadır.

Filyasyon ve İzolasyon Takip Sistemi, COVID-19 virüsünün yayılmasını engellemek, etkilerini en aza indirgemek için alınacak önlemlere destek olmak, bulaşıcı hastalığın ilk ortaya çıkış nedenini bulmak ve risk altındaki temaslı kişilere hızlıca ulaşmak amacıyla uygulamaya alınmıştır.

Sürveyans kapsamında ihbar ve vaka bildirimi sonrası yapılacak ilk uygulama saha incelemesi ve filyasyondur. Bu çalışma ile saha incelemesi ve filyasyon ile vakanın bildirimi sonrasında kaynağın ve etkenin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılması ve/veya temaslılar dâhil koruma ve kontrol önlemlerinin alınması amaçlanmıştır.

Salgın kapsamında takip eden vaka incelemesi adımında kümelenme ve salgın özelliği göstermeyen durumlarda hastaya sağlık kurumunda tanı konulduktan sonra hastalığa özgü vaka inceleme formunda yer alan bilgiler doldurularak gönderilmekte ve tanının kesinleştirilmesine yönelik diğer çalışmalar yapılmaktadır. Kümelenme ve salgın durumunda ise hastalığın görüldüğü yerde salgının tanımlanması, kaynak ve etken tespiti ve temaslılara yönelik çalışmaların yapıldığı salgın incelemesi gerçekleştirilmektedir. Öncelikle manuel yöntemler ile uygulanan bu sürecin etkinliğini artırmak için 2020 Mart ayı ortasında Halk Sağlığı Yönetim Sistemi'nde salgın takip ve yönetim süreçlerinin geliştirilmesi dijital ortama taşınmıştır.

Bu taşıma ile 81 ilde gerçekleştirilen filyasyon çalışmalarında saha ekipleri, mobil cihazlar ve FİTAS uygulaması ile filyasyon kayıtlarını ve takip süreçlerini saha ortamında gerçekleştirebilir olmuşlardır.

İlgili geliştirmenin kurumsal bilgi bağımlılığı, kişisel verinin korunması ve kullanımı gibi etik konular içermesinden dolayı yurt içinde ve dışında bir benzerinin olmadığı bu neden ile de rekabet ortamı oluşmadığı bilinmektedir.

Üç kişiden oluşan filyasyon ekipleri vaka ortaya çıkması ile tarama yaparak vakaya ve vakanın temaslılarına ulaşılarak filyasyon işlemini gerçekleştirmektedir. Saha çalışmaları sayesinde yayılma önlenmekte ve risk grubunda olan kişilere erken tanı konulması sağlanarak tedaviye başlanması mümkün olmaktadır. Bu süreçlerin yürütülmesi esnasında FİTAS mobil uygulaması 200 bine yakın saha ekiplerince kullanılmaktadır.

81 ilde gerçekleştirilen çalışmada ekipler, sahada FİTAS mobil uygulaması ile filyasyon kayıtlarını yapılarak salgın yayılım haritası çıkarılmıştır.

Hastanede yatan hastaların günlük izlemlerine ait yoğun bakım, entübasyon, uygulanan tedavi gibi izlem bilgilerinin yürütülmesi sağlanmış süreçler FİTAS mobil uygulama üzerinden yürütülmüştür.

Türkiye'nin bağışıklık haritasının çıkartılması amacıyla TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) ile birlikte çalışmalar gerçekleştirilmiş ve 153 bin kişiyi kapsayan antikor ve PCR (Polymerase Chain Reaction-Polimeraz Zincir Reaksiyonu) testleri yapılmıştır. Bu kapsamda antikor ve PCR testlerinde Türkiye'nin bağışıklık oranın beklenmesinde kullanılan saha araştırması süreci dijital ortamda FİTAS mobil uygulaması aracılığı ile sağlanmıştır.

Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı arasında sağlanan veri entegrasyonları ile izolasyon denetim faaliyetleri yürüten ekiplere gerek güncel verileri kullanılmasını sağlayabilmek gerekse izolasyon denetim faaliyetlerinin yürütülebilmesine imkân sağlayacak çözümler FİTAS mobil uygulaması üzerinden sağlanmıştır.

FİTAS uygulaması, Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS), Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi, e-Nabız Kişisel Sağlık Sistemi, e-Rapor, e-Reçete, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Mekânsal İş Zekası (MİZ), İçişleri Bakanlığı Salgın Denetim Uygulaması (İSDEM) gibi sistemler ile entegre çalışmaktadır.

2020 sonu itibarıyla **134.081** kullanıcısı bulunmaktadır.

FİTAS uygulamasından, 'Kişiye Bileklik Tanımlama' ve 'Hayat Eve Sığar ile Bağlan' işleminin gerçekleştirilmesi, Bileklik teslim edilecek kişinin, Hayat Eve Sığar Uygulaması üzerinden İzolasyon Konumunun belirlenmesi, cihaz ile bağlantısının yapılması, FİTAS uygulamasından Bileklik Teslim Formunun doldurulması sağlanmıştır.

FİTAS Mobil Uygulamasında kullanıma alındığı tarihten itibaren 2020 yılı sonuna kadar ihtiyaçlar doğrultusunda iyileştirme ve geliştirmeler yapılmıştır.

13. Ölüm Bildirim Sistemi (ÖBS)

Bakanlığımızın Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde başlatmış olduğu Ölüm Bildirimi Sistemi (ÖBS), İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM) ve TÜİK ile ortaklaşa geliştirilerek," https://obs.saglik.gov.tr" web adresi üzerinden 1 Ocak 2013 tarihinde uygulamaya konulmuştur.

Sistemin başlıca amacı; ülkemizde meydana gelen ölümlere dair verileri hızlı, doğru ve kaliteli şekilde derleyerek elektronik ortama kaydetmek, paydaş kuruluşlara ve Bakanlığımızın tüm bilgi sistemlerine anlık veri aktarmaktır. Sistem kullanılmaya başlandığından itibaren **3.545.000** ölüm vakası kaydı yapılmıştır.

Dünyada ve ülkemizde görülen salgın sürecinde, 81 ilimizde COVID-19 değerlendirme komisyonları oluşturulmuş, bu hastalık nedeni ile gerçekleşen ölümlerin illerde değerlendirilmesinin yapılması sağlanmıştır.

Sistemde **196.300** kullanıcı olup, **157.500** temel hekim yetkilisi, **350** il ve **709** ilçe kontrolörü hekim, **115.300** kamu ve özel sağlık hizmeti sunucusu kurum kayıtlıdır.

14. Hastalık Yönetim Platformu (HYP)

Hastalık Yönetimi Platformu projesinin amacı yaşlanan nüfus ve kronik hastalıkların artmasına bağlı olarak sağlık sistemleri ve ekonomisi üzerindeki yüklerin artmasının ve sağlık hizmetlerinin kaliteli bir şekilde sürdürülebilirliğinin azalmasının önüne geçebilmek amaçlanmıştır.

"Hastalık Yönetimi Platformu" ile kronik hastalıkların erken teşhisi, periyodik izlemlerle kanıta dayalı tıp kılavuzlarının önerileri doğrultusunda uygun tedavi sağlanarak hastalıkların semptom ve bulgularının kontrol altına alınması ve komplikasyon izlemi ile bireylerin fonksiyon kayıpları yaşamalarının ve engelli hale gelmelerinin önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Bu amaçlarla yapılacak olan sistemin yazılım geliştirmesi tamamlanmış olup, Samsun, Malatya, Adıyaman ve Sakarya illerinde pilot çalışmaları devam etmektedir Sistemde hali hazırda geliştirilmesi tamamlanan ve canlı ortamda kullanıma hazır hale getirilen **4** adet hastalık (Diyabet, Hipertansiyon, Kardiyovasküler, Obezite) modülü bulunmaktadır. 2020 yıl sonu itibarıyla HYP platformunda **4** adet yeni hastalık (Koroner Arter Hastalığı, Kronik Böbrek Yetmezliği, Çok Yönlü Yaşlı Sağlığı İzlem ile Beyin Damar Hastalıkları ve İnme) daha geliştirilmiş ve kullanıma hazır hale getirilmiştir.

15. Merkezi Entegre Laboratuvar İşletim Sistemi (MELİS)

MELİS, Sağlık Bakanlığına ait birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşları için laboratuvar tetkik istemlerinin yapılması ve laboratuvarlardan alınan sonuçların birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan hekimlere iletilmesi sürecinin daha hızlı, güvenilir ve ekonomik olarak yürütülebilmesi amacıyla geliştirilmiş ve birinci basamak sağlık kurum ve kuruluşları yazılımları ile Laboratuvar Bilgi Yönetim Sistemleri (LBYS) yazılımları arasında entegre bir şekilde merkezi veri paylaşımı yapabilen servis tabanlı bir sistemdir.

Hekimler tarafından yapılan tetkik istemlerinin numunelerle ilişkilendirilmesi, numune bilgilerinin laboratuvarlara iletilmesi, numuneler çalışıldıktan sonra laboratuvarlar tarafından üretilen sonuç verilerinin hekimlere iletilmesi hizmeti bu yazılım aracılığı ile gerçekleşmektedir. Kasım 2018 tarihinde MELİS faz 1 kapsamında kademeli olarak **9** ilde pilot çalışmalar yapılmıştır. Sonrasında 2019-2020 yıllarında 81 il için fizibilite çalışmaları tamamlanmıştır.

Ağustos 2019 tarihinden itibaren MELİS faz 2 kapsamında ek geliştirmeler yapılarak 2019 yılı sonunda **12** ilimizde MELİS geçişi yapılmıştır.

2020 yılında sürdürülen yaygınlaştırmalarla Aralık 2020 itibari ile faz 2 alt yapısında **26** il daha bu illere eklenerek mevcut aktif il sayısı **38**'e çıkarılmıştır.

Laboratuvar Bilgi Yönetim Sistemi (LBYS)

81 İlimizde bulunan **85** halk sağlığı laboratuvarı ile merkez klinik ve klinik dışı referans laboratuvarlarının entegrasyonu sağlanarak oluşturulan, web tabanlı yeni kurumsal bir otomasyon sistemidir. LBYS yazılımı ülke genelinde aktif olarak kullanılmaktadır. COVID-19 salgını nedeniyle özel, üniversite ve kamu hastaneleri laboratuvarlarının kullanımına açılmıştır.

16. e-Nabız Kişisel Sağlık Kaydı Sistemi

2015 yılında hizmete alınan e-Nabız Kişisel Sağlık Kaydı Sistemi, vatandaşların tüm sağlık kayıtlarını tek bir platformda toplayan, zaman ve mekândan bağımsız olarak kolay, hızlı ve güvenilir şekilde erişimine ve kontrolüne sunan kişisel sağlık kaydı sistemidir. e-Nabız ile tüm vatandaşlar, laboratuvar tahlilleri, radyolojik görüntüleri, kullandığı reçete ve ilaç bilgileri, acil durum bilgileri, konulmuş teşhis, verilmiş her türlü rapor gibi muayene ve tedavilerine ait her tür detaylı bilgiyi içeren sağlık geçmişlerine cep telefonlarından, tabletlerinden ya da bilgisayarlarından 7/24 erişebilmekte, dilerse belirlediği kurallar çerçevesinde tümünü ya da bir kısmını istediği süre kadar hekimleri ya da yakınlarıyla paylaşabilmektedir. Ayrıca vatandaşlar, e-Nabız üzerinden randevu alabilmekte, kemik iliği -kan bağışı ve organ bağışı bildirimi yapabilmektedir. Giyilebilir teknolojilerin entegre edilebildiği e-Nabız sistemine vatandaşlar, akıllı bileklikleri ya da kablosuz özellikli şeker, tansiyon gibi cihazlardan elde ettikleri sağlık bilgilerini kaydedebilmektedir. Sistemin mobil uygulamasında yer alan 112 acil butonu ile acil durumlarda konum ve acil sağlık bilgilerini acil ekipleriyle paylaşabilmektedir.

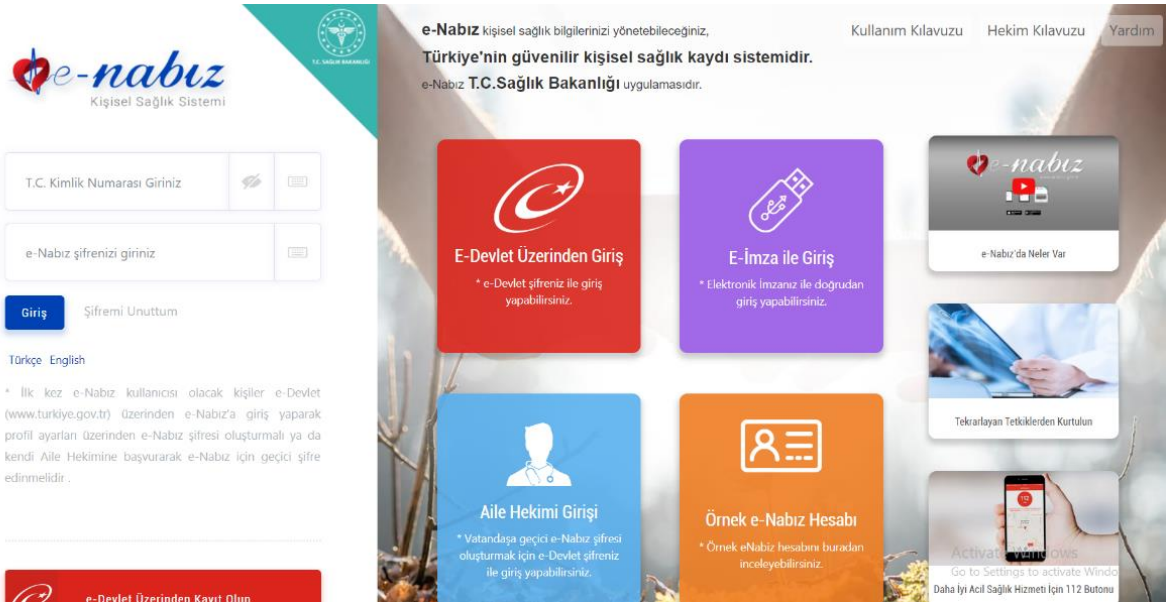

e-Nabız'da bireylerin tüm tanı, tetkik ve reçete bilgilerini kayıt altında tutabilmesi ve hekimleriyle paylaşabilmesi ile mükerrer işlemler önemli ölçüde azalmaktadır. Mükerrer işlem ve ziyaretlerin asgariye indirilebilmesiyle sağlık hizmet sunumu politikalarının en önemli bileşenlerinden biri olan maliyet etkinlik prensibinin gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Teşhis ve tedavi sürelerinin de bu sayede hız kazanmasıyla hasta memnuniyetinde artış gözlemlenmiştir. e-Nabız üzerinden yapılan vatandaş değerlendirmelerine bakıldığında memnuniyet oranının **%84,29** olduğu görülmektedir. e-Nabız sistemi ile vatandaşların tedavi sürecine aktif olarak dahil edilmesi sayesinde sağlık okuryazarlığının gelişmesi ve toplumda koruyucu ve önleyici sağlık uygulamaları konusunda farkındalığın artırılması sağlanmaktadır.

e-Nabız'da kişinin sağlık bilgilerine kimlerin eriştiği gösterilmektedir. Vatandaşların sağlık hizmetine erişimini kolaylaştırmak amacıyla 'Nöbetçi Eczane' özelliği e- Nabız'a eklenmiştir. Vatandaşların e-Nabız Portali üzerinden aile ve arkadaşlarını e-Nabız'a davet edebilmesi için gerekli geliştirme tamamlanmıştır. Ayrıca kalp krizi riski hesaplama, en yakın sağlık kuruluşu gibi çalışması için e-Nabız üyeliği gerektirmeyen bazı özelliklerin üye olmadan da

kullanılabilmesi sağlanmıştır. Vatandaşların e-Nabız üzerinden çocuklarının aşı takvimini barkodlu belge olarak indirip, talep edilen yerlerde çıktısını alıp kullanabilmektedir.

e-Nabız kullanıcılarının tıbbi okur yazarlığını artırmak ve genel sağlık düzeylerini iyileştirmek amacıyla, kişiye özel olmayan bilgilendirmelerin e-Nabız Portali ve mobil uygulamalar üzerinden kullanıcılara sunulması için gerekli geliştirme tamamlanmıştır. Kişinin geçirdiği önemli operasyonlar, kronik hastalıkları, fiziksel aktivite düzeyi, sigara kullanımı, gözlük bilgisi gibi temel bilgilerin görsellikle desteklenerek kişisel sağlık geçmişi özeti olarak e-Nabız Portali üzerinden sunulmasına yönelik web üzerinde çalışmalar tamamlanmış olup mobil üzerindeki geliştirmeler tamamlandıktan sonra vatandaşın kullanımına sunulacaktır. e-Nabız uygulaması yeni geliştirmelerle hizmet vermeye devam etmektedir.

COVID-19 salgını nedeniyle yüksek riskli grupta bulunan kişilerin e-Nabız profilleri üzerinden idari izin belgesini temin etmesi sağlanmıştır. Ayrıca vatandaşların e-Nabız profilleri üzerinden COVID-19 test sonucunu PDF olarak alması ve influenza aşısı için risk durumunu görüntülemelerine yönelik geliştirmeler tamamlanmıştır. e- Nabız profil sayısı 2020 yıl sonu itibarıyla **33.251.836'**dır.

17. Mekânsal İş Zekâsı (MİZ) Platformu

Vatandaşlarımıza daha kaliteli ve etkin sağlık hizmeti sunabilmek amacı ile tüm sağlık kuruluşlarında üretilen sağlık verileri ile sağlığı dolaylı yoldan ilgilendiren verilerden faydalanılarak CBS alt yapısı aracılığıyla Mekânsal İş Zekâsı (MİZ) platformu geliştirilmiştir.

MİZ'in platformu, birçok güncel web teknolojilerinin bir arada kullanıldığı yapıda oluşturulmuştur. MİZ; Mekânsal İş Zekâsı (MİZ) Modülü, Halk Sağlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) Modülü ve Sağlık PANO olmak üzere üç modülden oluşmaktadır.

MİZ Modülü; Bu modülde üst düzey yönetime, vatandaşların ihtiyacına yönelik sağlık tesisi planlamasını yapabilmesinde ve etkin sağlık politikaları geliştirebilmesinde destek olmak hedeflenmektedir. 2015 yılı başında TÜİK tarafından yayınlanan Temel Sağlık İstatistikleri verilerinden faydalanılarak geliştirilen ısı haritaları ile e-Nabız veri tabanında toplanan sağlık verileri üzerinden il, ilçe ve bölge bazında, tanı ve branş gruplarına göre hasta hareketlerinin renklendirilmiş görsel animasyonları ve bu verilere ait raporlama sistemi tamamlanmıştır.

Bakanlığımız koordinasyonunda ülkemizde yer alan tüm 112 istasyonlarının birden çok parametrede (demografik, topografik, iklim, trafik, barınma v.b.) değerlendirilerek yeniden konumlandırılması için gerekli analiz çalışmalarına başlanmıştır. MİZ genel itibarıyla bir proje planına sahip olmakla birlikte, üst yönetimden alınan talimatlar doğrultusunda içeriğinde revizyon yapılmakta olup yeni modüllerin devreye girmesi ile anlık gelişen bir sistemdir.

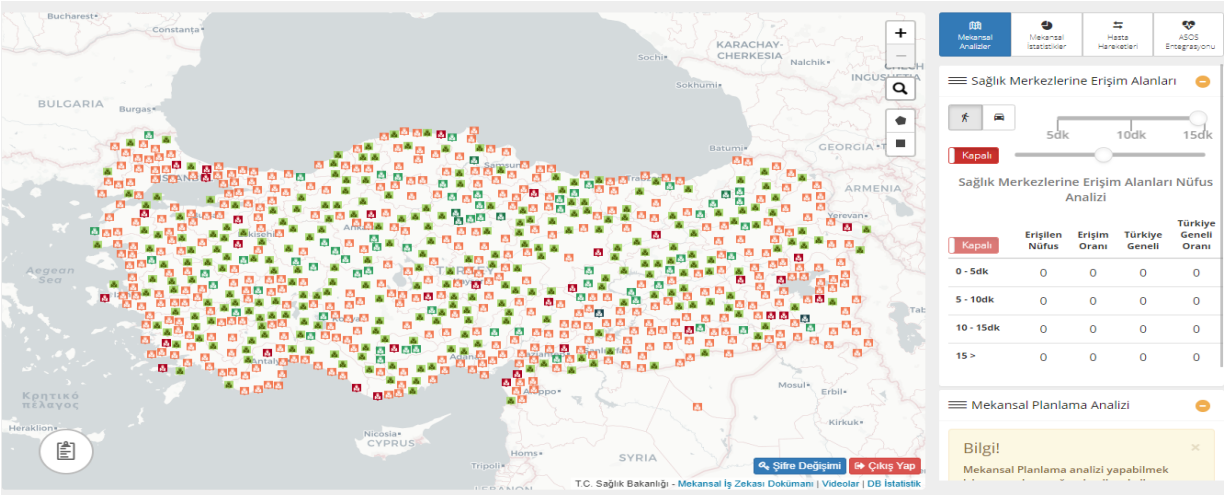

Ağız ve diş sağlığı merkez ve hastaneleri, devlet hastaneleri, çocuk hastalıkları hastaneleri, göğüs hastalıkları hastaneleri, ruh sağlığı hastalıkları hastaneleri, kemik hastalıkları hastaneleri, fizik tedavi ve rehabilitasyon hastaneleri, lepra hastanesi, onkoloji hastaneleri, eğitim ve araştırma hastaneleri, entegre ilçe hastaneleri, meslek hastalıkları hastaneleri, kadın, doğum ve çocuk hastalıkları hastaneleri, özel hastaneler, 112 acil istasyonları ve tıp fakültesi hastanelerinin koordinatları sisteme kayıtlıdır. Ulusal Adres Veri Tabanında (UAVT) yer alan nüfus bilgileri ile vatandaşlarımızın sağlık tesislerine hem yürüyerek hem de vasıta ile erişim mesafeleri ve erişen nüfusun sayısı poligon araçları ile raporlanmaktadır. Aynı şekilde 112 acil istasyonlarının UAVT bazlı adres bilgilerine zaman bazlı erişim poligonları ve erişilen azami nüfus raporlanmaktadır.

Acil Sağlık Otomasyon Sistemi (ASOS) ve MİZ entegrasyonu sayesinde, belli nedenlerle ve ICD-10 tanısına göre tedavi gören hastaların, 112 Acil Servis araçları ile bir sağlık merkezinden diğer bir sağlık merkezine nakillerini harita üzerinde göstermek için grafik ve animasyon araçları sağlanmıştır.

MİZ Raporlama Ekranları:

- Hava Kirliliği ve Solunum Yolu Hastalıkları Güncellemeleri
- 10.000 Kişiye Düşen Yatak Sayıları
- Sağlık Merkezleri Başına Düşen Kişi Sayısı
- Obezite
- Halk Sağlığı CBS Modülü
- Gezici Raporları Ekranı
- Bina Detay Bilgileri Ekranı

Sağlık PANO Modülü ile uygulamada her kullanıcı kendi sorumlu olduğu ili ya da ilçeyi görebilmektedir. Kullanıcıların yetkisi dahilinde görebildikleri panolar da değişebilmektedir. HSYS'den alınan en az bir COVID-19 uyumu olan veya en az bir numunesi pozitif olan vakalar varsa beyan adreslerine yoksa MERNİS adreslerine göre kodlanarak panolardaki haritalar üzerinde konumlandırılmıştır. Pano uygulamasında haritalar ve kartlar birbirleriyle aktif ve dinamik bir şekilde değişebilmektedir. Haritada yapılan yakınlaşma ve uzaklaşmalar yandaki grafik kartlarının değişmesini sağlar. Aynı zamanda grafik kartlarında yapılan filtrelemelerde haritaya yansıtmaktadır.

Türkiye Aktif Vaka Haritası Panosunda; HSYS'den alınan en az bir COVID-19 uyumu olan veya en az bir numunesi pozitif olan aktif vakalar varsa beyan adreslerine yoksa MERNİS adreslerine göre kodlanarak harita üzerinde konumlandırılmıştır.

- **Türkiye Aktif Vaka Haritası Panosu**

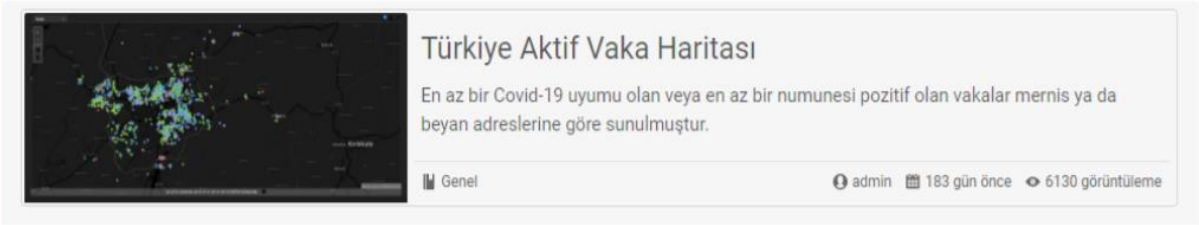

Anlık Filyasyon Noktaları Panosunda; FİTAS uygulamasını kullanan saha ekiplerinin online/offline olma durumlarını ve anlık olarak filyasyon yapılan yerleri gösterir. Son 1 saat içinde online olan ekipler yeşil, olmayan ekipler mavi renkte gösterilir. Kırmızı yanıp sönen noktalarda ise o noktada şu an bir filyasyon kapatıldığını işaret eder.

- **Anlık Filyasyon Noktaları Panosu**

18. Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler (SİNA) Platformu ve Altyapısı

Büyük Veri Altyapısı: İş zekası platformunda kullanılacak verilerin neredeyse gerçek zamanlı olarak hazırlanıp kullanıma sunulabilmesi için, öncelikle mevcut sağlık verilerinin tamamının aktarıldığı bir büyük veri yapısı oluşturulmuştur. Böylece, hazırlanacak iş zekası raporlarında daha hızlı sonuç alınması sağlanmıştır.

Sağlıkta İstatistik ve Nedensel Analizler (SİNA) Platformu: Kurum kaynaklarının daha etkin yönetilmesi, merkez ve taşra teşkilatı kullanıcılarının etkin ve hızlı karar alma yetisinin arttırılması amacıyla geliştirilen Bakanlığımıza ait yerli karar destek sistemi platformudur. Sütun, çizgi, alan, kutupsal (radar), saçılım, tarla, pasta gibi çeşitli grafiklerin yanı sıra SVG ve CBS haritalar, pivot tablolar ve göstergeler oluşturulmasına olanak vermektedir. SİNA, hem farklı veritabanı kaynaklarına (IMPALA, MS-SQL, PostgreSQL, MySQL, Oracle, Vertica) bağlantıya hem de bu farklı kaynaklardan yapılan görsellerin bir tek ekranda birleştirilerek gösterilmesine olanak vermektedir. Bunun yanı sıra, birden çok kritere göre eş zamanlı filtremeler yoluyla veride detaylı inceleme yapmaya ve karşılaştırmaya da olanak vermektedir.

SİNA platformunda, öncelikle yönetimin ihtiyaç duyduğu temel raporların hazırlanması hedeflenmiş ve bu yöndeki çalışmalar yürütülmüştür. Acil servislerdeki vaka sayıları, bekleme süreleri; ameliyat sayıları, görüntüleme ve tetkik sayıları; 112 acil sağlık hizmetlerine ilişkin veriler; MHRS'de açılan kapasiteler, alınan randevular, bu randevuların gerçekleşme durumları; hasta memnuniyeti, teleradyoloji verileri ve doğum gibi temel konularda raporlar hazırlanıp kullanıma açılmıştır. Sahada çalışan tüm hekimlerin kendi verilerini raporlayabilecekleri ve aynı branşta çalışan hekimlerin ortalamaları ile

kıyaslayabilecekleriekranlar hazırlanmıştır. Bu ekranlarda hekimin branşına göre, reçete, ilaç, görüntüleme ve tetkik talepleri, başvurular, e-Nabız ve telefon anketi ile yapılan değerlendirmeler, ameliyatlar, doğumlarla ilgili istatistik ve analizler yer almaktadır. Benzer şekilde, sahada çalışan yöneticilere de kendi sorumluluk alanlarındaki tüm verileri görecekleri ekranlar hazırlanmıştır.

İnfluenza Aşılarının takibi için raporlar hazırlanmıştır.

Tüm dünya için halk sağlığı tehdidi oluşturan COVID-19 salgını nedeniyle Bakanlığımız bünyesinde bu hastalığın ülkemizde yayılımının önlenmesi ve salgın sürecinin yönetimi için özel ekranlar hazırlanarak il, ilçe ve hastane yöneticilerinin kullanımına açılmıştır.

koronaonlem.saglik.gov.tr online "Korona Virüs kontrolü yapmak ister misiniz? " aracılığı ile toplanan veriler raporlanmıştır.

İl ve ilçe yöneticilerinin "Özellikli İzlem Veri Seti" aracılığı ile toplanan verileri aile hekimi ve kişi bazlı görmelerine imkan tanıyacak raporlar hazırlanmıştır.

COVID-19 salgını sebebiyle kaynaklarımızın tamamına yakını ile tüm rol gruplarına yönelik raporlar hazırlanmıştır. Ayrıca İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan denetimler için valilik ve kaymakamlık rol gruplarına uygun geliştirmeler yapılarak makamların kullanımına sunulmuştur.

19. Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS)

MHRS 2010 yılında devreye alınmıştır. 31 Aralık 2015 tarihli MHRS Yönergesi çerçevesinde hizmet verilmektedir. MHRS, vatandaşların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak ve sağlık hizmetleri sunumunda verimi artırmak amacıyla 7/24 esasına göre Alo 182 hattından, mobil cihaz uygulamalarından, hastanelerden, aile hekimlerinden ve web üzerinden vatandaşların istedikleri hastane ve hekime muayene randevusu almalarını sağlamaktadır.

MHRS 10 ilde 11 lokasyonda toplamda **4.350** çalışanıyla Sağlık Bakanlığına bağlı kamu hastanelerine, ağız ve diş sağlığı merkezleri ile hastanelerine ve aile hekimliği birimlerine randevu hizmeti veren merkezi bir uygulamadır. Hizmet başlangıcından 2020 yılı sonuna kadar **72.532.116** vatandaşımıza toplam **931.361.729** randevu verilmiştir. Bu randevuların **567.553.456**'sı ALO 182 çağrı merkezi, **140.222.932**'si internet, **181.848.214**'ü mobil, **41.736.962**'si ise diğer randevu kanallarından oluşturulmuştur. Bugüne kadar MHRS Portal (web ve mobil) üyeliği olan kişi sayısı **42.132.542**'dir.

2020 Yılı MHRS Randevu Kanallarına Göre Randevu Alma Oranları

Tablo 43: Yıl Bazlı ve Karşılaştırmalı MHRS Genel İstatistikleri

Açıklama	2016	2017	2018	2019	2020
MHRS kapsamındaki il sayısı	81	81	81	81	81
MHRS kapsamındaki hastane sayısı	831	829	842	864	875
Randevuya açık cetveli olan hekim sayısı	38.194	40.074	41.546	43.543	48.336
Günlük ortalama randevu sayısı	418.713	494.516	500.849	629.907	442.752
Toplam verilen randevu sayısı	104.822.902	122.067.859	138.612.914	156.216.897	113.311.577

20. Memnuniyet Anketi Çağrı Merkezi

Bakanlığımıza bağlı sağlık kuruluşlarından yararlanan vatandaşlarımızın almış oldukları hizmete dair olumlu/olumsuz geri bildirimlerini ölçmek amacıyla 12 Mayıs 2018 tarihi itibari ile memnuniyet anketi aramaları başlatılmıştır.

Memnuniyet Anketi Çağrı Merkezi tarafından 2020 yılı sonuna kadar **8.482.103** arama yapılmıştır ve aramalar sonucunda **2.412.460** memnuniyet anketi uygulanmıştır.

21. Filyasyon Anketi Çağrı Merkezi

COVID-19 virüsüne maruz kalan veya temaslı olduğu tespit edilen vatandaşlarımıza sunulan filyasyon takip hizmetinin ve bu hizmeti sağlayan sağlık personelinin hizmet kalitelerini ve vatandaş memnuniyetini ölçmek amacıyla 17 Nisan 2020 tarihi itibari ile filyasyon anketi aramaları başlatılmıştır.

Filyasyon Anketi Çağrı Merkezi tarafından 2020 yılı sonuna kadar **5.515.754** arama yapılmıştır ve aramalar sonucunda **1.979.773** filyasyon anketi uygulanmıştır.

22. Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi (ESİM) Uygulaması

İşitme engelli bireylerin sağlık hizmetine ulaşımını kolaylaştırmak adına 2016 yılında hizmete girmiştir. Mobil uygulama üzerinden, işaret diliyle ve 7/24 esasıyla çalışmaktadır. ESİM ile işitme engelli vatandaşlar, acil bir sağlık sorununda ambulans talebinde bulunabilmekte, MHRS üzerinden muayene randevusu alabilmekte, muayene sırasında canlı tercüman desteği alabilmektedir. İşitme engelli vatandaşlarımızın sağlık hizmetine erişimi kolaylaştırılarak, iletişim sorunu ortadan kaldırılmıştır.

Sistemden, hizmet başlangıcından 31 Aralık 2020 tarihine kadar **31.309** işitme engelli vatandaşımız yararlanmıştır.

23. Neyim Var Projesi

Neyim Var Projesi ile kullanıcının şikâyetlerine ilişkin alınan (ya da sisteme kayıtlı) TC. kimlik numarası ile yaş, cinsiyet, aile hekimi vb. bilgileri ile varsa geçmiş sağlık verilerine e-Nabız Sistemi üzerinden ulaşan, bu verileri kullanarak zenginleştirilmiş sorgulama süreci başlatıp hastaya gitmesi gereken polikliniği öneren, sorgulama verilerini ve muhtemel tanılarını hastanın gideceği doktorla paylaşabilen yapay zeka destekli bir uzman sistem oluşturulması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında yapay zekâ destekli Semptom-Tanı-Poliklinik (STP) modeli oluşturulmaktadır. STP modelinde tıbbi semptom listesi, halk dilindeki ifadeleri, semptom setleri ile olası tanıların eşleştirilmesi (sorular vasıtasıyla) ve literatürde tespit edilebildiği kadarıyla veya uzman görüşü ile bu eşleşmelerin görülme sıklığının belirlenmesi, tanı ve poliklinik (randevu alınması önerilen branş) eşleşmesi, semptomlar içerisinden aciliyet gerektirenlerin belirlenmesi yapılmaktadır. STP modelinde Semptom-Hastalık, Hastalık-Hastalık, Hasta-Semptom, Semptom-Süre, Hastalık-Semptom, Mevsim-Hastalık gibi pek çok sorgu fonksiyonları ve ilişkileri oluşturulmaktadır. Bu modelde 2020 yıl sonu itibarıyla **457** semptom, **522** tanı, **2.742** ana ve ek şikâyet tanımlanmıştır.

24. Beyaz Kod Uygulaması

Bakanlık ve bağlı kuruluşlar ile özel sağlık tesislerinde çalışan sağlık personelinin, hizmet sunumu sırasında kendisine yönelik işlenen suçların şikâyet bildirimini sağlayabildiği, Bakanlık tarafından bu vakaların izlendiği, değerlendirildiği ve raporlandığı bir uygulamadır.

Bildirilen vaka verileri Beyaz Kod uygulamasında kayıt altına alınarak sağlık personeline yapılan şiddet olaylarının neden-sonuç ilişkilerinin kurulabilmesi, şiddet uygulayan kişilerin özelliklerinin takibi ve vatandaşa sunulan sağlık hizmeti sırasında meydana gelen aksaklıkların tespitinin sağlanması amaçlanmaktadır. 2020 yıl sonu itibarıyla **72.158** personel tarafından Beyaz Kod Uygulaması kullanılmıştır.

25. Sağlıkta Buluşma Noktası (SBN) Portali

Proje tüm sağlık çalışanlarının ortak bir portalde buluşup soru ve fikirlerini Bakanlığımıza iletebilmelerine, ilan paylaşabilmelerine ve becayiş yapabilmelerine imkan sağlamaktadır. Portal üzerinde sağlık ile ilgili güncel haberler düzenli olarak yayınlanmaktadır. 2020 yılında SBN sisteminin Bakanlık kullanıcı sayısı **290**, sisteme üye olan vatandaş sayısı **58.967**'dir.

26. e-Rapor Sistemi

Bakanlığımıza bağlı sağlık kuruluşlarınca verilen tüm raporların elektronik ortamda, e-imzalı olarak verilmesini sağlamak amacıyla geliştirilen sistemdir. Sağlık kuruluşlarımızda oluşturulan raporlar ilgili kurum ve kuruluşlarla online ortamda ilgili mevzuat çerçevesinde paylaşılmaktadır. Vatandaşlarımız, kendisine ait raporlara e-Devlet Kapısı ve e-Nabız Sistemi üzerinden erişebilmektedir.

e-Doğum Raporu

Ülkemizdeki sağlık kuruluşlarında gerçekleşen tüm doğumlar e-Doğum Raporu sistemi üzerinden kayıt altına alınmaktadır. Anne veya (evlilik birliği içindeki) babanın talebi halinde e-Rapor Sistemi üzerinden alınan bebek bilgileri, T.C. kimlik kartının otomatik oluşturulması amacıyla, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, yapılan entegrasyon üzerinden elektronik ortamda iletilmektedir. Yeni doğan bebeğin T.C. Kimlik Kartı, NVİGM tarafından aile tarafından talep edilen adrese gönderilebilmektedir.

e-Doğum Raporları bileşeni 1 Mart 2018 tarihinden itibaren ülke genelinde hizmete sunulmuş olup sistem üzerinden 2020 yıl sonu itibarıyla **3.416.635** e-İmzalı doğum raporu oluşturulmuştur.

e-Sporcu Raporu

Ülkemiz genelinde sağlık kuruluşlarında aile hekimleri ve uzman hekimler tarafından verilen sporcu olabilir kararının belirtildiği elektronik imzalı olarak oluşturulan raporlardır. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile yapılan protokol kapsamında ilgili raporlar entegrasyon aracılığıyla doğrulanmaktadır.

Sistemin hizmete sunulduğu 31 Ağustos 2018 tarihinden itibaren 2020 yıl sonu itibarıyla **429.450** e-İmzalı rapor oluşturulmuştur.

e-Sürücü Raporu

Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilileri ile yapılan analiz çalışmaları sonrası başlatılan e-Sürücü raporları projesi NVİGM iş birliği ile sürdürülmektedir. 16 Kasım 2018 tarihinde birinci fazı devreye alınan bileşen üzerinden elektronik imzalı sürücü raporları oluşturularak NVİGM ile elektronik ortamda paylaşılmaktadır.

Vatandaşlarımızın sağlık tesisinde geçirecekleri süreyi azaltmak amacı ile e-Devlet üzerinden muayene başvurularını yapabilmeleri sağlanmış ve 20 Haziran 2019 tarihi ile hizmete sunulmuştur.

Hizmete sunulduğu tarihten itibaren 2020 yıl sonu itibarıyla toplam **3.101.272** adet rapor oluşturulmuştur.

e-Yoklama ASAL

Askerlik yükümlüğüne tabi vatandaşların hızlı ve kolay şekilde yoklama ve muayene işlemlerini yaptırabilmeleri amacıyla Sağlık Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı koordinasyonuyla geliştirilen uygulamaların bütünüdür.

Millî Savunma Bakanlığına kayıt işlemi gerçekleştirilen toplam rapor sayısı 2020 yıl sonu itibarıyla **1.373.654**'dür.

e-Psikoteknik Raporu

Ticari araç sürücülerinin SRC belgesi almadan öncesi geçmesi gereken psikoteknik değerlendirmenin tüm süreçlerini kapsayan bileşendir.

2020 yıl sonu itibarıyla toplam **993.949** rapor oluşturulmuştur.

e-Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporu

Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporu ile Erişkinler İçin Terör, Kaza ve Yaralanmaya Bağlı Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporunun alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve bu raporu verebilecek yetkili sağlık kurum ve kuruluşlarının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek; engellilerle ilgili derecelendirmelere, sınıflandırmalara ve tanımlamalara gereksinim duyulan alanlarda ortak bir uygulama geliştirmek ve uluslararası sınıflandırma ve ölçütlerin kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik 20 Şubat 2019 tarihinde yayımlanmıştır. Bu yönetmeliğe uygun geliştirilen bileşen 4 Mart 2019 tarihinde hizmete sunulmuştur.

2020 yıl sonu itibarıyla toplam **661.340** rapor oluşturulmuştur.

e-ÇÖZGER Raporu

Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu ile Çocuklar İçin Terör, Kaza ve Yaralanmaya Bağlı Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporunun alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve bu raporları verebilecek yetkili sağlık kurum ve kuruluşlarının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek ve çocuklar ile ilgili özel gereksinim alanlarının belirlenmesine ilişkin ortak bir uygulama alanı geliştirmek amacı ile Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik 20 Şubat 2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 2020 yıl sonu itibarıyla toplam **301.429** rapor oluşturulmuştur.

e-Durum Bildirir Tek Hekim Raporları

Ülkemiz genelinde verilen tüm Durum Bildirir Tek Hekim raporlarını kapsar. 2020 yıl sonu itibarıyla toplam **641.840** rapor oluşturulmuştur.

e-Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporları

Yetkili Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında, sağlık kurulları tarafından verilen Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporları'nın elektronik ortamda, e-İmzalı olarak, e-Rapor Sistemi üzerinden düzenlendiği bileşendir. Bakanlığımız tarafından yayımlanan Sağlık Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge'de belirlenen niteliklere göre geliştirilmekte olan bileşen Ocak 2020 tarihinde hizmete sunulmuştur. 2020 yıl sonu itibarıyla toplam **90.418** rapor oluşturulmuştur.

e-İstirahat Raporu (COVID-19)

COVID-19 pozitif veya temaslı olan hastalara düzenlenecek istirahat raporları, filyasyon ekiplerinde görevli hekimler tarafından salgın sürecinde geliştirilen mobil uygulama FİTAS ve İlçe Sağlık Müdürlükleri, TSM'lerde görev yapan hekimlerin HSYS üzerinden erişim sağladıkları e-Rapor web uygulaması vasıtasıyla düzenlenmektedir.

e-Rapor SGK entegrasyonu ile hekimler tarafından oluşturulan raporlar sistemimize aktarılmakta ve otomatik olarak e-Nabız/e-Devlet Sisteminde görüntülenmekte ayrıca vatandaşlara SMS'le durum bildirimi sağlanmaktadır.

27. Hayat Eve Sığar (HES) Uygulaması

COVID-19 salgını ile mücadele döneminde bilişim ve teknolojinin sunduğu imkânlardan en üst düzeyde faydalanmak ve tüm süreci sağlık bilişim sistemleri üzerinden kontrol edebilmek için Hayat Eve Sığar (HES) uygulaması vatandaşların hizmetine sunulmuştur.

Hayat Eve Sığar uygulaması ile vatandaşlar, yaşadıkları bölgede ya da gitmek istedikleri lokasyondaki risk durumunu ve hastalık yoğunluğunu harita üzerinden görebilmekte, risk yoğunluğunun yanısıra, hastane, eczane, market, duraklar gibi acil ihtiyaçlarda bilinmesi gereken yerlerde vatandaşlara gösterilmektedir. Vatandaşlar tüm ailesini ve sevdiklerini "izin vermeleri halinde" listelerine ekleyebilmekte, durumları hakkında bilgi sahibi olabilmekte ve riskli bir durumla karşılaşmadan önce önlem alabilmektedir. Uygulama üzerinde ihbar modülü ile salgın kurallarına uygun olmayan olumsuzluklar İSDEM'e bildirilebilmektedir. HES uygulaması ile riskli kişilere ait izolasyon bilgisi, bulaş kaynağı ve temaslı bilgisi görülebilmekte olup ayrıca temaslı bildirimi yapılabilmektedir. Türkiye Günlük Koronavirüs tablosu da uygulamadan görülebilmektedir.

Uygulama 10 Nisan 2020 tarihinde vatandaşa sunulmuş olup 2020 yıl sonu itibarıyla uygulamanın kullanıcı sayısı **18.000.784**'tür.

Hayat Eve Sığar (HES) Çağrı Merkezi

MHRS kapsamında 9 Temmuz 2020 tarihi itibari HES Çağrı Merkezi devreye alınmıştır. Toplu taşıma araçları, toplu kullanım alanları gibi yerlerde geçirilecek süre boyunca bulaş riskini azaltmak amacına hizmet eden HES kodu ve HES uygulaması destek hattı olarak hizmet vermek için 7/24 esasına göre 0850 477 04 77 hattından vatandaşların hizmet alması sağlanmaktadır.

HES çağrı merkezi üzerinden 2020 yılında **96.478** çağrı alınmıştır.

28. Teletıp Sistemi Kapsamındaki Teleradyoloji Uygulaması

Teletıp; bilişim teknolojileri kullanılarak sağlıkla ilgili hizmetlerin hastane dışı uzak mesafelere iletilmesidir. Sağlık tesislerindeki tetkiklerin, tıbbi görüntü verilerinin, radyolojik raporların ve klinik dokümanların uluslararası standartlarda Bakanlığımıza ait sunucularda saklanması ve lokasyon bağımsız olarak farklı sağlık tesislerinden bunlara ulaşılması amacıyla Teletıp sistemi kurularak hizmete sunulmuştur. Teletıp sistemi kapsamındaki Teleradyoloji kullanımıyla hekimler sağlık tesisi içinden ve/veya dışından üretilen tüm raporlara, radyolojik görüntülere ve dokümanlara erişebildiği gibi, radyoloji uzmanları da sağlık tesislerine görüntü değerlendirme raporu yazabilmekte ve çevrimiçi konsültasyon yapabilmektedir.

e-Nabız sistemine entegre olan Teleradyoloji Uygulaması ile hekimler kendilerine başvuran hastaların tıbbi görüntülerini, bu görüntülere yazılmış raporları görebilmekte, meslektaşlarıyla anlık olarak online (çevrimiçi) fikir alışverişinde bulunabilmekte, görüntülü ve sesli olarak aynı radyolojik görüntü üzerinde birlikte raporlama yapabilmektedir.

Teleradyoloji Uygulamasında 02.10.2019 itibarıyla mükerrer tetkik sorgulama servisi devreye alınmıştır. Bu kapsamda klinisyenlere radyolojik görüntü isteminde bulunmadan önce ilgili hastaya ait son 1 yıl içerisinde aynı kapsamda çekilmiş olan radyolojik görüntüleri ve görüntülere ait radyoloji raporları sunulmaktadır. Bu servis sayesinde hem gereksiz çekimlerin önüne geçilmiş hem de hastaların fazla radyasyon almaları engellenmiştir.

Teleradyoloji Uygulaması üzerinde hastaneler arası uzaktan raporlama 2018 yılı itibarıyla yapılmaya başlanmıştır. 2020 yılı itibarıyla sistemde yazılan rapor sayısı **18.038** adettir.

29. Dr. e-Nabız Sistemi

COVID-19 salgını kapsamında riskli kişilerin sağlık hizmetlerine ulaşması ve bulaşın azaltılması amacıyla uzaktan muayene sistemi bir ihtiyaç halinde gelmiştir. Bu ihtiyacı karşılaması amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde Dr. e-Nabız (Tele Sağlık) sistemi geliştirilmiştir.

Dr. e-Nabız sistemi ile COVID-19 salgını kapsamında riskli kişilerin MHRS aracılığı ile görüntülü muayene randevusu alabilmesi sağlanmaktadır. MHRS'den randevu alınması sonucunda hastaya randevu saatinden bir saat önce SMS yoluyla görüşmenin gerçekleştirileceği link gönderilmektedir. Alınan randevu ile hasta ve hekim uzaktan online olarak görüntülü görüşme gerçekleştirebilmektedir.

Uygulama web ortamında çalışmakta olup https://dr.enabiz.gov.tr/ üzerinden erişim sağlanmaktadır.

1.3.1.8. Sağlık Hizmeti Sunumunda İhtiyaç Duyulan Tıbbî Cihaz, Malzeme ve İlaç Alımı

Kaynakların etkin ve verimli kullanılması, bağlı sağlık tesislerimizin tıbbi cihaz ve tıbbi demirbaş ihtiyaçlarının karşılanmasında uygulama birlikteliğin sağlanması, ileri teknolojilere sahip cihazların daha uygun fiyat avantajlarından yararlanılarak teminin yapılıp sağlık tesislerimize kazandırılması için Bakanlığımızca merkezi alım planlamaları yapılmaktadır.

2017 ve 2018 yıllarında 48 kalem, 2019 yılında 68 kaleme olan merkezi alıma tabi tıbbi cihaz sayısı 2020 yılında **69** kaleme çıkarılmıştır.

Kısa adı SIHHAT olan Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Sağlık Statüsünün ve Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Sunulan İlgili Hizmetleri Geliştirilmesine Projesi kapsamında ikinci ve üçüncü basamak sağlık tesislerinin tıbbi cihaz ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik proje dahilinde yer alan 28 ildeki hizmet veren sağlık tesislerimize 2018-2019 yılında 3.968 adet, 2020 yılında **161** adet tıbbi cihazın planlaması yapılmıştır.

Tablo 44: COVID-19 Pandemisi Merkezi Alım Miktarı

Cihaz Adı	Alınan Adet	Alım Kaynağı			
		KHGM	HSSGM	USHAŞ Dünya Bankası	Bağış
Yoğun Bakım Monitörü	5.950	5.315			635
Ventilatör (Erişkin)	5.597	350	258	3.500	1.489
Ventilatör (Transport)	219		219		
Defibrilatör	50	50			
EKG	50	50			
Cerrahi Aspiratör	50	50			
Ev Tipi Ventilatör	55				55
Disposable Ventilatör	500				500
ECMO	18				18
Videolaringoskop	300				300
Ateş Ölçer	7.200				7.200
HFO-Nazal Yüksek Akış Cihazı	48				48

COVID-19 pandemisi merkezi alım miktarı toplam tutar **469.500.000** TL'dir. Toplamda 172 sağlık tesisimizde ihtiyaç fazlası olarak bulunan merkezi izne tabi tıbbi cihaz listesinde yer alan 452 adet tıbbi cihaz ihtiyacı olan 196 sağlık tesisine devredilerek atıl durumdaki cihazların aktif olarak kullanımı sağlanmıştır.

Kısıtlı bütçe imkânlarının etkin ve verimli kullanılması, planlanması ve gelir-gider dengesinin sağlanabilmesi amacıyla 15 kalem (26 tip) tıbbi cihaz hizmet ve tıbbi hizmet alımı merkezi izne tabi tutulmuştur.

Tablo 45: 2020 Yılı Tıbbi Cihaz Hizmet ve Tıbbi Hizmet Alım Talepleri

Tıbbi Cihaz Ve Tıbbi Hizmet Adı	İl Sayısı	Sağlık Tesisi Sayısı	Talep Edilen Cihaz/Hizmet Sayısı	Komisyon Karar Sayısı	Uygun	Red
Manyetik Rezonans Cihazı	43	69	84	76	72	4
Bilgisayarlı Tomografi Cihazı	34	67	81	70	68	2
Sterilizasyon Hizmeti	9	35	44	44	38	6
USG/EKO Cihazı	8	19	35	22	14	8
Röntgen Cihazları	4	12	28	16	13	3
Kemoterapi İlaç Hazırlama Ünitesi	12	15	16	16	15	1
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmeti	14	16	17	17	13	4
Total Parenteral Nütrisyon Hazırlama Sistemleri	12	13	15	15	15	0
Tıbbi Genetik Laboratuvar Hizmeti	8	14	15	15	11	4
Gama Kamera Cihazı	10	10	14	12	12	0
PET-CT Cihazı	8	9	9	9	9	0
Mamografi Cihazı	4	6	6	6	5	1
BT Raporlama	4	10	11	11	9	2
Linac Cihazı	8	8	8	8	8	0
Diyaliz Hizmeti	4	5	5	5	4	1
Kemik Mineral Dansitometri Cihazı	4	4	4	4	3	1
Ga-68 Hizmet Alımı	2	2	2	2	2	0
Anjiyografi Cihazı	1	1	1	1	1	0
MR Raporlama	2	3	3	3	3	0
Tomoterapi Cihazı	1	1	1	1	0	1
TOPLAM			**399**	**353**	**315**	**38**

2020 yılı içerisinde Bakanlığımıza bağlı sağlık tesislerinden gelen ve aciliyet arz eden merkezi izne tabi tıbbi cihaz taleplerine istinaden, sağlık hizmet sunumunda aksaklığa mahal vermemek adına 94.991.663 TL izin ve/veya ödenek planlaması yapılmıştır.

Sağlık Market Tıbbi Malzeme Çerçeve Anlaşması ilan ekinde yer almak üzere 1.638 teknik şartname hazırlanmıştır. Çalışılan branşlar çeşitlendirilerek ve gelen ürün ekleme talepleri değerlendirilerek şartname sayısı **1.911'e** çıkarılmıştır.

Bakanlığımız Sağlık Market Tedarik Paylaşım Platformu (TPP) yazılımında “Teknik Şartname İşlemleri” modülleri geliştirilerek tüm yetkili firmaların ve 81 İl Sağlık Müdürlüğü sağlık çalışanının kullanımına sunulmuştur.

DMO’ya bildirilen 1.911 teknik şartnameye gelen başvuruların onayları için 21 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla “DMO Sağlık Market Yönetimi Tıbbi Sarf Başvuru Değerlendirme İşlemi” ekranları kullanıma açılmış olup, Aralık 2020 tarihine kadar 307 farklı tedarikçiye ait yaklaşık 15.500 farklı barkod içeren 2.400 adet başvuru incelenmiştir.

Aralık 2020 tarihi itibarıyla gerçekleşen toplam devir tutarı 174.214.669 TL’dir.

COVID-19 testi pozitif olan bir hastanın serviste takibi sırasında ya da genel durumunun bozulması, akut solunum yetmezliği ve hemodinamik yetmezlik gibi çoklu organ yetmezliği gelişmesi nedeniyle yoğun bakıma alınması halinde, hastanın semptomlarına göre uygulanan tedavisi, beslenmesi ve bakımı gibi tüm süreçlerde ihtiyaç duyabileceği öngörülen tıbbi sarf malzemeler belirlenmiştir.

Pandemi sürecinde; KKE, tedavi protokolünde kullanılan ilaçlar, biyomedikal cihazlar, biyomedikal cihaz tüketim ve hasta başı sarf malzemeleri, KBRN (Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer) ilaçları ve tüketim malzemeleri sekmeleri altında Türkiye geneli, il bazlı ve kurum bazlı stok verileri verimlilik.saglik.gov.tr sitesinde oluşturulan “Pandemi Stok Durumu” modülü ile günlük olarak takip edilmiştir.

TPP üzerinde Pandemi Eylem Planı ve COVID-19 rehberine göre Personel Bazlı Kişisel Koruyucu Ekipman Hesaplama Modülü oluşturulmuş ve tüm sağlık tesisleri için riskli alanlarda çalışan personel sayıları toplanarak günlük KKE ihtiyaçları belirlenmiştir.

Aralık 2020 itibarıyla stok ve geçmiş 60 günlük tüketime göre KKE stok gün düzeyi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 46: KKE Stok Gün Düzeyi, 2020

Malzeme Grup Adı	Son 60 Güne Göre Günlük Tüketim Miktarı	Stok Gün Düzeyi
El Antiseptiği (Alkol İçeren)	12.062	102
Eldiven	5.564.568	56
Koruyucu Gözlük	3.022	245
Koruyucu Maske (N95/N99)	173.744	63
Koruyucu Tulum	26.759	83
Önlük	93.405	49
Tıbbi Maske	2.276.836	103
Yüz Koruyucu Siperlik	5.056	140

Bakanlığımıza bağlı tüm sağlık tesislerinde KKE kapsamında, sadece kurum içi kullanımı esas olmak üzere, pandemi durumu ortadan kalkıncaya kadarki süre zarfında standartlara uygun, iç imkanlarla tıbbi maske yapımını tarif etmek amacı ile "Tıbbi Maske İç İmkanlarla Üretim Kılavuzu" hazırlanmıştır.

Pandemi Stok Durumu modülünden 22 Mart 2020 tarihinden itibaren her gün düzenli olarak Günlük, Haftalık Aylık KKE Stok ve Tüketim Raporları hazırlanmıştır. Bakanlığımız tarafından koordine edilerek 81 İl Sağlık Müdürlüğü ve bağlı sağlık tesislerinin almış olduğu KKE malzemeler haricinde, 22 Mart 2020 - 18 Aralık 2020 tarihleri arasında Sağlık Market üzerinden satın alması yapılan ve/veya DMO depolara üretici firmaların bağışlamış olduğu KKE malzemelerden;

- Koruyucu Tulum: 10.062.603 adet
- Cerrahi Maske: 588.991.035 adet
- Cerrahi Maske (Valilik) : 35.330.700 adet
- Koruyucu Önlük: 9.295.936 adet
- Koruyucu Gözlük: 1.029.908 adet
- Eldiven: 103.431.100 adet
- Koruyucu Maske (N95) : 33.775.460 adet
- El Dezenfektanı: 3.097.954 litre
- Koruyucu Siperlik: 550.892 adet, dağıtımı planlaması ve lojistiği sağlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından oluşturulan Bilimsel Danışma Kurulu tarafından hazırlanan Tedavi Rehberleri'nde yer alan ilaçlara ilişkin kullanım ve bilgilendirme dokümanları hazırlanmıştır (https://Covid19.saglik.gov.tr/TR-66299/Covid-19-tedavi.html). Hazırlanan bu bilgilendirme dokümanları Tedavi Rehberlerinin güncellenmesine istinaden sürekli olarak güncellenmiş ve yayımlanmıştır.

"COVID-19 Tedavisinde Kullanılan İlaçlar-İlaç etkileşimleri" kılavuzu oluşturulmuş ve online ilaç etkileşim modülü kullanıma sunulmuştur.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayımlanan "Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Teknik Rehberliği: "Enfeksiyonun önlenmesi ve kontrolü" bölümünde yer alan "Koronavirüs Hastalığı İçin Kişisel Koruyucu Ekipmanların Doğru Kullanımı" ile ilgili dokümanlar geçici rehber niteliğinde Bakanlığımız resmi internet sitesinde yayımlanmıştır.

Pandemi döneminde merkezi dağıtım görevi gören alanlardaki (hastane eczanesi ve medikal depo) kontamine olması muhtemel ilaç ve tıbbi sarf malzeme yüzeylerinin temizliği ve dezenfeksiyonuna ilişkin kesin bilgi bulunmaması ve cansız yüzeylerdeki kalıcılığının değişken ve uzun süreli olabilmesi sebebiyle olası bulaşın önlenmesi ve risklerin ortadan kaldırılması amacıyla "COVID-19 Pandemi Döneminde Sağlık Tesislerinde İlaç ve Tıbbi Sarf Malzeme Yönetimine İlişkin Rehber" hazırlanarak sağlık tesislerinin kullanımına sunulmuştur.

COVID-19 ayaktan hastaların tedavisinde kullanılan ilaçların sağlık tesisleri aracılığıyla hastalara tesliminin sağlanması amacıyla sağlık tesisi eczanesinden farklı olarak "Pandemi Eczaneleri"nin kurulumu sağlanmıştır.

Sağlık tesislerinde tanımlanmış veya şüphe edilen bulaşıcı hastalığı olan veya epidemiyolojik olarak önemli bir patojenle enfekte olan hastaların bulunduğu izole alanlarda kullanılan tıbbi cihazlara yönelik hastane biyomedikal personeli tarafından yapılacak işlemlerde dikkat edilmesi gereken hususları açıklayacak şekilde 'İzole Alan Biyomedikal Dayanıklı Taşınır Müdahale Talimatı' hazırlanmıştır.

Pandemi sürecinde Klinik Mühendislik Hizmetleri bölge koordinatörleri tarafından 81 ilde yer alan ventilatör cihazları üzerine yapılan faaliyetler sonucunda pasif ventilatör cihazı sayısı azaltılmıştır.

Malzeme Kaynakları Yönetim Sistemi (MKYS) Malzeme Giriş ekranında Sağlık Market sürecine uygun olarak düzenlemeler ve değişiklikler yapılmıştır. Malzeme Giriş ekranında COVID-19 KKE ve DMO malzemelerinin giriş ve çıkış takibi amacıyla gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

1.3.1.9. Tedavi Edici Sağlık Hizmetlerinin Planlanması ve Koordinasyonu

Sağlık Teknolojisi Değerlendirme Konu Seçim Komisyonu toplantısı yapılmış ve konu önerileri belirlenmiş ve Sağlık Teknolojisi Değerlendirme Çalışma Kılavuzu taslağı hazırlanmıştır.

Gebelikte Fetal Kromozomal Anomali Taraması Amacıyla Uygulanan Testlerin Etkililik Analizi konulu Sağlık Teknolojisi Değerlendirme (STD) çalışması yayımlanmıştır.

1 adet Sağlık Teknolojisi Değerlendirme (STD) raporu yayımlanmıştır.

Akut İskemik İnme Tanı ve Tedavi, Meme Kanseri Korunma, Tarama, Tanı, Tedavi ve İzlem Klinik Rehberleri yayınlanmıştır.

Koroner Arter Hastalığı, Diyabet Tedavi ve İzlem, Demir Eksikliği ve Demir Eksikliği Anemisi, Hipertansiyon, Migren, Alzheimer, Mide Kanseri, Kronik Böbrek Hastalığı Klinik protokolleri yayınlanmıştır.

Epilepsi, Astım, Anksiyete Bozuklukları Klinik protokolleri 2020 yılında tamamlanmıştır.

Pnömokonyozlarda Sağlık Gözetimi, Klinik Tanı, Kayıt, Bildirim ve İzlem Klinik protokolü 2020 yılında tamamlanmıştır.

Diş, Çene İmplantı Uygulamaları Klinik protokolü 2020 yılında tamamlanmıştır.

Yanık Nedeni ile Yatırılan Hastaların Skar Gelişimine Bağlı Oluşacak Vücut Kısıtlılıklarına Karşı Üç Boyutlu Yazıcı Kullanımı ile Bireysel Atel, Alçı ve Benzeri Cihaz Üretimi konulu Ar-Ge çalışması sonuçlanmıştır.

Koronavirüs ile mücadele için yürütülmesi planlanan bilimsel çalışmaların değerlendirilmesi için Bakanlığımız bünyesinde COVID-19 Bilimsel Araştırma Değerlendirme Komisyonu kurulmuştur.

COVID-19 hastalığı ile ilgili yürütülmesi planlanan bilimsel çalışmaların başvurularını almak için www.bilimselarastirma.saglik.gov.tr sayfası oluşturulmuştur.

COVID-19'da Maske Kullanımına İlişkin Hızlı Sistematik İnceleme, COVID-19 Tanı Yöntemlerine Bakış: Hızlı Sistematik İnceleme, Pandemi'nin Erken Döneminde COVID-19 İçin Potansiyel Tedavi Seçenekleri, Hızlı Sistematik İnceleme isimli makaleler yayınlanmıştır.

COVID-19'un uzun dönem etkileri takip edilerek olası sağlık sorunlarının önüne geçmek amacıyla COVID-19 Takip Merkezleri açılma kararı alınmış ve bu kapsamda; Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Eskişehir Şehir Hastanesinde pilot merkezler faaliyete geçirilmiştir.

COVID-19 vakalarının takibi için 24 ilde bulunan 30 sağlık hizmet bölgesinde ve ardından her ilde en az 1 takip merkezi kurulması çalışması halen devam etmektedir.

USES üzerinden 2020 yılı ilk çeyreğinde 10.584 katılımcı, ikinci çeyreğinde 3.536 katılımcı, üçüncü çeyreğinde 49.717 katılımcı ve dördüncü çeyreğinde 168.788 katılımcı olmak üzere toplam 232.758 katılımcı faydalandı. USES üzerinden 26 adet Uzaktan Eğitim Programı yürütüldü.

2020 yılında 12 Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) uygulama merkezi ilk kez yetkilendirilmiştir. 2020 yılsonu itibarı ile toplam uygulama merkezi sayısı 78 olmuştur. Sağlık Bakanlığına bağlı 48, devlet üniversitelerine bağlı 22, vakıf üniversitelerine bağlı 8 uygulama merkezimiz faal haldedir.

2020 yılında 327 yeni GETAT ünitesi ruhsatlandırması yapılmış ve toplamda ünite sayısı 1.353 rakamına ulaşmıştır. Bunların 118 tanesi kamu sağlık tesisleri bünyesinde kurulmuştur.

2020 yılı içeresinde verilen eğitimle birlikte toplam 398 kişiye GETAT Klinik Araştırmalarına Etik Yaklaşım Başarı Belgesi düzenlendi.

2020 yılı içerisinde 4 adet GETAT etik kurulu faaliyete geçti. Böylece toplam etik kurul sayımız 8 olmuştur.

Bugüne kadar toplam Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp alanında 85 klinik araştırmanın başlatılmasına izin verilmiştir. Bu araştırmaların 21 tanesi 2020 yılından izin alarak başlatılmış araştırmalardır.

SKS (Sağlıkta Kalite Standartları) Hastane (Sürüm 6) Seti tamamlanarak yayınlanmıştır. SKS Doküman Yönetimi Rehberi (Sürüm 3) çalışmaları tamamlanarak yayınlanmıştır.

SKS Işığında COVID-19 Tanı Laboratuvarları Kalite Yönetimi Rehberi yayınlanmıştır.

6 Ocak 2020-13 Mart 2020 tarihleri arasında 451 sağlık kuruluşunun yerinde sağlıkta kalite değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir.

Klinik kalite uygulama çalışmaları kapsamında; 10 Sağlık olgusu için (Katarakt Cerrahisi, Diz Protezi, Kalça Protezi, KOAH, KKH, DM, Prostat Kanseri, Kolorektal Kanser, İnme, Diş İmplantı) 2019 yılı klinik kalite dönemsel raporları yayınlanmıştır.

Ülke genelinde özel, kamu, üniversite hastanelerinin ve il sağlık müdürlüklerinin kendilerine ait raporların analizini yapmaları, gerekli iyileştirme çalışmalarını başlatmaları ve Kurumsal Kalite Sistemi (KKS) üzerinden Bakanlığımıza geri bildirimde bulunmaları sağlanmıştır. Geri bildirimlerin analizleri Bakanlığımız tarafından yapılıp gerekli iyileştirme çalışmaları faaliyet planına dâhil edilmiştir.

TÜRKÖK Faaliyetleri Kapsamında;

- 2020 yılında toplam 134.669 bağışçının doku tiplendirmesi yapılmış ve veri bankasına kaydı yapılmıştır. Böylece toplam kayıtlı bağışçı sayısı 709.390'a ulaşmıştır.
- 2020 yılında yurt içi nakil merkezlerinden ve doku bilgi bankalarından gelen 1.911 hastanın tarama başvurusu kabul edilmiştir. TÜRKÖK bağışçılarından 2020 yılı içerisinde 823 hastaya nakil yapılarak toplam nakil sayısı 2.547'ye ulaşmıştır. Nakil sayısının artması ile birlikte akraba dışı nakillerdeki TÜRKÖK katkısı 2020 yılında 80,9 a yükselmiştir.
- Sağlık turizmi çerçevesinde ülkemize gelen 110 yurtdışı hastaya TÜRKÖK bağışçılarından kemik iliği nakli yapılmıştır. Bu sayı toplamda 235'e ulaşmıştır.
- Uluslararası Kemik İliği Bankası (WMDA) üyeliği çerçevesinde, 2020 yılında yurtdışından 39 farklı ülkeden gelen 1.226 hastanın tarama başvurusu kabul edilmiştir. Yine 2020 yılında 24 farklı ülkedeki 108 hastaya TÜRKÖK bağışçılarından alınan kemik iliği ile nakil yapılmıştır, bu sayı toplamda 213'e ulaşmıştır.
- 2016 yılında Uluslararası Kemik İliği Bankası (WMDA) sistemine üye olan TÜRKÖK tüm dünyada kemik iliği nakli bekleyen hastalar için uluslararası taramaya dahil olan TÜRKÖK bağışçı sayısı 600.000'e ulaşmıştır.
- 14 Ağustos 2020 tarihinde Türkiye Kök Hücre Merkezinin Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönerge yürürlüğe girmiştir.
- 2020 yılında European Marrow Donor Information System (EMDİS)'e üye olmuştur ve veri bankasında bulunan tüm bağışçılar üye ülkelerce karşılıklı olarak listelenmektedir.
- Kasım 2020'de TÜRKÖK Bilimsel Danışma Komisyonu kurulmuştur.

Kan Hizmetleri Kapsamında;

- 2020 yılı ikinci çeyreği itibari ile Türk Kızılay Bölge Kan Merkezi Sayısı 18, Kan Bağış Merkezlerinin sayısı 67, hastaneler bünyesindeki transfüzyon merkezi sayısı 1.125'tir.
- 1 Ocak 2020 tarihi ile yürürlüğe giren ulusal bazda kan ve kan bileşeni tedarik, dağıtım, tüketim, bağışçıda ve/veya alıcıda görülen istenmeyen etki ve olaylar dâhil tüm hemovijilans iş süreçlerini izleyebilmek ve kayıt altına alabilmek üzere geliştirilen bir sürveyans ve iş süreci yazılım programı olan "Kan Hizmetleri Bilgi Yönetim Sistemi" üzerinden Bakanlığımıza bildirilen istenmeyen etki ve olayların değerlendirilmesi ve kayıt altına alınması işlemleri yapılmıştır.
- Bakanlığımızca hemovijilans uygulamalarında birliğin sağlanması ve hemovijilans sisteminde rol alacak kişilere, istenmeyen olay ve reaksiyonları tanımlama ve rapor etme konularında yol göstermek ve yardımcı olmak amacıyla hazırlanan Ulusal Hemovijilans Rehberi yayınlanmıştır.
- Bakanlığımız tarafından klinisyenlere yönelik olarak kılavuz niteliğinde hazırlanan "Kanın Uygun Klinik Kullanımı Rehberi" yayınlanmıştır.

Terapötik Aferez Alanında,

2020 yıl sonu itibari ile Ülkemizde ruhsatlandırılmış toplam Terapötk Aferez Merkezi sayısı 89' a, Terapötik Aferez Ünitesi sayısı ise 3' e çıkarılmıştır. Bunların 3'ü Şehir Hastanesi, 12' si Sağlık Bilimleri Üniversitesi, 3'ü Sağlık Bakanlığı Üniversite Hastanesi, 33' ü Devlet Üniversitesi, 7' si Özel Vakıf Üniversitesi ve 29' u Özel Hastane bünyesinde faaliyet göstermektedir. İstanbul ilinde 25, Ankara ilinde 18, İzmir ilinde 9, Antalya ve Adana illerinde 4' er ve diğer 24 ilimizde ise 29 Terapötik Aferez Merkezi bulunmaktadır. İzmir, Muğla ve Konya

illerinde de toplam 3 Terapötik Aferez Ünitesi bulunmaktadır. Bakanlığımızca terapötik aferez merkezlerinde fotoferez tedavisi alması gereken 322 hastaya fotoferez tedavi onayı verilmiştir. Terapötik Aferez Merkezlerinin yıllık rutin denetimleri İl Sağlık Müdürlükleri tarafından yapılmakta olup yıl sonu itibarıyla 16 tane merkez denetlenmiştir.

COVID-19 Pandemisi Kapsamındaki İşlemler;

- Bağış güvenliğine yönelik tedbirler alınmış, süreç aktif bir şekilde yönetilmiştir.
- "COVID-19 Kan Hizmet Birimlerinde Alınacak Önlemler Kılavuzu" yayımlanmıştır.
- COVID-19 pandemi sürecinde ihtiyaç duyulan immün plazmanın güvenli temini ve uygun kullanımı için alanında uzman kişilerce "COVID-19 İmmün Plazma Tedarik ve Kullanım Rehberi" hazırlanarak yayımlanmıştır.
- COVID-19 pandemi sürecinde ihtiyaç duyulan immün plazmanın hızlı, etkin ve güvenli temini için İl Sağlık Müdürlükleri bünyesinde İmmün Plazma Bağışcı Çağrı ve Kooordinasyon Merkezleri oluşturulmuş ve merkezlerin çalışmaları koordine edilmiştir.
- COVID-19 pandemi sürecinde immün plazma kullanımlarını ve tedavi etkinliğini izlemek amacı ile "plazma.saglik.gov.tr" web sitesi oluşturulmuş ve web sitesinin yönetimi ve kullanıcı tanımlama iş ve işlemleri yapılmıştır.
- COVID-19 pandemi sürecinde ihtiyaç duyulan immün plazmanın güvenli temini ve uygun kullanımı için alanında uzman kişilerce "COVID-19 İmmün Plazma Tedarik ve Kullanım Rehberi" hazırlanarak yayımlanmıştır.

4 merkez Organ Nakli Merkezi Ruhsatnamesi alarak gerekli faaliyet izin belgesi ile hizmet vermeye başlamıştır.

8 adet yeni organ nakli merkezi kurularak faaliyete geçmiştir. Bunun dışında ise kapatılan ve faaliyeti askıya alınan ve askıda olup yeniden faaliyete başlayan merkezlerle birlikte toplam merkez sayımız 154 olmuştur. Bu merkezler 78 hastanede hizmet vermektedir.

COVID-19 enfeksiyonunun yol açtığı morbidite ve mortalitenin hemodiyaliz hastalarında normal popülasyona göre yüksek görülmesi sebebiyle COVID-19 tanısı alan hemodiyaliz hastalarının mümkün olduğu ölçüde hastanede yatırılarak izlenmesi sağlanmıştır.

İllerin demografik yapısı, son dönem böbrek yetmezlikli hastaların bölgesel dağılımı, kurulu tüm cihazlar ve diğer epidemiyolojik özellikleri gibi kriterler dikkate alınarak, ihtiyaç kapasitesi tespit edilmiş ve planlama dâhilinde toplam 357 cihaz artırımı yapılmasına izin verilmiştir.

Bursa-Yenişehir, Niğde-Bor, Ankara-Ankara Şehir Hastanesi (MH4) Çocuk Hastanesi, Muğla-Ortaca, Diyarbakır-SBÜ Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi Kadın Doğum ve Çocuk, Denizli-Tavas, İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Hemodiyaliz ve Periton, İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Çocuk Hemodiyaliz ve Periton, İstanbul Prof.Dr.Cemil Taşçıoğlu Şehir Hastanesi Hemodiyaliz ve Periton, Erzurum Aşkale, Erzurum Çat, Adana Seyhan Devlet Hastanelerinde toplam 13 hemodiyaliz ünitesi açılarak ruhsatlandırılmıştır.

Kornea nakli hizmetleri aktif olarak 559 Kornea Nakli yapan hastane ve 323 Kornea Nakil Hekimi tarafından yürütülmektedir.

115 sağlık tesisi bünyesindeki kalp merkezleri tescil edilmiştir.

Yataklı Sağlık Tesislerinde Yoğun Bakım Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ değişikliği yayımlanmıştır.

Obezite Merkezleri ve Obezite Cerrahisi Uygulamaları Hakkında Yönetmelik taslağı hazırlanmıştır.

Palyatif bakım merkezi mevzuat çalışmalarına devam edilmiş, Palyatif Bakım Merkezi talepleri değerlendirilerek sonuçlandırılmıştır.

SGK ile birlikte Sağlık Uygulama Tebliğinde (SUT) tüm işlem fiyatlarının artış ve azalışlarına dair çalışmalar tamamlanmıştır. Kamu Sağlık Hizmetleri Fiyat Tarifesi güncelleme çalışmaları yapılmıştır.

CD-10 AM Avustralya Kodlama Standartlarına göre olası durumlarda COVID-19 ile ilgili vakalarda kodlama kuralları hazırlanarak COVID-19 Klinik Kodlama Kuralı yayınlanmıştır.

1.3.1.10. Tutuklu ve Hükümlülere Yönelik Sağlık Hizmetleri

Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu/hükümlü bireylerin; temel insan haklarına, ulusal ve uluslararası normlara uygun, kaliteli sağlık hizmetine ulaşmalarını sağlamak amacıyla birinci basamak sağlık hizmetleri ceza infaz kurumlarında bulunan aile hekimliği birimindeki aile hekimleri veya yerinde sağlık hizmeti veren aile hekimlerince yerine getirilmektedir. Cezaevlerinde sağlık hizmetlerinin istatistiki takibi, hükümlü ve tutukluların talep ve şikâyet dilekçelerinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve gereğinin ifası amacıyla taşra teşkilatına ve paydaş kurum/kuruluşlara bildirilmesi hakkındaki iş ve işlemler yapılmaktadır.

Ülkemizde ceza infaz kurumlarında kurumlarda 129 müstakil aile hekimliği birimi hizmet vermektedir. Birim bulunmayan kurumlarda ilgili mevzuatına uygun olarak aile hekimleri tarafından yerinde sağlık hizmeti verilmektedir. Ülkemizde bulunan ceza infaz kurumu kampüsleri içerisinde hizmet vermekte olan 4 kampüs devlet hastanesi (Ankara-Sincan, İstanbul-Maltepe, İstanbul-Silivri ve İzmir-Aliağa) bulunmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında sunulan sağlık hizmetlerinin yıllara göre sayısal verileri aşağıdaki tablo ve grafiklerde tabloda gösterilmektedir.

Tablo 47: Ceza ve İnfaz Kurumlarında Muayene ve Sevk Sayıları

Yıl	H/T Sayısı	Muayene Sayısı	Sevk	Diş Muayenesi
2017	242.818	2.397.454	478.030	347.706
2018	255.794	2.409.297	512.487	370.432
2019	286.135	2.653.741	546.551	396.875
2020	247.563	2.086.646	194.890	199.133

1.3.1.11. Türkiye Kızılay Derneği Desteği

T.C. Sağlık Bakanlığı ve Türk Kızılayı arasında 16 Haziran 2015 tarihinde imzalanan TÜRKÖK Projesi İşbirliği Protokolü imzalanmış ve 10 Ocak 2020 tarihli ve 178 sayılı Bakanlık Makam Oluru ile kök hücre bağışçı adayı kan numunesi tüp başı fiyatı 75 TL olarak kabul edilmiştir. Genel Müdürlüğümüz 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 15.01.42.00- 07.9.9.21-1-05.3 (kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler) tertibinden 4.125.000,00 TL ödenek Türk Kızılayına tüp başı hizmet bedeli olarak aktarılmıştır.

1.3.2. ULUSLARARASI SAĞLIK İŞ BİRLİKLERİ

1.3.2.1. İkili Anlaşmalar Gereğince Yapılan Sağlık Hizmetleri

Göçmen Sağlığı Merkezleri (GSM) : Ülkemizdeki Suriyelilere koruyucu sağlık hizmetleriyle temel sağlık hizmetlerini daha etkin ve verimli bir şekilde sunabilmek, sağlık hizmetlerine erişimi artırabilmek için bu kişilerin yoğun olarak yaşadıkları yerlerde, ortalama her 4.000 kişiye hizmet verecek bir hekim ile bir yardımcı sağlık personelinden oluşan GSM oluşturulmaktadır.

Nüfusu nispeten yüksek olup tam teşekküllü bir kamu hastanesine uzak olan geçici barınma merkezleri ile Suriyeli sayısının 20 binin üzerinde olduğu yerleşim yerlerinde Güçlendirilmiş GSM teşekkül ettirilmektedir. Güçlendirilmiş GSM sayısı **35**'dir. Hali hazırda **29** ilde, **132** GSM içerisinde **763** göçmen sağlığı birimi açılmış olup faaliyetlerine devam etmektedir.

Bakanlığımızca oluşturulan komisyon tarafından; başvuruları kabul edilen ve mülakatlarda başarılı olan Suriyeli sağlık çalışanlarının öncelikli olarak 5 gün teorik, 6 hafta uygulamalı uyum eğitimlerine tabi tutulmaları; eğitimleri başarıyla tamamlayanlara "Mesleki Yetki Belgesi" verilmesi; belge sahiplerinin GSM'lerde istihdam edilebilmeleri yönünde karar alınmıştır.

Uygulamalı uyum eğitimlerinin, T.C. vatandaşı olan sağlık personelinin rehberliğinde ve akademisyenlerin gözetiminde yapılabilmesi için İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin, Hatay, Şanlıurfa ve Gaziantep'te 7 Göçmen Sağlığı Eğitim Merkezi oluşturulmuştur.

GSM'de istihdam edilen hekim sayısı **734**, yardımcı sağlık personeli sayısı (ebe, hemşire, teknisyen) **1.072**, hasta yönlendirme personel sayısı **1.128**, destek hizmetleri personel sayısı **403**, sosyal çalışmacı sayısı **37** ve psikolog **42** kişidir. Geçici koruma altına alınan Suriyelilere hizmet sunan T.C. vatandaşı **450** sağlık personeline; etkili iletişim, çatışma yönetimi, kültürler arası iletişim, göçmen sağlığı gibi konuları içeren hizmet içi eğitimler verilmiştir.

Tablo 48: Sığınmacılara Sunulan Sağlık Hizmeti, 2020

81 İL GENELİ SAĞLIK HİZMETLERİ VERİLERİ		2011-2019 TOPLAM	2020 GENEL TOPLAM	2011-2020 GENEL TOPLAM
Poliklinik Sayısı	Birinci Basamak Birimleri	20.655.909	6.988.715	27.644.624
	Devlet Hastanesi Birimleri	44.681.612	6.379.811	51.061.423
	Üniversite/Özel Hastaneler	1.284.904	426.814	1.711.718
TOPLAM		48.795.278	66.622.425	13.795.340
Yatan Hasta Sayısı	Devlet Hastanesi Birimleri	2.228.565	352.457	2.581.022
	Üniversite/Özel Hastaneler	121.374	39.456	160.830
TOPLAM		1.863.522	2.349.939	391.913
Ameliyat Sayısı	Devlet Hastanesi Birimleri	1.955.588	247.867	2.203.455
	Üniversite/Özel Hastaneler	58.274	17.128	75.402

TOPLAM		1.581.661	2.013.862	264.995
Doğum Sayısı	**Devlet Hastanesi Birimleri**	515.923	101.521	617.444
	Üniversite/Özel Hastaneler	18.675	5.735	24.410
TOPLAM		415.582	534.598	107.256
Sınırdan Alınan Yaralı Sayısı		56.440	3.461	59.901

GSM'lerin bulunmadığı yerlerde ise yabancılara sağlık hizmeti sunmak amacıyla "Yabancı Uyruklular Poliklinikleri" kurulmuştur. Hali hazırda **80** ilde **104** poliklinik hizmet vermektedir.

Sivil Toplum Kuruluşları "Geçici Koruma Altına Alınanlara Verilecek Sağlık Hizmetlerine Dair Esaslar" çerçevesinde, geçici koruma altına alınanlara, gönüllülük esasına göre ve ücretsiz olarak sağlık hizmetlerini sunmak üzere "Gönüllü Sağlık Tesisleri" açabilmektedirler. Ülkemizde, bu doğrultuda, ruh sağlığı ve fizik tedavi alanlarında 6 ilde hizmet veren 16 gönüllü sağlık tesisi faaliyet göstermektedir.

Suriyeli bebekler ve çocuklar, ülkemizdeki aşı takvimine uygun olarak aşılanmaktadır. İlave olarak tamamlama ve destekleme çalışmaları yapılmaktadır. Bakanlığımız tarafından Suriyelilerde görülmesi muhtemel bulaşıcı hastalıklara yönelik çalışmalar da yürütülmektedir. Bu kapsamda; 2012-31 Aralık 2019 arasında Suriyelilerden alınan toplam **195.078** kan yayması Sıtma hastalığı açısından değerlendirilmiş olup vaka tespit edilmemiştir. Bu veriler doğrultusunda 2020 yılı itibarıyla Sıtma hastalığına yönelik rutin tarama faaliyeti yapılmaması kararlaştırılmıştır. 2012-31 Aralık 2019 arasında tüm yabancı uyruklu misafirlerde **9.820** Kutanöz Leishmaniasis (Şark Çıbanı) vakası tespit edilerek tedavi edilmiştir. 2012-31 Aralık 2020 arasında yapılan Tüberküloz hastalığına yönelik çalışmalarda kampların bulunduğu illerde 2.884 Suriye doğumluda hastalık tespit edilmiş ve tedavilerine başlanmıştır. Türkiye genelinde ise 2012-2018 yıllarında tespit edilen Suriye doğumlu tüberküloz hasta sayısı ise 2.812'dir.

AB Hibe Projesi: Avrupa Birliği ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 15 Ekim 2015 tarihinde imzalanan "Geri Kabul Anlaşması'nın ilgili hükümleri uyarınca, Sağlık Bakanlığı tarafından Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Sağlık Statüsünün ve Türkiye Cumhuriyeti Tarafından Sunulan İlgili Hizmetlerin Geliştirilmesi Projesi (SIHHAT) hazırlanmış ve 1 Aralık 2016'da yürürlüğe girmiştir.

Proje kapsamında, geçici koruma altındaki Suriyelilerle doğrudan iletişim halinde olan Bakanlık çalışanı 2.520 sağlık personeli, 50 TRSM personeli ve SIHHAT projesi kapsamında istihdam edilen 960 hasta yönlendirme rehberlerine yönelik muhtelif mesleki konularda eğitimler verilmiştir. Suriyeli nüfusun yoğun olarak yaşadığı 29 vilayette mobil sağlık hizmetleri sunulmaktadır. 29 ilde 180 GSM "mobilya, tıbbi sarf malzeme, tıbbi cihaz, donanım, bilgi teknolojileri donanımı ve malzemesi ve personel istihdam" desteği ile faal hale getirilmiştir. GSM'de ve ikinci basamak sağlık tesislerinde çalıştırılmak üzere aralarında hem Türk hem de Suriyeli vatandaşların bulunduğu 3.420 kişi Aralık 2020 yıl sonu itibarıyla istihdam edilmiştir.

Mobil sağlık hizmetlerinin sunulması faaliyeti kapsamında, 5 adet mobil kanser tarama aracı ile Kasım 2020 sonuna kadar toplam 420.859 adet kanser tarama testi gerçekleştirilmiş olup, hedef illerde hizmet sunumu devam etmektedir.

Proje kapsamında Suriyelilerin yoğun olarak yaşadıkları 9 ilde il sağlık müdürlükleri ile koordineli olarak bugüne kadar toplam 10 (İstanbul ilinde iki) TRSM kurulmuş/desteklenmiş olup, faaliyetlerine devam etmektedir.

Geçici koruma altında bulunan Suriyelilere yönelik olarak mikro besin desteği sağlanması faaliyeti kapsamında, 2.600.000 kutu D vitamini ile 2.400.000 kutu demir takviyesi tedariki tamamlanmış ve planlamalar doğrultusunda bu takviyelerin hedef gruba dağıtımı sürdürülmektedir. Üreme sağlığı hizmetlerinin desteklenmesi faaliyeti kapsamında, 1.900.000 kutu oral kontraseptif ile 20.187.500 adet kondom temin edilmiş ve GSM'lerde sunulan üreme sağlığı hizmetleri bağlamında hedef kitleye yönelik olarak kullanıma sunulmuştur.

Kore Hibe Projesi: Protokol doğrultusunda Kore Cumhuriyeti tarafından verilen 5 milyon dolar tutarındaki hibe kapsamında; Ankara, İzmir ve Şanlıurfa illerinde birer SHM; Konya, Adana ve Mersin (Tarsus) illerinde ise birer GSM yapılması; 100 bin dolar tutarında ayni yardım yapılması planlanmıştır. Bu minvalde; Mersin, Konya ve Adana illerindeki GSM'ler hizmet hizmet vermeye başlamış; Ankara, İzmir ve Şanlıurfa illerinde yapımı planlanan SHM'lerin inşaat işleri devam etmektedir. Ayni yardım kapsamında tedarik edilen bebek kitleri de Suriyeli göçmenlere dağıtılmak üzere illere gönderilmiştir.

Kuveyt Fonu: Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arap Ekonomik Kalkınma Kuveyt Fonu arasında Suriye krizinin ev sahibi ülkelere olan etkilerinin hafifletilmesi amacıyla tahsis edilen Kuveyt Fonu Hibesi kapsamında 11 ilde 36 GSM'nin inşasına başlanmıştır.

1.3.2.2. Mogadişu Somali Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler

Mogadişu Somali-Türkiye Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesi 2014 tarihinde hasta kabulüne başlamıştır. 8.000 m2 alan üzerine inşa edilen hastane 7 Blok ve 13.500 m2 kapalı alana sahiptir. 63 dönüm kampüs alanı içerisinde Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından kullanılan Sağlık Meslek Yüksekokulu Binası, Lojman, Cami ve 400 araç kapasiteli otoparkı bulunmaktadır. Ana binada 26 adet, Sağlık Bilimleri Üniversitesi ek hizmet binasında 4 adet poliklinik odası olmak üzere toplam 30 adet poliklinik odası bulunmaktadır. Ayrıca Sağlık Bilimleri Üniversitesi ek hizmet binasında diyaliz ünitesi bulunmaktadır. 250 yataklı Eğitim ve Araştırma Hastanesi statüsündedir. 1 Ocak - 31 Aralık 2020 içerisinde, 22 ayrı branşta 24 Türk uzman, 1 Türk diş hekimi ve Somalili 12 ayrı branşta 21 uzman, 24 ayrı branşta 100 asistan, 2 pratisyen ve 1 diş hekimi görev yapmıştır.

1.3.2.3. Nijer Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler

Nijer Cumhuriyeti tarafından tahsis edilen 5.840 m2'lik arazide 2.535 m2'lik alan üzerine inşa edilen hastanenin toplam kapalı alanı 5.070 m2'dir.

44 yatak kapasiteli hastanede Acil Servis, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Dahiliye, Genel Cerrahi, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Üroloji polikliniklerinde hizmet verilmektedir.

1.3.2.4. Nyala Sudan Türkiye Hastanesine Yönelik Faaliyetler

Nyala–Sudan Türkiye Eğitim ve Araştırma Hastanesi yaklaşık 70.000 m2 alan üzerine inşa edilmiş ve 11.000 m2 kapalı alandan oluşmaktadır. 150 yatak kapasiteli hastane 125 yatakla ile hizmet vermektedir.

Acil Servis, Beyin ve Sinir Cerrahisi, Çocuk Cerrahisi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Dâhiliye, Diş Hastalıkları, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon, Genel Cerrahi, Göğüs Cerrahisi, Göğüs Hastalıkları, Göz Hastalıkları, Kadın Hastalıkları ve Doğum, Kardiyoloji, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları, Ortopedi ve Travmatoloji, Üroloji olmak üzere 16 poliklinikte hizmet verilmektedir.

1.3.2.5. Sağlık Turizminin Geliştirilmesi

1 Nisan 2017 tarihinden itibaren hizmet vermeye başlayan Uluslararası Hasta Destek Birimi Tercümanlık ve Çağrı Merkezimiz +90 850 288 38 38 numaralı telefondan 6 dilde hizmet sunumuna devam etmektedir.1 Ocak - 31 Aralık 2020 döneminde Çağrı Merkezine tercüme hizmeti amacıyla 17.039 adet çağrı gelmiştir, Ayrıca COVID-19 sürecindeki taleplerin alınması ve sonrasında COVID sürecinde sağlık turizmi çalışmaları kapsamında bilgilendirme ve diğer gelen çağrılarla birlikte bu sayı 28.362'tir.

Sağlık hizmeti verilen tüm kurum ve kuruluşların (GETAT merkezleri, kaplıcalar, engelli hizmeti sunan kuruluşlar, yaşlı bakım merkezleri ve rehabilitasyon merkezleri, obezite merkezleri, sağlıklı yaşam merkezleri) Uluslararası sağlık turizmi kapsamında hizmet sunabilmeleri yönünde çalışmalar yapılmış, yönetmelik kapsamına dahil edilmiştir.

Sağlık turizmi ve turistin sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerinin taban fiyatları belirlenmiştir.

Kamu hastanelerinde 2020 yılında sağlık turizmi ve turistin sağlığı kapsamında **450.291** hastaya hizmet sunulmuştur.

1.3.2.6. Ülkemizde Tedavi Talebinde Bulunan Yabancı Hastalara Verilen Hizmetler

581 yabancı uyruklu kişi kemik iliği nakli hizmetlerinden, 33 yabancı uyruklu kişi kornea nakli hizmetlerinden, 322 yabancı uyruklu kişi böbrek nakli hizmetlerinden, 221 yabancı uyruklu kişi karaciğer nakli hizmetlerinden yararlanmış 2.024 yabancı hastaya diyaliz tedavisi hizmeti sunulmuştur.

Ülkemizde Sağlık ve Tıp alanında İkili İşbirliği kapsamında, tedavi giderleri diğer kamu kurumları tarafından karşılanan yabancı uyruklu hastaların 2020 yılı istatistiki bilgileri aşağıda belirtilmiştir. (Sadece dosyaları incelenip kabulü gerçekleşmiş hastalar yer almaktadır.)

Tablo 49: Sağlık ve Tıp alanında İkili İşbirliği kapsamında tedavi edilen yabancı uyruklu hastalar, 2020

İkili İşbirliği Kapsamında Kabul Edilen Hasta Sayısı	323
3359 Sayılı Kanun Ek 14.Madde (400) Kabul Edilen Hasta Sayısı	145
MSB, TİKA, Dış İşleri Bakanlığı ve Diğer Kabul Edilen Hasta Sayısı	0
TOPLAM	**468**

Tablo 50: 2020 Yılı Ülkemizde Tedavi Edilmesi Uygun Görülen Yabancı Hastalar

Ülke Adı	Kontenjan	Ülkemizde Tedavi Edilmesi Uygun Görülen Hasta Sayısı
Afganistan	250	58
Arnavutluk	100	22
Azerbaycan	20	11
Gambiya	25	14
Kırgızistan	150	29
KKTC	150	0
Kosova	100	24
Moritanya	25	9
Nijer	50	23
Sudan	100	39
Yemen	100	36
Somali	250	58
TOPLAM	**1.320**	**323**

1.4. YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI

1.4.1. TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

1.4.1.1. Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri

Sağlık hizmetlerinde daha verimli ve kaliteli hizmet sunumuna katkı sağlanmak amacıyla; yargı mercilerinde Bakanlığımızın etkin şekilde temsil edilmesi faaliyetlerinin yanı sıra Bakanlığın görev ve yetki sahası ile ilgili mevzuatın hazırlanması çalışmaları ile Bakanlık birimlerince gerçekleştirilen iş ve işlemlerin hukuka ve ihtiyaçlara uygun şekilde yerine getirilmesi için çalışmalar yürütülmektedir.

Hukuki danışmanlık ve muhakemat hizmetleri kapsamında 2020 yılında gerçekleştirilen faaliyetler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 51: Sunulan Hizmetler, 2020

İş Türü	Sayısı
Açılan İdari Dava Sayısı	4.896
Bakanlık Lehine Verilen Karar (Red Kararı)	1.817
Bakanlık Aleyhine Verilen Karar (İptal-Kabul Kararı)	908
Yürütmenin Durdurulması Kararı	340
Yürütmenin Durdurulmasının Reddi Kararı	1.158
Davacıların Temyiz Talebinin Kabulüne Dair Karar	105
Davacıların Temyiz Talebinin Reddine Dair Karar	614
Bakanlığımız Temyiz Talebinin Kabulüne Dair Karar	117
Bakanlığımız Temyiz Talebinin Reddine Dair Karar	347
İstinaf Yoluna Müracaat	1.979
Açılan Adli Dava Sayısı	676
Arabuluculuk İşlemleri	462
Bakanlık Aleyhine Başlatılan İcra Takipleri	1.347
Bakanlıkça Başlatılan İcra Takipleri	170
Görüş Bildirilen Mevzuat	45
- Yönetmelik	28
- Diğer	17
Verilen Mütalaa	229
Beyaz Kod Çağrı Merkezi İşlem Sayısı	11.691
Gelen Evrak Toplamı	**70.166**
Giden Evrak Toplamı	**54.287**

1.4.1.2. İç Denetim

Bakanlık Makamının 29 Temmuz 2020 tarih ve 71143359/663.99.122811 sayılı Oluru ile ilgili iç denetçiler tarafından 10 Ağustos-27 Kasım 2020 tarihleri arasında denetimler yapılmıştır. Denetimler 14 Aralık 2020 tarihinde tamamlanmıştır.

Tablo 52: İç Denetim Programı, 2020

Sıra No	Denetimin Adı	Denetim Türü	Denetim Tarihi
1	44.1 İlaç İkmal Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
2	42.1.2 Bulaşıcı Hastalıkların Kontrolü Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
3	152.1 Ankara İl Sağlık Müdürlüğü İç Kontrol İşlemleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
4	111.2 Mevcut Sağlık Tesislerinin Dağılımını İzleme, Yeni Yatırım Taleplerini Değerlendirme, Planlama Çalışmalarının Sekretaryasını Yürütme İşlemleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
5	21.3 İnsan Kaynakları Bilişim Sistemleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
6	128.9 Personel Bilgi Sistemleri İşlemleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
7	77.3 Stok Yönetim Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
8	65.3 Acil Servisler Takip Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
9	64.1 Merkezi Alım Planlama Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
10	48.2 Toplum Temelli Ruh Sağlığı Planlama, Program, Koordinasyon ve Uygulama Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
11	61.11 Ruh Sağlığı Hizmetleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
12	57.4 Aile Hekimliği Maaş Ödemeleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020

Sıra No	Denetimin Adı	Denetim Türü	Denetim Tarihi
13	10.3 Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekiplerinin Çalışma Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
14	13 Eğitim ve Proje Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
15	100.1 Ülkenin Doku ve Hücre Nakli Hizmetlerini Koordine Etme Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
16	102.3 Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulama Alanlarında Faaliyet Gösterecek Merkezlere Ruhsat Düzenlenmesi ve İptali İle Faaliyetine İlişkin İşlemleri Yürütme Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
17	105.2 Devlet Üniversitelerine Bağlı Sağlık Tesislerinin Ön İzin, Ruhsat ve Faaliyet İzin İşlemlerini Yürütme Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
18	128.1 Merkez Teşkilat Atama İşlemleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
19	106.1 Ülkenin Kan ve Kan Ürünleri İhtiyacı İçin Gerekli Çalışmaları Koordine Etme Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
20	141.4 Sosyal Medya ve Sağlık Haberciliği Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
21	22.5 e-Nabız Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
22	16.1 Sistem Yönetimi Birimi Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
23	132.14 Taşınır Mal İşlemleri Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020
24	8.1 Beyaz Kod Çağrı Merkezi İle İlgili İş ve İşlemler Süreci	Sistem	10/08/2020 27/11/2020

Raporlar standartlara uygun bir şekilde düzenlenerek Üst Yönetici onayına sunulmuş ve Bakanlık Makamı'nın 25 Aralık 2020 tarih ve 71143359-663.02-122908 sayılı olurları ile işleme konulmuştur.

2020 yılı içerisinde performans denetimi gerçekleştirilmemiştir.

1.4.1.3. Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi

Bakanlığın basınla ilgili faaliyetleri planlanmış ve bu faaliyetlerin belirlenen usul ve esaslara göre yürütülmesi sağlanmıştır. Ayrıca Bakan tarafından verilen diğer görevler yerine getirilmiştir.

1.4.1.4. Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri

Sayın Bakanımızın Yurtdışı Ziyaretleri

1. Sayın Bakanımızın KKTC Ziyareti:

Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay, beraberinde bir heyet ile birlikte temaslarda bulunmak ve incelemeler gerçekleştirmek üzere, 14-15 Şubat 2020 tarihlerinde KKTC'ne gitmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımızın söz konusu ziyaretine Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca da iştirak etmiştir.

2.Sayın Bakanımızın KKTC Ziyareti:

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Kasım 2020 tarihinde KKTC ziyaretine refakatle KKTC'ye gitmiştir. Ziyaret vesilesi ile Lefkoşa'da ülkemiz tarafından yaptırılan 100 Yataklı Pandemi Hastanesi'nin açılışı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ın teşrifleri ile gerçekleştirilmiştir.

Sayın Bakanımızın Bakan, Bakan Yardımcısı ve Diğer Üst Düzey Yetkililerle Görüşmeleri

Son 18 yılda oluşturulan ülke sağlık sistemini yerinde görmek ve gerekli incelemeleri yapmak amacıyla ülkemize Bakan ve Bakan Yardımcısı düzeyinde çeşitli ziyaretler yapılmıştır.

1.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Kuveyt Büyükelçisi'ni Kabulü

Kuveyt'in Ankara Büyükelçisi Ghassan Yousuf A. Alzawawi'yi 9 Ocak 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, uluslararası hasta tedavisi, USHAŞ kapsamında

işbirliği ile iki ülke arasında önümüzdeki dönemde muhtemel sağlık işbirliği konularında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

2.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Kosova Demokratik Türk Partisi Genel Başkanı Fikrim Damka ve Beraberindeki Heyeti Kabulü

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Kosova Demokratik Türk Partisi Genel Başkanı Fikrim Damka ve beraberindeki heyeti 9 Ocak 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, ülkemizde 2009 tarihli Anlaşma kapsamında tedavi edilen Kosova Türk toplumu üyesi soydaşlar, 3359 sayılı Kanun kapsamında hasta tedavisi ile USHAŞ kapsamında iki ülke arasında sağlanabilecek işbirliği olanakları görüşülmüştür.

3.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Somali Büyükelçisini Kabulü

Somali Federal Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Jama Abdillahi Mohamed'i 9 Ocak 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, Somalili hasta ve yaralıların tedavisi ile iki ülke arasında önümüzdeki dönemde muhtemel sağlık işbirliği konularında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

4.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Burkina Faso Sağlık Bakanı Leonie Claudine Lougue/Sorgho ve Beraberindeki Heyeti Kabulü

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Burkina Faso Sağlık Bakanı Leonie Claudine Lougue/Sorgho ve beraberindeki heyet ile 20 Ocak 2020 tarihinde makamında görüşmüştür. Yapılan görüşmede, 3 Ekim 2019 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burkina Faso Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma kapsamında işbirliğinin geliştirilmesi, ilaç, tıbbi malzeme, tıbbi cihaz, sağlık bilgi sistemleri, sağlık yatırımları ve hizmet alımları, uluslararası hasta tedavisi ve sağlık personeli eğitimi konularında Uluslararası Sağlık Hizmetleri AŞ. aracılığı ile işbirliğinin geliştirilmesi konuları ele alınmıştır.

5.Sayın Bakanımızın Kore Cumhuriyeti ve İtalya Büyükelçilerini Kabulü

İtalya'nın Ankara Büyükelçisi Massimo Gaiani ile Kore Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Hong-ghi Choi'yi 23 Ocak 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, Gaziantep Şehir Hastanesi projesi ele alınmıştır.

6.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Somali Federal Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mohamed Abdullahi Mohamed Farmajo'nun refikaları Saynab Abdi Moallim ile Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Somali Federal Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mohamed Abdullahi Mohamed Farmajo'nun refikaları Saynab Abdi Moallim ile 31 Ocak 2020 tarihinde makamında ikili bir görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede Mogadişu Somali Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesi aracılığı ile Somali halkına sağlanan sağlık desteği, Somali sağlık personelinin eğitimi, Somalili yaralıların tedavisi konusunda Türkiye'nin desteği ile anne ve çocuk sağlığı alanında Saynab Abdi Moallim tarafından Somali'de hayata geçirilmesi planlanan proje konuları ele alınmıştır.

7.Sayın Bakanımızın Çin Halk Cumhuriyeti Büyükelçisini Makamında Kabulü

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Sayın Deng Li ve beraberindeki heyeti, 7 Şubat 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, Çin'de son günlerde ortaya çıkan, hızla

yayılarak dünyanın birçok farklı ülkesinde de görülen yeni tip koronavirüs ve buna karşı alınan önlemler hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

8. Sayın Bakanımızın Çin Halk Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Sayın Deng Li'yi Kabulü

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Sayın Deng Li ve beraberindeki heyeti, 19 Şubat 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, Çin'de başgösteren koronavirüs salgınına ilişkin alınan önlemler, uçuş kısıtlamaları, Çin'den canlı hayvan ve bunlara ait ürünlerin ithalatına getirilen geçişi yasaklar ile dondurulmuş / paket gıdaların ithalatına ilişkin hususlar, Türkiye'de çalışan ve Çin'deki yılbaşı tatili nedeniyle Çin'e dönen Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşlarının Türkiye'ye yeniden dönüşlerine ilişkin atılacak adımlarla Son 14 günde Çin'e uğramış olanlardan Türkiye'den transit geçecekler ele alınmıştır. Ayrıca, Çin Ulusal Sağlık Komisyonu Başkanı Ma Xiaowei ile Sayın Bakanımızın en kısa sürede telekonferans yolu ile görüşmesine ilişkin konular da görüşülmüştür.

9.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Gambiya Sağlık ve Sosyal Refah Bakanı Dr. Ahmadou Lamin Samateh ile Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Gambiya Sağlık ve Sosyal Refah Bakanı Dr. Ahmadou Lamin Samateh ile 20 Şubat 2020 tarihinde görüşmüştür. Görüşmede, 11 Şubat 2014 tarihinde Ankara'da imzalanan anlaşma kapsamında önümüzdeki dönemde muhtemel işbirliği, 13-14 Mayıs 2020 tarihlerinde Ankara'da yapılması planlanan Türkiye Gambiya Karma Ekonomik Komisyonu 2. Dönem Toplantısı, mevcut anlaşma kapsamında Gambiyalı hastaların Türkiye'de tedavileri, Sayın Cumhurbaşkanımızın 27 Ocak 2020 tarihli Gambiya ziyareti ve bu ziyarete eşlik eden Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Emine Alp Meşe'nin görüşmelerinde gündeme gelen hususlar ve başta sağlık sistem transferi olmak üzere sağlık alanında tecrübe paylaşımı, Gambiya'daki Francis Small Hastanesi'nin renovasyonu veya yeni hastane yapımı konusunda TİKA ile devam eden müzakerelerde gelinen aşama, Gambiya devlet hastanelerinde PPP modeli ile radyoloji hizmet alımları, USHAŞ aracılığı ile işbirliği ile 1-3 Nisan 2020 tarihleri arasında ülkemizde düzenlenecek 3. Uluslararası Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Kongresi'ne Konuk Bakanının Sayın Bakanımızın davetlisi olarak katılımları ele alınmıştır.

10.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Özbekistan Sağlık Bakanı Prof. Dr. Alişer K. Şadmanov ile Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Türkiye-Özbekistan 1. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplantısı vesilesi ile Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'e iştirakle ülkemizi ziyaret eden Özbekistan Sağlık Bakanı Prof. Dr. Alişer K. Şadmanov ile 20 Şubat 2020 tarihinde makamında görüşmüştür. Görüşmede, iki ülkenin gelecek dönemde sağlık alanında uygulamaya koymayı planladığı işbirliği konuları ele alınmıştır.

11.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın İran Sağlık Bakanı Dr. Saeed Namaki ile Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, İran Sağlık Bakanı Dr. Saeed Namaki ile 21 Şubat 2020 tarihinde bir telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Görüşmede, COVID-19 kapsamında işbirliğine ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuştur.

12. 6. Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Azerbaycan Sağlık Bakanı Ogtay Shiraliyev ile Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Azerbaycan Sağlık Bakanı Ogtay Shiraliyev ile 24 Şubat 2020 tarihinde bir telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Yapılan görüşmede, komşu ülkelerde yaşanan koronavirüs vakalarına karşı iki ülke arasında alınabilecek tedbirler hakkında istişarelerde bulunulmuştur.

13.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın İran'ın Ankara Büyükelçisi Sayın Mohammad Farazmand'ı Kabulü

İran'ın Ankara Büyükelçisi Sayın Mohammad Farazmand'ı 24 Şubat 2020 tarihinde kabul etmiştir. Görüşmede, COVID-19 kapsamında her iki ülkede alınan tedbirler ele alınmıştır.

14.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Katar'ın Ankara Büyükelçisi Salem Mubarak Al-Shafi'yi Kabulü

Katar'ın Ankara Büyükelçisi Sayın Salem Mubarak Al-Shafi'yi 5 Mart 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, tüm dünyayı etkisi altına alan ve DSÖ tarafından pandemi ilan edilen COVID-19 salgınına yönelik işbirliği konuları ele alınmıştır.

15.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Çin Halk Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Sayın Deng Li'yi Kabulü

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Ankara Büyükelçisi Sayın Deng Li ve beraberindeki heyeti, 23 Mart 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, Çin'de baş gösteren ve tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgınına ilişkin Çin'in Türkiye'ye yönelik ilaç, medikal malzeme desteği konuları ile COVID-19 tedavisinde Çin'de başarıyla uygulanan tedavi yöntemlerinin Türkiye ile paylaşılmasına ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuştur.

16.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Japonya Büyükelçisi Akio Miyajima'yı Kabulü

Japonya'nın Ankara Büyükelçisi Akio Miyajima'yı, 23 Mart 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede, tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını ile mücadeleye yönelik işbirliği konuları ele alınmıştır.

17.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Birleşik Krallık Sağlık Bakanı Matt Hancock ile Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Birleşik Krallık Sağlık Bakanı Matt Hancock ile 22 Nisan 2020 tarihinde video konferans görüşmesi gerçekleştirmiştir. Görüşmede, her iki ülkede COVID-19 ile mücadele kapsamında alınan tedbirler ile Türkiye tarafından İngiltere'ye gönderilen koruyucu ekipman desteği, Birleşik Krallık ve Türkiye'den bilim kurulu üyeleri ve uzmanların video-konferans yöntemiyle görüşerek bilgi ve tecrübeleri paylaşımında bulunmaları konuları ele alınmıştır.

18.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı Mikhail Murashko ile Videokonferans Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı Mikhail Murashko ile 22 Nisan 2020 tarihinde videokonferans görüşmesi gerçekleştirmiştir. Görüşmede, her iki ülkede COVID-19 ile mücadele kapsamında alınan tedbirler, kullanılan ilaçlar ve tedavi

yöntemleri, totalsemizon ve dalaragin isimli Rus menşeli ilacın hastalar üzerinde kullanımı ve sonuçları ile aşı geliştirilmesine ilişkin süreç ele alınmıştır.

19.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Türk Konseyi Üye ve Gözlemci Ülkeleri ile Türkmenistan'ın Sağlık Bakanları arasında Videokonferans Toplantısı

"Türk Konseyi Üye ve Gözlemci Ülkeleri ile Türkmenistan'ın Sağlık Bakanları arasında Videokonferans Toplantısı" 28 Nisan 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, söz konusu toplantı vesilesiyle konuşmasında COVID-19 salgınına karşın Ülkemizin iyi uygulama örneklerini "Pandemi Planlaması", "Destekleyici Stratejiler" ve "Araştırma ve Geliştirme" olmak üzere üç ayrı başlık altında mevkidaşlarına açıklamış ve dayanışma ve işbirliği çağrısında bulunmuştur.

20.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın DSÖ Genel Direktörü'nün Haftalık Brifingi'ndeki Sunumu

Dünya Sağlık Örgütü Genel Direktörü tarafından 30 Nisan 2020 tarihinde Misyonlara ve Sağlık Bakanlarına bir bilgilendirme videokonferansı gerçekleştirilmiştir. Video koneransta DSÖ'nün 6 Bölgesi'ni temsilen 6 ülke Sağlık Bakanı tarafından COVID-19 ile mücadele kapsamında yürütülen çalışmalar ve faaliyetler anlatılmıştır. Bu kapsamda, DSÖ Avrupa Bölge Ofisi'ni temsilen de Bakanımız Sayın Dr. Fahrettin KOCA bir sunum yapmış ve ülkemizde COVID-19 kapsamında yürütülen önleme ve kontrol çalışmalarına dair bilgi vermiştir.

21.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı Mikail Muraşko ile Videokonferans Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı Mikail Muraşko ile 2 Haziran 2020 tarihinde Videokonferans yoluyla görüşmüştür. Görüşmede, Sayın Bakanımız Türkiye'de Favipiravir ilacını da sentezlemeyi başardıklarını, yakın zamanda üretime geçileceğini, Türk ve Rus firmaların birlikte çalışma teklifleriyle alakalı olarak 04.06.2020 tarihinde Bakan Yardımcımız Sayın Prof. Dr. Emine Alp Meşe'nin Rospotrebnadzor Başkanı Anna Popova ile gerçekleştirilecekleri görüşmede bu konunun da ele alınabileceğini, adenovirüs temelli çalışmayı yapan bilim insanlarını da bu toplantıya çağırabileceklerini, aşı konusunda klinik çalışmalar aşamasında hızlı bir şekilde işbirliği yapmaktan memnuniyet duyacaklarını ve her ay benzer bir telekonferans görüşmesi yapabileceklerini ifade etmiştir.

22.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Amerikan Ticaret Odası Amerikan-Türk İş Konseyi ile Videokonferans Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Amerikan Ticaret Odası Amerikan-Türk İş Konseyi ile 26 Haziran 2020 tarihinde videokonferans görüşmesi gerçekleştirmiştir. Söz konusu video konferans görüşmesinde, COVID-19 sonrası işbirliği fırsatları ve ikili ticari faaliyetlerin artırılmasını teminen özel sektör ve kamu işbirliğinin geliştirilmesi kapsamında, ortak aşı ve ilaç geliştirme çalışmaları, ABD Hükümetine bağlı resmi kuruluşlar yanında, ABD'li özel sektör temsilcilerinin yürüttükleri aşı çalışmaları konusunda klinik araştırmalar alanında işbirliği TÜSEB ve Amerikan-Türk İş Konseyi üyeleri arasında işbirliğinin geliştirilmesi, Türkiye'nin jeopolitik konumunun önümüzdeki dönemde küresel COVID-19 salgını da tedarik, arz güvenliği ve lojistik bakımdan değerlendirilmesi, ülkemiz tarafından yapılan yardımlar, ABD Araştırma Hastaneleri ile ülkemizdeki bilimsel kurullar ve şehir hastaneleri arasında işbirliğinin tesisi ve geliştirilmesi, sağlık turizmi ve uluslararası hasta tedavisi ele alınmıştır.

23.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın DSÖ Avrupa Bölge Direktörü Dr. Hans Kluge'yi Kabulü

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, DSÖ Avrupa Bölge Direktörü Dr. Hans Kluge'yi 9 Temmuz 2020 tarihinde kabul etmiştir. Görüşmede, Bakanlığımız ve DSÖ arasında yürütülen çalışmalar ile birlikte başta COVID-19 salgını ile mücadelede işbirliği olmak üzere diğer ortak hareket alanları ele alınmıştır. Ayrıca, DSÖ İnsani ve Sağlık Acil Durumlarına Hazırlık Ofisinin İstanbul'da açılmasına ilişkin mali anlaşma imzalanmıştır.

24.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Kazakistan Sağlık Bakanı Alexey Tsoi ile Telefon Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, 13 Temmuz 2020 tarihinde Kazakistan Sağlık Bakanı Alexey Tsoi ile telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Görüşmede, COVID-19 salgını ile mücadelede işbirliği, Türkiye'nin Kazakistan'a ventilatör, ilaç ve tıbbi malzeme desteği sağlaması, Türk ve Kazakistanlı şirketlerin ortak favipiravir üretiminde işbirliği hususları ele alınmıştır.

25.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Türkmenistan Sağlık ve Medikal Sanayi Bakanı Nurmuhammet Amannepesov ile Videokonferans Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca Türkmenistan Sağlık ve Medikal Sanayi Bakanı Nurmuhammet Amannepesov ile COVID-19 salgını ile mücadele her iki ülkede bugüne kadar alınan tedbirler ve olası işbirliği konularını ele almak amacıyla 27 Temmuz 2020 tarihinde video konferans yoluyla görüşme sağlamıştır.

26.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Özbekistan Başbakan Yardımcısı Behzod Musayev ile Telefon Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, 4 Ağustos 2020 tarihinde Özbekistan Başbakan Yardımcısı Behzod Musayev ile telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Görüşmede COVID-19 salgını dolayısıyla işbirliğinin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi konularında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

27.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın, Kazakistan Başbakan Yardımcısı Eraly Tugzhanov ve Kazakistan Sağlık Bakanı Aleksey Tsoy ile Görüşmesi

Kazakistan Başbakan Yardımcısı Eraly Tugzhanov başkanlığında aralarında Kazakistan Sağlık Bakanı Aleksey Tsoy'un da bulunduğu heyet, 7-9 Ağustos 2020 tarihlerinde ülkemizdeki şehir hastanelerinde incelemelerde bulunmak üzere Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Ziyaret vesilesi ile Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Kazakistan Başbakan Yardımcısı Eraly Tugzhanov ve Kazakistan Sağlık Bakanı Aleksey Tsoy ile 7 Ağustos 2020 tarihinde makamında görüşmüştür.

28.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Kırgız Cumhuriyeti Sağlık Bakanı Dr. Sabrijan Abdikarimov ile Telefon Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Kırgız Cumhuriyeti Sağlık Bakanı Dr. Sabrijan Abdikarimov ile 11 Ağustos 2020 tarihinde telefonda görüşmüştür. Görüşmede COVID-19 ile mücadele kapsamında yapılan yardımlar, ilaç takip sistemi ve ürün takip sisteminin Kırgız Cumhuriyeti'nde uygulanması ile gelecek dönemde muhtemel işbirliği konuları ele alınmıştır.

29.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Nijerya Büyükelçisini Makamında Kabulü

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Nijerya Federal Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Ilıyasu Audu Paragalda'yı 18 Ağustos 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede COVID-19 pandemisi kapsamında Nijerya'ya sağlık malzemesi hibesi ile sağlık alanında ikili işbirliğinin geliştirilmesine ilişkin hususlar ele alınmıştır.

30.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Türk Konseyi Genel Sekreteri Bagdat Amreyev'i Makamında Kabulü

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Türk Konseyi Genel Sekreteri Bagdat Amreyev'i 18 Ağustos 2020 tarihinde makamında kabul etmiştir. Görüşmede Genel Sekreter Amreyev, kendine özgü bir örgüt olan Türk Konseyi'nin yapısı ve son dönemdeki faaliyetleri hakkında Sayın Bakanımıza bilgi aktarmış, COVID-19 pandemisi kapsamında Konsey üyesi ülkelerin sürece ilişkin yaşadıkları sorunlar hakkında Sayın Bakanımızı bilgilendirmiş ve Türkiye'nin Konsey üyesi ülkelere sağladığı yardımlar için teşekkür etmiştir. Ayrıca, Kazakistan'dan Türkiye'ye uçuşların Ağustos ayı sonu itibarıyla yeniden başlatılması konusu da ele alınmıştır. Genel Sekreteri Bagdat Amreyev, 15 Ekim 2019 tarihinde Bakü'de düzenlenen Türk Konseyi 7. Zirvesi ardından çok sayıda ülkenin Konseye üye ve gözlemci olarak kabul edilmek arzusunda olduğunu da ifade etmiştir.

31.DSÖ İnsani ve Sağlık Acil Durumlarına Hazırlık Ofisinin Açılış Töreni

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, DSÖ Avrupa Bölge Direktörü Dr. Hans Kluge tarafından 10 Eylül 2020 tarihinde İstanbul'da faliyet gösterecek olan DSÖ Sağlık Acil Durumlarına Hazırlık Avrupa Ofisi'nin (GDO) video konferans yöntemiyle açılışı gerçekleştirilmiştir.

32.DSÖ Avrupa Bölge Komitesi

DSÖ Avrupa Bölge Ofisi tarafından her yıl Eylül ayında düzenlenen Bölge Komite Toplantısı 14-15 Eylül 2020 tarihleri arasında sanal ortamda gerçekleştirilmiştir. Sayın Bakanımızın da konuşma yaptığı toplantıda; COVID-19'a ilişkin küresel ve bölgesel gelişmeler ele alınmış, DSÖ Avrupa Bölgesinin stratejik vizyonu kabul edilmiş ve DSÖ yönetim İcra Kurulu'nda Avrupa Bölgesi'nin boşalacak koltukları ile Avrupa Bölgesi'nin Komiteleri için seçimler yapılmıştır.

33.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Özbekistan Sağlık Bakanı Dr. Alisher K. Shadmanov ile Telefon Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Özbekistan Sağlık Bakanı Dr. Alisher K. Shadmanov ile 17 Eylül 2020 tarihinde telefonla görüşmüştür. Görüşmede, Özbekistan Sağlık Bakanı Dr. Alisher K. Shadmanov tarafından COVID-19 kapsamında yürütülen işbirliği faaliyetleri ve ülkemizin Özbekistan'a bu süreçte sağladığı destekten duyulan memnuniyet ifade edilmiş ve önümüzdeki dönemde ülkemizin COVID-19 pandemisi ile mücadelesinde Özbekistan'a danışmanlık desteği sağlamasında mutabık kalınmıştır.

34.G20 Finans ve Sağlık Bakanları Toplantısı

17 Eylül 2020 tarihinde G20 Finans ve Sağlık Bakanları Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Suudi Arabistan tarafından çevrimiçi olarak düzenlenen toplantıya Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca tarafından katılım sağlanmıştır. Toplantıda COVID-19 salgınının sağlığın yanı sıra ekonomik ve sosyal etkileri ele alınmıştır.

35.Türk Konseyi Sağlık Bilim Kurulu 4. Toplantısı ve Prof. Dr. Aziz Sancar Hizmet, Bilim ve Teşvik Ödülleri Töreni

Türk Konseyi Sağlık Bilim Kurulu 4. Toplantısı ve Prof. Dr. Aziz Sancar Hizmet, Bilim ve Teşvik Ödülleri Töreni 29-30 Ekim 2020 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. 2014 yılından bu yana Cumhurbaşkanlığının destek ve himayelerinde düzenlenen Türk Tıp Dünyası Kurultayı'nın bu yılki etkinliğini Sayın Cumhurbaşkanımız da teşrifleri ile onurlandırmıştır.

36.Bakanımız Sayın Dr. Fahrettin Koca ve DSÖ Avrupa Bölge Direktörü Dr. Hans Kluge'nin Aylık Görüşmeleri

Bakanımız Sayın Dr. Fahrettin Koca, DSÖ Avrupa Bölge Direktörü Dr. Hans Kluge ile düzenli olarak görüşmeler yapmış ve küresel ve bölgesel gelişmelere dair fikir alışverişinde bulunmuştur. Bunun yanı sıra ulusal pandemi ile mücadele çalışmalarımız, halk sağlığı konuları ve aşı çalışmaları gibi konular da yapılan bu düzenli görüşmelerin önemli konularını oluşturmuştur.

37.Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca'nın Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı Mikhail Murashko ile Telefon Görüşmesi

Sayın Bakanımız Dr. Fahrettin Koca, Rusya Federasyonu Sağlık Bakanı Mikhail Murashko ile 10 Kasım 2020 tarihinde bir telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Görüşmede Rusya'da üretilen COVID-19 aşısı, pandemi ile mücadele ve diğer işbirliği konuları ele alınmıştır.

38.Dünya Sağlık Asamblesi

Dünya Sağlık Asamblesi'nin 73. Oturumu bu yıl COVID-19 sebebiyle 18-19 Mayıs 2020 ve 9-14 Kasım 2020 tarihleri arasında olmak üzere iki oturum halinde sanal ortamda gerçekleştirilmiştir. Asamble'de Bakanımız Sayın Dr. Fahrettin Koca'nın teklifi üzerine 2021 yılı Uluslararası Sağlık Çalışanları Yılı ilan edilmiştir.

Yurtdışına Sağlanan Tıbbi Malzeme Bağışları ve İnsani Yardım Faaliyetleri

Dağıstan'a İnsani Yardım

Cumhurbaşkanlığımız, Dışişleri Bakanlığı ve Bakanlığımız koordinasyonuyla, 100 bin 3 katlı cerrahi maske, 20 bin EN149 maske, 20 bin koruyucu tulum, 22 bin koruyucu gözlük, ilaç, 5 ventilatörden ve muhtelif miktarda dezenfektandan oluşan ve Türk Kızılay tarafından hazırlanan 2,6 milyon lira tutarındaki yardım malzemeleri 22 Mayıs 2020 tarihinde Rusya'nın Dağıstan bölgesine COVID-19 salgını ile mücadeleye destek kapsamında gönderilmiştir.

Sağlık Haftaları

Türkiye, "Önce İnsan" sloganı ile çıktığı bu yolda, talepte bulunan dost ve kardeş ülkelerde "Sağlık Haftası" adı ile organizasyonlar gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda, bahse konu ülkelerde çeşitli sebeplerle (ekonomik imkânsızlıklar, malzeme yetersizliği, hekimlerin mesleki kapasitelerinin yetersiz oluşu vb.) yapılamayan cerrahi operasyonlar, ülkemizden giden alanında uzman hekimlerimizce gerçekleştirilmekte, hastaların konsültasyonları yapılarak tedavileri düzenlenmekte, yerel sağlık personeline mesleki kapasitelerini geliştirmeye yönelik olarak teorik ve uygulamalı eğitimler verilmektedir. Sağlık Haftaları kapsamında, ilgili ülke Sağlık Bakanlıkları ile sağlık alanında ikili işbirliği çalışmaları da yürütülmektedir.

Ayrıca gerek ülkeler arasındaki (varsa) ikili anlaşmalar gerekse de 3359 Sayılı Kanun kapsamında ülkemizde ücretsiz tedavi görmesi düşünülen hastaların da yerinde kontrolleri yapılmakta ve değerlendirilmektedir.

Gidilen ülkelerdeki hekimler aldıkları bu kısa süreli eğitimlerde yeni teknikler öğrenmekte, cihazların farklı özelliklerini kullanabilmekte ve doktorlarımızla birlikte operasyonlar icra ederek öğrendiklerini pratikte de uygulama fırsatı bulmaktadırlar.

Sağlık Haftaları, daha önce düzenlenen ülkelerde bölge halkı tarafından artık merakla beklenen ve temsilciliklerimize sık sık ne zaman yapılacağı sorulan bir faaliyet haline gelmiştir. Düzenlenen Sağlık Haftaları ile bölge halklarından ve yöneticilerinden son derece olumlu geri dönüşler alınmaktadır. Sağlık Haftaları, ülkemizin görünürlüğünü arttırması ve sağlığın "yumuşak güç" olma unsurundan azami ölçüde yararlanılması bakımından da ayrıca önem arz etmektedir. Yine Sağlık Turizmi açısından da son derece önemli bir tanıtım enstrümanı olan Sağlık Haftalarında ekonomik gücü yerinde olan halk ve yerel sağlık çalışanları Türk hekimlerinin başarılarını yerinde görmekte ve tedavileri için ülkemizi tercih etmelerinde önemli rol oynamaktadır.

2020 yılı içerisinde; 2 farklı ülkede 2 Sağlık Haftasında toplam; 196 özellikli ameliyat, 743 konsültasyon ve 1.218 personele mesleki kapasiteyi geliştirmeye yönelik eğitimler verilmiştir.

Tablo 53: 2020 Yılında Düzenlenen Sağlık Haftaları

Sağlık Haftası Adı	Tarih	Yer
10. Türkiye – Özbekistan Ortak Sağlık Haftası	27.08.2020– 13.09 2020	Taşkent, Özbekistan
3. Türkiye – Azerbaycan Ortak Sağlık Haftası	11.11.2020 – 04.12. 2020	Bakü, Azerbaycan

Ülkemizde Eğitim Verilen Yabancı Sağlık Personeli

Tablo 54: Ülkemizde Eğitim Verilen Yabancı Sağlık Personeli

S.No	Ülke Adı	Eğitime Katılan Kişi Sayısı
1	Azerbaycan	4
2	Ürdün	1
3	Uganda	1
4	Özbekistan	24
5	Türkmenistan	8
6	Lübnan	20
TOPLAM		**58**

2020 yılında sağlık alanında ikili işbirliği anlaşma ve protokollerine istinaden, **6 ülkeden** toplam **58 yabancı ülke sağlık personeline** Bakanlığımıza bağlı eğitim ve araştırma hastaneleri ile İzmir Urla Ulusal ve Uluslararası Acil-Afet Eğitim ve Simülasyon Merkezi'nde eğitim verilmiştir.

Ülkemizde Ücretsiz Tedavi Edilen Yabancı Hastalar

Tablo 55: Ülkemizde Ücretsiz Tedavi Edilen Yabancı Hastalar

ÜLKE ADI	İkili İşbirliği Anlaşması Kontenjan	İkili İşbirliği Anlaşması Kabul Edilen	3359 Sayılı Kanun Gereği Kabul Edilen	Diğer Kabul Edilen	Ülke Bazında Kabul Edilen Toplam Hasta Sayısı
Afganistan	250	58			58
Arnavutluk	100	22			22
Azerbaycan	20	11	3		14
Bulgaristan			9		9
Burkina Faso			1		1
Cezayir			1		1
Cibuti			2		2
Çin Halk Cumh			2		2
Filistin			49		49
Gine Bissau			1		1
Gambiya	25	14			14
Etiyopya			1		1
Gürcistan			2		2
İran			1		1
Kazakistan			2		2
Kırgızistan	100	29			29
Kosova	100	24	3		27
Kongo Cumhuriyeti			1		1
Moğolistan			3		3
Moldova			8		8
Moritanya	25	9			9
Nijer	50	23			23
Özbekistan			5		5
Rusya			2		2
Somali	250	58	24		82
Sudan	100	39	3		42
Tunus			1		1
Ukrayna			10		10
Ürdün			2		2
Venezuela			3		3
Yemen	100	36			36
Yunanistan			6		6
TOPLAM	**1.120**	**323**	**145**	**0**	**468**

2020 yılında ülkemizde Anlaşma/Protokol çerçevesinde 11 ülkeden toplam 323 yabancı hasta ücretsiz olarak tedavi edilmiştir.

3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunun Ek 14. maddesi çerçevesinde 25 ülkeden toplam 145 yabancı hasta ülkemize getirilerek çeşitli hastanelerde tedavi altına alınmışlardır.

Bakanlığımız, Türkiye'nin sağlık alanındaki misyonunu yerine getirmek ve vizyonunu gerçekleştirmek amacıyla, ilgili stratejik hedefler doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Bir model haline gelen ve başta DSÖ olmak üzere pek çok uluslararası kuruluş tarafından örnek gösterilen Türkiye'nin sağlık sistemi, kendi gelişimini sürdürürken diğer ülkelerle de işbirliği ilişkileri kurarak sağlık sistemini ihraç etmeye ve bu alanda küresel ve bölgesel liderler arasında olmaya devam edecektir.

AB Kaynaklı Projelere İlişkin Faaliyetler

İlerleme Raporları

İlerleme Raporları, AB Komisyonu tarafından, aday ülkelerin AB müktesebatına uyum yönünde kaydettikleri gelişmeleri düzenli olarak izlemek amacıyla her yıl hazırlanan raporlardır. Bu raporlar, aday ülkelerin geldiği durumu tespit ederek bir önceki yıla göre kaydettikleri gelişmeleri içermektedir.
2020 yılı İlerleme Raporu hazırlıkları kapsamında; Bakanlığımızı ilgilendiren;

- 1 No'lu Malların Serbest Dolaşımı Faslı,
- 3 No'lu İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi Faslı,
- 23 No'lu Yargı ve Temel Haklar Faslı,
- 24 No'lu Adalet, Özgürlük ve Güvenlik Faslı,
- 27 No'lu Çevre ve İklim Değişikliği Faslı ve
- 28 No'lu Tüketicinin ve Sağlığın Korunması Faslına

ilişkin olarak AB Komisyonu tarafından yöneltilen soruların cevaplanması ve mevzuat uyum durumuna ilişkin bilgi notlarının hazırlanması amacıyla ilgili ana hizmet birimleriyle koordinasyon içinde çalışılmış olup nihai dokümanlar AB Komisyonu'na gönderilmek üzere Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı'na iletilmiştir.

Avrupa Hastalıkları Önleme ve Kontrol Merkezi (European Centre for Disease Prevention and Control - ECDC) ile İlişkiler

Bulaşıcı hastalıklardan kaynaklanan sağlık tehditlerini belirleyen, değerlendiren ve bunlar hakkında AB Komisyonu'na ve Üye Ülkelere bilgi veren ve danışmanlık hizmeti sağlayan İsveç/Stockholm merkezli ECDC ile ülkemiz arasındaki ilişkiler Bakanlığımız üzerinden yürütülmektedir. Bakanlığımız, temsilcilerinin ECDC'nin düzenlediği teknik toplantılara katılımını ve ECDC tarafından bulaşıcı hastalıklar alanında verilen teknik desteğin (ağ toplantıları, eğitim, konferans ve çalıştaylar) eşgüdümünü sağlamaktadır.

ECDC, 02 Temmuz 2020'de AB / AEA, Birleşik Krallık ve AB adayı ve potansiyel aday ülkelerde bildirilen COVID-19 vakalarının yeniden artmasına ilişkin bir Hızlı Risk Değerlendirmesi Raporu yayınlanmıştır. Ülkemiz de bu rapora ilişkin katkılarını sunmuştur.

1.4.1.5. Teftiş, İnceleme ve Soruşturma

İlgili mevzuatlar çerçevesinde düzenlilik denetimi, performans değerlendirmesi ve ölçülmesi, risk esaslı denetim, bilgi teknolojileri denetimi, sistem denetimi, inceleme, soruşturma ve ön inceleme ve rehberlerin hazırlanması faaliyetleri yürütülmektedir.

Teftiş, inceleme ve soruşturma hizmetleri kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 56: Raporların Türlerine Göre Dağılımı, 2020

Rapor Türü	Sayısı
İnceleme Raporu	148
Disiplin Soruşturma Raporu	67
Tazmin Raporu	21
Suç Duyurusu Raporu (Savcılıklara ve Diğer Kamu Kurumlarına)	108
Tevdi Raporu	21
Ön İnceleme Raporu	117
Düzenlilik Denetim Raporu	13
TOPLAM	**495**

Tablo 57: Tazmin Raporlarının Dağılımı, 2020

Tazmin Raporları	2020
Tazmin Çıkarılan Personel / Firma Sayısı	228
Düzenlenen Rapor Sayısı	21
TOPLAM TAZMİN MİKTARI	**80.399.645,859 TL**

Tablo 58: Ön İnceleme Raporlarının Dağılımı, 2020

Ön İnceleme Raporları	2020
Haklarında Ön İnceleme Yapılan Personel Sayısı	810
Soruşturma İzni Verilmesi Önerilen Personel Sayısı	83
Soruşturma İzni Verilmemesi Önerilen Personel Sayısı	727

Tablo 59: Dilekçelerin Yapılan İşleme Göre Dağılımı, 2020

Dilekçenin Dağılımına Göre İşlem Sayısı	2020
Başkanlığa İntikal Eden Başvuru/İhbar/Şikayet Dilekçesi Sayısı	4.748
İnceleme ve Disiplin Soruşturması Yapmak Üzere Müfettişlere Verilen İş Emri Sayısı	737
Mahallinde İncelenmek Üzere Valilik/İl Sağlık Müdürlüklerine Gönderilen İş Sayısı	1.200

1.4.2. ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER

1.4.2.1. Diğer Destek Hizmetleri

Sağlık personeline duyulan ihtiyacın iller arasında aynı oranda olmasını sağlayarak dengeli dağılımı gerçekleştirmek, personelden optimum fayda sağlamak ve istihdam fazlası personel oluşturmamak amacıyla 3 kere personel dağılım cetveli revizyon çalışması yapılmıştır.

Bakanlık politika ve hedeflerine uygun olarak, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerini vermek üzere olan hastanelerde, ağız ve diş sağlığı merkezlerinde ve benzeri sağlık kuruluşlarında görev yapacak personelin sınıf, unvan ve branşa göre kadro standartlarının tespiti ve kadroların düzenli ve hizmet gereklerine uygun olarak kullanımına dair usul ve esasların belirlenmesi amacıyla "Standart kadro cetveli revizyon çalışması" yapılmıştır.

İlk defa ve yeniden atama kuralarında 822 diş tabibi, 150 uzman diş tabibi, 535 eczacı, 460 tabip ve 1.175 uzman tabip olmak üzere toplam **3.142** personelin yerleştirmesi yapılmıştır.

Devlet hizmeti yükümlülüğü kuralarında 12.259 tabip ve 5.219 uzman tabip olmak üzere toplam **17.478** personelin yerleştirmesi yapılmıştır.

Unvan değişikliği suretiyle atanma kuralarında 12 uzman (TUTG), 3 diş tabibi, 52 uzman diş tabibi ve 3 eczacı olmak üzere toplam **70** personelin yerleştirme işlemi yapılmıştır.

İller arası yer değiştirme kuralarında 475 tabip, 1.275 uzman tabip, 238 diş tabibi, 17 uzman diş tabibi, 102 eczacı ve 5.453 diğer sağlık personeli olmak üzere toplam **7.560** personelin yerleştirme işlemi yapılmıştır.

İller arası sözleşmeli aile hekimi yerleştirme kurasında 241 tabip ve 57 uzman tabip olmak üzere toplam **298** personelin yerleştirmesi yapılmıştır.

İstifa sonrası yeniden atanma suretiyle 971 kadrolu yardımcı sağlık personeli, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sonucuna göre 50.039 sözleşmeli yardımcı sağlık personeli ve 200 kadrolu diğer personel ile ilk defa atanma suretiyle 14.250 sürekli işçi olmak üzere toplam **65.460** personel istihdamı yapılmıştır.

Çalışan insan gücünün yetkinliğini artırmak ve motivasyon kazandırmak amacıyla 2020 yılı boyunca 5 başlık altında 5 ayrı gruba hizmet içi eğitim verildi. Bu kapsamda toplam 656 personelin hizmet içi eğitimi gerçekleştirilmiştir.

1.4.2.2. Genel Destek Hizmetleri

Kartlı Geçiş Sistemi ve Yemekhane Geçiş Sistemi

Bakanlığımız Merkez Teşkilatı yemek himetlerinden faydalanmak isteyen personel yemekhane online işlemlerinden (menü güncelleme, yemek kesintileri, yemekhane geçişleri, kredi yükleme, kredi yüklemlerim vb.) gerekli iş ve işlemleri gerçekleştirebilir ve ilgili birim tarafından kontroller sağlanabilir.

Ayrıca; personelin giriş-çıkış kayıtları (personel raporlama, personel detayları, mesai giriş-çıkış, araç bilgileri vb.) ve gelen ziyaretçi giriş-çıkış bilgileri, personel bilgi güncelleme işlemleri yapılarak bina girişlerinde HES Kodu sorgulaması ve otopark giriş-çıkış işlemleri için araç plaka sorgulama yapılabilmektedir.

Personel Servis Araçları Hizmeti

Bakanlığımız Merkez Teşkilatına bağlı birimlerde görevli personel hareketliliği nedeniyle Personel Servis Hizmetinde iş eksilişi ve artışına ihtiyacı hâsıl olmuş olup, Makam Onayına istinaden 178 servis aracı ile personelin taşınması hizmeti gerçekleştirilmiştir. Servis hizmetinden faydalanan toplam personel sayısı 4.306 kişidir.

Güvenlik Hizmetleri

Bakanlığımız Merkezinde ve ek binalarımızda bulunan 44 noktada nöbet tutulması sağlanmıştır. Bakanlığımıza ziyaret amacıyla gelen kişilerin gerekli aramaları yapıldıktan sonra, kayıtları yapılarak, kimlikleri karşılığında ziyaretçi giriş kartı verilip Bakanlığımıza girişleri sağlanmıştır.

1.4.2.3. Özel Kalem Hizmetleri

Bakanın çalışma programı, resmî ve özel yazışmaları, protokol ve tören işleri düzenlenmiştir. Ayrıca Bakan tarafından verilen diğer görevler yerine getirilmiştir.

1.4.2.4. Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler

Stratejik Yönetim ve Planlama Çalışmaları

Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planının yayımlanmasıyla birlikte izleme ve değerlendirme sürecine başlanmıştır. Stratejik plan izleme ve değerlendirme sürecinin daha etkin yürütülmesi amacıyla Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi (SİZDES) kurulmuştur. Bu sistemin sürekliliğini sağlamak ve tüm birimlerin kullanımını temin etmek amacıyla Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi (SİZDES) Ekibi oluşturulmuştur.

Stratejik Planda yer alan performans göstergelerinin; istatistiksel ögelerin tanımlanması, açıklanması, veri metotlarının belirlenmesine yönelik Bakanlık birimleriyle ortak çalışma yürütülerek metaveri sistemi oluşturulmuştur. SİZDES Ekibi ve tüm harcama birimlerimizden ilgili personelin katılımıyla Stratejik Planımızda belirlenen 6 amaç, 41 hedef, 194 Strateji, 223 Performans Göstergesi ile eylem takibi yapılmaktadır. Ayrıca Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu (Üçüncü Sürüm, 2018)'nda öngörülen izleme ve değerlendirme formatı da Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemine dahil edilerek Sistem (SİZDES) Kılavuza uygun hale getirilmiştir. Böylece stratejik plan izleme ve değerlendirme çalışmaları Bakanlığımızın kurmuş olduğu sistem üzerinden yürütülmektedir.

5018 sayılı Kanunla benimsenen performans esaslı bütçeleme anlayışının daha etkin bir şekilde uygulanması için performans bilgileri ile bütçede tahsis edilen kaynaklar arasında bağ kuran bir program bütçe yaklaşımının geliştirilmesi öngörülmüş olup program bütçe reformunun ilk adımı atılmış ve Bakanlığımız 2020 yılı İdare Performans Programı, program bütçeye uygun şekilde hazırlanmış ve 31 Ocak 2020 tarihinde yayımlanmıştır. Yayımlanarak uygulamaya konulan performans programı, Program Bütçe Esaslarına Göre Performans Programı İzleme Rehberine uygun olarak Program Bütçe Enformasyon Sistemi üzerinden 3 aylık periyotlarda izlenmektedir. Aynı zamanda, Program Bütçe Esaslarına Göre Performans Programı İzleme Rehberinde öngörülen izleme ve değerlendirme formatı da Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemine dahil edilerek Sistem (SİZDES) Rehbere uygun hale getirilmiştir. Böylece performans programı izleme ve değerlendirme çalışmaları Bakanlığımızın kurmuş olduğu sistem üzerinden de yürütülmektedir.

Yine, Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı ve Program Bütçe Rehberine uygun olarak 2021 Yılı Performans Programı hazırlık çalışmalarına başlanmış ve bu doğrultuda, harcama birimlerimizden idare performans bilgileri istenilerek 2021 yılı Performans Programı Taslağı hazırlanmıştır. Hazırlanan Taslak 2021 yılı Bütçe görüşmeleri için TBMM Plan Bütçe Komisyonuna gönderilmiştir. TBMM Plan Bütçe Komisyonu ile TBMM Genel Kurul bütçe görüşmeleri neticesinde performans programına nihai hali verilmiştir.

Kalkınma Planında yer alan politika ve tedbirlere Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planında yer verilmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma Planı kapsamında; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kalkınma Zirvesinde 25 Eylül 2015 tarihinde kabul edilmiştir. “Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi", 17 amaç ve 169 hedef ile tüm ülkelerin 2030 yılına kadar bu hedeflere ulaşılması için gereken uygulama araçları ile takip ve gözden geçirme sistemini içerecek şekilde uygulamaya konulmuştur. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından ‘Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam’ amacı Bakanlığımızca takip edilmektedir. Bu doğrultuda, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Bakanlığımız politika belgelerine (plan, programlar, projeler, eylem planları) yansıtılmakta ve farkındalık çalışmaları yapılmaktadır.

2020-2022 Yeni Ekonomi Programında Bakanlığımız sorumluluğunda olan 11 eylem ve 42 projenin izleme ve değerlendirme sürecinin koordinasyonu yapılarak Hazine ve Maliye Bakanlığı sistemine veri girişi sağlanmıştır. 2021-2023 Yeni Ekonomi Programı’nın hazırlık çalışmaları kapsamında birimler arası koordinasyon sağlanmış ve Bakanlığımız sorumluluğunda olan 10 eylemin Hazine ve Maliye Bakanlığı sistemine girişi yapılmıştır.

2020 Yılı Yıllı Programı İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları kapsamında; 2020 yılında izlenecek iktisadi, sosyal ve kültürel politikaların belirlendiği, 11. Kalkınma Planının yıllık uygulama dilimini oluşturan 2020 Yılı Programı 4 Kasım 2019 tarihli ve 30938 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Programda Bakanlığımız sorumluluğunda 37 Tedbir bulunmaktadır. Bakanlık birimleri ve bağlı kuruluşlarımızın 2020 Yılı Programında yer alan sorumlu oldukları tedbirlerin 3 aylık uygulama durumlarının takibi, incelemesi ve değerlendirmesi yapılarak Faaliyet Uzmanları tarafından Cumhurbaşkanlığı Plan Program İzleme Değerlendirme Sistemine (CPPİDS) girişi yapılmıştır.

2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Hazırlık Çalışmaları kapsamında; 2021 yılında izlenecek iktisadi, sosyal ve kültürel politikaların belirlendiği, 2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı 27 Ekim 2020 tarihli ve 31287 sayılı (mükerrer) Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Programda Bakanlığımız sorumluluğunda 31 Tedbir bulunmaktadır.

100 Günlük Eylem Planları kapsamında; Cumhurbaşkanlığı tarafından yürütülen 2020 yılı II. 180 Günlük İcraat Programı (1 Ocak 2020- 30 Haziran 2020) ve III. 180 Günlük İcraat Programında (1 Temmuz 2020- 31 Aralık 2020) yer alan Bakanlığımızın sorumlu olduğu eylemlerin uygulama durumlarının takibi, incelemesi ve değerlendirmesi yapılarak Cumhurbaşkanlığı 100 Gün Eylem Planları İzleme Sistemine girişi yapılmıştır.

Bakanlığımız merkez harcama birimlerinin 2019 yılında performans değerlendirilmesini içeren birim faaliyet raporları konsolide edilerek Bakanlığımız 2019 Yılı İdare Faaliyet Raporu hazırlanmış ve 2020 yılı Şubat ayının sonunda yayınlanmıştır.

Çok Paydaşlı Sağlık Sorumluluğunu Geliştirme Programı kapsamında; Çok Paydaşlı Sağlık Sorumluluğunu Geliştirme Programının bileşen ve eylemlerinin takibinin sağlanması ve

paydaşların veri girişi yapabilmesi için Sağlık Bakanlığı Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi (SİZDES) içerisine web tabanlı modül entegre edilmiştir. Ayrıca bu modül içerisine Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları eklenerek Program, Stratejik Plan ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının karşılaştırmasının yapılması sağlanmıştır.

Yönetim Bilgi Sistemleri Çalışmaları kapsamında;

1. ***Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi (SİZDES) Ekranları:*** Sağlık verilerinin tek bir havuz içerisinde toplanması ve izlenmesine olanak sağlayan Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi (SİZDES) içerisinde 2020 yılına ait veri girişi ve raporlama ekranlarıoluşturulmuştur.
   Veri Girişi ve Rapor Ekranları: Stratejik Plan 2019-2023 güncellenmesi, 180 Günlük İcraat Programları(2020), Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, 2020 Performans Programı, Çok Paydaşlı Sağlık Sorumluluğunu Geliştirme Programı (ÇPSSGP), COVID-19 Tedbirleri, Gösterge Metaveri Sistemi.

2. ***Stratejik Plan İzleme Değerlendirme Sistemi ve Raporlaması:*** SharePoint alt yapısı kullanılarak veri giriş form ekranları oluşturulmuştur. Veriler üzerinde İş Zekâsı araçlarıyla Stratejik Plan Raporları oluşturulmuştur. Raporlarda Bakanlığımız Birimlerinin Amaç, Hedef, Strateji düzeyinde tamamlanma durumları ve Göstergelerin takibi izlenmektedir.

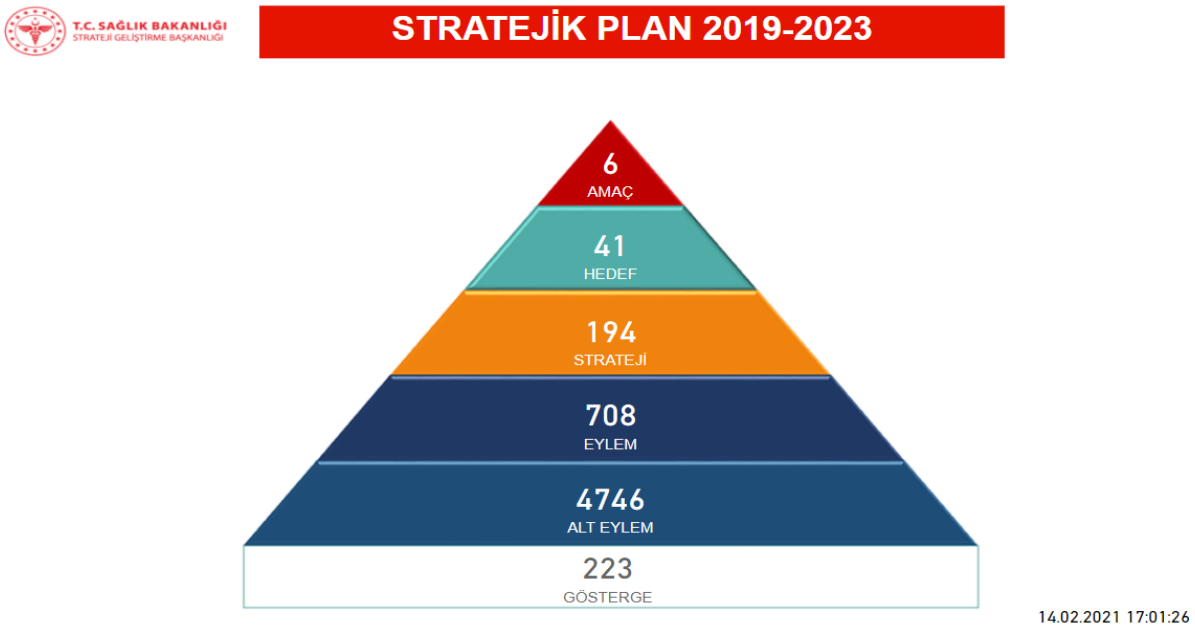

3. ***Sağlık Bakanlığı İç Kontrol Eylem Planı Sistemi ve Raporlaması:*** Sağlık Bakanlığı İç Kontrol Eylem Planı'nın takibi için geliştirdiğimiz Uygulama, 2020 yılı içerisinde yazılımsal geliştirmeler ve güncellemeler yapılmıştır. Harita ve form teknolojilerinde yenilikler yapılıp uygulamaya yansıtılmıştır. Yeni yapıya uygun rapor ekranları oluşturulup yayına alınmıştır.

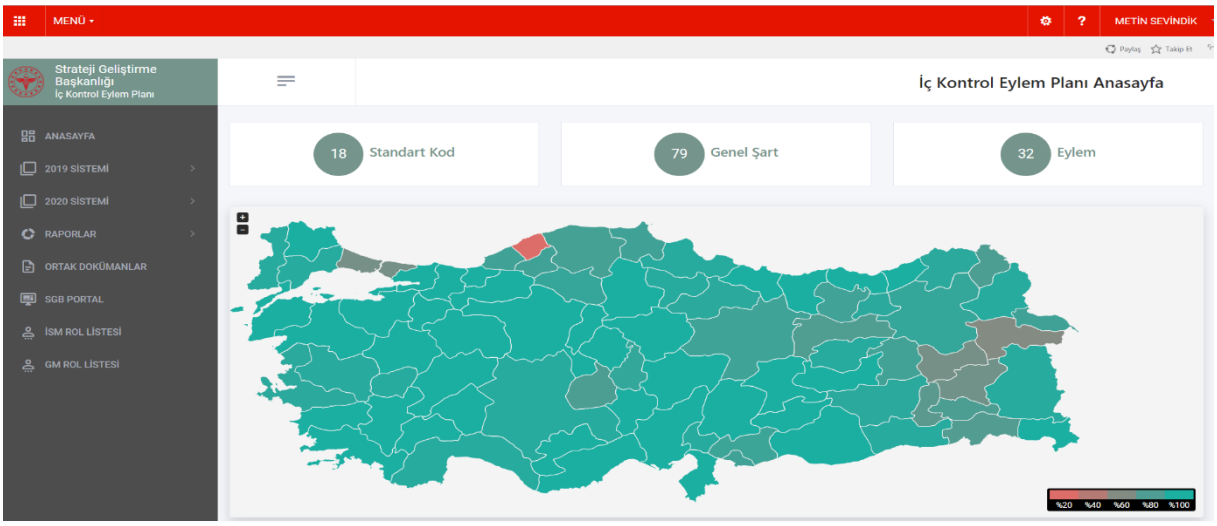

Bütçe Çalışmaları

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bakanlığımıza tahsis edilen bütçenin Ayrıntılı Harcama Programı hazırlanmıştır.

Harcama birimlerinin, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nca yayımlanan "Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi" doğrultusunda Merkezi Yönetim Bütçe Tekliflerini hazırlamaları istenmiştir.

Bakanlığımız 2021-2023 dönemi Bütçesinin Hazırlanması kapsamında Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nca bütçe teklifi üzerine yapılacak görüşmelerin koordinasyonu yapılmış ve katılım sağlanmıştır.

Bakanlığımız 2021-2023 dönemi Merkezi Yönetim Bütçe Teklifi performans esaslı program bütçe sistemine göre hazırlanarak Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilmiştir.

Bakanlığımız bütçesinin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu ile Genel Kurul görüşmelerine katılım sağlanmıştır.

Harcama Birimlerinden Cumhurbaşkanlığı'nca yayımlanan "Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi" doğrultusunda yatırım teklifleri hazırlamaları talep edilmiştir. Harcama Birimlerinden gelen teklifler ile Bakanlığımız 2021 yılı Yatırım Teklifi oluşturulmuş ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı KaYa sistemine girişleri yapılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca 2021 yatırım teklifi üzerine yapılacak görüşmelerin koordinasyonu yapılmış ve katılım sağlanmıştır.

Merkez ve taşra harcama birimlerinin yılı taşınır hesaplarının kontrolleri Malzeme Kaynakları Yönetim Sistemi (MKYS) ve Yönetim Bilgi Sistemi (YBS) üzerinden yapılmıştır.

Merkez ve taşra harcama birimlerinin kullanımında bulunan binaların (hazine, kiralık ve kendi mülkiyetindeki) ÇKYS/Taşınmaz Bilgi Sistemi Modülüne girişleri yapılmıştır.

Bakanlığımız birimlerinin kullanımında bulunan taşıtların bilgilerinin ÇKYS/Taşıt Takip Sistemi Modülüne girişlerinin yapılması sağlanmıştır.

Harcama birimleri ve gider kalemleri bazında, genel bütçe ödeneklerinin kullanımına ilişkin değerlendirmeleri içeren "Genel Bütçe Ödenek Kullanım Raporu" aylar itibarıyla hazırlanmış ve raporlanmıştır.

Sağlık Bakanlığı 2020 Yılı Kurumsal Mali Durum Beklentiler Raporu yayımlanmıştır.

2019 Yılı Bakanlığımız Kesin Hesabı hazırlanarak Hazine ve Maliye Bakanlığı'na gönderilmiştir.

2019 Yılı Taşınır Kesin Hesap Cetveli ve Taşınır Kesin Hesap İcmal Cetvelleri hazırlanarak Sayıştay'a gönderilmiştir.

GAP, DOKAP, KOP, DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıkları tarafından yazı ile talep edilen bilgiler harcama birimlerinden yazı ile talep edilmiş ve hazırlanan rapor ilgili Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarına gönderilmiştir.

Kamu İdare Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar gereği Bakanlığımız 2019 Yılı Hesap Dönemi Sonu ile 2020 Yılı Aylar (Ocak-Kasım) itibarıyla mali tablo ve belgeler Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

İl Özel İdarelerine aktarılan genel bütçe yatırım ödeneklerinden yapılan harcamaların İl Sağlık Müdürlüklerince Ödenek Takip Sistemine veri girişleri sağlanarak, elde edilen veriler doğrultusunda İl Özel İdarelerinde bekleyen ödenek durum raporu üçer aylık dönemler halinde hazırlanmıştır.

Bakanlığımız 2019 Yılı Yatırım Programı İzleme Değerlendirme Raporu hazırlanarak Sayıştay Başkanlığına, Cumhurbaşkanlığına ve Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

Merkez ve taşra birimlerimizin nakit talepleri aylık olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Nakit Talebi Aktarım Sistemine girilmiştir.

Döner Sermaye Çalışmaları

Bakanlığımıza bağlı birinci, ikinci ve üçüncü basamak döner sermaye işletme birimlerine hizmet veren 90 muhasebe biriminin yıl içerisindeki tüm muhasebe iş ve işlemleri yürütülmüştür.

2021-2022-2023 Yılları İl Sağlık Müdürlükleri Bütçe Çağrısı ve Uygulamaları yazısı doğrultusunda döner sermaye bütçe çalışmaları yapılmış olup 81 İl Sağlık Müdürlüğümüze toplamda 2021 yılı için 75.155.854.674 TL bütçe tahsis edilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı döner sermaye işletme birimlerinin 2020 yılı içerisinde ek bütçe talepleri değerlendirilmiş olup toplam yıl içerisinde 73 ek bütçe talebi onaylanmıştır.

Personel giderleri, Kanuni yükümlülükler ve ek ödemeler grubunda eksi bakiyeye düşen işletmelere 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla ek bütçeler hazırlanarak tahsis işlemi gerçekleştirilmiştir.

2020 yılında Bakanlığımıza bağlı döner sermayeli işletmelerin 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62/ı bendi çerçevesinde %10 artırım talepleri değerlendirilmiş olup uygun olan 9 tane talep için Kamu İhale Kurumundan izin alınmış ve bu çerçevede gerekli iş ve işlemler yürütülmüştür.

Bakanlık ve bağlı kuruluşlarımızdaki döner sermayeli işletmelerin 2021 yılı global bütçe büyüklüğünün tespitine ilişkin çalışmaları yapılmıştır. Bu kapsamda Bakanlık içi ve Bakanlık dışı paydaşlarla toplantılar ve görüşmeler yapılmıştır. Global Bütçe tespit süreci çalışmaları, global bütçe protokolü imzalanıncaya kadar devam edecektir.

İçişler Bakanlığı, Göç idaresi Genel Müdürlüğü ile Sağlık Bakanlığı arasında "Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığı Arasında Götürü Bedel Üzerinden Sağlık Hizmeti Alım Protokolü" konusunda iç ve dış paydaşlarla gerekli görüşmeler yapılmış olup protokol imza altına alınmıştır.

Sağlık Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı Arasında Ukrayna'da Yaşanan Olaylar Nedeniyle Ülkemize Getirilen Ahıska Türklerine Götürü Bedel Üzerinden Sağlık Hizmeti Alımına Dair Protokol konusunda gerekli görüşmeler yapılmış olup protokol imza altına alınması sağlanmıştır.

Bakanlığımız ile Kamu kurumları arasında imzalanan protokoller doğrultusunda merkez muhasebe birimine aktarılan tutarlardan Hazine ve Maliye Bakanlığının talebi doğrultusunda bu tutarlara isabet eden Hazine payları hesaplanarak ilgili Hazine hesabına aylar itibarıyla gönderme işlemleri yapılmıştır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi hakkında Usul ve Esaslar doğrultusunda hazırlanan mali bilgi ve belgeler ile Muhasebe Yetkililerine ilişkin bilgiler her yıl olduğu gibi dönemler halinde Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

Tablo 60: Döner Sermaye Borç Stoku

	Banka Mevcudu	Yıl Sonu Net Borç	Yıl Sonu Stok
Sağlık Bakanlığı 2020 Yıl Sonu Mali Durumu	2.359.353.860	18.238.008.516	3.402.002.317

Ödenek Planlama ve Gider Takip Çalışmaları

İl Sağlık Müdürlüğü ve Birinci Basamak Sağlık Tesislerinin genel bütçe ödenek taahhütleri Başkanlığımız 2018/15 nolu Genelge kapsamında Analitik Bütçe Sistemi üzerinden değerlendirilmiş, taahhüt işlemleri gerçekleştirilmiş, ödeneklerin takibi ve tahsisi yapılmıştır.

İl Sağlık Müdürlüğü ve Birinci Basamak Sağlık Tesislerinin il düzeyinde (Bütçe Kanunu ile verilen ödenek dahilinde) akaryakıt giderleri, taşıt kiralama giderleri, taşıt bakım ve onarım giderleri ile geçici ve sürekli görev yolluk giderleri, ihtiyaca binaen donanım, makine teçhizat alımları ve bina bakım onarım giderleri için ödenekler karşılanmıştır.

Aile Hekimliğine ait maaş giderleri, cari giderler ve tetkik sarf giderleri için ödenek işlemleri yürütülmüştür.

İl Sağlık Müdürlüğü ve Birinci Basamak Sağlık Tesislerine tahsis edilen ödeneklere ait ödenek gönderme ve tenkis işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu, Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ), İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi (Ahıska Türkleri, Geçici Koruma Altına Alınan Yabancılar) ile imzalan Götürü Bedel Hizmet Alımı protokolleri kapsamında belirlenen tutarların takip, tahsis işlemleri ile Merkez Döner Sermaye Muhasebe Birimine talimat, Merkez ve Taşra Teşkilatı Harcama Birimlerimize bildirim yazışmaları ile nakit aktarım işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Merkez Döner Sermaye Muhasebe Birimi vadeli banka hesaplarında bulunan kaynakların takibi ile ilgili iş ve işlemler yapılmıştır.
Bakanlığımız ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında her yıl imzalanan Global Bütçe Protokolü 2020 yılında henüz imzalanmadığından ihtiyaca göre dönemsel olarak avans talep yazıları hazırlanarak Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilmiş ve avans talepleri ile ilgili ödeme bildirimi yazıları incelenerek gerekli yazışmalar yapılmıştır.
Bakanlık Merkez Birimlerinin Merkez Pay Kullanımları İle İlgili Projelerin Tespiti, Bakanlığımız merkez hizmet birimlerinin genel bütçeden karşılayamadıkları özellikli projelerinin merkezde toplanan tutardan finansman planlaması yapılarak Bakanlığımız Merkez pay taahhüt dosyalarının takibi ve revize işlemleri ile Merkez Döner Sermaye Muhasebe Birimi talimat ve bildirim yazışmaları ve nakit aktarım işlemleri yapılmıştır.

Makam onayı ile yürürlüğe konulan “Sağlık Bakanlığı Taşra Birimlerinin Taşıt Edinimlerine İlişkin Esas ve Usullere” istinaden Bakanlık Merkez Teşkilatı Taşıt Değerlendirme Komisyonu kurulmuş ve İl Sağlık Müdürlükleri ve bağlı sağlık tesislerinde kamu hizmetlerinin gerektirdiği taşıt ihtiyacının karşılanmasına ilişkin çalışmalar yürütülmüş, talepler değerlendirilerek komisyon tarafından verilen onaylar ilgili Müdürlüklere bildirilmiştir.

Ülkemizde ve tüm dünyada etkisini gösteren COVID-19 hastalığına karşı etkin bir şekilde hizmet verilebilmesi için oluşturulan filyasyon ekiplerine, mevcut resmi ve kiralık taşıtların yetmediği durumlarda Bakanlığımız taşra birimlerinin ilave taşıt ihtiyaçları ile ilgili çalışmalar yürütülmüştür.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatının muhasebe işlemlerinin yürütüldüğü MYS sistemi ile ilgili danışmanlık hizmeti verilmiş, genel bütçe ödeneklerinin kullanımı için tanımlanan vergi kimlik numaralarının (VKN) MYS ve e-bütçe sistemine tanımlanması sağlanmış ve bu konular ile ilgili Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız birimleri arasında koordinasyon sağlanmıştır.

İç kontrol Çalışmaları

2019-2020 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı 25 Ocak 2019 tarihinde Bakanlık Makamı Oluru ile yürürlüğe girmiştir. Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığının e-SGB (Strateji Geliştirme Birimleri Yönetim Bilgi sistemi) sistemine de giriş yapılmıştır.

2019-2020 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının 6 aylık gerçekleşmeleri değerlendirilerek Merkez Harcama Birimleri ve 81 İl Sağlık Müdürlükleri ile yapılan toplantılarda alınan görüşler neticesinde eylem planının revizesine ihtiyaç duyulmuştur. 2019-2020 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (2020 Revize) oluşturularak İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu ile Bakanlık Makamının Oluru ile 7 Ocak 2020 tarihinde yayımlanmıştır.

Merkez ve Taşra Teşkilatımızda uygulama birliğinin sağlanması, çalışmalara değer katmayan faaliyetlerin tespit edilmesi ve tekrar eden faaliyetlerin önlenmesine yönelik rehber ve dokümanların tamamında standartlar hazırlanarak Harcama Birimlerinin kullanımına sunulmuştur. Bu kapsamda “Süreç ve Risk Metodoloji Rehberi”, “Görev Tanımı Oluşturma Rehberi”, “Hassas Görev Belirleme Rehberi”, “Eylem Planı Puanlama Rehberi”, “İş Akış ve Teşkilat Şeması Çizim Standartları Rehberi”, “İş Süreçleri Tanımlama Formu”, “Görev Tanımı Oluşturma Formu “, “Risk Belirleme ve Kontrol Faaliyetleri Formu” vb. formlar oluşturulmuştur. İç kontrol çalışmalarının online olarak takip edilip raporlanabilmesi amacıyla "İç Kontrol Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Programı" hazırlanarak Merkez ve Taşra Teşkilatının

kullanımına sunulmuştur.

İç kontrol sistemi çalışmalarının taşra teşkilatımızda daha etkin yürütülmesi ve sahiplenilmesi adına Sözleşmeli Yönetici Performans Değerlendirme Kriterlerine "Kamu İç Kontrol Standartları Eylem Planı Gerçekleşme Oranı" gösterge kartı ile "Mutemetlik İşlemlerinin DenetimOranı" gösterge kartı eklenmiştir.

"Sağlık Sisteminin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Projesi" kapsamında Başkanlığımızca yürütülen "Organizasyon, Yönetişim ve İş Süreçlerinin Güncellenmesi" başlığı altında iç kontrol standartlarına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiş ve bu kapsamda 2020 yılında 2 bölgede (Konya ve Bursa) 42 İl Sağlık Müdürlüğü ve 6 Genel Müdürlükten toplam 173 personele İl Bazlı Süreçlerin Yerinde incelenmesi Eğitim ve Çalıştayları düzenlenmiştir.

İç Kontrol Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Programı gücelleme ve geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız iç kontrol çalışmaları ile ilgili olarak kurumsal hafızanın oluşturulması ve yapılacak olan çalışmalarda harcama birimlerimize yardımcı olmak amacıyla Sağlık Bakanlığı Organizasyon Rehberi ve Strateji Geliştirme Başkanlığı Organizasyon Kitabı hazırlanarak yayımlanmıştır.

2021-2022 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planımızın hazırlık çalışmaları merkez ve taşra birimlerimizin katkıları ile İzleme ve Yönlendirme Kurulu görüşüne sunularak 24 Aralık 2020 tarihinde Bakanlık Makam Onayı ile yürürlüğe girmiştir.

Ön Mali Kontrol Çalışmaları

Ön Malî Kontrol; 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole ilişkin Usul ve Esaslar ve Sağlık Bakanlığı Ön Malî Kontrol İşlemleri Yönergesi gereğince ön malî kontrol yapılmaktadır.

Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

Gelir, gider, varlık ve yükümlülüklere ilişkin malî karar ve işlemler, harcama birimleri ve malî hizmetler birimi tarafından idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama veya finansman programları, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer malî mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden kontrol edilir. Malî karar ve işlemler harcama birimleri tarafından kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması açısından da kontrol edilir.

Ön Malî Kontrol Kapsamında Yapılan Malî Karar ve İşlemler:

Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları:

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 58'inci maddesine istinaden; Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılarak yayımlanan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esasların 17'nci maddesi, Bakanlığımız Ön Malî Kontrol İşlemleri Yönergesinin "Taahhüt Evrakı ve Sözleşme Tasarıları" başlıklı 10'uncu maddesi gereğince;

2020 yılında mal, hizmet alımları ve yapım işlerine ilişkin **246 adet ihale işlem dosyası (10.139.544.822 TL)** ön malî kontrole tabi tutulmuştur.

Tablo 61: Ön Mali Kontrole Tabi Tutulan İhale İşlem Dosyaları ve Tutarları, 2020

HARCAMA BİRİMİ	ALIM TÜRÜ	ADET	TUTARI (TL)
Merkez Teşkilatı	Mal Alımı	60	2.566.705.468
	Hizmet Alımı	6	87.663.982
	Yapım İşi	61	6.556.406.927
Taşra Teşkilatı	Mal Alımı	50	201.962.469
	Hizmet Alımı	14	57.314.616
	Yapım İşi	55	669.491.360
TOPLAM		246	10.139.544.822

Seyahat Kartı: 6245 sayılı Kanunun 48'inci maddesi ile 5018 sayılı Kanunu'nun 55, 56, 57 ve 58'inci maddelerine istinaden çıkarılan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar Yönetmeliğinin 21'inci maddesi ve Hazine ve Maliye Bakanlığının 27 Aralık 2019 tarihli ve 580875 sayılı seyahat kartı yazısı gereğince; 2020 yılında geçerli olması, birim bütçelerinin 03.5.3.02 ekonomik kodunda yer alan ödenekten karşılanması ve ilave ödenek istenilmemesi kaydıyla 2020 yılında 27 personel için seyahat kartı talep edilmiş olup 24 personel için Seyahat kartı verilmesi uygun görülmüş ve seyahat kartı vize formu onaylanmıştır.

Seyyar Görev Tazminatı : 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 2562 sayılı kanunla değişik 49'uncu maddesinde; "Asli görevleri gereği, memuriyet mahalli dışında ve belirli bir görev bölgesi içinde fiilen gezici olarak görev yapan memur ve hizmetlilere gündelik ve yol giderleri yerine Maliye Bakanlığınca vize edilen cetvellere göre seyyar görev tazminatı verileceği" hükme bağlanmıştır (adam/gün sayısı 482.645); 2020 yılı için). 2020 yılı için uygun görülen unvan ve pozisyonlarda görev yapan personele seyyar görev tazminatı ödenmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığının 21 Şubat 2020 tarih ve E.142281 vize yazısı (113401643) 81 İl Valiliğine gönderilmiştir.

Yan Ödeme Cetvelleri: Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesinin 17'nci maddesi gereğince; "657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bu kanunun ek geçici 9'uncu maddesi kapsamına giren idarelerde istihdam edilen Devlet memurlarından, hangi işi yapanlara ve hangi görevde bulunanlara zam ve tazminat ödeneceği, ödenecek zam ve tazminatın miktarları ile ödeme usul ve esaslarına ilişkin olarak anılan Kanunun 152'nci maddesine dayanılarak yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, zam ve tazminat ödemesi yapılacak personelin kadro veya görev unvanları, sınıfları, dereceleri, sayıları ve hizmet yerleri ile bunlara uygun olarak ödenecek zam ve tazminatın miktarlarını gösteren ve serbest kadro üzerinden hazırlanan cetvel ile bunların birimler itibariyle dağılımını gösteren listeler Başkanlık tarafından kontrol edilir." hükmü gereğince, 2020 yılında ödenecek zam ve tazminatın miktarını gösteren I, II ve III sayılı yan ödeme cetvelleri, Başkanlığımızca kontrol edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemine geçişle birlikte ön mali kontrol işlemlerinin daha etkin bir şekilde yürütülebilmesi maksadıyla mevcut yönerge yürürlükten kaldırılarak hazırlanan yeni "Sağlık Bakanlığı Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi" Bakanlık Makamının 24 Temmuz 2020 tarihli ve 356 sayılı Onayı üzerine 27 Temmuz 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe konulmuştur.

Mali Analiz Çalışmaları

Bakanlığımız mali uygulamalarına ilişkin olarak uygulama birliğinin sağlanması amacıyla genelge ve genel yazılar oluşturulmuş, bunlar Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatına duyurulmuştur. Böylece taşra teşkilatımızın ilgili hususlara ilişkin tereddütleri giderilmeye çalışılmıştır.

1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Bakanlığımız ve taşra teşkilatının yeniden yapılandırılması üzerine Bakanlığımız taşra teşkilatındaki harcama yetkililiğine (Genel Bütçe Kaynaklı, Döner Sermaye Kaynaklı, 6428 sayılı Kanuna göre yapılan alımlarda) ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Böylelikle harcama yetkililiği konusunda taşra teşkilatımızda oluşabilecek tereddütler giderilmiştir.

694 sayılı KHK ile oluşturulan yeni teşkilat yapısına uyum sağlamak amacıyla Döner Sermaye Saymanlıklarının Bakanlığımıza devri konusunda; Bakanlığımız döner sermaye işletmelerinin muhasebe iş ve işlemlerini yürütecek muhasebe birimlerinin oluşturulması ve muhasebe hizmetlerinin etkin ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülebilmesi maksadıyla hazırlanan "Sağlık Bakanlığında Döner Sermaye Muhasebe Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Yönerge" yürürlüğe konulmuştur.

1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yapılan değişiklik ile koordinatör başhekimlik uygulamasının yapılabilmesine imkân tanınmış olup yeni duruma uyum sağlanabilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin 5 inci fıkrasına koordinatör başhekim ile ilgili aşağıdaki hükümler eklenmiştir;

"Ayrıca, İl Sağlık Müdürü aynı yerleşke içinde birden fazla hastane bulunması durumunda bu hastanelerin müşterek yönetimi için görevlendirilen koordinatör başhekimin teklifi üzerine koordinatör başhekim yardımcılarına ve/veya İdari ve Mali Hizmetler Müdürüne, 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen limitler dikkate alınmak suretiyle harcama yetkisini devredebilir."

Ticari Alanların Bakanlığımızca işletilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığınca imzalanan protokolün süresi 15 Haziran 2021 tarihinden itibaren 10 yıl uzatılmıştır. Bundan sonra protokol kapsamında yapılacak ihaleler için mali üye Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinden talep edilecek ve ihale sözleşmeleri aynı Müdürlüğe gönderilecektir.

"İhalelere Katılmaktan Yasaklama İşlemlerine Yönelik Genelge"de yapılan değişiklik neticesinde yasaklama iş ve işlemlerinin (açılan davalarla ilgili olarak mahkeme süreçleri de dahil) tamamının elektronik ortamda EBYS'den yapılması ve arşivlenmesi sağlanmış bunun sonucunda fiziki olarak evrak, CD veya flash bellek kullanımını önüne geçilerek bunların oluşturduğu maliyetler sıfıra indirilmiş ayrıca işgücü ve zamanda da tasarruf sağlanmıştır.

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte yapılan değişiklik nedeniyle kamu zararlarının takip ve tahsili hususlarında uygulama birliği sağlamak amacıyla 2020/5 sayılı ve "Kamu Zararı" konulu genelge yayımlandı.

Tahakkuk Evraklarının Tek Nüsha Düzenlenmesi ile ilgili genel yazı yayımlanmıştır. Genel yazı ile Bakanlığımızca, önemli bir gider lağı oluşturan kâğıt tüketimi ve bağlı diğer giderleri azaltmak, işgücü ve zaman kaybının önüne geçebilmek, kamu kaynaklarını etkin ve verimli kullanmak amacıyla, tahakkuk evraklarının ve eklerinin tek nüsha olarak düzenlenmesi sayesinde yaklaşık olarak 50 milyon adet kâğıt tasarrufu sağlanmıştır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı tarafından tereddüt duyulan hususlara ilişkin olarak 2020 Kasım sonu itibarıyla yaklaşık 2.100 adet mali mevzuat görüşü oluşturularak ilgili birimlere gönderilmiştir. Bu kapsamda; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu, 4924 sayılı Eleman Temininde Güçlük Çekilen Yerlerde Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 663 sayılı KHK, 696 sayılı KHK ve ilgili diğer mevzuata ilişkin mali görüşler oluşturulmuştur.

696 Sayılı KHK ile kadroya alınan sürekli işçilerin mali ve sosyal hakları ile ilgili olarak oluşan sorunların (kıdem tazminatı, aile yardımı, giyecek yardımı, yakacak yardımı, çocuk yardımı, zam oranları, maaş ödemesi vb.) çözüme kavuşturulabilmesi adına Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile gerekli yazışmalar yapılmıştır.

COVID-19 salgını nedeniyle Kamu İhale Kanununa göre ihale edilen alımlar için mücbir sebep başvuruları değerlendirilmek üzere Cumhurbaşkanlığı 2020/5 sayılı genelgesi doğrultusunda Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. Bu dönemde 722 başvuru ilgili bakanlığa bildirilmiş olup, bu başvurulardan cevaplanan 481 adedi ilgili il sağlık müdürlüklerine iletilmiştir.

Yargı kararları ve Sayıştay ilamları ile kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilerek idareye bildirilen Merkez birimlerdeki kamu zararı alacakları ile ilgili dosyalar kapsamında; Sağlık Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü ile koordineli olarak 116 adet dosyasının alacak takip işlemlerinin başlatılması ve 104 adet alacak takip dosyasının da kapatılması işlemlerini gerçekleştirmiştir.

Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşların mali analiz çalışmaları Bakanlığımızdaki sistemler aracılığıyla sürdürülmeye çalışılmaktadır. Ayrıca bu sistemlerin Karar Destek Sistemlerine entegrasyon faaliyetleri de yürütülmektedir. Entegrasyonu sağlanan programların seçilen parametrelerine ilişkin il bazında analizler çalışmaları ve sonuç raporlamaları çalışmaları sürdürülmektedir. Bakanlığın analiz kabiliyetini arttırmak adına, illerin uyguladıkları alım yöntemlerinin tespitine, temin edenin belirlenmesine yönelik gerekli verilerinin temini sağlamak amacıyla fiş giriş ekranlarına (alım türü, temin eden, ihale kayıt no) eklemeler yapılmış, dokümantasyonu için ise TDMS'de Karar Destek Modülüne Mali Analiz Raporları bölümü eklenmiştir. Böylelikle ihale alımlarına yönelik analizlerin yapılabilmesi ve iyi uygulamaların teşvikinin sağlanacağı düşünülmüştür.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürütülen Dünya Bankası tarafından finanse edilen Enerji Verimliliği Projesi kapsamında Sağlık Yapılarında Enerji Tasarrufları başlığı altında proje kriterlerine uygun 74 adet devlet hastanesini resmi olarak Çevre Şehircilik Bakanlığı'na bildirmiştir. Bildirilen hastanelerde enerji etütleri yapılarak, etüt raporundaki sonuçlara göre projelendirilmiştir. Bu doğrultuda Bakanlığımız sorumluluğundaki 6 adet hastaneye 1. Etap Enerji Etüdü ihalesinde yer

verilmiştir. 18 Kasım 2020 tarihinde ise 10 adet 300 yatak ve üzerindeki hastane isimleri 2. etap ve 3. etap enerji etüt ihalelerinde değerlendirilmek üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığın bildirilmiştir.

1.5. PROGRAM DIŞI GİDERLER

1.5.1. HAZİNE YARDIMLARI

1.5.1.1. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumuna Hazine Yardımı

Tablo 62: TİTCK Hazine Yardımı Aktarımı

2020 Yılı Hazine Yardımı Ödeneği Kullanımı	Gönderilen	Harcanan
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu	9.034.000	9.034.000

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Özel Bütçeli olması sebebiyle Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurumsal bütçesi altında tahsis edilen Hazine Yardımı ödenekleri kurumun talebine istinaden 9.034.000 TL Ödenek Gönderme Belgesine bağlanmış ilgili kurum tarafından 9.034.000 TL ödenek kullanılmıştır.

1.5.1.2. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına Hazine Yardımı

Tablo 63: TÜSEB Hazine Yardımı Aktarımı

2020 Yılı Hazine Yardımı Ödeneği Kullanımı	Gönderilen	Harcanan
Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı	42.732.000	42.732.000

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Özel Bütçeli olması sebebiyle Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurumsal bütçesi altında tahsis edilen Hazine Yardımı ödenekleri Başkanlığın talebine istinaden 42.732.000 TL Ödenek Gönderme Belgesine bağlanmış ilgili Başkanlık tarafından 42.732.000 TL ödenek kullanılmıştır.

2. Performans Sonuçlarının Değerlendirmesi

i. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler

PERFORMANS GÖSTERGESİ SONUÇLARI FORMU						
PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2020			
			Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Değeri	Gerçekleşme Oranı (Yüzde)	Gerçekleşme Durumu
BAĞIMLILIKLA MÜCADELE	BAĞIMLILIĞA YÖNELİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON	Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlılıkları Tedavi ve Araştırma Merkezi (AMATEM) sayısı	134	133	99,25	Hedeflenen Değere Kısmen Ulaşıldı
		Bağımlılığa yönelik rehabilitasyon hizmeti veren merkez sayısı	5	3	60,00	Hedeflenen Değere Ulaşılamadı
		Bağımlılığa yönelik tedavi hizmeti verilen illerin sayısı	72	78	108,33	Hedeflenen Değer Aşıldı
	BAĞIMLILIĞIN ÖNLENMESİ	Bağımlılığa yönelik yapılan iletişim faaliyeti sayısı	11	11	100,00	Hedeflenen Değere Ulaşıldı
KORUYUCU SAĞLIK	AİLE HEKİMLİĞİ	Aile hekimliği birimi başına düşen nüfus sayısı	3.040	3.137	96,81	Hedeflenen Değere kısmen Ulaşıldı
		Aile hekimliği birimi sayısı	27.600	26.594	96,36	Hedeflenen Değere Kısmen Ulaşıldı
		Kişi başı aile hekimi başvuru sayısı	3,4	2,94	86,47	Hedeflenen Değere Kısmen Ulaşıldı
	HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI	Kızamık insidansı (100.000 nüfusta)	3	0,73	175,67	Hedeflenen Değer Aşıldı
		Meme kanseri erken teşhis oranı	50,5	50,5	100,00	Hedeflenen Değere Ulaşıldı
		Obezite prevalansı - (15 yaş ve üzeri bireylerde)	30,7	30,7	100,00	Hedeflenen Değere Ulaşıldı
		Tam izlenen bebek oranı	90	92	102,22	Hedeflenen Değer Aşıldı

PERFORMANS GÖSTERGESİ SONUÇLARI FORMU						
PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2020			
			Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Değeri	Gerçekleşme Oranı (Yüzde)	Gerçekleşme Durumu
		Tam izlenen gebe oranı	96,5	-	-	-
		Yerli sıtma vaka insidansı (100.000 nüfusta)	0	0	100,00	Hedeflenen Değere Ulaşıldı
TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK	TEDAVİ HİZMETLERİ	10.000 kişiye düşen hastane yatağı sayısı	29,2	30,2	103,42	Hedeflenen Değer Aşıldı
		112 acil yardım ambulansı başına düşen nüfus	15.951	14.641	108,21	Hedeflenen Değer Aşıldı
		Anne dostu hastane sayısı	85	79	92,94	Hedeflenen Değere Kısmen Ulaşıldı
		Kişi başı hekime müracaat sayısı	9,5	7,38	77,68	Hedeflenen Değere Ulaşılamadı
		Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) üzerinden yapılan randevulu hasta muayene oranı	35	37,12	106,06	Hedeflenen Değer Aşıldı
		Sağlık Bakanlığına bağlı hastanelerde diş üniti başına nüfus	8.064	8.300	102,93	Hedeflenen Değer Aşıldı
	ULUSLARARASI SAĞLIK İŞ BİRLİKLERİ	Sağlık alanında ikili iş birliği kapsamında ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla yapılan anlaşma sayısı	161	228	141,61	Hedeflenen Değer Aşıldı
		Sağlık alanında ikili iş birliği yapılan ülkeler ve uluslararası kuruluş sayısı	80	90	112,50	Hedeflenen Değer Aşıldı

Açıklamalar:
1. Meme kanseri erken teşhis oranı yılsonu gerçekleşme değeri tahmini olarak hesaplanmıştır.
2. Obezite prevalans değerinin alındığı TBSA 2017 Araştırması ülkemizde en son 2017 yılında yapılmış olup bir sonraki turun 2022 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Yılsonu gerçekleşme değeri tahmini olarak hesaplanmıştır.
3. Tam izlenen bebek oranı görstergesine ilişkin yılsonu gerçekleşme değeri kesin olmayan değerdir. Yılsonu gerçekleşme değeri ilerleyen süreçte kesinleşecektir.
4. Tam izlenen gebe oranı göstergesine ilişkin verilerin toplanması çalışmaları devam ettiğinden yılsonu gerçekleşme değeri ilerleyen süreçte hesaplanabilecektir.

ii. Performans Denetim Sonuçları

Bakanlık Makamının 29 Temmuz 2020 tarih ve 71143359/663.99.122811 sayılı Oluru ile ilgili iç denetçiler tarafından 10 Ağustos-27 Kasım 2020 tarihleri arasında denetimler yapılmıştır. Denetimler 14 Aralık 2020 tarihinde tamamlanmıştır.

2020 yılı içerisinde İç Denetim Birimi Başkanlığı'nın denetim faaliyetleri kapsamında; İlaç İkmal, Bulaşıcı Hastalıkların Kontrolü, Ankara İl Sağlık Müdürlüğü İç Kontrol İşlemleri, Mevcut Sağlık Tesislerinin Dağılımını İzleme, Yeni Yatırım Taleplerini Değerlendirme, Planlama Çalışmalarının Sekretaryasını Yürütme İşlemleri, İnsan Kaynakları Bilişim Sistemleri, Personel Bilgi Sistemleri İşlemleri, Stok Yönetim, Acil Servisler Takip, Merkezi Alım Planlama, Toplum Temelli Ruh Sağlığı Planlama, Program, Koordinasyon ve Uygulama, Ruh Sağlığı Hizmetleri, Aile Hekimliği Maaş Ödemeleri, Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birimi ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekiplerinin Çalışması, Eğitim ve Projeler, Ülkenin Doku ve Hücre Nakli Hizmetlerini Koordine Etme, Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulama Alanlarında Faaliyet Gösterecek Merkezlere Ruhsat Düzenlenmesi ve İptali İle Faaliyetine İlişkin İşlemleri Yürütme, Devlet Üniversitelerine Bağlı Sağlık Tesislerinin Ön İzin, Ruhsat ve Faaliyet İzin İşlemlerini Yürütme, Merkez Teşkilat Atama İşlemleri, Ülkenin Kan ve Kan Ürünleri İhtiyacı İçin Gerekli Çalışmaları Koordine Etme, Sosyal Medya ve Sağlık Haberciliği, e-Nabız, Sistem Yönetimi Birimi, Taşınır Mal İşlemleri, Beyaz Kod Çağrı Merkezi ile ilgili iş ve işlemlere yönelik hizmetler olmak üzere toplam 24 sürece ilişkin sistem denetimi yapılmıştır.

Raporlar standartlara uygun bir şekilde düzenlenerek Üst Yönetici onayına sunulmuş ve Bakanlık Makamı'nın 25 Aralık 2020 tarih ve 71143359-663.02-122908 sayılı olurları ile işleme konulmuştur.

2020 yılı içerisinde performans denetimi gerçekleştirilmemiştir.

3- Stratejik Planın Değerlendirilmesi

Bakanlığımız misyon ve vizyonu, temel değerleri, amaç ve hedefleri, stratejileri ile performans göstergelerini ortaya koyan 2019-2023 dönemini kapsayan üçüncü Stratejik Planı 20 Aralık 2019'da web sitesinde yayımlanarak kamuoyuna duyurulmuştur. Stratejik Planla birlikte eş anlı olarak eylem planı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Stratejik Planın uygulamaya konulmasıyla birlikte, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu'nda belirlenen esaslara uygun olarak izleme ve değerlendirme sürecine başlanmıştır.

İzleme ve değerlendirme sürecinde, plan dönemi içerisinde üretilen bilgilerin raporlar vasıtasıyla eksiksiz ve doğru verilerle kayıt altına alınmasını sağlamak amacıyla Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi (SİZDES) kurulmuştur. Söz konusu Sistem üzerinden stratejik plan izleme ve değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, Stratejik Plana dayalı olarak hazırlanan eylem planı da bu sistem üzerinden takip edilmektedir. Yine, stratejik planımızın uygulama dilimlerini oluşturan performans programları da bu sistem üzerinden izlenebilmektedir. Sistem üzerinden eylem/alt eylem ve performans göstergeleri aracılığıyla amaç ve hedeflerin gerçekleşme sonuçları belirlenen aralıklarla SİZDES üzerinden izlenerek yönetim kademesine raporlanabilmektedir. İzleme ve değerlendirme sürecinde plan içerisinde yer alan amaç ve hedeflere hangi ölçüde ulaşıldığı belirlenerek amaç, hedef ve

performans göstergelerinin etkililik, etkinlik ve ilgili olma ile sürdürülebilirliği analiz edilmektedir. Süreç içerisinde var olan hedefler ile gerçekleşme durumları kıyaslanarak, bunlar arasında fark oluşması durumunda sapmanın nedenleri değerlendirilmekte, hedeflere nasıl ulaşılacağına ilişkin alınacak tedbirler ile birlikte düzeltici eylem önerileri oluşturulmaktadır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda değerlendirme raporları hazırlanmakta ve üst yönetime sunulmaktadır. Ayrıca, hazırlanan bu raporlar Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilmektedir. Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı 6 amaç, 41 hedef ve 223 performans göstergesinden oluşmaktadır.

Stratejik planda yer alan göstergelerimizin birçoğunun izleme ve değerlendirme sıklıklarının bir yılın üzerine olması ve yılsonunda verilerin elde edilmesinin farklı değişkenlere bağlı olması (TÜİK verilerinin yayımlanması, Sağlık İstatistikleri Yıllığının yayımlanması, Saha araştırmalarının yapılması vs.) gibi nedenlerle stratejik plan değerlendirme tablolarının hazırlanması süreci uzamaktadır. Diğer taraftan performans programında yer alan hedef ve performans göstergeleri, stratejik planda yer alan hedef ve performans göstergeleriyle aynıdır. Bu nedenle, bu bölümde değerlendirme tablolarına yer verilmemiş olup performans göstergelerine ilişkin değerlendirmeler, Faaliyet Raporunun “Alt program, hedef ve göstergeleriyle ilgili gerçekleşme sonuçları ve değerlendirmeler” bölümünde yer almaktadır.

4- Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi

Performans bilgi sistemi, idarelerin performansını ölçmek üzere bilginin düzenli olarak toplanması, analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına yönelik kurulan sistemdir. Performans bilgi sistemi, idarenin yönetim sisteminin bir parçası olarak yöneticilerin karar almasına katkı sağlar. Ayrıca, idarenin performansının ölçülmesini sağlarken çalışanların ise idare performansına kendi katkılarını görmelerine imkân tanır. Bu sistem dinamik bir yapı gösterdiğinden, değişen koşullara ve ihtiyaçlara bağlı olarak sürekli gözden geçirilmeli ve değiştirilmelidir.

Performans bilgi sistemi, bir idari yapı olmayıp, idarenin tüm birimlerince üretilen bilgilerin sistematik bir şekilde bir araya getirilmesi ve ilgili taraflara sunulmasıdır.

Sağlık Bakanlığı performans bilgi sisteminin kurulması amacıyla Sağlıkta İzleme ve Değerlendirme Sistemi (SİZDES) kurulmuştur. Bu sistemin Bakanlığımız harcama birimleri tarafından da kullanımını sağlamak için tüm birimlerin katılımı ile SİZDES Ekibi oluşturulmuştur. Bu Ekip belirlenen periyotlarda Bakanlığımızın performansına ilişkin bilgileri sisteme girmektedirler. Bakanlığımızın stratejik planı, performans programı ve eylem planları sistem üzerinden izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Sistemden elde edilen raporlar üst kademe yöneticilerinin bilgisine sunulabilmektedir. Böylece yöneticilerin Bakanlığımızın performansı hakkında bilgi sahibi olması sağlanarak zamanında gerekli tedbirler alınmaktadır. Özetle, Bakanlığımızın tüm faaliyetleri bu sistem üzerinden izlenmekte ve değerlendirilmektedir.

IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÜSTÜNLÜKLER

- Nitelikli, uzman, etik değerleri benimsemiş, dinamik ve özverili çalışanlara sahip olması
- Geçmişe dayanan bilgi birikimine ve deneyime sahip olması
- Kamuoyundaki olumlu imaj, idareye güven ve desteğin var olması
- Yaygın hizmet ağı ve afetlere karşı süratli reaksiyon gösterme becerisi
- Ülke dışı sağlık hizmetlerinde sağlanılan başarı ve sağlık alanında gelişen dış ilişkiler
- Köklü bir kurum kültürünün ve kurumsallaşmış bir yapının olması
- Bütün kamu/özel kurum/kuruluşlar ile ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği imkanı
- Sağlık ile ilgili iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılıyor olması
- Aile hekimliği birimlerinin yaygınlığı, kolay ulaşılabilir olması
- Bilgi yönetim sisteminin olması nedeniyle bilgiye ulaşımın kolay olması
- Stratejik yönetim kültürünün benimsenmesi
- En üst politika yapıcıların politik kararlılığı
- Hükümet politikalarında halk sağlığına önem verilmesi
- Teknoloji transferine imkân veren yasal düzenlemelerin yapılmış olması (yerli aşı üretimi gibi)
- Hızlı karar alma, icra yetkisi ve yetkinliği
- Vatandaşların sağlık hizmetlerine erişiminde sağlanan fiziksel ve finansal kolaylıklar
- İnsani ve kalkınma yardımlarında sağlığın temel bir bileşen olması ve ülkemizin insani ve kalkınma yardımlarında liderler arasında yer alması
- Bakanlığımızın acil durumlar gibi kriz yönetimi ve hızlı müdahale gerektiren konulardaki geniş ve uluslararası işbirliğine açık tecrübesi,
- Altyapı ve hizmetlerin istenen düzeyde muhafaza edilmesi için gerekli gerekli finansman kaynaklarının varlığı
- Bilişim teknolojisinden en iyi şekilde yararlanılması
- İnsan ve hizmet sunum odaklı çalışmaların yapılması
- Yeniliğe, değişime ve teknolojik gelişmelere açık olma,
- Yeniden yapılanma, stratejik planlama, kalite ve performans yönetimi konularındaki istek.
- Acil Sağlık Hizmetlerinde teknolojik donanım seviyesinin yükseltilmesi
- Pandemi ile mücadelede var olan güçlü sağlık altyapımız, deneyimli sağlık personelimiz, sürdürülebilir tedarik zincirimiz.

ZAYIFLIKLAR

- Sağlık personel sayısının sağlık hizmeti talebini ve kurumsal ihtiyacı karşılayamaması
- Çalışan personelin motivasyonunu artırmaya yönelik uygulamaların yetersizliği
- Personel arasındaki yüksek lisans, doktora vb. eğitimlerini tamamlayanlardan yeteri kadar faydalanılmaması
- Yeniliklere ve değişime karşı zaman zaman direnç gösterilmesi
- Çalışan personele ait çalışma ve sosyal alanlarının yetersizliği
- Koruyucu hekimliğin öneminin toplum düzeyinde yeterli kavranmamış olması ve sağlık okuryazarlığının yetersizliği
- Yabancı dil bilgisi iyi düzeyde olan personelin yeterince bulunmaması
- Mesleki görev tanımlarının açık ve net olmaması,
- Sağlık araştırmalarının sınırlı olması,
- Sağlık personelinin coğrafi dağılımının dengesizliği
- Performansa dayalı ödeme sisteminin sistem amaçları, klinik kalite, memnuniyet ve operasyonel etkinlik ve verimlilik gibi göstergeler ile ilişkisinin yeterli olmaması.
- Sosyal imkânların yetersizliği (lojman, kantin, kreş, otopark, spor salonu vs.),
- Bakanlığımıza ait uluslararası sağlık politika belgesi ya da strateji belgesinin mevcut olmaması,
- Sağlıkla ilgili uluslararası kuruluşlarda görev yapan veya istihdam edilen Türk personel sayısının yetersizliği.

DEĞERLENDİRME

2020 yılında dünyada ve ülkemizde yaşanan pandemi süreci ve doğal afetler göz önünde bulundurulduğunda, kurumsal kabiliyetler ve kapasitenin üst düzeyde olmasının kriz yönetiminde ne kadar önemli olduğu bir kez daha anlaşılmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre bir ülkenin sağlık sistemi, herkese gerekli olan sağlık hizmetinin yüksek kalitede ve kanıta dayalı verilmesini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu hizmet etkili, karşılanabilir maliyette ve toplumca kabul gören tarzda olmalıdır. Sunulan sağlık hizmetlerinin günün şartlarına göre sürekli gözden geçirilmesi ve iyileştirici öneriler getirilmesi esastır.

Vatandaşlarımızın sağlık seviyesini geliştirme ve yükseltme vizyonuna katkı için, koruyucu sağlık hizmetlerinde farkındalık çalışmaları hızla devam etmektedir. Ülkemizde görülen en yaygın sağlık problemleriyle; kalp hastalıkları, kanser, ruh sağlığı, obezite, tütün ve madde bağımlılığı ile mücadelemiz koruyucu hekimlik çalışmaları ile devam etmiş ve önemli başarılar sağlanmıştır. Bulaşıcı olmayan hastalıklarla mücadele ulusal programlar üzerinden yürütülmeye devam etmiştir.

Anne ve bebek sağlığı açısından önemli olan doğum öncesi bakım ve doğumun sağlık kuruluşlarında yapılması, halkın farkındalık seviyesinin arttırılması için yapılan çalışmaların da önemli iyileşmeler sağlanarak anne ve bebek ölüm oranlarında düşüşler sağlanmıştır. Bağışıklık kazandırmaya yönelik yürütülen çeşitli programların da etkisiyle yüksek aşılama hızlarına ulaşılmış ve ulaşılan bu seviyede aşılama hızının sürdürülebilirliği sağlanmıştır. Bulaşıcı hastalıkların kontrolü çalışmaları kararlılık ile sürdürülmüş ve önemli ilerlemeler sağlanmıştır.

Sağlığının korunması ve geliştirilmesine yönelik uygulamalar yürütülmekte, toplum ve bireyin sağlığını geliştirmek için gerekli eğitim ve araştırma faaliyetleri sürdürülmektedir.

Poliklinik ve acil servislerin etkinliğini artırabilmek için bütünleşik bir hizmet anlayışıyla öncelikle ideal poliklinik servis modeli tasarlanacaktır. Bu şekilde, hem sağlık personelinin verimliliğinin artırılması hem de hekim dışı rollerde kaynak planlaması güçlendirilecektir. Acil sağlık talebine yönelik cevaplama ve müdahale süreleri kısaltılacak, kaynak etkinliği sağlanmasına önem verilecektir.

Çin Halk Cumhuriyeti Wuhan şehrinden başlayarak tüm dünyaya yayılan COVID-19 pandemi süreci henüz ülkemizde vakaların görülmediği günlerden itibaren yakından takip edilmiştir. Ülkemizde COVID-19 pandemisi ile ilgili çalışmalar 10 Ocak'ta başlamış ve 22 Ocak'ta T.C. Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu ilk toplantısı gerçekleştirilmiş, alınan önlemler ile ilk COVID-19 vakası Avrupa ülkeleri ve İran gibi komşu olduğumuz ülkelerden sonra 11 Mart'ta görülmüştür. İlk vakanın tespit edilmesinden sonraki süreçte halk sağlığı önlemleri ile vaka görülme hızının düşürülmesi, salgın eğrisindeki yükselişin yavaşlatılması ve sağlık hizmetine olabilecek yoğun talebin önüne geçilmesi amaçlanmış, DSÖ'nün önerileri ile eş zamanlı olarak ülkemizde gerekli önlemler alınmıştır. Ayrıca, COVID-19'a yönelik olarak üretilmiş aşı temin edilerek başarılı bir şekilde başta sağlık çalışanları olmak üzere risk grubundaki vatandaşlarımıza uygulanmaktadır. Ancak salgının yayılımını önelemek adına alınan bazı kısıtlama önlemleri nedeniyle bazı faaliyetlerde aksamalar meydana gelmiştir. Normal hayata geçişin başlamasıyla birlikte bu faaliyetlerin hızlı bir şekilde gerçekleştirilmeye devam edilecektir.

V. ÖNERİ VE TEDBİRLER

- Koruyucu sağlık hizmetlerinin kalitesi artırılmaya devam edilerek vatandaşımıza daha etkili, verimli, süratli, kaliteli ve kanıta dayalı sağlık hizmeti sunumuna devam edilmelidir.
- Halk sağlığının korunması ve geliştirilmesi kapsamında tütün ve alkol kullanımı, obezite ve kronik hastalıklarla kararlılıkla mücadelenin sürdürülmesine devam edilmelidir.
- Bulaşıcı hastalıkların mücadelesinde erken uyarı ve cevap sistemi kapasitesi geliştirilmeli ve bağışıklama programları geliştirilerek sürdürülmelidir.
- Birinci basamak çalışmalarında beklenen başarının sağlanması ve izleme-değerlendirme mekanizmasının geliştirilmesine yönelik nitelikli personel istihdamı sağlanmalıdır.
- Özel ihtiyacı olan kişilerin, özellikle engelli ve yaşlıların ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetine daha kolay ulaşabilmesini sağlamaya yönelik paydaşlarla işbirliği geliştirilerek hizmet ihtiyacı olanların hizmete erişimininin devamlılığı sağlanmalıdır.
- Hastane Afet ve Acil Durum Planlarının düzenli olarak yapılması sağlanmalı ve uygulanabilirliği artırılmalıdır.
- 112 acil hattını arayan asılsız çağrılarının önlenmesi amacıyla gerekli tedbirler alınmaya devam edilmelidir.
- Paramedik eğitimlerinin lisans düzeyine çıkarılması sağlanmalı ve desteklenmelidir.
- Afet ve Acil Durumlarda UMKE Personeli tarafından sunulacak medikal kurtarma ve acil sağlık hizmetleri sunumunun daha güvenli ve etkin bir şekilde sürdürülebilmesi amacıyla alanda AFAD ile gerekli koordinasyonun sağlanarak, çığ ve sel konusunda UMKE geliştirme eğitimleri ve eğitici eğitimleri planlanmalıdır.
- Sağlık sektörüne özel yazılım geliştiren üreticilere geliştirme sürecinde teşvik ve yurtdışı pazarlara açılma konusunda destek sağlanmalıdır.
- Sağlık sektöründe uluslararası alanda markalaşma süreci desteklenmeli ve markalaşmış ürün sayısı artırılmalıdır.
- Merkez ve taşra teşkilatı arasında kurumsal hafıza ve kültürünün oluşturulması için birlikte çalışılabilirlik platformları oluşturulmalıdır.
- Sağlık personeli memnuniyetini artırıcı uygulamalar geliştirilmelidir.
- Sağlıkta şiddetin engellenmesi için önlemler artırılmalıdır.
- Personelinin yeterli bilgi ve beceriye sahip, iş ile ilgili güncel gelişmelere hâkim olabilmesi amacıyla mesleki ve sosyal eğitimlerin ve oryantasyonları arttırılmalıdır.

EKLER

EK.1

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dâhilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Ankara

Şubat 2021

Dr. Fahrettin KOCA

Bakan

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim ve benden önceki yöneticilerden almış olduğum bilgiler dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dâhilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Ankara

Şubat 2021

Prof. Dr. Sabahattin AYDIN

Bakan Yardımcısı

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dâhilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Ankara

Şubat 2021

Prof. Dr. Emine ALP MEŞE

Bakan Yardımcısı

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dâhilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Ankara

Şubat 2021

Dr. Şuayip BİRİNCİ
Bakan Yardımcısı

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dâhilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Ankara

Şubat 2021

Halil ELDEMİR

Bakan Yardımcısı

EK.2

MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİ BEYANI

Strateji Geliştirme Başkanı olarak yetkim dahilinde;

Bu idarede, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ile diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

İdaremizin 2020 yılı Faaliyet Raporunun "III/A- Mali Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim.

Ankara

Şubat 2021

Dr. Abdulvahit SÖZÜER

Strateji Geliştirme Başkanı

BİLANÇO

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

AKTİF HESAPLAR		2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
1	DÖNEN VARLIKLAR	3.270.904.555,47	3.099.808.722,21	5.811.304.520,43
10	HAZIR DEĞERLER	866.726.892,55	328.843.700,75	923.485.982,81
100	KASA HESABI	24.939,43	19.429,03	4.887,52
102	BANKA HESABI	4.015.619,25	3.140.796,11	4.702.860,49
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-3.768.430,74	-3.476.857,14	-3.476.857,14
104	PROJE ÖZEL HESABI	865.116.215,89	320.865.875,53	913.082.389,30
105	DÖVİZ HESABI	2.672,42	2.672,42	2.672,42
108	DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	1.332.917,98	8.291.784,80	9.170.030,22
109	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	2.958,32	0,00	0,00
12	FAALİYET ALACAKLARI	2.051.614,15	2.148.878,91	2.320.178,86
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	1.713.162,01	1.747.358,71	1.857.749,32
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	4.595,56	21.299,87	35.688,01
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	308.541,38	358.577,13	405.098,33
127	DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	25.315,20	21.643,20	21.643,20
14	DİĞER ALACAKLAR	46.499.412,40	59.170.592,57	409.722.585,21
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	46.499.412,40	59.170.592,57	409.722.585,21
15	STOKLAR	1.418.822.148,67	1.544.329.291,80	3.165.639.845,09
150	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	1.418.798.577,21	1.543.556.207,29	3.164.851.195,18
157	DİĞER STOKLAR HESABI	23.571,46	773.084,51	788.649,91
16	ÖN ÖDEMELER	936.796.200,56	1.165.192.512,48	1.310.012.182,76
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	922.737.331,10	1.082.369.062,20	1.249.986.885,39
164	AKREDİTİFLER HESABI	14.058.869,46	14.058.869,46	14.058.869,46
166	PROJE ÖZEL HESABINDAN VERİLEN AVANS VE AKREDİTİFLE	0,00	0,00	630.000,00
167	DOĞRUDAN DIŞ PROJE KREDİ KULLANIMLARI AVANS VE AKR	0,00	68.764.580,82	45.336.427,91
18	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	0,00	115.458,56	115.458,56
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	0,00	115.458,56	115.458,56
19	DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	8.287,14	8.287,14	8.287,14
197	SAYIM NOKSANLARI HESABI	8.287,14	8.287,14	8.287,14
2	DURAN VARLIKLAR	25.117.499.693,08	20.454.618.647,67	23.636.821.292,25
22	FAALİYET ALACAKLARI	2.101.265,48	2.338.165,63	2.395.626,38
226	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.101.265,48	2.338.165,63	2.395.626,38

PASİF HESAPLAR		2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	481.346.726,29	639.957.317,38	3.044.861.325,24
30	KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	101.400.487,52	275.774.635,28	2.401.911.561,53
307	FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR HESABI	511.249.609,43	907.531.020,92	4.426.998.630,42
308	ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ HESABI	-409.849.121,91	-631.756.385,64	-2.025.087.068,89
32	FAALİYET BORÇLARI	209.450.793,41	141.895.322,84	337.844.944,23
320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	20.024.884,87	30.352.218,55	58.758.332,86
323	BÜTÇELEŞTİRİLMİŞ BORÇLAR HESABI	481.893,00	0,00	0,00
325	NAKİT TALEP VE TAHSİSLERİ HESABI	188.944.015,54	111.543.104,29	279.086.611,37
33	EMANET YABANCI KAYNAKLAR	93.491.591,98	114.293.176,78	139.378.787,17
330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	24.465.759,37	25.099.400,20	23.419.598,08
333	EMANETLER HESABI	69.025.832,61	89.193.776,58	115.959.189,09
36	ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	36.336.063,96	59.020.512,39	106.037.902,79
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	30.591.161,94	52.518.069,80	97.399.030,74
362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	5.744.577,52	6.502.118,09	8.638.547,55
363	KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	324,50	324,50	324,50
37	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	39.090.411,83	45.215.448,22	53.888.249,72
372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	39.090.411,83	45.215.448,22	53.888.249,72
38	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	0,00	190,00	190,00
380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	0,00	190,00	190,00
39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	1.577.377,59	3.758.031,87	5.799.689,80
397	SAYIM FAZLALARI HESABI	1.577.377,59	3.758.031,87	5.799.689,80
4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	6.644.200.097,88	7.610.585.274,87	18.035.921.675,93
40	UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	6.323.147.052,20	7.246.106.242,87	17.626.018.343,50
407	FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR HESABI	16.869.517.816,98	26.498.526.457,58	51.350.490.010,07
408	ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ HESABI	-10.546.370.764,78	-19.252.420.214,71	-33.724.471.666,57
43	DİĞER BORÇLAR	1.029.220,65	5.069.333,09	9.681.851,45
430	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	1.029.220,65	5.069.333,09	9.681.851,45
47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	320.023.825,03	359.409.698,91	400.221.480,98
472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	320.023.825,03	359.409.698,91	400.221.480,98
5	ÖZ KAYNAKLAR	21.262.857.424,38	15.303.884.777,63	8.367.342.811,51

BİLANÇO

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

AKTİF HESAPLAR	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	8.864.990.141,30	0,00	0,00
242 DÖNER SERMAYELİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	8.864.990.141,30	10.000.000.000,00	10.000.000.000,00
247 SERMAYE TAAHHÜTLERİ HESABI (-)	0,00	-10.000.000.000,00	-10.000.000.000,00
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	16.266.437.686,23	20.547.242.532,18	23.643.342.218,24
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	1.037.336.410,67	1.225.435.162,17	1.236.980.048,18
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	1.488.308,73	1.538.258,85	818.623,68
252 BİNALAR HESABI	10.920.716.739,18	18.333.154.238,62	31.890.672.323,50
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	4.725.378.233,32	5.984.033.693,15	7.375.738.678,68
254 TAŞITLAR HESABI	809.075.200,69	994.123.995,40	1.386.863.329,80
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	3.165.950.216,52	3.344.601.907,28	3.887.312.379,97
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-)	-18.533.777.699,57	-22.280.015.010,31	-38.274.500.743,87
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	14.140.270.276,69	12.944.370.287,02	16.139.457.578,30
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	20.570,34	-52.502,38	0,00
260 HAKLAR HESABI	49.267.333,35	52.424.084,49	54.551.907,64
264 ÖZEL MALİYETLER HESABI	260.112,53	260.112,53	260.112,53
267 DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR HESABI	3.945.917,97	4.705.171,89	4.782.843,88
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (-)	-53.452.793,51	-57.441.871,29	-59.594.864,05
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	-16.049.970,27	-94.909.547,76	-8.916.552,37
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR	343.303.680,03	571.419.995,85	613.732.197,29
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-359.353.650,30	-666.329.543,61	-622.648.749,66
AKTİF TOPLAMI	**28.388.404.248,55**	**23.554.427.369,88**	**29.448.125.812,68**

PASİF HESAPLAR	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
50 NET DEĞER	3.698.787.550,24	9.512.483.215,12	18.468.655.702,60
500 NET DEĞER HESABI	3.698.787.550,24	9.512.483.215,12	18.468.655.702,60
51 DEĞER HAREKETLERİ	133.241.019.030,40	160.143.325.793,67	193.366.361.199,60
519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	133.241.019.030,40	160.143.325.793,67	193.366.361.199,60
57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	895.317.646,29	30.679.226.111,74	30.830.919.886,35
570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	895.317.646,29	30.679.226.111,74	30.830.919.886,35
58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-86.674.653.092,93	-139.074.314.738,83	-167.337.106.991,33
580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-86.674.653.092,93	-139.074.314.738,83	-167.337.106.991,33
59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-29.897.613.709,62	-45.956.835.604,07	-66.961.486.985,71
591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-29.897.613.709,62	-45.956.835.604,07	-66.961.486.985,71
PASİF TOPLAMI	**28.388.404.248,55**	**23.554.427.369,88**	**29.448.125.812,68**

Bilanço Dipnotları :	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	946.805.357,83	1.312.214.875,09	1.858.258.776,28
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	946.805.357,83	1.312.214.875,09	1.858.258.776,28
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	12.764.588.790,63	13.929.456.925,25	13.195.527.315,37

BİLANÇO

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Bilanço Dipnotları :		2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
921	GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	12.764.588.790,63	13.929.456.925,25	13.195.527.315,37
922	KAMU-ÖZEL İŞ BİRLİĞİ MODELİ TAAHHÜTLERİ HESABI	12.593.800.153,51	6.403.085.582,80	5.083.306.963,38
923	KAMU-ÖZEL İŞBİRLİĞİ MODELİ TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	12.593.800.153,51	6.403.085.582,80	5.083.306.963,38
948	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	1.393.544.580,18	1.469.068.201,65	1.672.312.358,90
949	BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	1.393.544.580,18	1.469.068.201,65	1.672.312.358,90
998	DİĞER NAZIM HESAPLAR HESABI	51.193.736,83	79.574.895,29	95.669.736,42
999	DİĞER NAZIM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	51.193.736,83	79.574.895,29	95.669.736,42

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	00	00	00	00	GİDERLER HESABI	44.458.124.332,43	51.513.843.509,83	75.373.491.626,05
630	01	00	00	00	Personel Giderleri	17.496.062.126,24	21.574.255.750,30	27.503.305.512,43
630	01	01	00	00	Memurlar	13.705.210.771,11	16.286.276.947,96	18.441.359.906,49
630	01	01	01	00	Temel Maaşlar	8.491.937.897,65	10.069.061.180,60	11.356.070.947,52
630	01	01	01	01	Temel Maaşlar	1.405.611.401,38	1.710.584.353,27	2.001.516.847,72
630	01	01	01	02	Taban Aylığı	7.086.326.265,54	8.358.282.117,32	9.353.336.696,65
630	01	01	01	03	Yurtdışı Aylığı	230,73	194.710,01	1.217.403,15
630	01	01	02	00	Zamlar ve Tazminatlar	4.772.024.533,55	5.698.590.387,76	6.493.184.395,76
630	01	01	02	01	Zamlar ve Tazminatlar	4.772.024.533,55	5.698.590.387,76	6.493.184.395,76
630	01	01	03	00	Ödenekler	83.578.628,26	96.258.135,44	103.710.406,42
630	01	01	03	01	Ödenekler	83.578.628,26	96.258.135,44	103.710.406,42
630	01	01	04	00	Sosyal Haklar	329.638.115,68	385.788.012,62	443.074.420,08
630	01	01	04	01	Sosyal Haklar	329.638.115,68	385.788.012,62	443.074.420,08
630	01	01	05	00	Ek Çalışma Karşılıkları	6.279.157,73	8.247.348,33	8.020.202,75
630	01	01	05	01	Ek Çalışma Karşılıkları	1.181.538,55	1.162.918,89	1.192.287,90
630	01	01	05	02	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Görevlendirme Ücretleri	2.391.646,10	3.514.879,72	4.365.478,91
630	01	01	05	03	Ek Ders Ücretleri	2.705.973,08	3.569.549,72	2.462.435,94
630	01	01	06	00	Ödül ve İkramiyeler	186.982,86	351.661,77	443.111,17
630	01	01	06	01	Ödül ve İkramiyeler	186.982,86	351.661,77	443.111,17
630	01	01	09	00	Diğer Giderler	21.565.455,38	27.980.221,44	36.856.422,79
630	01	01	09	01	Diğer Giderler	21.565.455,38	27.980.221,44	36.856.422,79
630	01	02	00	00	Sözleşmeli Personel	2.975.665.871,52	4.451.068.391,32	6.867.187.190,11
630	01	02	01	00	Ücretler	2.831.028.860,39	4.287.324.703,46	6.674.751.376,83
630	01	02	01	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Ücretleri	1.211.710.541,36	2.265.119.407,88	4.261.591.403,16
630	01	02	01	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Ücretleri	1.214.869.033,54	1.474.229.973,41	1.731.676.695,14
630	01	02	01	03	Akademik Sözleşmeli Personelin Ücretleri	122.578,96	46.946,43	407.343,72
630	01	02	01	04	Yabancı Uyruklu Sözleşmeli Personelin Ücretleri	7.945,19	0,00	0,00
630	01	02	01	05	Sözleşmeli Sanatçıların Ücretleri	48.493,84	983.719,38	538.869,92
630	01	02	01	06	Yurtdışı Sözleşmeli Personelin Ücretleri	0,00	41.132,02	0,00

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
600	00	00	00	00	GELİRLER HESABI	15.268.281.935,47	6.748.236.356,96	9.937.841.715,24
600	01	00	00	00	Vergi Gelirleri	3.581.024.764,05	4.565.299.193,54	5.780.254.358,15
600	01	01	00	00	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	3.108.458.774,64	3.887.237.359,20	4.912.928.933,33
600	01	01	01	00	Gelir Vergisi	3.108.448.949,59	3.887.237.359,20	4.912.928.933,33
600	01	01	01	01	Beyana Dayanan Gelir Vergisi	868,98	0,00	0,00
600	01	01	01	03	Gelir Vergisi Tevkifatı	3.108.448.080,61	3.887.237.359,20	4.912.928.933,33
600	01	01	02	00	Kurumlar Vergisi	9.825,05	0,00	0,00
600	01	01	02	01	Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	358,43	0,00	0,00
600	01	01	02	02	Kurumlar Vergisi Tevkifatı	9.466,62	0,00	0,00
600	01	03	00	00	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	233.610.972,30	356.826.108,42	389.451.825,60
600	01	03	01	00	Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	233.606.238,34	356.826.108,42	389.451.825,60
600	01	03	01	02	Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	233.606.238,34	356.826.108,42	389.451.825,60
600	01	03	02	00	Özel Tüketim Vergisi	4.733,96	0,00	0,00
600	01	03	02	06	Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar	4.733,96	0,00	0,00
600	01	05	00	00	Damga Vergisi	236.806.493,19	319.105.850,97	474.299.417,52
600	01	05	01	00	Damga Vergisi	236.646.979,81	319.105.850,97	474.299.417,52
600	01	05	01	01	Damga Vergisi	236.646.979,81	319.105.850,97	474.299.417,52
600	01	05	02	00	Eğitime Katkı Payı Ayrılması Gereken Damga Vergile	159.513,38	0,00	0,00
600	01	05	02	01	Eğitime Katkı Payı Ayrılması Gereken Damga Vergile	159.513,38	0,00	0,00
600	01	06	00	00	Harçlar	2.143.896,57	2.129.874,95	3.574.181,70
600	01	06	01	00	Yargı Harçları	27.990,84	0,00	0,00
600	01	06	01	99	Diğer Yargı Harçları	27.990,84	0,00	0,00
600	01	06	07	00	İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	2.015.694,84	2.082.621,12	3.486.741,13
600	01	06	07	99	Diğer İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	2.015.694,84	2.082.621,12	3.486.741,13
600	01	06	09	00	Diğer Harçlar	100.210,89	47.253,83	87.440,57
600	01	06	09	99	Diğer Harçlar	100.210,89	47.253,83	87.440,57
600	01	09	00	00	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	4.627,35	0,00	0,00
600	01	09	09	00	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	4.627,35	0,00	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	01	02	01	90	Diğer Sözleşmeli Personel Ücretleri	404.270.267,50	546.903.524,34	680.537.064,89
630	01	02	02	00	Zamlar ve Tazminatlar	29.407.358,48	18.064.632,83	15.289.846,60
630	01	02	02	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Zam ve Tazminatla	17.082.434,49	5.994.327,53	1.238.015,80
630	01	02	02	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Zam ve Tazmina	7.911.965,27	9.947.926,32	11.313.551,59
630	01	02	02	03	Akademik Sözleşmeli Personelin Zam ve Tazminatları	0,00	0,00	60.017,84
630	01	02	02	05	Sözleşmeli Sanatçıların Zam ve Tazminatları	0,00	492,51	0,00
630	01	02	02	06	Yurtdışı Sözleşmeli Personelin Zam ve Tazminatları	3.347,97	5.398,03	0,00
630	01	02	02	90	Diğer Sözleşmeli Personel Zam ve Tazminatları	4.409.610,75	2.116.488,44	2.678.261,37
630	01	02	03	00	Ödenekler	79.499.205,69	96.682.032,41	112.401.344,78
630	01	02	03	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Ödenekleri	13.992.011,27	21.480.532,25	29.381.171,41
630	01	02	03	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Ödenekleri	48.531.825,66	51.393.553,51	60.659.733,92
630	01	02	03	03	Akademik Sözleşmeli Personelin Ödenekleri	1.794,20	133.300,49	2.416,94
630	01	02	03	05	Sözleşmeli Sanatçıların Ödenekleri	0,00	1.972,96	0,00
630	01	02	03	06	Yurtdışı Sözleşmeli Personelin Ödenekleri	7.304,67	2.359,17	0,00
630	01	02	03	90	Diğer Sözleşmeli Personel Ödenekleri	16.966.269,89	23.670.314,03	22.358.022,51
630	01	02	04	00	Sosyal Haklar	28.247.533,75	42.640.883,56	61.754.053,84
630	01	02	04	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personel Sosyal Hakları	12.322.167,13	23.201.919,15	37.934.937,59
630	01	02	04	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel Sosyal Hakları	13.113.858,65	16.106.204,56	19.140.965,01
630	01	02	04	03	Akademik Sözleşmeli Personelin Sosyal Hakları	13.548,11	22.670,99	11.957,26
630	01	02	04	05	Sözleşmeli Sanatçıların Sosyal Hakları	258,79	16.736,90	20.670,63
630	01	02	04	06	Yurtdışı Sözleşmeli Personelin Sosyal Hakları	656,25	0,00	0,00
630	01	02	04	90	Diğer Sözleşmeli Personelin Sosyal Hakları	2.797.044,82	3.293.351,96	4.645.523,35
630	01	02	05	00	Ek Çalışma Karşılıkları	82.348,40	91.804,41	494.008,33
630	01	02	05	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma Karş	58.172,50	71.030,66	444.101,50
630	01	02	05	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma K	433,75	19.402,45	39.685,47
630	01	02	05	90	Diğer Sözleşmeli Personelin Ek Çalışma Karşılıklar	23.742,15	1.371,30	10.221,36
630	01	02	06	00	Ödül ve İkramiyeler	1.230.486,50	1.256.026,42	419.523,02
630	01	02	06	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personelin Ödül ve İkramiy	80.110,08	232.011,39	255.447,42
630	01	02	06	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Ödül ve İkra	7.190,01	8.028,34	62.480,81

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
600	01	09	09	99	Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	4.627,35	0,00	0,00
600	03	00	00	00	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	8.890.088.602,65	27.690.987,58	21.916.363,48
600	03	01	00	00	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	3.553.925,44	2.358.828,96	2.504.873,05
600	03	01	01	00	Mal Satış Gelirleri	2.301.127,15	1.403.657,82	1.582.429,48
600	03	01	01	01	Şartname, Basılı Evrak, Form Satış Gelirleri	575.033,44	658.946,13	709.034,00
600	03	01	01	04	Diğer Değerli Kağıt Bedelleri	167.144,50	256.177,00	325.013,50
600	03	01	01	05	Gemi Sağlık Cüzdanı Bedelleri	0,00	1.580,50	0,00
600	03	01	01	11	Nüfus Cüzdanı Satış Bedeli	314,50	0,00	0,00
600	03	01	01	99	Diğer Mal Satış Gelirleri	1.558.634,71	486.954,19	548.381,98
600	03	01	02	00	Hizmet Gelirleri	1.252.798,29	955.171,14	922.443,57
600	03	01	02	01	Teftiş ve denetleme ücret ve payları	60,00	14,00	0,00
600	03	01	02	02	Muayene, denetim ve kontrol ücretleri	456,00	856,00	3.204,00
600	03	01	02	03	Avukatlık Vekalet Ücreti Gelirleri	717.229,86	929.156,48	912.328,88
600	03	01	02	04	Kurs, Toplantı, Seminer, Eğitim vb. Faaliyet Geli	344,00	464,00	0,00
600	03	01	02	06	Laboratuvar Deney ve Analiz Gelirleri	2.914,36	204,00	0,00
600	03	01	02	13	Ölçü ve Ayar Hizmet Gelirleri	7.468,00	797,10	0,00
600	03	01	02	17	Serbest Bölge Gelirleri	0,00	0,00	427,69
600	03	01	02	30	Sınav, Kayıt ve Bunlara İlişkin Diğer Hizmet Gelirleri	0,00	0,00	624,00
600	03	01	02	43	Vatandaşlık İşlemleri Hizmet Bedeli	1.882,75	1.805,75	16,00
600	03	01	02	44	Kimlik ve Adres Paylaşımı Gelirleri	34.263,00	0,00	0,00
600	03	01	02	58	Su Hizmetlerine İlişkin Gelirler	1.072,50	0,00	0,00
600	03	01	02	99	Diğer hizmet gelirleri	487.107,82	21.873,81	5.843,00
600	03	02	00	00	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ge	134.343,90	393.413,80	744.180,17
600	03	02	01	00	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ge	134.343,90	393.413,80	744.180,17
600	03	02	01	03	Sağlık Malzeme Hizmetleri Ruhsat Bedeli	93.558,90	330.813,60	679.738,17
600	03	02	01	99	Malların kullanma veya faaliyette bulunma iznine i	40.785,00	62.600,20	64.442,00
600	03	03	00	00	KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	281.380,50	0,00	0,00
600	03	03	01	00	Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	281.380,50	0,00	0,00
600	03	03	01	03	Yeniden Değerlendirme Farkları	281.380,50	0,00	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	Kod3	Kod4	GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
630	01	02	06	05	Sözleşmeli Sanatçıların Ödül ve İkramiyeleri	4.555,43	62.119,17	96.488,64
630	01	02	06	90	Diğer Sözleşmeli Personel Ödül ve İkramiyelerin	1.138.630,98	953.867,52	5.106,15
630	01	02	09	00	Diğer Giderler	6.170.078,31	5.008.308,23	2.077.036,71
630	01	02	09	01	657 S.K. 4/B Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri	1.990.259,34	2.366.576,38	216.336,19
630	01	02	09	02	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personelin Diğer Giderl	511.964,53	21.678,79	49.011,58
630	01	02	09	90	Diğer Sözleşmeli Personelin Diğer Giderleri	3.667.854,44	2.620.053,06	1.811.688,94
630	01	03	00	00	İşçiler	335.740.181,98	589.139.705,76	1.909.296.356,29
630	01	03	01	00	Ücretler	197.916.116,12	410.391.399,95	1.172.635.066,56
630	01	03	01	01	Sürekli İşçilerin Ücretleri	156.564.798,20	337.422.536,12	1.022.169.796,74
630	01	03	01	02	Geçici İşçilerin Ücretleri	4.269.333,40	1.951.539,57	4.609.360,65
630	01	03	01	03	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Sürekli İşçi Kadrolarına Geçirilen İşçilerin Ücretleri	31.868.868,07	63.983.166,44	120.605.853,78
630	01	03	01	04	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Geçici İşçi Pozisyonlarına Geçirilen İşçilerin Ücretleri	5.213.116,45	7.034.157,82	25.250.055,39
630	01	03	02	00	İhbar ve Kıdem Tazminatları	32.246.585,25	31.500.429,79	56.444.664,09
630	01	03	02	01	Sürekli İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatı	29.502.254,80	29.102.910,27	53.006.021,11
630	01	03	02	02	Geçici İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatı	1.859.383,82	869.055,48	848.865,87
630	01	03	02	03	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Sürekli İşçi Kadrolarına Geçirilen İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatları	716.152,82	1.228.616,44	2.284.333,41
630	01	03	02	04	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Geçici İşçi Pozisyonlarına Geçirilen İşçilerin İhbar ve Kıdem Tazminatları	168.793,81	299.847,60	305.443,70
630	01	03	03	00	Sosyal Haklar	41.699.737,94	44.514.704,75	284.182.258,67
630	01	03	03	01	Sürekli İşçilerin Sosyal Hakları	35.200.831,96	38.866.040,55	248.796.420,29
630	01	03	03	02	Geçici İşçilerin Sosyal Hakları	1.251.783,80	480.079,20	3.763.893,18
630	01	03	03	03	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Sürekli İşçi Kadrolarına Geçirilen İşçilerin Sosyal Hakları	4.221.117,30	5.040.322,06	28.595.171,80
630	01	03	03	04	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Geçici İşçi Pozisyonlarına Geçirilen İşçilerin Sosyal Hakları	1.026.004,88	128.262,94	3.026.773,40
630	01	03	04	00	Fazla Mesailer	12.070.442,46	17.928.697,08	79.366.559,78

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	Kod3	Kod4	GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
600	03	04	00	00	Kurumlar Hasılatı	2.576.474,67	7.657.870,49	5.266,69
600	03	04	01	00	Genel Bütçeli İdareler Kurumlar Hasılatı	2.557.363,10	7.657.870,49	5.266,69
600	03	04	01	99	Diğer	2.557.363,10	7.657.870,49	5.266,69
600	03	04	09	00	Diğer Kurumlar Hasılatı	19.111,57	0,00	0,00
600	03	04	09	99	Diğer Kurumlar Hasılatı	19.111,57	0,00	0,00
600	03	05	00	00	Kurumlar Karları	8.867.308.128,33	0,00	0,00
600	03	05	01	00	Döner Sermayeler	8.867.308.128,33	0,00	0,00
600	03	05	01	01	Döner Sermayelerin Aylık Gayrisafi Hasılatından Ak	1.178.111,37	0,00	0,00
600	03	05	01	02	Döner Sermayelerin Yılsonu Karlarından Aktarmalar	8.866.130.016,96	0,00	0,00
600	03	06	00	00	Kira Gelirleri	16.202.009,45	17.261.759,87	18.657.768,79
600	03	06	01	00	Taşınmaz Kiraları	16.201.939,45	17.261.759,87	18.651.341,44
600	03	06	01	01	Lojman Kira Gelirleri	16.125.337,06	17.239.463,35	18.592.386,64
600	03	06	01	02	Ecrimisil Gelirleri	6.905,93	0,00	0,00
600	03	06	01	99	Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	69.696,46	22.296,52	58.954,80
600	03	06	02	00	Taşınır Kiraları	70,00	0,00	6.427,35
600	03	06	02	01	Taşınır Kira Gelirleri	70,00	0,00	6.427,35
600	03	09	00	00	Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	32.340,36	19.114,46	4.274,78
600	03	09	09	00	Diğer Gelirler	32.340,36	19.114,46	4.274,78
600	03	09	09	99	Diğer Çeşitli Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	32.340,36	19.114,46	4.274,78
600	04	00	00	00	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	943.938.329,09	663.062.916,30	1.959.650.333,34
600	04	01	00	00	Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar	467.016.866,62	331.078.407,58	1.508.026.685,37
600	04	01	01	00	Cari	1.137.252,80	690.667,76	500.657,13
600	04	01	01	01	AB' den Alınan Bağış ve Yardımlar	1.137.252,80	690.667,76	265.453,93
600	04	01	01	99	Yurtdışından Alınan Diğer Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	235.203,20
600	04	01	03	00	AB ve Diğer Uluslararası Kuruluşlardan Alınan Hibe	465.879.613,82	330.387.739,82	1.507.526.028,24
600	04	01	03	01	AB'den Alınan Hibeler	465.879.613,82	330.387.739,82	1.482.702.097,99
600	04	01	03	90	Diğer Uluslararası Kuruluşlardan Alınan Hibeler	0,00	0,00	24.823.930,25
600	04	02	00	00	Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan	227.053,53	0,00	0,00
600	04	02	01	00	Cari	39.781,53	0,00	0,00
600	04	02	01	99	Cari nitelikli diğer işler için genel bütçeden alı	39.781,53	0,00	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	01	03	04	01	Sürekli İşçilerin Fazla Mesaileri	11.205.449,58	16.109.041,93	69.362.288,98
630	01	03	04	02	Geçici İşçilerin Fazla Mesaileri	334.917,56	255.433,77	1.138.362,65
630	01	03	04	03	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Sürekli İşçi Kadrolarına Geçirilen İşçilerin Fazla Mesaileri	417.709,75	1.344.561,40	7.673.784,32
630	01	03	04	04	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Geçici İşçi Pozisyonlarına Geçirilen İşçilerin Fazla Mesaileri	112.365,57	219.659,98	1.192.123,83
630	01	03	05	00	Ödül ve İkramiyeler	49.042.837,98	81.133.148,37	302.520.384,57
630	01	03	05	01	Sürekli İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	41.701.404,02	66.548.963,27	263.011.138,10
630	01	03	05	02	Geçici İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	908.802,15	1.649.589,37	3.045.983,32
630	01	03	05	03	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Sürekli İşçi Kadrolarına Geçirilen İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	3.565.185,94	11.995.934,86	29.656.382,66
630	01	03	05	04	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Geçici İşçi Pozisyonlarına Geçirilen İşçilerin Ödül ve İkramiyeleri	2.867.445,87	938.660,87	6.806.880,49
630	01	03	09	00	Diğer Ödemeler	2.764.462,23	3.671.325,82	14.147.422,62
630	01	03	09	01	Sürekli İşçilerin Diğer Ödemeleri	2.594.157,56	3.336.033,82	12.325.211,40
630	01	03	09	02	Geçici İşçilerin Diğer Ödemeleri	166.452,97	39.374,29	257.959,30
630	01	03	09	03	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Sürekli İşçi Kadrolarına Geçirilen İşçilerin Diğer Ödemeleri	0,00	295.917,71	1.369.863,04
630	01	03	09	04	375 S. KHK'nın Geçici 23 üncü Md. Kapsamında Geçici İşçi Pozisyonlarına Geçirilen İşçilerin Diğer Ödemeleri	3.851,70	0,00	194.388,88
630	01	04	00	00	Geçici Personel	478.919.822,75	247.732.424,03	285.444.375,96
630	01	04	01	00	Ücretler	475.820.334,52	247.646.839,19	284.867.199,68
630	01	04	01	01	Vizesiz Geçici İşçilerin Ücretleri	3.201.252,43	12.484,76	43.369,02
630	01	04	01	02	Aday Çırak, Çırak ve Stajyer Öğrencilerin Ücretle	351.390.864,16	34.106.113,99	8.811.056,33
630	01	04	01	03	Usta Öğreticilere Yapılacak Ödemeler	653.437,21	0,00	0,00
630	01	04	01	04	657 Sayılı Kanunun 4/C Kapsamında Çalışanlara Yapılacak Ödem	24.408.904,75	158.659,12	119.971,35
630	01	04	01	06	Ders Ücreti Karşılığında Görevlendirilenlerin Ücretleri	97.568,12	146.850,96	3.831,57
630	01	04	01	90	Diğer Geçici Personele Yapılacak Ödemeler	96.068.307,85	213.222.730,36	275.888.971,41
630	01	04	02	00	Fazla Mesailer	68.831,11	0,00	69.331,58

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
600	04	02	02	00	Sermaye	187.272,00	0,00	0,00
600	04	02	02	99	Sermaye nitelikli diğer işler için genel bütçeden	187.272,00	0,00	0,00
600	04	03	00	00	Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	4.326.854,03	12.046.911,24	34.363.765,91
600	04	03	01	00	Cari	3.964.335,79	10.086.539,26	26.777.866,82
600	04	03	01	01	Sosyal Güvenlik Kurumlarından Alınan Bağış ve Yard	6.165,46	3.798,84	9.720,00
600	04	03	01	02	Mahalli İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	460.948,64	430.243,94	2.606.559,26
600	04	03	01	03	Diğerlerinden Alınan Bağış ve Yardımlar	3.497.221,69	9.652.496,48	24.161.587,56
600	04	03	02	00	Sermaye	362.518,24	1.960.371,98	7.585.899,09
600	04	03	02	01	Sosyal Güvenlik Kurumlarından Alınan Bağış ve Yard	0,00	24.070,38	23.290,00
600	04	03	02	02	Mahalli İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	1.215,40	346.679,18
600	04	03	02	03	Diğerlerinden Alınan Bağış ve Yardımlar	362.518,24	1.935.086,20	7.215.929,91
600	04	04	00	00	Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışla	471.035.539,56	318.468.953,89	414.119.739,54
600	04	04	01	00	Cari	161.316.229,47	299.117.992,38	153.622.504,30
600	04	04	01	01	Kurumlardan Alınan Bağış ve Yardımlar	142.648.548,91	290.915.456,80	115.158.902,30
600	04	04	01	02	Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar	6.693.941,36	7.833.310,50	34.485.740,07
600	04	04	01	03	Kurumlardan Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar	0,00	1.760,40	38.492,21
600	04	04	01	04	Kişilerden Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar	11.973.739,20	367.464,68	3.939.369,72
600	04	04	02	00	Sermaye	309.719.310,09	19.350.961,51	260.497.235,24
600	04	04	02	01	Kurumlardan Alınan Bağış ve Yardımlar	57.066.786,63	11.740.165,92	43.661.705,24
600	04	04	02	02	Kişilerden Alınan Bağış ve Yardımlar	252.622.625,56	7.603.615,34	216.288.703,78
600	04	04	02	03	Kurumlardan Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar	21.627,30	2.500,00	312.277,12
600	04	04	02	04	Kişilerden Alınan Şartlı Bağış ve Yardımlar	8.270,60	4.680,25	234.549,10
600	04	05	00	00	Proje Yardımları	1.332.015,35	1.468.643,59	3.140.142,52
600	04	05	01	00	Cari	589.383,97	1.424.093,59	2.550.093,73
600	04	05	01	02	Özel Bütçeli İdarelerden Alınan Proje Yardımları	259.712,23	1.282.276,00	1.756.273,71
600	04	05	01	09	Diğerlerinden Alınan Proje Yardımları	329.671,74	141.817,59	793.820,02
600	04	05	02	00	Sermaye	742.631,38	44.550,00	590.048,79
600	04	05	02	02	Özel Bütçeli İdarelerden Alınan Proje Yardımları	67.949,16	44.550,00	482.800,00
600	04	05	02	09	Diğerlerinden Alınan Proje Yardımları	674.682,22	0,00	107.248,79

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	01	04	02	04	657 Sayılı Kanunun 4/C kapsamında Çalışanların Fazla Mesai	68.831,11	0,00	69.331,58
630	01	04	03	00	Sosyal Haklar	1.446.879,40	83.325,26	507.844,70
630	01	04	03	04	657 S. Kan. 4/c Mad. Kapsamında Çalışanların Sosyal Hakları	1.446.879,40	83.325,26	507.844,70
630	01	04	04	00	Ek Ödemeler	1.583.777,72	2.259,58	0,00
630	01	04	04	04	657 S. Kan. 4/c Mad. Kapsamında Çalışanların Ek Ödemeleri	1.583.777,72	2.259,58	0,00
630	01	05	00	00	Diğer Personel	525.478,88	38.281,23	17.683,58
630	01	05	01	00	Ücret ve Diğer Ödemeler	525.478,88	38.281,23	17.683,58
630	01	05	01	04	Öğrenci Harçlıkları	12.696,48	0,00	0,00
630	01	05	01	05	Yurtdışı Öğrenimde Ödenen Aylıklar	450.161,01	0,00	0,00
630	01	05	01	90	Diğer Personele Yapılan Diğer Ödemeler	62.621,39	38.281,23	17.683,58
630	02	00	00	00	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.791.384.351,79	4.830.164.821,18	6.161.999.469,11
630	02	01	00	00	Memurlar	3.338.415.914,58	4.057.402.094,14	4.673.352.520,64
630	02	01	06	00	Sosyal Güvenlik Kurumuna	3.338.415.914,58	4.057.402.094,14	4.673.352.520,64
630	02	01	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	2.059.633.626,56	2.546.522.384,15	2.961.554.915,33
630	02	01	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri	1.278.782.288,02	1.510.879.709,99	1.711.797.605,31
630	02	02	00	00	Sözleşmeli Personel	386.168.216,47	654.117.510,76	1.092.366.192,42
630	02	02	04	00	İşsizlik Sigortası Fonuna	157.511,34	926.438,25	196.939,77
630	02	02	04	01	İşsizlik Sigortası Fonuna	157.511,34	926.438,25	196.939,77
630	02	02	06	00	Sosyal Güvenlik Kurumuna	386.010.705,13	653.191.072,51	1.092.169.252,65
630	02	02	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	322.421.935,55	419.939.052,97	702.164.586,35
630	02	02	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri	63.588.769,58	233.252.019,54	390.004.666,30
630	02	03	00	00	İşçiler	61.398.465,03	117.803.495,60	395.556.831,01
630	02	03	04	00	İşsizlik Sigortası Fonuna	5.387.122,55	9.112.407,11	29.590.468,08
630	02	03	04	01	İşsizlik Sigortası Fonuna	5.387.122,55	9.112.407,11	29.590.468,08
630	02	03	06	00	Sosyal Güvenlik Kurumuna	56.011.342,48	108.691.088,49	365.966.362,93
630	02	03	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	52.843.129,17	102.418.876,11	326.232.766,40
630	02	03	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri	3.168.213,31	6.272.212,38	39.733.596,53
630	02	04	00	00	Geçici Personel	4.363.193,97	22.789,47	46.492,58

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
600	05	00	00	00	Diğer Gelirler	1.130.535.744,26	1.126.368.710,02	1.609.403.457,29
600	05	01	00	00	Faiz Gelirleri	2.552.203,14	2.906.820,80	29.416.123,19
600	05	01	03	00	Kurumca Verilen Borçlardan Alacakların Faizleri	114,29	0,00	593,00
600	05	01	03	01	Kurumca Verilen Borçlardan Alacakların Faizleri	114,29	0,00	593,00
600	05	01	06	00	Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri	36,10	0,00	0,00
600	05	01	06	01	Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri	36,10	0,00	0,00
600	05	01	09	00	Diğer Faizler	2.552.052,75	2.906.820,80	29.415.530,19
600	05	01	09	01	Kişilerden Alacaklar Faizleri	1.829.335,85	2.178.025,03	29.090.735,71
600	05	01	09	03	Mevduat Faizleri	0,00	293,76	1.376,48
600	05	01	09	99	Diğer Faizler	722.716,90	728.502,01	323.418,00
600	05	02	00	00	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	912.571,62	1.292.879,15	1.871.202,20
600	05	02	05	00	Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	742.673,30	1.226.340,64	1.711.072,67
600	05	02	05	15	Bağıtlanan Sözleşmelerden Alınan Kurum Payı	580,12	1.935,58	1.606,99
600	05	02	05	99	Diğerlerinden Alınan Paylar	742.093,18	1.224.405,06	1.709.465,68
600	05	02	09	00	Diğer Paylar	169.898,32	66.538,51	160.129,53
600	05	02	09	01	Çalışanlardan Tedavi Katılım Payı	0,00	599,30	0,00
600	05	02	09	99	Diğer Paylar	169.898,32	65.939,21	160.129,53
600	05	03	00	00	Para Cezaları	52.441.683,78	36.205.539,76	34.299.794,31
600	05	03	01	00	Yargı Para Cezaları	360,00	0,00	0,00
600	05	03	01	01	Yargı Para Cezaları	360,00	0,00	0,00
600	05	03	02	00	İdari Para Cezaları	51.002.974,23	35.946.259,70	34.133.422,23
600	05	03	02	03	Karayolu Geçiş Ücretleri İdari Para Cezaları	2.025,75	0,00	0,00
600	05	03	02	09	Tütün Mamülü. Zaralarının Önlenmesine dair uyar Al.İd.P:C	8.281.312,23	7.544.808,55	5.453.964,34
600	05	03	02	99	Diğer İdari Para Cezaları	42.719.636,25	28.401.451,15	28.679.457,89
600	05	03	03	00	Pay Ayrılan İdari Para Cezaları	27.036,87	14.106,83	2.460,25
600	05	03	03	99	Pay Ayrılan Diğer İdari Para Cezaları	27.036,87	14.106,83	2.460,25
600	05	03	04	00	Vergi Cezaları	61,28	0,00	609,04
600	05	03	04	01	Vergi ve Diğer Amme Alacakları Gecikme Zamları	46,99	0,00	609,04
600	05	03	04	11	6736 sayılı Kanun Kapsamında Geç Ödeme Zammı	14,29	0,00	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	02	04	04	00	İşsizlik Sigortası Fonuna	5.395,43	0,00	0,00
630	02	04	04	01	İşsizlik Sigortası Fonuna	5.395,43	0,00	0,00
630	02	04	06	00	Sosyal Güvenlik Kurumuna	4.357.798,54	22.789,47	46.492,58
630	02	04	06	01	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri	4.151.295,62	22.789,47	46.492,58
630	02	04	06	02	Sağlık Primi Ödemeleri	206.502,92	0,00	0,00
630	02	99	00	00	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları	1.038.561,74	818.931,21	677.432,46
630	03	00	00	00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	10.277.965.742,36	13.465.098.933,77	17.249.222.515,38
630	03	01	00	00	Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	2.486.734,09	2.448.414,49	6.269.734,20
630	03	01	01	00	Hammadde Alımları	1.956.936,19	0,00	2.882,52
630	03	01	01	01	Hammadde Alımları	1.956.936,19	0,00	2.882,52
630	03	01	03	00	Tekstil ve Tekstil Ürünler Deri ve Deri Ürünleri A	1.188,00	15.489,36	0,00
630	03	01	03	01	Tekstil ve Tekstil Ürünler Deri ve Deri Ürünleri A	1.188,00	15.489,36	0,00
630	03	01	05	00	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Alımları	16.971,64	33.789,82	4.798,81
630	03	01	05	01	Kağıt ve Kağıt Ürünleri Alımları	16.971,64	33.789,82	4.798,81
630	03	01	06	00	Kimyevi Ürün Alımları	352,73	1.628,28	460,20
630	03	01	06	01	Kimyevi Ürün Alımları	352,73	1.628,28	460,20
630	03	01	07	00	Kauçuk ve Plastik Ürün Alımları	0,00	1.317,12	0,00
630	03	01	07	01	Kauçuk ve Plastik Ürün Alımları	0,00	1.317,12	0,00
630	03	01	08	00	Metal Ürünü alımları	34.896,43	13.310,21	0,00
630	03	01	08	01	Metal Ürünü alımları	34.896,43	13.310,21	0,00
630	03	01	09	00	Diğer Mal ve Malzeme Alımları	476.389,10	2.382.879,70	6.261.592,67
630	03	01	09	01	Diğer Mal ve Malzeme Alımları	476.389,10	2.382.879,70	6.261.592,67
630	03	02	00	00	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	452.732.617,26	338.005.507,37	356.015.920,33
630	03	02	01	00	Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alımları	1.214.764,86	1.619.326,81	886.112,29
630	03	02	01	01	Kırtasiye Alımları	787.157,64	988.720,37	453.226,94
630	03	02	01	02	Büro Malzemesi Alımları	27.664,69	73.650,03	39.437,74
630	03	02	01	04	Diğer Yayın Alımları	24.672,32	0,00	28.786,10
630	03	02	01	05	Baskı ve Cilt Giderleri	205.616,08	145.399,01	276.715,30
630	03	02	01	90	Diğer Kırtasiye ve Büro Malzemesi Alımları	169.654,13	411.557,40	87.946,21

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
600	05	03	09	00	Diğer Para Cezaları	1.411.251,40	245.173,23	163.302,79
600	05	03	09	01	Düşük Olan Değerleme Tutarları	2.300,00	0,00	0,00
600	05	03	09	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	1.408.951,40	245.173,23	163.302,79
600	05	09	00	00	Diğer Çeşitli Gelirler	1.074.629.285,72	1.085.963.470,31	1.543.816.337,59
600	05	09	01	00	Diğer Çeşitli Gelirler	1.074.629.285,72	1.085.963.470,31	1.543.816.337,59
600	05	09	01	01	İrat Kaydedilecek Nakdi Teminatlar	3.124.372,35	4.637.655,88	654.115,52
600	05	09	01	03	İrat Kaydedilecek Teminat Mektupları	18.794.394,97	3.001.273,20	1.032.391,00
600	05	09	01	05	Para Farkları	7.065,73	4.480,16	191.952,74
600	05	09	01	06	Kişilerden Alacaklar	50.455.540,51	74.155.618,85	431.017.308,37
600	05	09	01	09	Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Gelirleri	47.810,12	0,00	0,00
600	05	09	01	24	Yargılama Giderleri Karşılığı Tahsil Edilen Gelirler	4.777,61	0,00	0,00
600	05	09	01	25	6100 S. K. Ger. İd. Od. Gid. Av. Kullanılma Tut. İl. Gel Tah	583,35	0,00	2.202,50
600	05	09	01	30	2547 S.K nun Geçici 74 üncü Maddesi Kapsamındaki Gelirler	0,00	0,00	433,00
600	05	09	01	91	Pay Ayrılmayan Kaldırılan Fon Artıkları	675,72	0,00	0,00
600	05	09	01	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	1.002.194.065,36	1.004.164.442,22	1.110.917.934,46
600	06	00	00	00	Sermaye Gelirleri	389,69	0,00	0,00
600	06	03	00	00	Menkul Kıymet ve Varlık Gelirleri	389,69	0,00	0,00
600	06	03	09	00	Diğer Çeşitli Menkul Varlıklar	389,69	0,00	0,00
600	06	03	09	99	Diğer Çeşitli Menkul Varlıklar	389,69	0,00	0,00
600	11	00	00	00	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	233.390.314,51	65.564.996,13	123.953.512,32
600	11	01	00	00	Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Kur	231.332.112,70	62.334.811,01	123.649.918,33
600	11	01	01	00	Proje Özel Hesabında Kayıtlı Tutarların Değerlemes	30.423,87	62.173.880,68	11.495.079,12
600	11	01	99	00	Diğer Döviz Mevcutlarının Değerlemesinden Kaynakla	231.301.688,83	160.930,33	112.154.839,21
600	11	02	00	00	Menkul Kıymet ve Varlıkların Değer. Oluşan Olumlu Farklar	0,00	3.165.000,00	0,00
600	11	02	04	00	Menkul Varlıkların Değer Değişiminden Kaynaklananlar	0,00	3.165.000,00	0,00
600	11	03	00	00	Stokların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Farklar	999,95	0,00	299.255,47
600	11	03	01	00	İlk Madde ve Malzemelerin Değer Değişiminden Kaynaklananlar	0,00	0,00	299.255,47
600	11	03	99	00	Diğer Stokların Değer Değişiminden Kaynaklananlar	999,95	0,00	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	03	02	02	00	Su ve Temizlik Malzemesi Alımları	43.029.608,45	10.775.285,89	3.132.244,50
630	03	02	02	01	Su Alımları	42.439.810,74	9.261.345,85	2.066.161,52
630	03	02	02	02	Temizlik Malzemesi Alımları	448.811,92	1.506.760,72	1.066.082,98
630	03	02	02	80	Su Alımları Gecikme Zammı ve Faiz Giderleri	140.985,79	7.179,32	0,00
630	03	02	03	00	Enerji Alımları	396.860.206,11	309.738.566,59	321.479.335,98
630	03	02	03	01	Yakacak Alımları	45.673.165,97	12.449.524,60	10.441.922,43
630	03	02	03	02	Akaryakıt ve Yağ Alımları	190.804.365,98	260.969.476,11	294.118.951,57
630	03	02	03	03	Elektrik Alımları	155.548.468,38	35.433.432,60	16.460.827,88
630	03	02	03	80	Enerji Alımları Gecikme Zammı ve Faiz Giderleri	840.564,77	162.965,56	576,37
630	03	02	03	90	Diğer Enerji Alımları	3.993.641,01	723.167,72	457.057,73
630	03	02	04	00	Yiyecek, İçecek ve Yem Alımları	478.195,50	658.991,64	105.818,65
630	03	02	04	01	Yiyecek Alımları	216.984,39	627.465,12	100.246,65
630	03	02	04	02	İçecek Alımları	195.883,22	8.966,50	4.752,00
630	03	02	04	03	Yem Alımları	43.380,00	0,00	0,00
630	03	02	04	90	Diğer Yiyecek, İçecek ve Yem Alımları	21.947,89	22.560,02	820,00
630	03	02	05	00	Giyim ve Kuşam Alımları	323.455,80	842.038,09	1.860.929,53
630	03	02	05	01	Giyecek Alımları	314.253,30	738.679,29	1.838.220,33
630	03	02	05	02	Spor Malzemeleri Alımları	1.882,10	17.662,38	8.779,20
630	03	02	05	05	Kuşam Alımları	0,00	0,00	5.572,80
630	03	02	05	90	Diğer Giyim ve Kuşam Alımları	7.320,40	85.696,42	8.357,20
630	03	02	06	00	Özel Malzeme Alımları	2.356.375,94	4.755.408,81	14.898.900,04
630	03	02	06	01	Laboratuvar Malzemesi ile Kimyevi ve Temrinlik Mal	409.183,04	498.513,79	6.808.946,90
630	03	02	06	02	Tıbbi Malzeme ve İlaç Alımları	1.298.814,66	3.469.718,38	7.654.852,93
630	03	02	06	03	Zirai Malzeme ve İlaç Alımları	5.058,36	704,14	920,40
630	03	02	06	90	Diğer Özel Malzeme Alımları	643.319,88	786.472,50	434.179,81
630	03	02	07	00	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Mal, Malzeme ve Hiz	83.496,32	36.510,10	2.341.344,12
630	03	02	07	01	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Silah, Araç, Gereç	40,12	0,00	0,00
630	03	02	07	03	Mühimmat Alımları	74.601,10	0,00	0,00
630	03	02	07	04	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Araştırma-Geliştirme	0,00	1.086,50	0,00
630	03	02	07	05	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Hizmet Alım Giderler	879,10	0,00	16.350,00

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
600	11	04	00	00	Maddi Duran Varlıkların Değerlemesinden Oluşan Olumlu Fark.	1.940.595,86	0,00	0,00
600	11	04	01	00	Mali Olmayan Varlıkların Değer ve Miktar Değişim. Kay.	1.940.595,86	0,00	0,00
600	11	04	01	01	Mali Olmayan Varlıkların Değer Değişiminden Kaynak	985.401,08	0,00	0,00
600	11	04	01	02	Mali Olmayan Varlıkların Miktar Değişiminden Kayna	955.194,78	0,00	0,00
600	11	08	00	00	Kur Değişikliği Dışındaki Değ.ve Mik.Değişiml.Kaynak.	0,00	825,00	3.234,53
600	11	08	01	00	Mali Varlıkların Değer ve .Mik. Değişim.Kaynaklanan Gelirler	0,00	825,00	3.234,53
600	11	08	01	02	Mali Varlıkların Miktar Değişiminden Kaynaklananlar	0,00	825,00	3.234,53
600	11	99	00	00	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	116.606,00	64.360,12	1.103,99
600	11	99	01	00	Para Farkları	0,00	440,00	0,00
600	11	99	01	01	Avans, Kredi ve Akreditiflerin Gönderilmesi ve İa	0,00	440,00	0,00
600	11	99	99	00	Diğerleri	116.606,00	63.920,12	1.103,99
600	15	00	00	00	Konusu Kalmayan Karşılık Gelirleri	4.297,20	362.974,09	6.538,67
600	15	04	00	00	Kıdem Tazminatı Karşılıklarından Kaynaklananlar	4.297,20	362.974,09	6.538,67
600	25	00	00	00	Kamu İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VElEd Gel	489.299.494,02	299.886.579,30	442.657.151,99
600	25	01	00	00	Gen BütKap Kamu İdBedelsiz Olarak Al Mali Olmayan VElEd Gel	458.773.414,92	266.454.986,97	424.974.221,97
600	25	01	01	00	Bedelsiz Olarak Alınan Stoklar	83.759.362,30	90.352.020,39	304.150.232,97
600	25	01	03	00	Bedelsiz Olarak Alınan Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri	0,00	1.685.713,59	8.100,00
600	25	01	05	00	Bedelsiz Olarak Alınan Tesis Makine Ve Cihazlar	225.130.197,01	81.283.869,32	59.185.186,63
600	25	01	06	00	Bedelsiz Olarak Alınan Taşıtlar	16.395.023,79	16.980.331,19	28.326.310,17
600	25	01	07	00	Bedelsiz Olarak Alınan Demirbaşlar	57.420.220,53	17.187.089,01	25.743.427,11
600	25	01	08	00	Bedelsiz Olarak Alınan Haklar	0,00	120.202,41	0,00
600	25	01	09	00	Bedelsiz Olarak Alınan Diğer Duran Varlıklar	21.309,08	0,00	36.500,00
600	25	01	10	00	Genel Bütçe Kap Kamu İd Bir Bedelsiz Ol Dev VarİI Amor	76.047.302,21	58.845.761,06	7.524.465,09
600	25	02	00	00	Özel BütKap Kamu İd Bedelsiz Ol Al Mali Olmayan VElEd Gel	18.259.621,17	29.067.778,88	10.248.607,67
600	25	02	01	00	Bedelsiz Olarak Alınan Stoklar	3.217.303,13	3.336.384,77	140.960,73
600	25	02	02	00	Bedelsiz Olarak Alınan Arazi Ve Arsalar	4.959,84	9.014,59	0,00
600	25	02	05	00	Bedelsiz Olarak Alınan Tesis Makine Ve Cihazlar	13.199.236,94	25.099.845,39	7.782.459,95

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	03	02	07	09	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Diğer Giderler	0,00	33.110,80	0,00
630	03	02	07	11	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Makine-Teçhizat Alım	0,00	2.312,80	2.324.994,12
630	03	02	07	12	Güvenlik ve Savunmaya Yönelik Makine-Teçhizat Büyü	7.788,00	0,00	0,00
630	03	02	07	90	Diğer Savunma Mal ve Malzeme Alımları ve Yapımları	188,00	0,00	0,00
630	03	02	08	00	NATO Giderleri İle Gayrimenkul Alım ve Kamulaştırm	215.079,29	4.085.145,12	0,00
630	03	02	08	01	Gayrimenkul Alım ve Kamulaştırma Giderleri	215.079,29	4.085.145,12	0,00
630	03	02	09	00	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	8.171.434,99	5.494.234,32	11.311.235,22
630	03	02	09	01	Bahçe Malzemesi Alımları ile Yapım ve Bakım Giderl	2.017,80	191.502,08	35.990,00
630	03	02	09	90	Diğer Tüketim Mal ve Malzemesi Alımları	8.169.417,19	5.302.732,24	11.275.245,22
630	03	03	00	00	Yolluklar	162.468.530,24	151.508.394,49	149.652.708,15
630	03	03	01	00	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	60.468.826,71	51.759.576,28	48.584.550,62
630	03	03	01	01	Yurtiçi Geçici Görev Yollukları	60.468.321,98	51.758.851,53	48.579.368,79
630	03	03	01	02	Yurtiçi Tedavi Yollukları	504,73	724,75	5.181,83
630	03	03	02	00	Yurtiçi Sürekli Görev Yollukları	87.738.961,81	84.690.114,37	80.977.453,99
630	03	03	02	01	Yurtiçi Sürekli Görev Yollukları	87.738.961,81	84.690.114,37	80.977.453,99
630	03	03	03	00	Yurtdışı Geçici Görev Yollukları	11.402.755,81	10.846.025,18	15.234.999,89
630	03	03	03	01	Yurtdışı Geçici Görev Yollukları	11.402.755,81	10.846.025,18	15.234.999,89
630	03	03	04	00	Yurtdışı Sürekli Görev Yollukları	167.713,94	143.434,76	173.751,41
630	03	03	04	01	Yurtdışı Sürekli Görev Yollukları	167.713,94	143.434,76	173.751,41
630	03	03	05	00	Yolluk Tazminatları	2.688.800,25	4.063.932,01	4.681.952,24
630	03	03	05	01	Seyyar Görev Tazminatları	2.657.255,81	4.038.052,26	4.646.907,84
630	03	03	05	02	Arazi Tazminatları	31.544,44	25.879,75	35.044,40
630	03	03	06	00	Uluslararası Profesör Uzman, Memur ve Öğrenci Müb	1.471,72	5.311,89	0,00
630	03	03	06	01	Profesör Uzman ve Memur Mübadele Giderleri	1.471,72	5.311,89	0,00
630	03	04	00	00	Görev Giderleri	123.045.077,80	151.519.590,72	128.608.167,85
630	03	04	02	00	Yasal Giderler	122.379.456,25	151.295.926,46	126.641.062,53
630	03	04	02	03	Kusursuz Tazminatlar	0,00	0,00	137.071,28
630	03	04	02	04	Mahkeme Harç ve Giderleri	119.057.392,72	148.959.040,32	123.537.061,43

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GELİRİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
600	25	02	06	00	Bedelsiz Olarak Alınan Taşıtlar	0,00	0,00	60.727,00
600	25	02	07	00	Bedelsiz Olarak Alınan Demirbaşlar	1.838.121,26	622.534,13	2.264.459,99
600	25	03	00	00	Düz ve Den Kur Bedelsiz Olarak Alınan Mali OlmayanVElEd Gel	2.984.746,93	2.564.765,25	6.839.790,06
600	25	03	01	00	Bedelsiz Olarak Alınan Stoklar	165.837,48	345.901,28	5.490.243,41
600	25	03	02	00	Bedelsiz Olarak Alınan Arazi Ve Arsalar	4.108,34	0,00	0,00
600	25	03	03	00	Bedelsiz Olarak Alınan Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri	29.484,00	97,09	0,00
600	25	03	05	00	Bedelsiz Olarak Alınan Tesis Makine Ve Cihazlar	2.767.661,18	1.913.239,04	1.202.479,45
600	25	03	06	00	Bedelsiz Olarak Alınan Taşıtlar	0,00	305.527,84	0,00
600	25	03	07	00	Bedelsiz Olarak Alınan Demirbaşlar	17.655,93	0,00	147.067,20
600	25	04	00	00	Sosyal Güv Kur Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VElEd Gel	354.741,59	1.239,00	0,00
600	25	04	01	00	Bedelsiz Olarak Alınan Stoklar	9,80	1.239,00	0,00
600	25	04	05	00	Bedelsiz Olarak Alınan Tesis Makine Ve Cihazlar	255.204,00	0,00	0,00
600	25	04	06	00	Bedelsiz Olarak Alınan Taşıtlar	82.393,00	0,00	0,00
600	25	04	07	00	Bedelsiz Olarak Alınan Demirbaşlar	17.134,79	0,00	0,00
600	25	05	00	00	Mahalli İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VElEd Gel	8.926.969,41	1.797.809,20	594.532,29
600	25	05	01	00	Bedelsiz Olarak Alınan Stoklar	172.911,71	226.252,59	118.876,52
600	25	05	02	00	Bedelsiz Olarak Alınan Arazi Ve Arsalar	0,00	0,00	24.000,00
600	25	05	04	00	Bedelsiz Olarak Alınan Binalar	4.793.254,94	0,00	0,00
600	25	05	05	00	Bedelsiz Olarak Alınan Tesis Makine Ve Cihazlar	671.853,75	1.366.609,90	52.880,00
600	25	05	06	00	Bedelsiz Olarak Alınan Taşıtlar	764.286,00	0,00	323.485,20
600	25	05	07	00	Bedelsiz Olarak Alınan Demirbaşlar	2.524.663,01	204.946,71	57.115,17
600	25	05	09	00	Bedelsiz Olarak Alınan Diğer Duran Varlıklar	0,00	0,00	18.175,40
GELİRLER TOPLAMI (B)						15.268.281.935,47	6.748.236.356,96	9.937.841.715,24

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	Kod3	Kod4	GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
630	03	04	02	90	Diğer Yasal Giderler	3.322.063,53	2.336.886,14	2.966.929,82
630	03	04	03	00	Ödenecek Vergi, Resim, Harçlar ve Benzeri Borçlar	144.735,36	22.800,41	1.830.356,16
630	03	04	03	01	Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler	2.197,48	0,00	45.713,55
630	03	04	03	02	İşletme Ruhsatı Ödemeleri ve Benzeri Giderler	53.901,71	0,00	1.609.154,09
630	03	04	03	90	Diğer Vergi, Resim ve Harçlar ve Benzeri Giderler	88.636,17	22.800,41	175.488,52
630	03	04	04	00	Kültür Varlıkları Alımı ve Korunması Giderleri	4.732,00	0,00	0,00
630	03	04	04	02	Restorasyon ve Yenileme Giderleri	2.485,60	0,00	0,00
630	03	04	04	03	Kültür Varlıkları Alımı	2.246,40	0,00	0,00
630	03	04	09	00	Diğer Görev Giderleri	516.154,19	200.863,85	136.749,16
630	03	04	09	90	Diğer Görev Giderleri	516.154,19	200.863,85	136.749,16
630	03	05	00	00	Hizmet Alımları	9.224.000.659,07	12.476.089.627,31	16.288.921.008,13
630	03	05	01	00	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	7.715.582.184,74	9.231.785.430,73	10.472.402.729,60
630	03	05	01	01	Etüt-Proje Bilirkişi Ekspertiz Giderleri	1.167.007,88	609.302,50	1.137.531,10
630	03	05	01	02	Araştırma ve Geliştirme Giderleri	99.430,00	0,00	0,00
630	03	05	01	03	Bilgisayar Hizmeti Alımları (Yazılım ve Donanım Ha	725.488,52	446.724,40	313.526,00
630	03	05	01	05	Harita Yapım ve Alım Giderleri	5.857,52	0,00	0,00
630	03	05	01	06	Enformasyon ve Raporlama Giderleri	0,00	29.500,00	0,00
630	03	05	01	07	Danışma Yönetim ve İşletim Giderleri	111.956,58	156.537,40	3.540,00
630	03	05	01	08	Temizlik Hizmet Alım Giderleri	33.715.522,31	9.993.840,85	2.416.855,84
630	03	05	01	09	Özel Güvenlik Hizmeti Alımları	9.846.507,80	0,00	0,00
630	03	05	01	10	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti Alım Giderleri	46.299,44	0,00	0,00
630	03	05	01	11	Hizmet Alımı Suretiyle Çalıştırılan Personel.Yap.Kıd.Taz.Öd.	63.466,01	0,00	0,00
630	03	05	01	90	Diğer Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	7.669.800.648,68	9.220.549.525,58	10.468.531.276,66
630	03	05	02	00	Haberleşme Giderleri	5.122.935,99	2.656.998,12	3.599.383,16
630	03	05	02	01	Posta ve Telgraf Giderleri	77.239,96	0,00	533.284,26
630	03	05	02	02	Telefon Abonelik ve Kullanım Ücretleri	1.856.332,10	639.759,78	1.210.456,11
630	03	05	02	03	Bilgiye Abonelik ve İnternet Erişimi Giderleri	2.961.657,92	1.782.992,91	1.702.296,74
630	03	05	02	05	Uydu Haberleşme Giderleri	4.248,04	0,00	0,00
630	03	05	02	06	Hat Kira Giderleri	24.255,64	7.463,50	158,12

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	Kod3	Kod4	İNDİRİM, İADE VE İSKONTONUN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
610	00	00	00	00	İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HESABI	707.771.312,66	1.191.228.451,20	1.525.837.074,90
610	01	00	00	00	Vergi Gelirleri	689.563.556,96	1.178.219.145,64	1.481.851.173,74
610	01	01	00	00	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	689.351.057,23	1.177.320.956,06	1.481.456.383,97
610	01	01	01	00	Gelir Vergisi	1.061.702,36	1.053.905,45	1.643.449,52
610	01	01	01	03	Gelir Vergisi Tevkifatı	0,00	0,00	1.643.449,52
610	01	01	03	00	Gelir Vergisi Tevkifatı	943.168,81	0,00	0,00
610	01	01	09	00	Ücretlerde Vergi İndirimi	687.346.186,06	1.176.267.050,61	1.479.812.934,45
610	01	03	00	00	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	98.740,68	122.476,86	29.130,74
610	01	03	01	00	Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	98.740,68	122.476,86	29.130,74
610	01	03	01	02	Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	0,00	0,00	29.130,74
610	01	05	00	00	Damga Vergisi	80.052,78	760.806,17	352.083,64
610	01	05	01	00	Damga Vergisi	80.052,78	760.806,17	352.083,64
610	01	05	01	01	Damga Vergisi	0,00	0,00	352.083,64
610	01	06	00	00	Harçlar	33.706,27	14.906,55	13.575,39
610	01	06	07	00	İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	21.853,16	11.355,68	13.202,79
610	01	06	07	99	Diğer İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	0,00	0,00	13.202,79
610	01	06	09	00	Diğer Harçlar	11.853,11	3.550,87	372,60
610	01	06	09	99	Diğer Harçlar	0,00	0,00	372,60
610	03	00	00	00	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	204.586,53	356.094,64	430.572,34
610	03	01	00	00	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	20.079,51	88.602,10	33.022,00
610	03	01	01	00	Mal Satış Gelirleri	1.830,00	86.607,90	32.830,00
610	03	01	01	01	Şartname, Basılı Evrak, Form Satış Gelirleri	0,00	0,00	32.830,00
610	03	01	02	00	Hizmet Gelirleri	18.249,51	1.994,20	192,00
610	03	01	02	99	Diğer hizmet gelirleri	0,00	0,00	192,00
610	03	02	00	00	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ge	0,00	5.319,00	3.367,00
610	03	02	01	00	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ge	0,00	5.319,00	3.367,00
610	03	02	01	03	Sağlık Malzeme Hizmetleri Ruhsat Bedeli	0,00	0,00	3.030,00
610	03	02	01	99	Malların kullanma veya faaliyette bulunma iznine i	0,00	0,00	337,00
610	03	04	00	00	Kurumlar Hasılatı	0,00	155,40	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	Kod3	Kod4	GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
630	03	05	02	80	Telefon Kullanım Ücretleri Alımları Gecikme Zam.ve Faiz Gid.	43,25	0,00	0,00
630	03	05	02	90	Diğer Haberleşme Giderleri	199.159,08	226.781,93	153.187,93
630	03	05	03	00	Taşıma Giderleri	12.890.386,11	2.124.956,01	2.124.182,06
630	03	05	03	01	Taşımaya İlişkin Beslenme, Barındırma Giderleri	9.706,53	0,00	0,00
630	03	05	03	02	Yolcu Taşıma Giderleri	2.439.988,18	302.743,11	338.932,34
630	03	05	03	03	Yük Taşıma Giderleri	4.002.740,76	481.352,99	381.506,06
630	03	05	03	04	Geçiş Ücretleri	12.936,60	112.050,00	96.012,50
630	03	05	03	90	Diğer Taşıma Giderleri	6.425.014,04	1.228.809,91	1.307.731,16
630	03	05	04	00	Tarifeye Bağlı Ödemeler	3.489.060,03	10.376.947,26	9.190.509,35
630	03	05	04	01	İlan Giderleri	471.240,59	347.617,45	194.907,14
630	03	05	04	02	Sigorta Giderleri	2.980.983,96	9.935.067,08	8.989.414,71
630	03	05	04	03	Komisyon Giderleri	70,80	0,00	0,00
630	03	05	04	90	Diğer Tarifeye Bağlı Ödemeler	36.764,68	94.262,73	6.187,50
630	03	05	05	00	Kiralar	507.036.020,72	1.017.066.704,57	2.604.585.541,37
630	03	05	05	01	Dayanıklı Mal ve Malzeme Kiralaması Giderleri	78.942,00	0,00	0,00
630	03	05	05	02	Taşıt Kiralaması Giderleri	83.511.414,95	96.932.738,93	101.331.545,84
630	03	05	05	03	İş Makinası Kiralaması Giderleri	0,00	18.750,00	23.463,00
630	03	05	05	05	Hizmet Binası Kiralama Giderleri	395.573.694,61	888.691.323,79	2.493.550.309,83
630	03	05	05	06	Lojman Kiralama Giderleri	13.462,88	0,00	0,00
630	03	05	05	09	Hava Taşıtı Kiralaması Giderleri	5.400,00	5.659,28	58.473,00
630	03	05	05	10	Bilgisayar ve Bilgisayar Sistemleri ve Yazılımları	27.022.041,18	30.886.721,81	9.400.405,82
630	03	05	05	11	Tersane Kiralaması Giderleri	252.802,32	146.533,58	2.360,00
630	03	05	05	12	Personel Servis Kiralama Giderleri	259.308,54	6.010,92	0,00
630	03	05	05	90	Diğer Kiralama Giderleri	318.954,24	378.966,26	218.983,88
630	03	05	06	00	Devlet Borçları Genel Giderleri	6.000,00	0,00	0,00
630	03	05	06	04	Hazine İşlemleri Diğer Genel Giderleri	6.000,00	0,00	0,00
630	03	05	07	00	Yargılama Giderleri	93.007,33	61.509,86	26.767,68
630	03	05	07	01	Adli Yardım Giderleri	14.604,68	0,00	0,00
630	03	05	07	90	Diğer Yargılama Giderleri	78.402,65	61.509,86	26.767,68

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod1	Kod2	Kod3	Kod4	İNDİRİM, İADE VE İSKONTONUN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
610	03	04	01	00	Genel Bütçeli İdareler Kurumlar Hasılatı	0,00	155,40	0,00
610	03	05	00	00	Kurumlar Karları	5.788,00	0,00	0,00
610	03	05	01	00	Döner Sermayeler	5.788,00	0,00	0,00
610	03	06	00	00	Kira Gelirleri	178.719,02	262.018,14	394.183,34
610	03	06	01	00	Taşınmaz Kiraları	178.719,02	262.018,14	394.183,34
610	03	06	01	01	Lojman Kira Gelirleri	0,00	0,00	394.183,34
610	04	00	00	00	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00	0,00	5.248,79
610	04	05	00	00	Proje Yardımları	0,00	0,00	5.248,79
610	04	05	02	00	Sermaye	0,00	0,00	5.248,79
610	04	05	02	09	Diğerlerinden Alınan Proje Yardımları	0,00	0,00	5.248,79
610	05	00	00	00	Diğer Gelirler	18.003.169,17	12.653.210,92	43.550.080,03
610	05	01	00	00	Faiz Gelirleri	2.196,16	11.324,75	3.480,78
610	05	01	03	00	Kurumca Verilen Borçlardan Alacakların Faizleri	18,29	0,00	0,00
610	05	01	09	00	Diğer Faizler	2.177,87	11.324,75	3.480,78
610	05	01	09	01	Kişilerden Alacaklar Faizleri	0,00	0,00	940,13
610	05	01	09	99	Diğer Faizler	0,00	0,00	2.540,65
610	05	03	00	00	Para Cezaları	689.131,28	646.614,03	2.984.248,05
610	05	03	02	00	İdari Para Cezaları	689.033,33	645.810,12	2.978.924,05
610	05	03	02	09	Tütün Mamüll. Zaralarının Önlenmesine dair uyar Al.İd.P:C	0,00	0,00	33.249,00
610	05	03	02	99	Diğer İdari Para Cezaları	0,00	0,00	2.945.675,05
610	05	03	09	00	Diğer Para Cezaları	97,95	803,91	5.324,00
610	05	03	09	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Para Cezaları	0,00	0,00	5.324,00
610	05	09	00	00	Diğer Çeşitli Gelirler	17.311.841,73	11.995.272,14	40.562.351,20
610	05	09	01	00	Diğer Çeşitli Gelirler	17.311.841,73	11.995.272,14	40.562.351,20
610	05	09	01	01	İrat Kaydedilecek Nakdi Teminatlar	0,00	0,00	2.540,81
610	05	09	01	03	İrat Kaydedilecek Teminat Mektupları	0,00	0,00	230.000,00
610	05	09	01	06	Kişilerden Alacaklar	0,00	0,00	304.410,77
610	05	09	01	99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Çeşitli Gelirler	0,00	0,00	40.025.399,62
İNDİRİM,İADE VE İSKONTO TOPLAMI (C)						707.771.312,66	1.191.228.451,20	1.525.837.074,90

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	03	05	09	00	Diğer Hizmet Alımları	979.781.064,15	2.212.017.080,76	3.196.991.894,91
630	03	05	09	01	Yurtiçi Staj ve Öğrenim Giderleri	94.403,81	0,00	0,00
630	03	05	09	02	Yurtdışı Staj ve Öğrenim Giderleri	27.903,56	20.492,54	0,00
630	03	05	09	03	Kurslara Katılma ve Eğitim Giderleri	823.862,12	194.721,90	481.474,17
630	03	05	09	04	Öğretim Üyesi Yetiştirme Projesi Giderleri	60.102,00	0,00	0,00
630	03	05	09	10	Lojman İşletme Maliyetlerine Katılım Giderleri	18.789,17	2.025,00	0,00
630	03	05	09	11	Diğer Binaların İşletme Maliyetlerine Katılım Gide	53.495,56	27.785,84	50.254,84
630	03	05	09	90	Diğer Hizmet Alımları	978.702.507,93	2.211.772.055,48	3.196.460.165,90
630	03	06	00	00	Temsil ve Tanıtma Giderleri	686.308,91	754.528,08	865.984,46
630	03	06	01	00	Temsil Giderleri	663.295,17	717.990,34	672.055,38
630	03	06	01	01	Temsil, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Gider	663.295,17	717.990,34	672.055,38
630	03	06	02	00	Tanıtma Giderleri	23.013,74	36.537,74	193.929,08
630	03	06	02	01	Tanıtma, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon Gide	23.013,74	36.537,74	193.929,08
630	03	07	00	00	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım	64.956.615,31	63.551.077,50	69.632.926,65
630	03	07	01	00	Menkul Mal Alım Giderleri	1.729.447,99	4.327.027,13	1.254.259,93
630	03	07	01	01	Büro ve İşyeri Mal ve Malzeme Alımları	58.577,84	0,00	30.826,26
630	03	07	01	02	Büro ve İşyeri Makine ve Techizat Alımları	50.432,20	45.313,91	59.885,16
630	03	07	01	03	Avadanlık ve Yedek Parça Alımları	1.363.792,83	2.682.272,21	595.316,64
630	03	07	01	04	Yangından Korunma Malzemeleri Alımları	23.010,00	0,00	0,00
630	03	07	01	90	Diğer Dayanıklı Mal ve Malzeme Alımları	233.635,12	1.599.441,01	568.231,87
630	03	07	02	00	Gayri Maddi Hak Alımları	1.534.720,15	1.319.143,49	1.076.147,06
630	03	07	02	01	Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları	1.410.961,35	1.246.212,60	903.158,74
630	03	07	02	90	Diğer Gayri Maddi Hak Alımları	123.758,80	72.930,89	172.988,32
630	03	07	03	00	Bakım ve Onarım Giderleri	61.692.447,17	57.904.906,88	67.302.519,66
630	03	07	03	01	Tefrişat Bakım ve Onarım Giderleri	442.671,08	109.170,07	482.991,52
630	03	07	03	02	Makine Teçhizat Bakım ve Onarım Giderleri	8.431.660,38	4.999.971,75	3.938.112,67
630	03	07	03	03	Taşıt Bakım ve Onarım Giderleri	38.856.877,57	20.336.874,33	34.617.088,82
630	03	07	03	04	İş Makinası Onarım Giderleri	4.401,40	0,00	0,00
630	03	07	03	90	Diğer Bakım ve Onarım Giderleri	13.956.836,74	32.458.890,73	28.264.326,65
630	03	08	00	00	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	4.208.245,01	2.889.819,95	4.168.468,92

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	03	08	01	00	Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri	3.837.384,93	2.436.952,40	3.501.950,66
630	03	08	01	01	Büro Bakım ve Onarımı Giderleri	1.847.039,14	432.949,39	128.854,80
630	03	08	01	03	Hastane Bakım ve Onarımı Giderleri	270.744,75	396.866,59	425.967,33
630	03	08	01	04	Atölye ve Tesis Binaları Bakım ve Onarımı Giderler	92.751,54	49.990,70	56.836,00
630	03	08	01	90	Diğer Hizmet Binası Bakım ve Onarım Giderleri	1.626.849,50	1.557.145,72	2.890.292,53
630	03	08	02	00	Lojman Bakım ve Onarımı Giderleri	162.723,96	34.329,50	35.175,80
630	03	08	02	01	Lojman Bakım ve Onarımı Giderleri	162.723,96	34.329,50	35.175,80
630	03	08	09	00	Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderleri	208.136,12	418.538,05	631.342,46
630	03	08	09	01	Diğer Taşınmaz Yapım, Bakım ve Onarım Giderleri	208.136,12	418.538,05	631.342,46
630	03	09	00	00	Tedavi ve Cenaze Giderleri	243.380.954,67	278.331.973,86	245.087.596,69
630	03	09	01	00	Kamu Personeli Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderler	9.328.443,18	9.170.137,79	6.840.317,06
630	03	09	01	01	Kamu Personeli Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderler	9.328.443,18	9.170.137,79	6.840.317,06
630	03	09	02	00	Kamu Personeli İlaç Giderleri	563.530,43	285.261,11	85.238,49
630	03	09	02	01	Kamu Personeli İlaç Giderleri	563.530,43	285.261,11	85.238,49
630	03	09	03	00	Cenaze Giderleri	1.431.904,83	1.228.636,04	714.321,73
630	03	09	03	01	Cenaze Giderleri	1.431.904,83	1.228.636,04	714.321,73
630	03	09	06	00	Milletvekili Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	2.035,40	0,00	127.791,55
630	03	09	06	01	Milletvekili Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	2.035,40	0,00	127.791,55
630	03	09	08	00	Diğer Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	227.552.976,03	263.310.503,15	235.069.754,75
630	03	09	08	01	Öğrenci Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	0,00	0,00	23.219,75
630	03	09	08	03	Tutuklu ve Hükümlülerin Tedavi ve Sağlık Malzemesi	212.470.162,10	241.170.198,53	203.065.311,49
630	03	09	08	04	Sosyal Güvenliği Bulunmayanların Tedavi ve Sağlık	593.981,68	575.801,15	7.406.722,58
630	03	09	08	90	Diğer Tedavi ve Sağlık Malzemesi Giderleri	14.488.832,25	21.564.503,47	24.574.500,93
630	03	09	09	00	Diğer İlaç Giderleri	4.502.064,80	4.337.435,77	2.250.173,11
630	03	09	09	03	Tutuklu ve Hükümlülerin İlaç Giderleri	4.266.027,66	3.757.620,00	2.217.748,12
630	03	09	09	04	Sosyal Güvenliği Bulunmayanların İlaç Giderleri	16.507,21	450.152,16	32.424,99
630	03	09	09	90	Diğer İlaç Giderleri	219.529,93	129.663,61	0,00
630	04	00	00	00	Faiz Giderleri	24.725.071,00	115.849.541,76	518.877.336,02
630	04	03	00	00	Dış Borç Faiz Giderleri	873.240,77	0,00	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	04	03	01	00	ABD Doları Cinsinden Dış Borç Faiz Giderleri	873.240,77	0,00	0,00
630	04	03	01	01	ABD Doları Cinsinden Dış Borç Faiz Giderleri	873.240,77	0,00	0,00
630	04	20	00	00	Finansal Kiralama Borçlanma Maliyeti Giderleri	23.851.830,23	115.849.541,76	518.877.336,02
630	05	00	00	00	Cari Transferler	261.030.793,32	205.896.505,83	514.226.841,75
630	05	01	00	00	Görev Zararları	28,76	0,00	0,00
630	05	01	01	00	Kamu Teşebbüslerine	28,76	0,00	0,00
630	05	01	01	01	Gemi Sanayiine	28,76	0,00	0,00
630	05	02	00	00	Hazine Yardımları	50.075.506,74	8.976.000,00	243.836.000,00
630	05	02	01	00	Genel Bütçeye Hazine Yardımı	0,00	0,00	4.500.000,00
630	05	02	01	01	Genel Bütçeye Hazine Yardımı	0,00	0,00	4.500.000,00
630	05	02	02	00	Özel Bütçeli İdarelere Hazine Yardımları	50.014.000,00	8.976.000,00	25.266.000,00
630	05	02	02	59	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'na	20.000.000,00	0,00	8.040.000,00
630	05	02	02	62	Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı'na	30.014.000,00	8.976.000,00	17.226.000,00
630	05	02	05	00	Mahalli İdarelere Hazine Yardımları	61.506,74	0,00	0,00
630	05	02	05	02	Belediyelere	61.506,74	0,00	0,00
630	05	02	09	00	Diğer Hazine Yardımları	0,00	0,00	214.070.000,00
630	05	02	09	90	Diğer Hazine Yardımları	0,00	0,00	214.070.000,00
630	05	03	00	00	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	155.722.212,95	139.939.600,57	191.308.193,87
630	05	03	01	00	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara	155.722.212,95	139.939.600,57	191.308.193,87
630	05	03	01	01	Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık Vb. Kurulu	123.041.641,15	114.774.245,74	162.450.809,79
630	05	03	01	05	Memurların Öğle Yemeğine Yardım	32.530.571,80	25.115.864,83	28.779.384,08
630	05	03	01	10	Mesleki Yeterlilik Kurumuna Yapılacak Ödemeler	150.000,00	49.490,00	15.000,00
630	05	03	01	90	Diğerlerine	0,00	0,00	63.000,00
630	05	04	00	00	Hane Halkına Yapılan Transferler	4.576.908,41	1.442.474,65	2.595.100,38
630	05	04	01	00	Burslar ve Harçlıklar	4.325.865,86	74.274,61	2.568.618,76
630	05	04	01	01	Yurtiçi Burslar ve Harçlıklar	40.064,50	44.454,19	68.490,00
630	05	04	01	90	Diğer Transferler	4.285.801,36	29.820,42	2.500.128,76
630	05	04	02	00	Eğitim Amaçlı Diğer Transferler	107.721,27	950.584,10	26.481,62
630	05	04	02	01	Eğitim Amaçlı Diğer Transferler	107.721,27	950.584,10	26.481,62

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	05	04	09	00	Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	143.321,28	417.615,94	0,00
630	05	04	09	01	Hane Halkına Yapılan Diğer Transferler	143.321,28	417.615,94	0,00
630	05	06	00	00	Yurtdışına Yapılan Transferler	50.656.136,46	55.538.430,61	76.487.547,50
630	05	06	01	00	Dış Ülkelere Yapılan Yardımlar	22.721.000,00	23.769.000,00	5.700.000,00
630	05	06	01	90	Diğer Ülkelere	22.721.000,00	23.769.000,00	5.700.000,00
630	05	06	02	00	Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Ödemeler	27.935.136,46	31.769.430,61	70.684.071,14
630	05	06	02	01	Uluslararası Kuruluşlara Üyelik Aidatı Ödemeleri	165.206,62	212.801,59	280.728,36
630	05	06	02	02	Uluslararası Kuruluşlara Katkı Ödemeleri	27.769.929,84	31.556.629,02	70.403.342,78
630	05	06	09	00	Diğer Yurtdışı Transferleri	0,00	0,00	103.476,36
630	05	06	09	01	Diğer Yurtdışı Transferleri	0,00	0,00	103.476,36
630	07	00	00	00	Sermaye Transferleri	176.117.349,34	664.506.415,51	556.627.413,11
630	07	01	00	00	Yurtiçi Sermaye Transferleri	152.599.267,34	657.620.795,51	448.453.233,11
630	07	01	02	00	Özel Bütçeli İdarelere Sermaye Transferleri	31.251.000,00	1.568.000,00	26.500.000,00
630	07	01	02	52	Karayolları Genel Müdürlüğü'ne	300.000,00	0,00	0,00
630	07	01	02	59	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'na	9.000.000,00	0,00	994.000,00
630	07	01	02	62	Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı'na	21.951.000,00	1.568.000,00	25.506.000,00
630	07	01	05	00	Mahalli İdarelere Sermaye Transferleri	37.988.509,40	178.307.612,18	134.596.879,87
630	07	01	05	01	İl Özel İdarelerine	37.988.509,40	178.307.612,18	134.596.879,87
630	07	01	06	00	Kamu Teşebbüslerine, Döner Sermayelere, Fonlara v	941.769,95	558.491,57	679.646,95
630	07	01	06	80	Ulusal Fona	941.769,95	558.491,57	679.646,95
630	07	01	07	00	Yüksek Öğretim Kurumlarına Sermaye Transferleri	0,00	0,00	3.606,13
630	07	01	07	25	İnönü Üniversitesi'ne	0,00	0,00	3.606,13
630	07	01	09	00	Diğer Yurtiçi Sermaye Transferleri	82.417.987,99	477.186.691,76	286.673.100,16
630	07	01	09	03	Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarına	0,00	0,00	185.261,00
630	07	01	09	90	Diğer	82.417.987,99	477.186.691,76	286.487.839,16
630	07	02	00	00	Yurtdışı Sermaye Transferleri	23.518.082,00	6.885.620,00	108.174.180,00
630	07	02	09	00	Diğer Yurtdışı Sermaye Transferleri	23.518.082,00	6.885.620,00	108.174.180,00
630	07	02	09	01	Diğer Sermaye Transferleri	23.518.082,00	6.885.620,00	108.174.180,00
630	11	00	00	00	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	28.174.916,78	10.615.370,16	13.217.104,55

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	11	01	00	00	Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumsuz Ku	24.266.919,14	7.385.240,97	10.219.984,69
630	11	01	04	00	Proje Özel Hesabında Kayıtlı Tutarların Değerlemes	0,00	1.720,82	0,00
630	11	01	99	00	Diğer Döviz Mevcutlarının Değerlemesinden Kaynakla	24.266.919,14	7.383.520,15	10.219.984,69
630	11	02	00	00	Menkul Kıymet ve Varlıkların Değerl. Oluşan Olumsuz Fark.	0,00	49.452,33	0,00
630	11	02	04	00	Menkul Varlıkların Değer Değişiminden Kaynaklananlar	0,00	49.452,33	0,00
630	11	03	00	00	Stokların Değerlemesinden Oluşan Olumsuz Farklar	0,00	7.306,20	0,00
630	11	03	99	00	Diğer Stokların Değer Değişiminden Kaynaklananlar	0,00	7.306,20	0,00
630	11	04	00	00	Kur Değişikliği Dışındaki Değer ve Miktar Değişiml	2.935,31	0,00	5.305,37
630	11	04	02	00	Mali Olmayan Varlıkların Değer ve Miktar Değişimin	2.935,31	0,00	5.305,37
630	11	04	02	01	Mali Olmayan Varlıkların Değer Değişiminden Kaynak	2.935,31	0,00	5.305,37
630	11	99	00	00	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	3.905.062,33	3.173.370,66	2.991.814,49
630	11	99	01	00	Para Farkları	3.645.291,03	3.085.463,25	1.889.629,86
630	11	99	01	01	Kur Değiş.Dışında.Değer ve Mik.Değiş.Kaynaklanan Giderler	75.421,77	100,67	677,05
630	11	99	01	99	Diğer Para Farkları	3.569.869,26	3.085.362,58	1.888.952,81
630	11	99	99	00	Diğerleri	259.771,30	87.907,41	1.102.184,63
630	12	00	00	00	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	207.376.247,35	0,00	0,00
630	12	01	00	00	Vergi Gelirlerilerinin Ret ve İadesinden Kaynaklan	206.954.370,63	0,00	0,00
630	12	01	01	00	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	206.367.534,62	0,00	0,00
630	12	01	01	01	Gelir Vergisi	223.031,62	0,00	0,00
630	12	01	01	03	Gelir Vergisi Tevkifatı	209.597,65	0,00	0,00
630	12	01	01	09	Ücretlerde Vergi İndirimi	205.934.905,35	0,00	0,00
630	12	01	03	00	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	24.555,65	0,00	0,00
630	12	01	03	01	Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	24.555,65	0,00	0,00
630	12	01	05	00	Damga Vergisi	560.469,66	0,00	0,00
630	12	01	05	01	Damga Vergisi	560.469,66	0,00	0,00
630	12	01	06	00	Harçlar	1.810,70	0,00	0,00
630	12	01	06	01	Yargı Harçları	871,70	0,00	0,00
630	12	01	06	07	İmtiyazname, Ruhsatname ve Diploma Harçları	939,00	0,00	0,00

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	12	03	00	00	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin Ret ve İadesinde	57.577,94	0,00	0,00
630	12	03	02	00	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ge	3.120,00	0,00	0,00
630	12	03	02	01	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ge	3.120,00	0,00	0,00
630	12	03	05	00	Kurumlar Karları	12,25	0,00	0,00
630	12	03	05	01	Döner Sermayeler	12,25	0,00	0,00
630	12	03	06	00	Kira Gelirleri	54.445,69	0,00	0,00
630	12	03	06	01	Taşınmaz Kiraları	54.445,69	0,00	0,00
630	12	05	00	00	Diğer Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gid	364.298,78	0,00	0,00
630	12	05	01	00	Faiz Gelirleri	1.342,31	0,00	0,00
630	12	05	01	09	Diğer Faizler	1.342,31	0,00	0,00
630	12	05	03	00	Para Cezaları	42.310,57	0,00	0,00
630	12	05	03	02	İdari Para Cezaları	42.310,57	0,00	0,00
630	12	05	09	00	Diğer Çeşitli Gelirler	320.645,90	0,00	0,00
630	12	05	09	01	Diğer Çeşitli Gelirler	320.645,90	0,00	0,00
630	13	00	00	00	Amortisman Giderleri	9.290.168.391,67	7.454.024.645,34	16.311.871.792,71
630	13	01	00	00	Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	9.262.145.291,39	7.278.513.883,38	16.303.565.023,36
630	13	01	01	00	Yeraltı ve Yerüstü Düzenlerinin Amortisman Giderle	1.398.768,57	49.950,12	41.536,00
630	13	01	02	00	Binaların Amortisman Giderleri	7.326.534.960,44	5.152.198.338,07	13.893.702.072,89
630	13	01	03	00	Tesis, Makine Ve Cihazların Amortisman Giderleri	855.979.846,43	1.317.600.374,25	1.368.346.176,13
630	13	01	04	00	Taşıtların Amortisman Giderleri	163.006.303,08	206.680.728,81	410.001.959,13
630	13	01	05	00	Demirbaşların Amortisman Giderleri	915.225.412,87	601.984.492,13	631.473.279,21
630	13	02	00	00	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderle	5.484.784,90	4.145.416,78	2.466.142,88
630	13	02	01	00	Haklar Amortisman Giderleri	3.437.619,93	3.402.710,98	2.159.637,51
630	13	02	04	00	Özel Maliyet Amortisman Giderleri	156.874,45	0,00	0,00
630	13	02	07	00	Diğer Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman Giderl	1.890.290,52	742.705,80	306.505,37
630	13	03	00	00	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	22.538.315,38	171.365.345,18	5.840.626,47
630	13	03	02	00	Elden Çıkarılacak Maddi Duran Varlıkların Amortisman Gider	22.533.368,98	171.130.266,98	5.071.323,74
630	13	03	09	00	Diğer Çeşitli Duran Varlık Amortisman Giderleri	4.946,40	235.078,20	769.302,73

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	14	00	00	00	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	1.492.865.899,77	1.619.303.972,23	3.808.884.589,96
630	14	01	00	00	Kırtasiye Malzemeleri	30.287.730,13	26.274.865,13	27.109.772,29
630	14	02	00	00	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	4.347.892,71	1.716.415,59	3.805.133,44
630	14	03	00	00	Tıbbi ve Laboratuar Sarf Malzemeleri	1.189.971.210,84	1.365.154.966,76	3.082.524.398,65
630	14	04	00	00	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	21.690.568,74	23.919.385,28	14.447.302,54
630	14	05	00	00	Temizleme Ekipmanları	17.206.160,33	22.575.147,72	52.934.866,55
630	14	06	00	00	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri	31.345.899,22	41.019.838,43	73.189.573,20
630	14	07	00	00	Yiyecek	455.791,61	1.478.183,28	1.413.097,99
630	14	08	00	00	İçecek	66.790,59	297.457,98	1.353.397,95
630	14	09	00	00	Canlı Hayvanlar	26.306,92	20.380,46	14.165,08
630	14	10	00	00	Zirai Maddeler	8.111.134,01	1.074.737,64	18.942.841,28
630	14	11	00	00	Yem	60.790,00	309.600,00	304.497,60
630	14	12	00	00	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	33.283.690,01	34.842.258,12	42.264.817,09
630	14	13	00	00	Yedek Parçalar	87.958.626,41	53.862.699,65	56.290.671,91
630	14	14	00	00	Nakil Vasıtaları Lastikleri	1.851.497,60	1.841.802,60	3.006.843,34
630	14	15	00	00	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	331.261,91	176.992,37	169.218,40
630	14	16	00	00	Spor Malzemeleri Grubu	457.587,93	461.301,71	692.943,37
630	14	17	00	00	Basınçlı Ekipmanlar	329.487,35	211.222,94	245.087,42
630	14	99	00	00	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	65.083.473,46	44.066.716,57	430.175.961,86
630	15	00	00	00	Karşılık Giderleri	43.249.478,60	33.454.326,80	52.658.601,53
630	15	04	00	00	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	43.249.478,60	33.454.185,20	52.658.601,53
630	15	05	00	00	4632 S.K. BES Devlet Katkısı Karşılıkları	0,00	141,60	0,00
630	20	00	00	00	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	8.179.015,92	1.837.730,60	60.748.879,80
630	20	01	00	00	Gelirlerden Alacaklardan Silinenler	2.625,00	39.160,43	19.845,43
630	20	01	01	00	Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,01
630	20	01	04	00	Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00	35.640,00	0,00
630	20	01	05	00	Diğer Gelirler	2.625,00	3.520,43	19.845,42
630	20	02	00	00	Kişilerden Alacaklardan Silinenler	8.176.390,92	1.798.570,17	60.729.034,37
630	20	02	01	00	5018 S.K. Uyarınca Üst Yönetici Tarafından Silinenler	253.454,43	3.154,17	9.715,51

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	20	02	09	00	Diğer Mevzuat Hükümleri Gereğince Silinenler	7.922.936,49	1.795.416,00	60.719.318,86
630	20	02	09	01	2022 S.K Uyarınca Silinen Alacaklar	18,81	0,00	0,00
630	20	02	09	02	5793 S.K Uyarınca Silinen Alacaklar	0,00	0,00	29.989,62
630	20	02	09	03	6000 S.K. Uyarınca Silinen Alacaklar	0,43	0,00	0,00
630	20	02	09	90	Fazla veya Yersiz Olarak Kaydedilen Alacaklar ve Faizleri	7.234.071,53	672.018,49	60.143.707,79
630	20	02	09	98	Mahkeme Kararı Uyarınca silinen Alacaklar	150.494,52	247.019,54	98.677,42
630	20	02	09	99	Diğer Mevzuat Gereğince Silinenler	538.351,20	876.377,97	446.944,03
630	25	00	00	00	Kamu İd Bedelsiz Ol Devr Mali Olmayan Varlıklardan Kay Gid	304.060.173,11	128.628.594,27	399.089.749,95
630	25	01	00	00	Genel BütKap Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	296.483.928,79	123.948.330,80	279.933.808,32
630	25	01	01	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Stoklar	23.339.074,93	29.316.565,64	204.826.771,55
630	25	01	02	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Alınan Arazi Ve Arsalar	0,00	0,00	457.382,51
630	25	01	03	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri	0,00	241,17	8.100,00
630	25	01	05	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Tesis Makine Ve Cihazlar	188.322.308,55	20.192.452,38	46.569.244,47
630	25	01	06	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Taşıtlar	32.583.314,61	2.407.372,62	6.172.818,35
630	25	01	07	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Demirbaşlar	44.044.718,84	60.918.118,58	14.946.521,66
630	25	01	08	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Haklar	32.119,74	120.202,41	0,00
630	25	01	09	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Diğer Duran Varlıklar	1.812.308,89	1.613.241,41	5.297.353,74
630	25	01	10	00	Genel Bütçe Kap Kamu İd Bir Bedelsiz Ol Dev VarİÎ Amor	6.350.083,23	9.380.136,59	1.655.616,04
630	25	02	00	00	Özel Bütçe Kap Kamu İd Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	4.342.389,33	2.990.541,82	105.853.244,97
630	25	02	01	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Stoklar	3.366.555,43	1.588.843,65	105.224.930,60
630	25	02	02	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Alınan Arazi Ve Arsalar	4.959,84	0,00	863,93
630	25	02	03	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri	0,00	0,00	14.000,00
630	25	02	04	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Binalar	7.670,00	0,00	0,00
630	25	02	05	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Tesis Makine Ve Cihazlar	543.473,35	1.172.202,68	612.173,80
630	25	02	06	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Taşıtlar	379.022,67	196.162,86	0,00
630	25	02	07	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Demirbaşlar	40.708,04	33.332,63	1.276,64
630	25	03	00	00	Düz ve Den Kurumlara Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	1.832.470,46	1.143.088,49	7.913.341,73
630	25	03	01	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Stoklar	138.881,40	677.814,61	7.581.817,10

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	25	03	02	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Alınan Arazi Ve Arsalar	4.108,34	0,00	0,00
630	25	03	03	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri	0,00	451,48	0,00
630	25	03	04	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Binalar	0,00	129,59	0,00
630	25	03	05	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Tesis Makine Ve Cihazlar	1.021.953,72	138.764,07	330.285,62
630	25	03	06	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Taşıtlar	514.693,28	4.801,25	0,00
630	25	03	07	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Demirbaşlar	7.497,88	321.127,49	1.239,00
630	25	03	09	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Diğer Duran Varlıklar	145.335,84	0,00	0,01
630	25	04	00	00	Sosyal Güvenik Kurumlarına Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	357.803,86	61.700,04	3.633.310,60
630	25	04	01	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Stoklar	347.016,80	0,00	0,00
630	25	04	05	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Tesis Makine Ve Cihazlar	880,00	61.700,04	2.900.766,26
630	25	04	06	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Taşıtlar	0,00	0,00	728.288,34
630	25	04	07	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Demirbaşlar	9.907,06	0,00	4.256,00
630	25	05	00	00	Mahalli İdarelere Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	1.043.580,67	484.933,12	1.756.044,33
630	25	05	01	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Stoklar	101.936,03	0,00	895.396,46
630	25	05	02	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Alınan Arazi Ve Arsalar	0,00	0,00	24.000,00
630	25	05	05	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Tesis Makine Ve Cihazlar	324.354,38	66.708,83	20.088,64
630	25	05	06	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Taşıtlar	502.593,74	310.504,84	806.955,40
630	25	05	07	00	Bedelsiz Olarak Devredilen Demirbaşlar	114.696,52	107.719,45	9.603,83
630	30	00	00	00	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	783.781.416,94	1.150.856.484,31	1.827.025.318,27
630	30	06	00	00	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	783.781.416,94	1.150.856.484,31	1.827.025.318,27
630	30	06	02	00	Menkul Sermaye Üretim Giderleri	274.506,75	2.940.199,40	5.973.244,57
630	30	06	02	01	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	274.506,75	2.940.199,40	5.973.244,57
630	30	06	03	00	Gayri Maddi Hak Alımı Giderleri	79.532,00	247.800,00	163.872,14
630	30	06	03	03	Lisans Alım Giderleri	79.532,00	247.800,00	163.872,14
630	30	06	05	00	Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	545.761.895,03	909.126.401,65	1.520.431.912,07
630	30	06	05	01	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	22.769.847,71	4.580.263,29	22.537.040,86
630	30	06	05	02	Malzeme Giderleri	0,00	0,00	11.702,00
630	30	06	05	04	Enerji Giderleri	1.047.776,11	0,00	0,00
630	30	06	05	06	Kira Giderleri	356.017.133,78	599.969.770,28	905.232.319,67

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
	Kod1	Kod2	Kod3	Kod4				
630	30	06	05	07	Müteahhitlik Giderleri	0,00	0,00	1.000.256,87
630	30	06	05	09	Diğer Giderler	165.927.137,43	304.576.368,08	591.650.592,67
630	30	06	06	00	Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	4.987.082,71	14.913.437,28	1.480.587,29
630	30	06	06	01	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	2.476.802,29	3.441.511,56	909.981,13
630	30	06	06	02	Malzeme Giderleri	793.339,96	3.659.240,92	166.689,16
630	30	06	06	03	Taşıma Giderleri	464.558,76	128.241,22	12.095,00
630	30	06	06	04	Enerji Giderleri	0,00	18.290,00	0,00
630	30	06	06	05	Haberleşme Giderleri	0,00	31.989,09	0,00
630	30	06	06	06	Kiralar	4.100,00	0,00	0,00
630	30	06	06	07	Müteahhitlik Hizmetleri	378.935,67	1.583.249,61	181.130,00
630	30	06	06	09	Diğer Giderler	869.346,03	6.050.914,88	210.692,00
630	30	06	07	00	Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	165.946.082,51	156.187.817,89	241.582.907,21
630	30	06	07	01	Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	38.851.751,81	55.598.467,73	95.823.138,23
630	30	06	07	04	Enerji Giderleri	329.172,82	3.787.228,50	5.046.864,59
630	30	06	07	09	Diğer Giderler	126.765.157,88	96.802.121,66	140.712.904,39
630	30	06	09	00	Diğer Sermaye Giderleri	66.732.317,94	67.440.828,09	57.392.794,99
630	30	06	09	02	Yolluk Giderleri	58.710,82	80.691,42	45.203,35
630	30	06	09	09	Diğer Sermaye Giderleri	66.673.607,12	67.360.136,67	57.347.591,64
630	99	00	00	00	Diğer Giderler	272.983.358,24	259.350.417,77	395.736.501,48
630	99	94	00	00	Hazine Taşınmazlarının Satışından Mahalli İdarelere Paylar	0,00	0,04	0,00
630	99	99	00	00	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	272.983.358,24	259.350.417,73	395.736.501,48
GİDERLER TOPLAMI (A)						44.458.124.332,43	51.513.843.509,83	75.373.491.626,05

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 15.00.00.00 **Mali Yıl:**2020

Kamu İdaresi Adı SAĞLIK BAKANLIĞI

	2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI		2018 YILI	2019 YILI	2020 YILI
GİDERLER TOPLAMI (A)	44.458.124.332,43	51.513.843.509,83	75.373.491.626,05	NET GELİR (D= (B-C)	14.560.510.622,81	5.557.007.905,76	8.412.004.640,34
GELİRLER TOPLAMI (B)	15.268.281.935,47	6.748.236.356,96	9.937.841.715,24	ENFLASYON DÜZELTMESİ (E)	0,00	0,00	0,00
İNDİRİM İADE İSKONTO TOPLAMI (C)	707.771.312,66	1.191.228.451,20	1.525.837.074,90	FAALİYET SONUCU [((D+E) - A](+/-)	-29.897.613.709,62	-45.956.835.604,07	-66.961.486.985,71